[illegible]

M. S. en 4.º bien tratado, con 250 hojas.

Tractatus theologici.

Rotulato

No se entiende.

Ad Lectorem

Ad Commentarios supra 2.am 2.ae partis Angelici D.ris S.
Thom. facile cursum deflleximus (Lector amice) quoniam
eorum impulsu, qui erga nos Dei numine stunt, eo tandem appul-
simus quod iam ante ipse sponte cogitabat; ad tract. scilicet de fide divi
na quae hanc 2.am partem 2.ae suae partis Theologiae Angelicus D.r exor
dit. Vocabant enim nos ex tract.u hoc multa quae cum sint dig-
nissima et ad plures alias materias, in 1.a parte nostra sint: minus tamen
decurrere quam par est his diebus tractabant: nam cum huius operis
plerumque non modo ex propriis Theologicis, sed ex philosophicis debeant
expendi: facile quisque ad ea propria se referebat, quae olim
in dialectica, in Philosophia et in materia secerat; Cumque
quam non semel accidit, ut cum fundamenta haec semel plures iecissent, postea
eo ea ipsa diruere viderent quae antea fuerant moliti; aut sane
plus iusto primevis vigiliis fidentes, non ea denuo materiis dis
cutiebant, in quibus antea impense sudaverant, et quasi nihilo
a veritate deviare potuissent, ea doctrinae rigore sine novo sudore
in hoc tract.u tenuerunt: quae fundamentis antea iacta maxime
apud ipsos exaequabat. Verum cum non omnia ea fundamenta sic firma,
neque omnibus gravibus philosophis, ac Theologis probata
essent (licet ipsi falso existimabant) factum quidem est, ut
circa obiectum divinae fidei imo et aliorum actuum intellectus et
decursum habitum et eorundem istius actus naturam ac quiditatem
plura per suppositionem doceretur, quae nec communi DD. sententia, ut
iactitabant, nec veritati quidem congruerent: Nos igitur licet X.o
propria quae in dialectica in physica et in metaphysica iecimus,
difficultatibus huius tract. propria expedituri sumus:
Postea non eadem supponentes sed quidquid ex illis nario

fu

fuerit denuo nova ad sibita discuss. repetendo, et quamvis
minime nos lateat repetitionem earumdem rerum, quantum fieri
poterit vitanda esse; ne tamen quae nova videbunt repetere
formident: egregie excusationis D. Augustini in initio
lib. 2. de Baptismo contra donatistas his verbis ad rem nostram
„ aptissimis suadet, Novi etiam (inquit) sapientissimi Patres quam
„ ad modum solent contristare lectores tam ad librum quem gerit in
„ manibus quod in aliquo nodum quaestionis invenerit in
„ alium remittit, ubi eius solutio requirat quam forte non habet
„ qua opportet. Quae cum quod in aliis litteris iam diximus sine ne-
„ cessitate ponunt, quae illis breviter compulerit litterarum ignos-
„ lant scientiae: nec offendant nescientes, satius esse
„ non offerre habenti quam differre non habenti. Hec August.
„ quas subdiderim ego in meo in animo esse, ea breviter repetere, quae
„ olim dicta, non nova et adhuc vera videbunt, sed ea etiam quae antea
„ verissima non tamen minus vera iudicamus ad veritatem
omnino opposita in medium producere: Hec denique ea ex professo
stabilire quae in dialectica, in physica et in metaphysica per cursum
de industria reticuimus aut omnino siluimus; et ex eo
quod plena eorum explicatio dependeat, quae ad illius hunc
tamquam ad propriam sedem pertinere credimus. Vale

Summa quaest.^u S.^i Thom. supra quas praesens tractatus instituitur

Quamvis Angelicus praeceptor per 16 quaest.^es 2.^a 2.^ae tractet de fide divina, et quidquid omnia, quae quoquo pacto ad fidem spectant, complexus est, nos tamen, quoniam non haec omnia nostri muneris scholastici sunt, ea duntaxat quae ad perfectam et completam contemplat.^m fidei in fiunt, ut est virtus theologica pertinent discutiemus; quin ad alias quam ad 6 priores quaestiones tractatus extendamus, in earum autem commentariis aliam quaestionum seriem, ac methodum retinemus quam quae nobis ab Angelico D.^re tributa est; quae licet lata contiss.^a sit id necessum incimus ut quae tradituri sumus, facilius se mentis inbeant.

Proinde ut cogimur, summam doctrinam, quam in his 6. prioribus quaest.^{bus} D. Thom. complexus est in initio ipso tract.^{us} antecalia praefigere.

Igitur in 1.^a quaest.^e in qua de obiecto fidei divinae agit decem S. Thom. exponit. 1.º quod obiectum formale fidei sit veritas 1.^a materiale autem ea quae fide credimus. 2.º quod obiectum fidei sit aliquid complexum ex parte credentis per modum enunciabilis simplex vero ex parte sua, 3.º quod fidei nequeat subesse falsum. 4.º quod illius obiectum nequeat esse aliquid visum, quod idem in art. 5. amplius exponit. 6. quod omnia credibilia pertineant ad unum art. 7. quod articuli fidei nec creverint, nec imminuti fuerint decursu temporis. 8. et 9. quod articuli fidei convenienter numerentur, conveniunter quod in symbolo ponantur. denique quod ad ultimum pertineat summi fidei ordinare, quid omnia vitae intellecta verissima sit.

In 2.^a quaest.^e tractat de actu ipso fidei, decem q.

al

alia exponit. 1. q. includat quod assensum creditaverit. 2. explicat quid discriminis sit inter haec tria, scilicet credere deo, credere deum, et credere in deum. 3. q. ad salutem sit necessarium credere aliquid supra rationem naturalem. 4. q. necessarium etiam sit credere plura quae alioquin ratione naturali assequi possumus. 5. q. quisque teneatur credere plura explicite. 6. q. non omnes aeque plenam notitiam de mysteriis fidei habeant, nec aeque explicite ea credant. 7. q. necessarium sit credere explicite incarnationem verbi divini. 8. q. etiam requiratur fides explicita Trinitatis. 9. q. credere sit meritorium (intellige si reliqua requisita accedant) et denique q. non minuatur meritum mysteria esse alioquin naturaliter cognita.

In 3. quaestione tractat de exteriori actu fidei, et duo dissolvit. 1. q. exterior confessio sit actus fidei, 2. q. in aliquibus casibus confessio fidei sit necessaria ad salutem. In 4. quaestione de ipsa virtute fidei agit et 8. articulis illam exponit. 1. q. apta sit haec Apostoli definitio fidei: est autem fides sperandarum substantia rerum argumentum non apparentium, ad Hebreos 11. 2. q. fides sit in intellectu tamquam in subiecto. 3. q. charitas sit forma, per quam fides formatur. 4. q. fides informis prius fuerit formata, et e converso. 5. q. fides vere sit virtus. 6. q. sit una virtus ex unitate sui obiecti. 7. q. sit absolute prima inter virtutes et denique q. sit certior quam scientia aliaeque virtutes intellectuales.

In 5. quaestione de habentibus fidem tractat et 4. dissolvit. 1. q. an in primo sui conditione habuerit fidem. 2. q. daemones non habeant veram fidem (intellige supernaturalem) et informem. 3. q. qui negat unum articulum nequit habere fidem informem aliorum. 4. denique exponit

duo:

Duos nos qq. fidei pot dici maior in uno sub. qm in alio: sando in quest. 6. quae dica fidei 1° docere ee infussa fides sei a Deo. Deinde ea ee donu Dei. Mox ad effectus fidei, et ad alia plura fidei affinia si extendimos d' ex hiis, quae ppria SS. Duice ttl. alia divit. moxindicanda tradamus.

De Fide divina et de concurrentibus ad illam in universum consideratis

Disp. prooemialis.

Quid nõe Fidei divinae significetur, et quae subiicitur praesenti tractatui.

Cap. Primum

Necessum oio duximus ante qm ad disp. commentaria accederemus aliqua in universu loco prooemij tradere, quae oio necessaria sunt, et fundi du ad reliqua quae per plures sequentes discutienda nos manet. Primo inter quidem, quid nõe Fidei, et quae subiu Duice ttl. significetur; nam plures sunt significat. qq nomen Fidei usurpare solet, et in qq enumerandis mirum e, qm multi sint aliqui DD. nam Alexander Alensis 3. p. q. 74. memb. 1. et ex illo Gabriel in 3° dist. 23. q. 2. undecim accept. enumerat; decem v' Sanctus Bonaventura in 3. dist. 23. in exposit. text. lit. B. et totidem alias, licet n eadem, pater Valentia vir egregie doctus et potissimus in Saema in 2.2. disp. 1. q. 1. punct. 1. novem accept. admittit Vega in ttl. de iustificat. q. 1. septem v' Castro in sum. de haeresib. verbo fides haer. 2. Albertus Mag. in 3. q 23. art. 1. ad 3. solas 5. cognoscit; tametsi sub dat alijs, et quidem modis ab alijs accipi. Denique Soteus lib. 2. de na et gratia cap. 7. quem sequuntur e Medina lib. 1. de recta in Deum fide cap. 1. habet quindecim accept. referat, duas

ipse

ipse tamen admittit: Qui v. post hoc scripserunt modo has, modo illam acceptionem exponunt.

Nos autem ut eam duntaxat acceptionem subijciamus, quam praecipuam ducimus, dixerimus reliquas excogitatas [illegible] manant, prius animadvertimus fidem dictam quasi ab eo, quod fiat dictum: ita Cicero lib. 1. de off. credamus, inquit, quia fiat quod dictum est appellatam fidem; ex quo, ut credo, desumpsit Aug. qui in Epist. ad Sermimum quae est 29. illud Pauli 1. Corinthior. 4. hic iam quaeritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur. ita hic: fides in Latino sermone ab eo dicta appellata quod fit quod dicitur, quam etimologiam, non aliter, quam testimonii hic suaderi potest.

Circa acceptionem autem Fidei tres quidem sunt. quas potissimas existimo i. est qua fides significat virtutem quandam voluntatis, per quam opere [illegible] id, quod promittit, quae virtus proprie dicitur Fidelitas; et [illegible]. Sane acceptionem definit Fidem Cicerone ubi supra quod sit dictorum conventorumque constantia, ac veritas, id est ut interpretor conformitas. Sic dicitur frangere, vel violare fidem quicumque est qui non stare promissis; dare fidem dicimus fidei [illegible] oppignorare: quae acceptio propriissima est, ut quae in ipsa nostra etimologiam fundatur. Et in hac acceptione in Sacro text. non semel reperitur ad Roman. 3. nunc quid incredulitas illorum fidem Dei evacuabit? absit: est autem Deus verax etc. sensus non est nunc quidem illi increduli sint Deus infidelis erit, ut non adimpleat promissa? absit, hoc dicatur; nam cum verax sit non potest non promissis stare.

Alio accipitur Fides pro fiducia, quae quidem acceptio licet minus frequens apud Latinos quam subiicienda, adhuc comprobatissima est Haereticis ut quae pravo eorum affectui maxime fabeat. In hac acceptione non semel accipi in sacro textu, quidem, ut opinor, fundo [illegible] sic non existimo accipi. [illegible]

Ex-

Corint. 13. et si habuero omnem fidem ita ut montes transferam; et in epist. Jacobi cap. 1. postulet autem in fide nihil hæsitans, et Math. 14. modicæ fidei quare dubitasti? et non semel alias. ita ut audiendi non sunt aliqui Scholastici qui ut Hereticis e regione opponant, qui dicunt fidem in S. semper pro fiducia aut pro fidelitate accipi; ipsi docent nunquam pro fiducia in Sacra pagina accipi, est enim r. per extrema gradiendum est ut Hereticos ab opposito extremitate revocemus: utrum autem fiducia ad solam voluntatem vel ad voluntatem et simul spectet, non est huius loci expendere.

3. Accipitur fides pro assensu intellectus, quo creditur dictis aut promissis alterius propter illius auctoritatem acceptio hæc inusitata admodum est Hereticis et aliqui theologica quæ Christiane hanc acceptionem fidei ... Et quidem Mellancton in loco de iustificatione et Laurentius Valla lib. 5. elegant. c. 30. Budæus etiam in annot. ad pandectas ff. de servo corrupto. lege 1. dicunt fidem nec bene nec latine pro assensu credendi accipi, sed quam sint ignari, aut ... decepti facile ex Calepino et Nizolio; nam apud probatissimos latinos in ea acceptione semel usurpat fidem. ovidius lib. 1. tristium.

Via iam fient fieri quæ posse negabant,
Et nihil est de quo non sit habenda fides.

Virgilius 4. Aeneid.

Credo equidem nec vana fides genus esse deorum.

Audiendus item est Cicero latini sermonis elegantissimus in 1° de part. ita dicit fidem est firmam opinionem. in topicis argumentum dicit, ratio rei dubiæ faciens fidem, id est, faciens credere seu assentiri. l. de divinat. sic loquitur adhibenda fides somniantium visis non est et in orat. pro Sulla utitur ea frasi. tribuere fidem testimoniis alicuius. unde S. D. Aug. et latinissimus ipse lib.

de

spiritu et litera ita dic cap. 21. Aliter dicimus non mihi habuit fidem: aliter non mihi servavit fidem: nam illud est non credidit quod dixi; istud non fecit, quod dixit; quid plura in re apertissima, si Heretici pro more non equitiant.

Sed certe quod vis nihilo. Itaque accepimus tertia haec apud latinos esse sufficere viro catholico, quod in Sacra Scriptura et in SS. PP. frequentissime reperiatur ut decursu totius libri stabitur et potissimum indisputabilis docet. Accipis itaque fidem pro assensu quo credit id, quod ab aliis affirmatur et propterea tenet inititur pro assensu, quo ab eo dicta crederent, et in hac acceptione usurpata fides utique est virtus distincta, ab spe et caritate de qua hic agimus aggredimur.

Exponuntur in universum quae circa fidem divinam occurrunt.

Cap. 2.

Operepretium diximus ea dua quae circa fidem occurrunt ante alias disputationes in generali sub oculos proponi ut faciliter postea percipi possent singula quae per singulas disputationes discutienda sunt. Igitur ordo rerum dicimus quae quomodolibet ad fidem divinam infusam occurrunt ita habent: in primis proponit Ecclesia mysteria quae pro fide credenda sunt, et ex hac ipsa, et quod ipsa esse pro illius sapientia et sanctitate veracissima sitam, credit proponere quae proponenda iudicat, et quae ipsa credit potissimum, quod illi revelata sit specialis Spiritus Sancti assistentia ne in rebus ad religionem spectantibus, vel levissime erret.

Secundo ex eo, quod Ecclesia quae sine sua auctoritate naturaliter attenta, est quidem maxime authoritatis, ea revelata proxime dicta sibi persuadeat, et credenda sibi proponat, et ex aliis efficacissimis motivis credibilitatis, quae in tractatu sequenti exponemus

mui, format hic iudicium, digna quidem est quae tamen adeo dicta ea revelatio credatur; debet ergo prudenter quis q. eam credere. 3.
Dat etiam affectum voluntatis, qui pia affectio vocari solet, qua homo afficitur ad Deum, et ad mysteria ipsa revelata. 4. dat Apprehensio supernaturalis sive producta per speciem naturalem ex propositione qualecumque genita de ipsis mysteriis, et ex revelatione Dei; sive producta per speciem supernaturalem, quam Deus ipse infundat.
5. dat voluntas efficax qua credens dicitur libere assentiri mysteriis revelatis propter authoritatem divinam ad quem actum voluntatis, qui supernaturalis est, dat Deus gratiam quae dicitur illustrationis et inspirationis: sic concia ad ceteros actus dirictum. 7. dat Apprehensio, qua apprehendit Deus ut ineffabiliter affirmans id, quod credendum est; et denique dat assensum quo homo credit mysteria propter authoritatem divinam, qui est propriissime fides et producitur ab intellectu simul cum habitu per se infuso; aut casu quo habitus non adsit supplet illius absencia per auxilium divinum. —
Sed circa hunc assensum fidei sciendum est assentiri intellectum per illum multis veritatibus sive ex modo enunciandi, sive ex ipsa enunciatione directe, sine quibus veritatibus nequit intelligi superius perfectus fidei: 1. credit revelatio Dei, id est, quod Deus revelaverit mysterium quod credit; 2. credit, Deum esse infallibilis veritatis in sibi quae revelat; et 3. credit mysterium ipsum revelatum: Sciri etiam debet ultimum [illegible] assensum non dici fidem, quia nititur ... fidei; cum quoquo pacto assentit, assentiat ex testimonio illius dicentis, sed quia assentit sibi illi, quod per locutionem dignatur authoritate loquentis quae communiter in omnibus actibus fidei sic sumantur adequate et secundum integram rationem, quam sibi tribuunt. —
Circa haec igitur quae in universum proposuimus
4.

4. questionum genera occurrunt; 1.um quid sit id in quo unumquodque bonum consistit. 2.um quale illud sit, in quo, quodvis consistit. 3. qualiter ea omnia, quae memoravimus, ad invicem comparatae se habeant. 4. denique an ea omnia requirantur per se, et sufficiant ad fidem in fassia quae 4. questionum genera duplici titulo: completimur quorum vi quae pro manibus demus ex illis in 4. partes dividimus; quarum 1.a de obiecto formali et materiali fidei divinae. 2.a de qualitate et proprietatibus fidei, 3. vero de locutione requisita ad credendum fidei divinae 4.a de necessitate fidei ad salutem aeternam: quae denique accedet appendix de vitiis in genere oppositis fidei divinae.

Pars Prima

De obiecto formali, et materiali fidei divinae.

Vel qui de fide divina tractatum instituerunt ab explicatione obiecti formalis et materialis illius exordiuntur, et iure quidem, nam quae possent de fide ipsa discutienda fuerint, ita pendent a notitia obiecti, in quo illa proxime versatur, ut nequeant clare explicari sine notitia eiusdem explicari. Proinde quoniam nos de eadem obiecto fidei hanc 1.am nostri tractatus partem instituendam putavimus.

De obiecto facultatis cognoscitivae in universum

Attento disp. 1.a

Quid proprie sit obiectum facultatis cognoscitivae

Cap. 1.um

Ut de obiecto adaequato fidei divinae perfecte agere 1.am partem tractaturi sumus, debuimus prius de obiecto facultatis cognoscitivae in universum tractare, ut facilius postea ea exponere et sermonis proprietatem retinere possimus. Igitur nomen obiectum ab obiiciendo dicatur, et obiici sit proprie contra aliud iaci, seu opponi, quo sensu in instituto scholastico idem est ac obiectum oculos iaci et proinde quid proprissime est obiectum facultatis cognoscitivae quod repraesentat obiicitur, sive iacitur ob repraesentationem. Unde colligere

est

e obiectum voluntatis et obiectum potentiae activae non dici proprie obiecta, sed
tros, tamet si usus opinuerit quod obiecta nuncuparent; quem nos retinemus. Et dupliciter potest res esse facultatis obiectum i. modo
quantum est ex parte sua quatenus ut licet ex se dicta requisita ut potentia tendat in illam ut color sufficienter illuminatus
nullo impedimento obiectus, est quidem ex se obiectum visus quia ex parte
sua habet dicta quae requiruntur ut per visum percipiatur;
Et hoc pacto res attenta dicitur obiectum in actu i. Secundo
modo res est obiectum repraesentationi per actum ut, quo repraesentatur: ut
cum color actu terminat visionem et dicitur obiectum in actu i. est extra ab
ipsa repraesentatum formali.

Video aliquos dubitasse ang. intellectus cognoscit actu
se ipsum denario obiecti actualis sit intra, vel solum extra: et non
defuere viri admodum graves qui opinarent esse solum denat.
extra, quia licet cognoscit, qua intellectus se actu cognoscit, illi intrinsece
uniatur; at unio haec non deservit ad denat. cognitionis sed ad
denat. cognoscentis et denatio cognita est extra: pro causa quia unio
quae ad aliquam denat. se habet sic materialiter et quasi non adest,
nequit constituere talem denat. intra. Horum verum opinio
supponit denat. extra esse realem et hac sic supposita
recte sane quantum existimo opinant, quia licet actus informet intrinsece intellectum, quia istum agnoscit; at hinc denatio cogniti
sit extra ut argo facile suadet. At cum existimem denat.
extra esse formaliter relat. et non alia aliter sentiendum est eo ubi proprie
to, quo in disp. 4. dicturi sumus.

Dubitari etiam solet an et quatenus obiectum et subiectum
facultatis cognoscitivae differant. Communiter dicit differre in
eo, quod subiectum sit id, de quo aliquid enunciatur; obiectum vero sit tota
propositio obiecta, quam actu repraesentat certe si obiectum accipiatur
eo, quod quomodocumque cognoscitur, unum est obiectum et subiectum potest cognosci-

citive differre tamqm inferius et superius q. quidquid e
subm e vere obm: cum vere respiciat; n autem quidquid
e obm, e subm: nam predicatum pp. et propt. ipsa obiiva
sl. vere obm, n v. subm: quoniam in nostra par. dicta est
dicit obm pisse per rum ad pot. cognoscitivam, dicit autem
subm per ordinem ad eandem pot. et ad aliqd predicatum
de illa enunciatum et q. tu talis predicati, consideratur
in star subi ideo noe subi signat.—

Caeterum cum id solum dicat absolute et simpliciter
cognosci, q e subm pp. q. tunc dicimur cognoscere
rem aliqm, q cognoscimus quae predicata illi conveniant; conver
tim dicit cognosci, qo aliquid de illa enunciat, fit q. pro inde
q. solum subm obiivum pp. dicat absolute et simpliciter
obm pot. q. cum actus intu e actu cognosci per intum
q. id e absolute et simpliciter obm, q e absolute et simpli-
citer cognit, atqui sola caret quae ex pte subi, porterum cog.
afferet e, quae absolute et simpliciter dic cognosci, ut proxime
diximus, q. ea sola e absolute et simpliciter obm cog.

Cernere e hoc quae proxime diximus in actu quo
cognoscimus deum ee sapientem; deus n. dr et est absolute
et simpliciter obm illius actus quoniam e id q absolu-
te dicit cognosci cog. de illo enunciat. sapientia: haec v. dicit
n obm cognitum sed ro sub qua deus cognoscit ut latius dixi-
mus cap. 3. et idem e ra actus amoris; nam id dicit absolute et
simpliciter obm amoris q dicit absolute amari: hoc autem
solum e subm pp. seu cog. qua voluntas dirigit, id o ge-
ter q tale subm amat dicit ro motiva seu propter qm.

Rogat deinde quid differant obm attribut. et obm
et quidem certe dr differre ut superius et inferius nam
quidquid e obm attribut. e vere obm; n autem e contra, nam

obm

obum atribut.um e illud, de quo explicant passiones et proprietates, et ad quod reliqua quae in scientia tractantur, refferuntur; ut ex dictis initio proemiali dialecticae constat. Recte sane hi dicunt si nomine obi significetur id, quod quomodo cumque repraesentatur immediate per actum: at si eo significetur, quod absolute et simpliciter dicitur obum ex proxime dicta, nihilo sane differunt hi tria scientiae, obum, obum atributionis.

Dici communiter solet, quod obum atributionis tale dicatur, quod illi atribuuntur aut ad illud referuntur omnia, quae in aliqua scientia tractantur: Verequidem hoc dicitur, sed aliter exponenda res est; Censeo itaque idem esse dicere, quod aliquid sit obum atributionis ac si diceret esse id, quod per atributionem nomen obi absolute et simpliciter sibi vendicat; licet aliquin alia sint, quibus id nomen convenire possit: illi autem rei atribuitur absolute et simpliciter nomen obi, de qua enunciantur reliqua in quibus scientia tendit quoniam, ut dominus, id solum dicitur absolute cognosci, de quo hi aut illa praedicata enunciantur. Et haec quidem licet leviora videri possint, debuerunt tamen notari, ut dictum antiquos facilius exponeremus.

Divisio obi in materiale, et formale exponitur
Caput. 2

Celebris est divisio, qua obum in communi dividitur in obum materiale et in obum formale, quae quidem divisio potissimum inducta est in scholas propter obiecta intellectus et voluntatis, in quibus solum cum proprietate invenire potest; Caeterum non eodem modo ab antiquis ac modernis exponitur. Antiqui, enim, nomine obi materialis significabant illud, quod non attingebat immediate ab actu: dicebant tamen attingi aut quia illi adhaerebat id, quod proprie erat obum actus; ut substantia dicitur videri, materialiter quidem, quia actu ipsa non attingatur immediate ab actu visionis subiiciebat colorem: qui vere et proprie obum

ta-

tali: ribut, aut dr attingi mediate seu eius obiectum mali, quae
idem re ipsa cum cognitione proprie et formaliter est obiectum, ut cum cognos-
cit sapientia divina cognoscit mediate amor divinus quae
est re ipsa idem, quod formaliter cognoscit ergo proprie obiectum cognitionis
Scit Antiqui Phili S. Bonaventura Scotus Tho-
mas Greg. Gabriel. Enriquez Ricardus. Alex. Albertus
Capreolus Argentina quibus accedunt Abulensis et Rippa
Obiectum male et formale tripliciter significare solent, cum occasio
occurrit. 1mo per obiectum primarium et secundarium: id nam vocant
obiectum primarium quod his diebus obiectum formale appellatur: id vero obiectum
secundarium quod modo materiale dicitur. 2do per obiectum quod et obiectum
quo. Obiectum quod appellant illud, quod immediate terminat cognitionem sive
in eius illud attingat ratione sui, sive ratione alterius: itaque adeo
id, quod his diebus appellatur obiectum materiale, appellabant ipsi obiectum
quod: obiectum autem quo illud, ratione cuius aliud cognoscebat
atque adeo illud quod his diebus formale dicitur. 3tio per rationem
formalem quae et rationem formalem quam: et idem per has rationes abs-
tracte quod per obiectum quod et quo concrete significant.
Alii sane egregie PP. Molina, Valentia, Arriaga, Stan.
Oviedo Egidius Lusit. Nazarius et Lorca, qui non ex obiecto formali illud
intelligentes quod per aliud immediate attingit dividunt obiectum in ter-
minativum et motivum: obiectum motivum appellant illud, in quo fert potentia
propter ipsum, quoniam tali obiecto quasi movetur, ut in illud suo actu tendat.
Obiectum terminativum appellant illud, in quo fert potentia non ratione illius
sed ratione alterius obiecti moventis quia quod obiectum illud potentiam non movet termi-
nat autem cognitionem illius dicitur terminativum. Quicquid de modo ex
plandi aptissimus undequaque est, ut qui sermonis proprietate undeque
quaque retineat.
Aliud quidem modus explandi proxime dictus sit undequaque
apud Facultatem, quod rei de obiecto ex eo quod obiiciatur cognitioni quod implicit
tro-

torum, e quod res obiiciatur cognitioni immediate per se ipsam, quin sit formaliter obiectum cognitum; et consequenter obiectum formale cognitum idem, ac obiectum quod formaliter cognoscitur. Confirmatur, quia res dicitur obiectum in actu, cum est a cognitione, et tamquam a forma denominatur, placuit iis, qui Bocardo refutantur, et tamquam a fundo denominatur, quia res erit necessario obiectum formaliter seu formale obiectum cognosci potuisse, quin immediate attingatur per cognitionem.

3. Patres Raunaldus, Praepositus, Rubio, et alii per obiectum materiale significant subiectum quod dicitur, per obiectum autem formale ipsam oppositionem, et obiectum formale dividunt in motivum et terminativum; quam divisionem eo pacto exponunt, quo paulo antea aptissime ex illa retulimus; itaque hi Doctores a praecedentibus differunt, quod admittant aliquid immediate attingi per cognitionem; et saltem in obiecto materiali, in quo sane deficiunt, et refelli facile possunt iis ipsis, quae supra diximus.

Denique, omittendum non est Caietanum, qui ad verbum semel est sumens distinguit in obiectum per rationem quae est sub qua significat autem per rationem quae rem ipsam, quae cognoscitur secundum se seu sua quidditate vel ratione; per rationem vero sub qua, intelligit illam intelligibilitatem, quae explicat ordinem ad actum, vel potentiam, per quam res cognoscitur, ut si obiectum comparatur ad fidem, ratio sub qua est credibilitas. Ex qua doctrina colligit quod obiectum materiale sit ipsa secundum se, abstrahendo ab ea cognoscibilitate seu ratione, sub qua sed certe non videtur diversus sit se pius alias Caietanus.

Qua ratione exponenda sit diebus his divisio in praecedenti capite dicta

Cap. 3.

Invaluit his diebus inter plures graves Doctores reliquosque Magistros divisio obiecti in obiectum formale, et materiale ita exponere, ut obiectum formale sit illud, cui intentum propter ipsum assentitur autem quod voluntas propter

ipsum amat: obiectum malè sit, cui intellectus assentit, non quidem propter ipsum, sed propter aliud, aut quod voluntas amat non propter ipsum, sed propter aliud ali-
qua ratione distinctum, v.g. iudicat intellectus Petrum esse rationalem ex ipsa rei eviden-
tia motus, et ab hac veritate detractus iudicat esse risibilem: obiectum
quidem significatum his verbis Petrus est rationalis, est obiectum formale, quoniam
assentit illi intellectus propter ipsum: obiectum autem significatum his verbis
Petrus est risibilis, est obiectum materiale, quoniam illi assentit intellectus non
ratione ipsius, sed ratione alterius. Similiter in voluntate finis est obiectum
formale voluntatis, quoniam amat propter ipsum, media autem sunt obiecta
materialia, quoniam amantur propter aliud, dat. Si amat Petrum quia
filius est Ioannis, quem alioquin amat, Ioannes est obiectum formale, Petrus
vero materiale.

Modum hunc explandi praedicta divisionis tradiderunt plures
graves Doctores, Pater Suarez, Vasquez, Salmeron, Granado, Montoia,
Faccius, Surianus, Conin. Erice Alarcon et Arriaga et in super
Pensatius, Puteanus, Cursus Salmant. et reliqui magistri
huius temporis, qui de hoc in suis operibus ex professo vel attacta
oblata occasione loquuntur: reliqui vero Doctores nihil habent, quod hanc
formam explandi oppositum tenuisse videantur. Nec Divus Thomas eam expositionem
sequitur in hac 1. 2. q. 1. art. 1. licet illi occasionem tribuerit, quia
licet ibi distinguat obiectum materiale, et formale, loquitur in comparatione habitus
ordinalia significatum nam vocat obiectum formale illud, quod tribuit speciem
habitui; materiale vero quod speciem non tribuit. Et recte quidem, quia in
ordine ad tribuendam speciem habitui maliter se habet. Hinc autem
explandi relata nihil deducit, nec habitum specificat, ut in
disp. 17. demonstramus.

Contra hanc expositionem relatam occurrit 1.º quod deficiat
a proprietate sermonis, quem modum explandi in praesenti relatum cap-
tissime retinet. Occurrit deinde quod non recte explari potest quale
sit illud obiectum, quod ex explandi praesentis capitis materiale appellatur.

Cor

Certe signo alterius satis fit, quamvis hi dicebus, nam hunc
eum proprium ferat modus loquendi, cui legimus more gerere ut D. Thom.
fessit, quamvis modus loquendi est, ex nostris autem loquendi est pertinentius
est, qui maxime [illegible] apud quos loquimur, [illegible] appellamus
obiectum formale illud cui intellectus proprie [illegible], aut quod voluntas proprie
ipsum amat. obiectum materiale per se illud, cui intellectus propriè aliud
proxime assentitur, atque voluntas propter aliud immediate amat. Et
denique reliqua appellabimus obiecta materialia vel materialia per accidens.

[illegible] dicta in cap. 1. distinguenda est duplex ratio
eius in obiecto actus intellectus reperiri potest: alia enim est, ratio sub qua, et
alia ratio quae: ratio sub qua est illa quae ex parte obiecti praedicari affirmatur
et enuntiatur de subiecto; ratio vero quae est illa, quae obiectum movet et determinat
terminat intellectum ad assensum exempli causa in obiecto Deus est Sapiens
Deitas est sapiens [illegible] ab ipsis obiectum tale actus
sapientia dicitur, sub qua, quae cognoscitur Deus sub ratione sapi-
entiae Deitas autem est ratio quae quae per deitatem movetur
intellectus ad assensum illum, de latius explanamus in sequenti
disp.

Ex his colligitur [illegible] rationem sub qua posse esse rationem
quae movet intellectum ad assensum licet non sit illa quae obiectum dicitur
movere ex parte sua intellectum. Ratio est quia talis ratio sub qua potest
ipsa stimulum aliquem, quae ex parte subiecti detineat intellectum
ad assensum, ut in sequenti explicabitur. Habita exemplis colli-
gitur [illegible] rationem illam, quae est sub qua cognoscitur aliquid non posse esse
rationem, qua tale obiectum moveat intellectum ad assensum alterius obiecti, ut
si Deus sub ratione sapientiae determinet intellectum ad assensum
sanctitatis: quae de re latius admodum per sequentem disputa-
tionem.

Ex dictis tandem colligitur, quam sit explananda [illegible], ex ipsa
divisione actuum potentiae productivae: nam tria ista dividi possunt in formale, et materiale

est

e. n. tūl frālis, pōs actiuæ ille, qui attentus rōe sui respondet tamagm tius virtuti productivæ: tius v. mali ō ille, qui sit rōe sui p. vice attendat, nequit vere tamgm tius pōs activæ exemplo res illustrabit: N. ō ru ignis vt agens productivus erit tius, frālis alter ignis, qa si ignis ex se et rōe sui attendat, apparet q. a digne tamgm effectus vere respondet illi tamgm virtuti productivæ: At ipsa numerica possit attendat, et apparet a digne n respondet sui tamgm tius q. ignis sic productivus distinctus numerice, licet sit productivus illius quasi per accidens, et vt affuit spe eius in propria productivo.

Circa obum male, et frale aliqua notantur
Cap. 4.

Supersunt aliqua scitu digna circa membra divisionis in superioribus explicata, quæ in hoc cap. et in sequenti exponenda sunt, et in primis sciendum. Sciendum est ex obiectis formalibus aliud esse extrinsecum et aliud intrinsecum actui: intrinsecum est, quod immediate attingitur ab actu, cuius est obiectum formale, ut obiecta formalia actuum, qui non sunt conclusione discursum; sive tale obiectum sit distinctum aliquo pacto ab alio obiecto materiali, quod idem actus immediate attingat, sive ~~sit id ipsum q. actus imm~~

sive

sibi sit idipsum, quod actus immediate et adaequate repraesentat. Obiectum formale
externum est quod attingit ab actu mediante est obiectum formale, ut obiectum actus di-
vinae actu libero attingit immediate obiectum aliud quatenus determinat
ad illum, ut in lib. 4. nostrae dialecticae late probavimus.

Praeterea sciendum est duplex absolute et simpliciter obiectum
formale dicitur id, quod est medium in antecedente exempli causa in hoc discursu
animal est vivens: homo est animal: ergo homo est vivens: obiectum significatum per terminum animal,
est medium in antecedente, et tamen obiectum formale dicitur non quidem quatenus solum
determinat ad assensum dicti per animal: hoc enim est impossibile: nam tamen
determinat ad complexum homo est vivens, quod vivens iungatur animali
et huic eidem iungatur homo, atque adeo stricte loquimur [illegible]
vivens spectant ad obiectum formale actus dicitur nam ut [illegible]
[illegible] determinant [illegible] ad [illegible] ceterum [illegible]
ceterum quoniam [illegible] distinguunt obiectum actus dicti ut [illegible]
inter se [illegible] animal fuit medium in antecedente [illegible]
tribuit illi absolute et simpliciter quod sit obiectum formale dicti.

Hac ipsa doctrina reperit rationaliter in hoc
nostro actu [illegible] Deus est Sanctus ad quem determinat intellectus verum
apprehensio [illegible] Deus dicitur absolute et simpliciter obiectum formale
illius actus: non quidem quod intellectus moveat [illegible] apprehensio [illegible] Di-
vina [illegible] movet apprehensio [illegible] Sanctitas ut ex se [illegible]
4. demonstrabimus: Sed cum Deus sit [illegible] absolute et sim-
pliciter obiectum ut in cap. 1. [illegible] dicitur absolute et sim-
pliciter obiectum formale [illegible] Deus [illegible] determi-
nat intellectum ad [illegible] actum, et absolute et simpliciter [illegible]
[illegible] stricte loquendo Sanctitas [illegible] motiva intellectus non
quia Deus dicitur illum movere, quoniam non repraesentat [illegible] Dei:
sed quatenus dicatur partialiter moveri, quoniam illa per se
[illegible] apprehensa illum movet.

Accedit his ipsis, quod sit obiectum actus istius, Deus est

Sanctus disponat in forma silogismi deprehendere apertissime medium in ante illa ratione, quae debet determinare intellectum ad praedictum assensum: nam hoc pacto disponi debet; divinitati convenit natura sanctitas, Deo convenit natura divinitatis, Deo convenit natura sanctitas; ecce divinitas est medium in hoc discursu, et propterea dicitur ratio motiva, et ut dixi est id, quod sub quo propter movere debet intellectum sanctitas vel quae ex parte subditur asserere, debet esse id sub qua, quod sub illa repraesentat et cognoscit id, quod absolute est obiectum formale: Atque ratio haec est formalis rigore loquendo est, quod ipsa est movere intellectum ad divinitas, et ipsa distinctio quae inter haec videtur ratio ac per hoc, quod altera sit motiva sive qua et altera sit sub qua.

Sed notandum est ex ratione sub qua quod dicitur ut dicitur vel sub qua ut actualis, quae illam applicat subiecto, est in se ipsa ratio motiva ratio alterius assensus ad obiectum aliud aliquando distinctum ad quod subintelligitur deveniat per illam v.g. in hoc actu hoc est visibile et hoc visibilis: visibile est ratio sub qua cognoscitur hoc ratione assensum quatenus iste fertur ad divinitatem visibilis in hoc ac ratio ei, et assensus quatenus fertur ad diversitate visibilis est hoc est ratio motiva: nam hoc sub ratione visibilis debet intellectum ad assensum, quo eundem hoc cognoscatur sub ratione visibilis.

Ex proxime dictis duo colliguntur, quod sit ratio sub qua cognoscitur obiectum formale non sit ratio, qua tale obiectum moveat intellectum. Sed ea sola quae est ex parte illius asserere, vere quidem ratio sub qua sit motiva actualis ad quod adeo ratio motiva quae est adaequata ratio obiecti, quoniam istud per illam solam movere intellectum est inadaequata ratio intellectus eo quod istum per illam solam movere, et aliam ex parte, quae est ratio sub qua ratio obiecti. Colligitur deinde ratione sub qua cognoscitur obiectum male esse aliquomodo idem, saltem virtualiter motivum proprie loquendo quod ista illa non debet intellectum ad assensum, quo iungit obiectum male debet tamen ad assensum, quo iungit rationi, qua obiectum formale movet intellectum

ad

ad talem assensum, quod per invisibilia non habet istud in determinatione intimum. in ordine ad assensum, quo iungit homini, determinat tamen ad assensum, quo iungit rationi, atque adeo quo iungit rei, quam homo movet intrinsece ad praedictum assensum.

Aliqua alia circa obiectum formale exponuntur
Caput 5

Ex reliquis quae ex obiecto formali supersunt, dico illud esse aliud adaequatum et aliud inadaequatum: adaequatum est quod solum movere seu determinare potentiam ad actum, sive illud sit unicum simplex, sive ex multis obiectis aliquatenus distinctis constitutum; cuius rei exempla inferius subiiciemus. Obiectum inadaequatum est quod potest vere movere, sed non eo solo, sed eo simul cum alio aliqua ratione distincto. Exemplum sit in praemissis obiectivis quarum quaelibet obiectum inadaequatum dicitur, utraque vero obiectum adaequatum, aut saltem cum aliquo contrario contenta utraque praemissa obiectiva et connexio illarum cum consequenti obiectivo.

Circa hanc divisionem obiecti formalis adaequati et inadaequati, notant aliqui posse accidere quod sit obiectum formale inadaequatum habitus id quod est obiectum formale adaequatum actus eliciti per talem habitum. Hoc cernere est in fide, ut abstrahit a humana et divina; nam si quis audiat alium affirmantem rem aliquam, potest elicere actum, quo credat illum ita apud se iudicare rem, ut eam verbis exprimit, quin ulterius eo actu progrediatur; et potest alio actu distincto credere rem ita esse, sicut ab hoc iudicatur, motus ex loquentis sapientia. In hoc casu quilibet actus illorum est actus fidei, et hic dictum obiectum formale ad alium actum et quivis est obiectum adaequatum illud, ex quo ducitur intellectus ad talem actum eliciendum. At quodvis illorum obiectorum est partiale respectu habitus. Verum doctrinam hanc esse falsam, nec rem ita esse, ut in exemplo proponit, ostendemus in disputatione 17.

Sicut tamen oportet posse plura obiecta formalia determinare ad idem

obiectum

obiĳ mali subalternati, quarenus tertio intell. ad obiectum formale, quod est proximum mali ab alio formali remotiori, et ad hoc ab alio adhuc remotiori ab illo etc. mali et sic per plura obiecta formalia. Exempli causa aliquis credat rem aliquam taliter, vel taliter esse, quoniam id affirmat Petrus, et credat autem Petrum esse fide dignum, quia Paulus hoc insinuare, et credat Paulum insinuasse, et alijs motivis, quae ad id inducat. Ad hoc hinc fit esse obiectum formale rationi unius obiecti mali, id quod ratione alterius est obiectum mali, ut patet in hoc exemplo proxime apposito.

Si dicas aliquis, quod quis amat plura media subordinate propter aliquem finem, v.g. propter sanitatem amat medicamentum, et propter istud amat accersere medicum, illud quod est proximum finis, non est finis rationi medij remotioris, nempe medicamentum, non est finis ratione medij accersiti, ut nos ipsi lib. 1 Ethicorum tertio de causa finali docuimus, ergo quod intellectus assentit alicui veritati propter aliam subalternatim adductam ultime veritati non erit obiectum formale, sed est tunc absolute et simpliciter obiectum male, solum quod erit obiectum formale ea veritas, a qua ultimo determinatur intellectus ad assentiendum rei alicui v.g. iudicat quod Petrus est valens ipsa rei evidentia motus, et ex eo quod sit valens iudicat esse admirativum, ex eo quod admirativus sit, iudicat esse risibilem: haec ultima veritas est mere obiectum male. Pro quo ergo facto veritatem hanc Petrus est admirativus non esse obiectum formale, sed solum veritatem istam Petrus est valens a qua ipse motus est intellectus.

Occurrendum est admisso antecedenti, negando consequentiam. Ratio discriminis quod nomine finis sic fit id cuius gratia cetera fiunt, ut dicto in articulo memorato de causa docuimus: quinde id solum erit finis cuius gratia cetera fiunt, et cum medium proximum fini fiat propter ipsum finem nequit esse proprie finis ratione aliorum, quae remotiora sunt. At obiectum formale est illud, quod vere determinat intellectum ad aliud, et si ipse vere determinet intellectum, ut ad quod ab alio obiecto alio quae determinat: vere illud est obiectum formale absolute et simpliciter. Ratio a priori

hui

Duig discriminis ē q nunqm mediu̅ proximius fini detrahe ex sui amore, ad mediu̅ remotius, sed ex amore finis detrah immte. voluntas ad illa media, eo ordine ponenda qui ex na rei narius ē, q iterum in disp. 10. apertius constabit.

Ex dictis in hac disp. colligit quidam doctrina quae ad plures difficultates passim in Theologia occurrentes a primis necessaria ē obiectum formale, ita debere rem malis ut eo ipso posit assumi pariter casuque dixi n sit ut in exemplis appositis et eo inferius dicendum esse ē. Proinde r. quid quid ita afferit tn aliquo alteriut eo [illegible] quo affere, nequeat in ans assumi ad probandam aliam veritatem quae simul cognoscat, n ē obiectum formale rem istius v.g. cognoscit Angelus [illegible] alterius quo Petrus affirmat astra ēē paria, nario cognoscit astra ut paria; q si aliquis dicat angelus ēē paria, utriq cognoscit alterum Petri, et astra ēē paria: At cognitio Petri n ē id, quo Angelus ducit ad credendum, quo astra paria sint, q a posteriori colligit ex eo q nequeat alteruter illa Petri assumi pariter ad cognoscendum numerum parem astrorum.

Quaestiones constituant Deum in ēē obiecti formalis Fidei divinae.

Disp. 2.

Deum constituit sapientiam et veracitatem in ēē obiecti formalis Fidei divinae plures tenent.

Cap. 1.

Consentiunt omnes Theologi, tum antiqui, tum recentiores quos in sequenti disp. referemus Deum ēē obiectum formale fidei divinae (secus enim fides n ēē divina) constituitque in ratione obiecti formalis per suam auctori

vitatem quam plerique Auctores appellant veritatem in se seu in essendo: quae qui-
dem certissima est. nam exigit quod Deus sit infallibilis veritatis in
dicendo; credimus quidquid ipse dicat, et tamen non levis difficultas
inter Doctores huius temporis (non enim antiqui eam tam in specie discu-
tiere) in an sola Authoritas divina sit obiectum formale Fidei?
vel aliquid ipsa formaliter in recto dicat? quam difficultatem de-
cidiamus, expendendum prius est quae perfectiones divinae con-
stituant Deum in esse obiecti formalis Fidei? nec quia has, aut illas con-
stituere dixerimus negamus posse aliquid creatum esse obiectum formale
Fidei: hoc enim in subsequentibus disputationibus expendendum est itaque praesens quaes-
tio est de perfectionibus divinis abstrahendo ab eo quod sit obiectum adaequatum, aut
solum inadaequatum Fidei divinae. —

Igitur Doctores Suarez, Vazquez, Coninck, Tanner, Granado,
Turrianus, et Hurtado, Lorca, et [illegible] [illegible] referentibus
in disp. 3 cap. 1 dicunt Deitatem Sapientiam et Veracitatem divinam per-
tinere ad obiectum formale Fidei, tametsi Deitas diversimode afferatur
ac Sapientia, et Veracitas: nam Deitas in quantum afferri solum
[illegible] sed tamen constituens id cui credimus; ergo nequit
cognosci locutio Dei nisi cognoscendo Deum loqui; non autem requirit
Deitas ut intellectus determinet ad assensum obiecti revelati: ac
Sapientia et Veracitas afferunt tamen id quod intellectum determinat
ad credendum Deo, sed certe si recte loquendum sit apud quosdam Doctores
hi explandi sunt a illos afferre Deitatem in obliquo tamen formaliter
constituentem in esse in subiecto, quod de obiecto formali Sapientia, vel Veraci-
tatem afferri in recto, ut rationem formalem obiecti formalis in esse talis. —

Probatur prima Secunda, quia illae perfectiones Dei constituunt illum
in esse obiecti formalis fidei, quae necessario requiruntur, et sufficiunt ut intellectus
credat ea quae Deus revellat sed Sapientia et Veracitas necessario
requiruntur et illae solae sufficiunt, ut intellectus credat, quae Deus
revellat, ergo Sapientia et Veracitas duntaxat constituunt Deum

in

in ea obi formali fidei: Cons. Hx pr ex pmissis, quarum maior ē
certa se evidentissima, cum obiectum formale sit id, q. movet, et trahit intell.
ad assensum, per id constituit in ratione obi formalis, per q. dt trahi
intellectum ad assensum veritatis: Minor ita q. sola illius syllogis-
mi probanda ē.

Pr q. ea minor ē Doct. q. sapientia sit ro-
requisita; q. nequit bo assentiri dictis alterius loquentis nisi cre-
dat loquentem bene scire id, q. affirmat; et eo ipso, q. incerti simus,
an loquens sufficientem notitiam de obo habeat: vix ei fidem tribuimus: potius
si credamus loquentem nihil eadem scire nulla prorsus roe fidem
illi adhibemus; q. vere requirit sapientia loquentis atq. adeo dei
ut illi adhibeamus fidem, q. vero ea n sufficiat, pr q. eo ipso q.
credamus loquentem n ee veracem atq. adeo si hoc de deo fingamus
licet alioqui evidentissime nobis constet, eum ee, ut vere ē, infallibilis sapientiae,
n adhibemus fidem dictis illius; q. ignoramus tunc, an loquatur, ut sen-
tit: q. quidem cernere ē in hoībus nam si credamus aliquem certissime
scire rem: si tn credamus ee subdolum, et mendacem, nulla prorsus roe
fidem adhibemus dictis illius q. requirit nario, cum sapientia veracitas.

Porro autem veracitatem solam n sufficere suadet; q. licet cer-
ti sis simus alium loqui, ut apud se sentit: si tn credamus eum
ee deceptum, nulla prorsus roe illi credimus, ut ē evidentissimum
ipsa experientia q. n sufficit sola veracitas, sed requiritur et
sapientia loquentis, q. idem in veracitate divina contingit, q. licet sa-
pientia dei sit, ob infallibilis, et tn per accidens ē, et materialiter
se habens ad veracitatem divinam, quae solum respicit honestatem, quae
ē in conformitate verborum cum iudicio mentis, quidquid sit de iu-
dicio ipso; an dlt certum sit, l, re ipsa falsum. Quod sane tam evidens
ē ut nullus scriptorum id indubium revocaverit: tametsi Pr. Hurt. tacito
nomine referat aliquos, qui aliter sensisse videbantur, quos ipse late
refellit.

De

Denique Deum constitui per sapientiam et veritatem dignum, cui credatur ita suadet aperte, quia non possit, ut credamus Deum decipere, ut apud se sentit, et ea sentire ut ipsa est in se, quamvis nihil omnino aliud ex parte Dei videremus, determinamur ad assentiendum rei dictae, ita quidem ut non possimus non elicere actum assensus si aliquem elicere vellimus, quod est perfecte sufficiens. Antecedens monstratur quia licet fingamus deficere Deo reliqua omnia, quae illius propria sunt, manente infallibili sapientia et veracitate indefectibili, eodem modo traheret intellectum ad credenda ea, quae Deus dicit, ac de facto trahit; quis dubitet? quod [illegible]

Ad resolutionem vero et dein oppinatur, sola divinitate et id, per quod constituitur Deus, non solum in esse Dei sed etiam in esse obiecti formalis fidei, probat non inefficaciter, quia licet requirantur sapientia et veracitas ad hunc modum, qua movet intellectum ad credendum Deum esse sapientem et veracem est divinitas, quia per divinitatem constituitur Deus in esse obiecti formalis fidei: hoc constat probatur, quia per id constituitur Deus in esse obiecti formalis fidei, per quod determinat primo intellectum ad reliqua omnia, quae per fidem creduntur: sed inde quod si per divinitatem dicitur intellectum ad credenda ea omnia; divinitas sane erit id, per quod Deus constituitur in esse obiecti formalis fidei. Antecedens quia probatur, quia si rogetur cur Deus sit sapiens et verax? nihil aliud respondere est quam quia sit Deus. Ex ergo Deus sit, movet intellectum ad credendum eum esse sapientem et veracem quod [illegible]

Ad resolutionem difficultatis propositae aliqua praemittuntur.
Cap. 2.

Ut ea claritate, qua par est in hac difficultate procedamus, aliqua in hoc capite nobis omnino certa praecienda sunt, ex quibus difficultas, in qua

versamur distinctio debet. In 1° q. dicimus quod si Deus dicatur ab illustre et
simpliciter obiectum formale fidei divinae, quoniam est subiectum huius propositionis Deus
est infallibilis veritatis in dicendo. At rigorose et proprie est obiectum formale
complexum illud, quod per praedictam propositionem significatur, et existimo sane nullum
ab hac suppositione dissidere, et efficaciter probatur, quia id est obiectum formale
assensus, quo assentimur obiecto revelato, quod determinat intellectum ad
talem assensum, sed veritas complexa per illam propositionem significata est quae
determinat intellectum ad assensum obiecti revelati, ergo veritas complexa illa
propositione est obiectum formale fidei divinae. Minor probatur aperte: nam ex eo quod
credamus Deum esse infallibilis veritatis in suis dictis credimus
ipsa dicta, ergo praedicta veritas est obiectum formale fidei. —

Suppono praeterea existimo intellectum non moveri ad assen-
tiendum veritati quae significatur per hanc propositionem Deus est infallibilis
veritatis in dicendo per aliam veritatem distinctam, sed illi as-
sentiri immediate ex recta terminorum apprehensione probatur quia ut intellectus
assentiat praedictae veritati sufficit, quod recte apprehendat terminum Deus
qui significat ens perfectissimum absque ulla imperfectione et
quod recte apprehendat terminum veritas infallibilis in dicendo qui
significat perfectionem nulla imperfectione admixta, quia ex hac recta apprehen-
sione illorum terminorum determinatur intellectus ad assentiendum connexioni illorum, quae
primo sequitur immediate. Ostenditur assentire intellectum illi veritati
ac per seipsam, quod amplius constabit in sequentibus.

Confirmatur, et explicatur ratio proxime facta, quia ut intellectus as-
sentiat huic veritati Deus est infallibilis veritatis in dicendo,
non sufficit, quod recte noverit hunc terminum Deum, certoque sciat significare rem, cui
omnis perfectio debetur, et cui nulla imperfectio repugnat; nam licet hoc certissime
sciat, si tamen ignoret terminum veritas infallibilis nequit iungere terminum hunc al-
teri. Rursus licet quis certissime sciat terminum veritas infallibilis sig-
nificare quandam perfectionem nullam prorsus imperfectionem admixtam, si tamen igno-
raret Deum esse ens cui omnis perfectio debetur, nequit iudicare Deum esse infallibilis

ve-

veritatis, quod requiritur necessario recta apprehensio utriusque termini ad assensum illius veritatis ita quod nullius apprehensio in specialiter sufficiens detrahere intellectum ad talem assensum.

Confirmatur utrumque, et explicatur hoc ipsum, quia si solum assumatur hoc simplex antecedens, Deus est ens, cui necessario convenit omnis perfectio, quae nulla admiscetur imperfectione nequit mens deducere consequens istud quod Deus est infallibilis veritatis. Similiter si solum assumatur hoc simplex antecedens Veritas infallibilis in dicendo est perfectio, quae nulla admiscetur imperfectione nequit deduci consequens istud quod Deus est infallibilis veritatis in dicendo. Sed si sumatur antecedens complexum ex utroque illo simplici in hunc modum, Deus est ens, cui necessario convenit omnis perfectio, quae nulla imperfectione miscetur, sed Veritas infallibilis in dicendo est perfectio, quae nulla imperfectione miscetur necessario evidentissime deducitur consequens istud quod Deus est ens cui necessario convenit veritas infallibilis in dicendo; ergo dicendum quod ad assensum istius objecti Deus est infallibilis veritatis detrahitur intellectus immediate per rectam apprehensionem illorum extremorum.

Ex his colligitur aperte quod licet ratio formaliter significata per terminum Deus, quae quidem est deitas, sit ratio, qua Deus movet intellectum ad praedictum assensum, est tamen partialis ratio motiva, quia intellectus detrahitur, ut tali veritati praebeat assensum, quod ea ratio est motiva partialiter ad aliquem assensum, quae simul cum alia determinat immediate intellectum ad talem assensum. Sed ratio formaliter significata per terminum Deus determinat immediate ad assensum de quo loquimur, simul cum ratione formaliter significata per terminum veritas infallibilis; ergo ratio formaliter significata per terminum Deus est partialis ratio motiva nostri assensus praedicti. Hoc idem argumentum aeque aperte suadet quod ratio formaliter significata per terminum veritas infallibilis sit partialis ratio motiva nostri eiusdem assensus dicti, quia ut illa determinat intellectum ad talem assensum immediate per sui apprehensionem simul cum ratione formaliter significata per terminum Deus etc.

Notandum tamen circa hoc ipsum est non sufficere, quod aliquis assensus

sit

sit imm.tum. Ut quidquid sic se hat formaliter per trum, qui e subm aut p-
dicatum sit ro motiva ad tale assensum; nam id illud e ro motiva, per
qd tale subm aut pdicatum determinat intm ad assensum, ut ex se
e certum et facile cerni in ppne hac: Album e dulce, si sermo sit
de lacte. At n albedo sic se het formaliter per trum album, qui e
subm illius assensus, n e ro motiva, q intm n dtrat per albedinem
ad assensum pdicte veritatis. His igitur ita suppositis facile iam
erit in sequentibus explicare quae dei perfectiones constituant illum
in ee obi formali fidei divinae.

De deitate et sapientia divina constituente deum in ee obi formalis fidei divinae
Cap. 3.

Certe si vera ss. quae in pcedenti cap. supposuimus, ut
vera ee oio arbitramur, negari nequit deitatem et sapientiam dei con-
stituere illum in ee obi formalis fidei divinae, et in prde deitate id
ita pr. q. subm obiectivum huius ppnis: Deus e infallibilis veri-
tatis in dicendo, e dum formale determinans intm ad assensum illius
q. per illam rem constituit in ee obi formalis, per qm determinat intm ad tale
assensum, at qui p deitatem ut deitas e determinans deus ad pdictum
assensum q. deitas ut talis constituit deum in ee obi formalis illius assensus.
Mi. huius l. entimimatis pr. q. per id determinat deus intm, ut cre-
dat eum ee infallibilis veritatis per qd constituitur, cui natio convenit
oes perfectio simpliciter. Sed sic se het deus formaliter per deitatem
ut e certissimum q. deitas e id, per qm deus determinat intm ad assen-
sum veritatis pdictae et huic eadem ss. probatur quas in pcedenti cap.
adduximus, ut pbaremus determinare ad assensum veritatis dictae
imm.te ipsa trozia ap hend.

Ut hoc tum de sapientia divina pbemus n aliis,

opus igitur ut explicemus quid sit id, quod erat infallibilis in tus dapsu formali dicit; ad quod dicendum est in oratio enuntiatio nomen veritatis non ita sibi fore conformitatem dictionis cum obiecto, ut accipi-at conformitatem seu adaequationem illius, quod in re intra dicit, sicut sibi fore in illo dicto ipsa, sed etiam illum se habere in se ut predicitur dicit: accipit quod veritas pro illa perfectione, quandam cognitionis certo et infallibiliter dicens ex parte sua obiectum se hoc se habere in se sic supposito agere deludit sapientiam divinam afferri formaliter in dapsu veritatis, nam deum cognitionis, dicens certo et infallibiliter obiectum ut se habet in se hoc, per sapientiam suam, quae formaliter est ut eius sua ratione habet intelligendi infallibiliter obiecta ut sunt.

Sed dicet aliquis argumento [illegible] probari sapientiam divinam esse rationem formalem assensus quo credimus deum esse infallibilis veritatis seu [illegible], in his quae modo dicit, non autem esse rationem formalem assensus, quo credimus eum esse infallibilis veritatis in dictis externis: probatur quia dictio externa non est vera formaliter per sapientiam Dei sed ex eo quod ita dicit [illegible] ut ipsum est; quod [illegible] sapientia divina afferri tamquam ratio formalis assensus, quo credimus deum esse infallibilis veritatis in suis dictis externis. id est quod ea infallibilitas sumit ex certitudine sapientiae divinae ut in sequenti cap. latius exponemus [illegible] veritas dictionis externae non sumeret ex sapientia satis erat quod sumeret infallibilitatem.

Dico quod etiam veritas dictionis externae divinae sumit a sapientia divina et ea dicta debent inicum ad assensum, quo credimus deum esse infallibilis veritatis in dicendo. probatur ex doctrina late tradenda in disp. 5. et 6. quod licet locutio externa Dei sit vera in se [illegible] conformis cum obiecto: at nulla [illegible] veritatem habet apud nos, hoc est, nulla proinde ratione proponit nobis ut vera nisi quatenus concipitur simul cum [illegible] unitas cum iudicio divino:

nam

na, catenus ap[er]te credimus doctrinam externam dictam, quatenus
ap[er]te credimus illam conformem iudicio divino, et simul cum externa
stimul[illegible] dupl[illegible] ergo id quod potissimum sibi facit nos veritatis divinae
et sapientiae divinae [illegible] contra. Itaque est motiva, quae simul cum
veritate determinat intellectum ad assensum de quo loquimur.

Ex hoc sequitur quod catenus credimus ea quae deus dicit,
quatenus credimus dicere verum: catenus credimus deum dicere ve-
rum, quatenus credimus eum cognoscere omnia et ss. quod illius sapi-
entia est motivum intellectus ad credenda quae deus dicit. Atque ex his
colligitur sapientiam divinam esse rationem formalissimam, qua deus [illegible] quae
debeat intellectum ad assensum rei revelatae. Probatur, quod [illegible] intellectum tenere
ad credendum deum dicere infallibiliter verum immediate ex
ap[er]te [illegible] terminis deus est veritas infallibilis: tenet formalis-
sima propter quam credimus rem revelatam est cognitio sapientiae
divinae, nam si rogemus cur deo certo credamus, dicimus credere quod
deus dicit infalliter verum, quod veritatem dicimus divinae, quae ut
diximus est veritas sapientiae afferri pro ultima [illegible]
quaero ratione motiva ad assensum rei revelatae. Atque hinc
constat [illegible], quare dicatur attribuere dei in esse obiecti formalis
fidei, attribuit quidem, quod determinat deus per illam ad assensum
quo credimus eum dicere infalliter verum, qui assensus est de
intra ratione fidei.

Tamen quia non defuit, qui opinaretur dicendum
nullo modo [illegible] obiecti formalis fidei afferri; nam aiebat ille,
etiamsi ignoremus, eum qui loquitur esse deum; credamus tamen esse in-
fallibilis veritatis in dicendo, credimus ea quae dixerit; et
assensus iste est ideo certus, et infallibilis ergo etc. Sed certe
facile erat perspexisse fidem istam nec futuram humanam, nec
divinam; nam ut fides sit divina debet credere deo, qui autem
intelligi potest, qui ignorans an qui sibi loquitur sit deus, non credere

deo?

Deo, ita debere afferri dicitur, Sale in obliquo tamen certum mihi
est, ut mirandum sit fuisse aliquos, qui in oppositam mentem
abierint.

Nullum aliud perfectum Dei praeter eius Veracitatem et Sapientiam constituere illum in certum obiectum formale Fidei.

Cap. 4.

Verum quidem est, quin certissime pluries [illegible] capit.
memorari in eo, quod veracitas divina sit ratio saltem partialiter motiva
Fidei divinae; mirum igitur est negari id de veracitate quae proprie
veracitate loquimur, et tamen aperte falsum illorum dicitur ut ea osten-
dam. Si autem dicimus non veracitatem id esse, quod nos posse
sibi fieri possit dicimus, id non aliud a Veritate et Sapientia di-
vina. Utrumque probare possumus veracitate divina nulla pro-
ratione ad obiectum formale Fidei pertinere dicere, dicendum est ve-
racitatem non esse aliud, quam inclinationem suae Affectionis habitu-
alis, quo quis vult loqui conformiter suae menti ex conformitate
quae est eius conformitate verborum cum iudicio mentis, quid non
aliud nisi veracitatis sit, sic non est proprie veracitatem, ut
vel [illegible] norunt.

Hic suppono tantummodo me [illegible] veracitatem Dei
nullo modo pertinere ad obiectum formale Fidei divinae, quod neque
elicit actum Fidei divinae de mysterio Trinitatis exempli
causa (eo argumento [illegible] alii [illegible]) quin formet
hic syllogismum: Deus dicit verum in omnibus suis dictis, sed Deus
dixit esse trinum et unum: ergo dicit verum in hoc dicto, et [illegible] fide
[illegible] hoc genere discursus; quoniam in hac opinione hoc

ma

formalem rem veritatis quam impugnamus, sed ad illud dicimus in illo casu requiri veritatem [illegible] per [illegible] requiri veritatem dei ut assentiremur huic propositioni deus dicit [illegible] cum maior [illegible] sillogismi [illegible] Plane enim requiritur ut assentiamur huic propositioni deus dicit vera in [illegible] [illegible] [illegible] ex parte [illegible] [illegible] dicere huic propositioni deus dicit verum [illegible] affert veritatem divinam, [illegible] veritatem [illegible] [illegible] illo [illegible] semper [illegible] [illegible] veritatem [illegible] assentimur [illegible] [illegible] [illegible]. Contra hoc [illegible] aliud est assentiri [illegible] dei veracitati, quae est conformitas [illegible] externae, cum iudicio loquentis et aliud longe, quod afferat ipsa veritas quae ut dixi est affectus habitualis, ad dicendum rem ut de illa iudicat ex honestate [illegible] conformitate [illegible] [illegible] [illegible] non requiri [illegible] veracitatem [illegible] nisi hoc pacto, deus semper loquitur ut sentit ex affectu honestatis, quae [illegible] conformitatem verborum cum mente. Ubi autem huic propositioni [illegible] formale fidei divinae [illegible] proxime dicta [illegible] formale [illegible] demonstrat [illegible] [illegible] deus loquitur ut sentit ex affectu honestatis [illegible] semper loquitur [illegible] [illegible] quidquid requiritur ad assentiendum dicto illi [illegible] [illegible] quod dicta [illegible] ex affectu [illegible] mente [illegible] mens iudicat sicut [illegible] in re; [illegible] credendum [illegible] dei est vera [illegible] ad [illegible] dicens [illegible] veritas [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]

as-

assensum atque haec hoc [illegible] definitione tri[illegible], [illegible]
assensum [illegible] illorum, [illegible] repugnantia [illegible]
[illegible] ad credendum [illegible] alicuius [illegible]
quod credat, [illegible] mentiri [illegible]
[illegible] quodlibet; [illegible] imo [illegible] sufficienter
intellectus ad assentiendum [illegible] alicuius, [illegible] posse
[illegible], [illegible] alioqui [illegible] credat [illegible] positivo nol-
[illegible] [illegible] veritatis
[illegible] pertinentem ad [illegible] [illegible],
[illegible] veritatem [illegible]
[illegible] terminis [illegible] ut vocamus veritatem
[illegible] illa, quae [illegible] repugnat [illegible] aliter [illegible]
[illegible] quidem [illegible] posse veritatem [illegible] Attrepug-
nantia [illegible] consistit in [illegible] terminis
Deus est mendacium [illegible] in [illegible] Deus est
infallibilis veritatis in dicendo; nihil aliud [illegible]
[illegible] divina [illegible] fidei divinae
[illegible]

[illegible] exemplum [illegible] proxima dicebam,
nempe [illegible] intellectum ad assensum [illegible] Deus neque
mentiri, [illegible]
[illegible] Deus [illegible] repugnantiis repugnat:
[illegible] mendacium [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] intellectus ad as-
sensum [illegible] tam [illegible] sic [illegible]
[illegible] Deo repugnat mendacium, includit in
[illegible] Deus dicit [illegible], seu infallibilem veritatem [illegible]
quod [illegible] positivum [illegible] conveniat
[illegible] repugnet,
[illegible] conveniat

naris,

nario veritas in dicendo nisi quatenus cognoscamus illi re-
pugnare carentiam veritatis in dictis, quam nos mendacium significamus.

Similiter nequit intellectus cognoscere Deum esse ens
cui conveniat necessario omnis perfectio simpliciter, quin formaliter
cognoscat esse ens, cui repugnat quaevis imperfectio, nec aliter
possimus dicere quod conveniat sub aliqua omnis perfectio simpliciter
quin cognoscamus repugnare illi imperfectiones, et non pos-
sumus cognoscere, quod conveniat necessario alicui sub omnis per-
fectio simpliciter; nisi cognoscendo quod ita conveniat, ut repugnet illi
eiusdem oppositum, quod idem huius propositionis Deus dicit infallibiliter
verum includit obiectum huius: Deo repugnat mendacium ad as-
sensum veritatis quod solum indiget intellectus, quod erat explicandum.

Argumenta in Cap. 1. adducta, quatenus nostram Sententiam oppugnant, diluuntur

Cap. 3.

Solum superest solvamus argumenta, quae in cap. 1. proposui-
mus, quatenus nostrae doctrinae opponi videntur: Et quidem duo dun-
taxat sunt, quae solutionem requirunt. 1. illud, quo probatur veraci-
tatem requiri ad obiectum fidei, ad quod facile ex dictis sit satisfa-
ctum, requiri ad fidem divinam, quod Deus sit formaliter verax, seu
quod sciat veritatem, quae proprie talis sit, ut in praecedenti cap.
ostendimus; solum 2. requiri, quod Deus sit moraliter verax, hoc est
qui semper loquatur iuxta mentem ex quovis quod motivo moveatur, hoc
autem vere Deus habet ex sua natura et sapientia ut supra pro-
batum est; et intellectus cognoscit id Deo convenire, dictatus terminorum
ex ipsa apprehensione eorum: nam solum indiget horum explicatione
ut eos recte apprehendat ex ijs autem recte apprehensis deducit
necessitatem, quoad specificationem ad assentiendum coniunctioni
il-

illorum, ut in semel diximus.

2.um argum. dissolvendum est, quo utitur Aurelius ad pro-
bandum solam deitatem esse obiectum formale obiectivi formalis fidei divinae:
quo quidem argo, tam male vexat Caietanum ut PP. Va-
lentia et Hurt. noverint cum in sua solut. se expo-
nere et alioqui contraria docere; ipse autem P. Valentia et
alij plures posteriores illo; Caietani solutionem in [illegible]
nominat graviter vexant, ita quidem, ut in [illegible]
verba confusi [illegible] anguant [illegible], quod eo ergo
[illegible] inquiunt non esse stultum interrogatos negare cur
credamus veritati? nam quis non videat veritati credendum
esse propter ipsam? quod vero deus deveniat esse in veritate esse nam
divinae, inquiunt, extra rem ostendere: nam considerativae
sunt inventa philosophia, esse quorum veritatem deveniat deus.

Laudo P. Hurt. qui argum. Aurelii, ut par erat,
legitimavit, et alios in Aurelium in [illegible] acres ex uetu ipse
[illegible] carpit, et illorum [illegible] solut. refellit, et tunc ef-
ficaciter refellit, quia aliud est quaerere cur credamus veritati lo-
quenti, et aliud longe quaerere unde sciamus deum esse veri-
tatem. Ut prior illa interrogatio fere stulta est nam ipsi veri-
tati credendum est propter ipsam; ea in interrogatione nec ad dubium [illegible]
[illegible] nec praetenditur alia interrogatio indigna et studio instituenda
nam qui credit quod [illegible] nunc incredit, qui credit deum esse veridicum
quod credit propter aliquid fundum deum esse veridicum; [illegible] non videat
sane cur ei legitima esse supp. quod [illegible] sequentia. Arguit
Aurelius [illegible] argumentum in [illegible] intell. credit deum esse veracem
quod credit esse deum quod tandem resolvit assensum fidei ad divinam, cui sane
argo, non satisfaciunt Caiet. P. Valentia et alij ea sua so-
lut. licet acri.

P. Hurt. respondet dictam quidem [illegible] assensum

Sed

Sui[illegible]

Huius veritatis Deus ē verdicus per assensum huius Deus ē Deus
ille, qui loquitur ē Deus et propterea assensum illum priorem ēē dis-
cursivum prima vice, qua ellicitur atque adeo non ēē Fidei. Ce-
terum detrahi intellectum ad assensum subsequentem per alias vices,
quibus eadem veritas inducitur immediate ex ipsa adveritate obiectiva continen-
tiae assensus huius veritatis. Deus ē veridicus, ellicitur post
primum assensum discursivum. Sunt, inquit, immediati, in quo pro-
inde sistendum ē et subdit assensus has ēē Fidei.

Certe genus hoc respondendi non minus mihi displicet, quam so-
lutio Caietani, et illud agemus ex professo inferius. Nunc hanc refutamus
1°. quia si actus iste Deus ē infalliter veredicus sit aliquando discursivus,
non deducitur ex hoc solo ante insplicito, Deus ē ens perfectum; de ex illo et
ex hoc partiali ante, veritas indicendo ē perfectio simpliciter. deinde c. 2. monstratum
ē: quod nunquam resolvitur fides in deitatem tanquam in rationem motivum adequatum; deinde ...
quam in rationem partialem, ut nos in nostra sententia intendimus.

Refutatur 2. eadem solutio, quia certe tam ē insufficiens, ut concedere videatur
quod intendimus; nam assensus fidei, quo creditur haec veritas Deus ē infalliter
veredicus, ē immediatus, et ipsius ipsius veritatem obiectivam, ut docet S. Thom. quia
veritas ipsa, ut talis, ē obiectum formale illius assensus, et consequenter ē obiectum formale
ut includit utrumque extremum. Hoc constat ex dictis in c. 2: ubi probatum
ē, moveri intellectum ex apprehensione utriusque extremi, quando sufficiat apprehensio unius
dumtaxat, quando assensus ē immediatus: quod erat.

Ergo argumento Aureoli, illud probare non licet; quia deitas sit ratio
motiva quae partialiter constituit Deum in esse obiecti formalis fidei divinae, nam ut deitas sit
ratio, qua Deus constituitur in esse obiecti formalis fidei sufficit, quod per illam moveat intellectum
ad assensum proprium fidei; qualis ē, quo creditur, Deum ēē infalliter veredicum: non
tamen ē ratio adequata: quoniam deitas sola non sufficit, ut Deus debeat intellectum ad assensum
aliquem obiecti revelati.

Duplex instantia contra doctrinam dictam diluitur
C. 6.

Ratio vero, quam sub finem ex praeced. diximus, sumitur quaedam instantia contra
in hunc modum. Deus non solum movere per suam sapientiam ad primarium assensum fidei, qui
ille est, quo credimus Deum dicere infallibiliter verum; sed solum veritas movet per se
ex se sua ad talem assensum, ut patet ex dictis supra [illegible] per solam veritatem constituitur
in esse obiecti formalis fidei divinae. Ad con[firmationem], quod per illam rationem constituitur Deus in esse
in esse obiecti formalis fidei, per quod solum determinat ipse intellectum ad assensum primarium fi-
dei, quia ergo ad hunc determinat praecise veritas, haec sola erit, quae constituit illum
in esse obiecti formalis fidei; et alioquin fidem habet pro ratione motiva sapientiam divinam,
quae seipsa determinet intellectum ad praedictum assensum.

Ad hanc instantiam respondeo, veritatem esse rationem, quae principaliter constituit Deum in esse
obiecti formalis fidei; non tamen ergo solam esse rationem constituentem, ratio est, quia fides includit in suo conceptu
duplicem assensum (duplicem inquam sive realiter, sive sola ratione, quod ad rem indiff. est)
alterum, quo creditur, Deum dicere infallibiliter verum dicendo se esse trinum et unum etc.
et alterum, quo creditur, Deum esse trinum et unum. Convenit ergo constitui Deum in esse
obiecti formalis fidei, per illas rationes, quae determinant intellectum ad assensum primum dictorum
et Deum determinet ad assensum secundum per infallibilem certitudinem suae sapientiae, per hanc constituitur
in esse obiecti formalis absolute et simpliciter: at cum prior assensus ex dictis sit principalior
utpote attingit directe et formaliter veritatem obiectivam, quae est obiectum formale etiam alterius
veritatis, fit, quod Deus principaliter constituatur in esse obiecti formalis fidei per illam rationem, quae
determinat ad talem assensum. Quod ad rem tamen indiff. est.

Secundo instabit aliquis, falsum esse, quod sola veritas, et sapientia divina consti-
tuant Deum in esse formali obiecti fidei: quod patet. Assumptum probatur, quia Deus est obiectum fidei divinae
non solum ut enuncians aliquid; sed etiam ut praecipiens credi aliquid; imo ut praecipiens fieri:
nam ex eo quod Deus praecipiat, credi aliquid, credimus illud esse verum; cum nequeat Deus
praecipere credi obiectum, nisi illud verum sit, quale praecipit credi: ita ex eo quod prae-
cipiat Deus, fieri aliquid, credimus, illud esse honestum saltem negative; nam format
hoc argumentum: quidquid Deus praecipit fieri est non inhonestum: sed Deus praecipit ieiunare ergo
ergo ieiunare est non inhonestum: actum non esse [illegible] fidei, nam assentitur ob [illegible]
auctoritatem divinam: quod patet. Idem argumentum fit ratione Dei, ut decernentis revelare,
nam ex eo quod decernit revelare aliquod obiectum, credimus obiectum esse verum.

[illegible] fuerit [illegible] 3. [illegible] tribuerunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et obiecti formale fidei, quasi in hoc recepto [illegible] afferrent [illegible]
[illegible] maxime dissentio, sicut [illegible] alias [illegible] [illegible]
[illegible] quorum [illegible], aut [illegible] intendunt id, quod nos ad [illegible]
[illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] difficultate [illegible]. Dico
ita esse, quod Deus [illegible] credere, aut praecipiens aliquid sit obiectum formale
fidei. [illegible] quod in recepto recte praecipienti includitur receptum veridici, et hoc [illegible]
[illegible] obiectum fidei [illegible] [illegible] [illegible] conceptum [illegible] dicto veridici
[illegible]; et hoc [illegible] [illegible] obligatio ad rem praeceptam.

Quod [illegible] in recepto recte praecipienti includatur receptum veridici, [illegible]
[illegible] Deus recte [illegible] credere [illegible]; [illegible] iudicat internam esse
[illegible] generaliter Deus recte praecipit hoc fieri, quod indicat hoc esse non inhonestum:
cum evidens sit superiorem non posse recte praecipere id, quod ipse iudicat inhonestum. Hinc
colligitur praeceptum [illegible] revellatum obiecti, saltem mediatam, aut honestatis negative
rei, quam praecipit fieri. Et si quod revellatum [illegible] [illegible] auctoritas divi-
na [illegible] [illegible] [illegible] clare [illegible]. [illegible] denique quod de voluntate
revellandi [illegible] [illegible] revellatur [illegible] decreti [illegible] simul revellatur [illegible]
vellatum faciendi atque adeo revellatio mediata obiecti quod [illegible] [illegible] ex-
ponemus [illegible] [illegible] 9. [illegible]

In quo sita sit auctoritas qua Deus in esse obiecti formalis Fidei constituit

Disp. 3.a

Auctoritatem Dei esse formaliter [illegible] veritatem.

C. primum.

Supponimus [illegible] disp.[illegible] titulum id, quod in hac materia certum apud omnes est, nempe auc-
toritatem divinam esse eam, qua Deus in esse obiecti formalis fidei constituit. Imo
[illegible] supponere videtur hanc dei auctoritatem consistere in eius veritate
et sapientia aut in altera ex his duabus perfectionibus: nam cum in pro-

x.

xima disp.e diximus nullam aliam perfectionem divinam praeter veritatem
et sapientiam constituere deum in ratione obiecti formalis fidei; hoc ipso
quod supponamus auctoritatem dei pertinere ad rationem formalem obiecti fidei
supponimus quidem eam esse alteram illarum perfectionum aut utramque simul.
Quod vero auctoritas dei sit sola eius deitas, in hoc cap.to probabimus;
ut mox ad id, quod potissimum inquirimus gradum efficiamus.

Et in primis auctoritas proprie nequit reperiri nisi in substantia
intellectuali, est enim excellentia, qua persona intellectualis constituitur digna honore
et reverentia quae ab aliis illi exhibeatur: haec autem dignitas ex mul-
tis capitibus oriri seu provenire potest. primo ex ipsa natura intellectualis, quae hoc ipso
quod intellectualis est, digna quidem est, cui honor exhibeatur; proinde ergo eo maior
est auctoritas haec, quo natura ipsa eius intellectualis fuerit nobilior; ma-
iori enim in honore habendus est angelus quam homo, hoc ipso quod ille sit excellenti-
oris naturae ex eo provenit illi etiam ex sanctitate et sapientia, ex genere
nobilitate ex officio et dignitate reipubl. quae omnia non opus est ex pro-
fesso explanare nec in controversiam deducere an aliqua horum sint forma-
liter relativa vel absoluta; nam quod aliqua talia sint ex dicendis in sequenti
disp.e facile constabit.

Sed contra praesentem difficultatem plures sunt qui distinguant auc-
toritatem in auctoritatem in essendo et in auctoritatem in dicendo: Auctor-
itas in dicendo est, inquiunt, id, quo quis constituitur dignus cuius verbis
fides adhibeatur. auctoritas vero in essendo est, quaevis alia distincta ab auctori-
tate in dicendo. et hoc ita supposito dicunt, auctoritatem divinam in dicen-
do consistere in sapientia et veracitate, quoniam arbitrantur has
perfectiones esse quae constituunt deum in ratione obiecti formalis fidei; et probant, quia
auctoritas divina in dicendo est id, per quod deus determinat intellectum ad cre-
dendum quae ipse dixerit sed per sapientiam et veracitatem determinat
deus intellectum ad credendum quae ipse dixerit; ergo sapientia et veraci-
tas sunt auctoritas dei in dicendo.

66 Certe stat dudum hinc potissima difficultatis vis quod versa-

fa-

faciant, ac si directe quoniam illa non apte dirimuntur, nec vere: Diffi-
cultas n. e. an Auctoritas divina ut e aliquid dictum a sapien-
tia et veracitate, et ab illa inseparabile saltem mente, sit ratio mo-
tiva Fidei: sicut negaret, An auctoritas Regia sive regalis,
propter quam credimus Regi aliquid affirmanti: in qua difficultate
nec inquirimus an credamus regi propter veracitatem: nec inquirimus an
Auctoritas regia sit distincta in illius sapientia et veracitate: sed supponimus
ut supponi debet auctoritatem regiam distinctam a ratione veracitatis et veraci-
tate negamus [illegible] ibi fides, quae illa
[illegible] Regia [illegible]
[illegible] difficultate [illegible] quibus [illegible]
[illegible] quae nos opponimus [illegible] negantes sequentia [illegible]
[illegible] illorum [illegible] negarent primum auctoritatem divinam
[illegible] regalem ubi fidei pertinere [illegible] sapientia et ve-
racitate [illegible] distinguerent.
Itaque [illegible] Auctoritas Dei [illegible] formalissima ipsa
[illegible] deitas [illegible] ubi fidei divinae [illegible] Deitas [illegible]
Auctoritas Dei [illegible] quod est auctoritas formalissime quae est ex-
cellentia [illegible] intellectualis [illegible] dignitatis honore et re-
verentia quae ei ab aliis exhibeatur, sed deitas est excellentia qua
Deus [illegible] dignus, cui summus honor, et reverentia tribuatur
[illegible] formalissime auctoritas Dei. Consequentia certe est evidens, et prae-
missa quae evidens ita ut nihil [illegible] in omnibus aliis
Auctoritatem esse excellentiam, qua aliquis intelligitur dignus ho-
nore: quae cum [illegible] excellentia sive generis sive muneris, domi-
ni, dignitatis, sapientiae, sanctitatis, [illegible] [illegible]
Sed Recentiores adversarii hanc auctoritatem [illegible]
[illegible] in actu [illegible] in actu loquentis, et affirmantis ali-
quid [illegible] reddita est. Sed asserimus hanc Dei auc-
toritatem in essendo [illegible] et reduplicative, ut est auctori-
tas

tal. & excellentia divina seu Fidei per v. iij. dub. 9. quam in primado

adduximus et planimus declarari pertinere ad rem obiectivam

obi. Fidei Fidei divinae. ibi n. ostendimus eam moveri ad assentiendum

illam veritati, deesse repugnare falsitati excellentiae excellentia Dei et ex

excellentia deitatis, quae excellentia Dei est res per quam Deus mo-

vet intellectum ad credendum quod illi conveniat necessario veritas in dicendo.

Confirmatur: quando existimo aperire ex auctoritate

magna regi nostri aliquid affirmanti credimus, licet rex nigri ratione

nostri affirmat & licet interimendi quamquam ad sciat, & licet

nunquam ratione coegimus dicimus, quia loquitur sed enim

ex excellentia regia movemur ad credendum, quam credere

ne affirmat quod eam affirmat et mentem sentire ex regia

maiestate moralis, quae regia maiestas pugnat cum sententia fal-

sitatis & levitatis seu cum affirmare seria re falsa. dum

in sufficienter nos, de re a proposito levata de aliis auc-

toritatibus inferioribus, ut si dux, comes, aut episcopus ali-

quid affirmaret, id enim credimus ex loquentis excellentia

moti, ubi supra excellentia loquentis servienti est medio ad

assensum quem potissimum, imo non tamen, quod ergo necessaria

... exigit ... ratione fidei quod auctoritate

loquentis movere:

Sententia in praecedenti cap. statuta validius efficaciter suadetur

Cap. 2.

Nos autem nobis efficaciter aliquo modo suadere possumus auc-

toritatem divinam, quae est res obiectiva obi. formalis Fidei divinae

non solum esse sapientiam et veracitatem Dei licet dividatur

accipiatur in aliter ut supra notavimus seu repug-

nantia dicendi ... aliter ac est in mente. probatur ergo

3a

9.

q. si deus ita desiperet in obibus, ut nihil esse cognosceret, ut est,
velit qd. mendacissimus, ita ut semper determinate loque-
retur, eodem modo detraheret intus ad assentiendum rei dictae, ac
omnino detrahit, eo quod sapientissimus et veracissimus est. quia auctoritas
divina quae ut talis constituit deum in esse formalis fidei me-
diae consistit in sapientia et veracitate eius pt, in qua
quia si revelatio divina opponat cognomenti et hoc sit
falsa non potest in illa et uera hoc supp. quod deus sem-
per falleret semper quod diceret aliter ac sentit, semper
diceret verum; et econtra posset detrahere intus ad as-
sentiendum ijs quae diceret.
Affirmat evidenter, quia in casu dicto sta-
ret hic discursus, deus dicit infallibiliter verum illa
ijs quae ad extra dicit, sed dicit ad extra, se esse trinum
et unum quod dicit infallibiliter verum ad extra, dicendo
se esse trinum et unum et econtra vere est trinus et unus.
Discursus iste verus est in supp. falsa tamen si p
missa maior ex diversis principijs imo ex oppositis, ut sup-
positi pr. probaret namque de facto pr. ex certitudine sapientiae
et indefectibilitate veracitatis et ex oppositis ut dic-
ta pr. ex eo quod semper deus falleret semper quod falleret
et tamen infallibiliter, in quantum lux et scientia
obi deceptio et mendacium loquentis, gratia sapientia et
veracitatis eius de p. d.
Rit aliquis huic nostro dicto doctus quidam theo-
logus qd. sit summa deceptio perpetuum et mendacium
loquentis determinent intus ad assensum rei dictae: nequit
assensus iste esse fidei, nec propter auctoritatem loquentis
sed discursus specialis ex principijs naturalibus: quoniam deceptio
illa et mendacium non sunt auctoritas, cum non constituant credibus in quibus
di·

dignum honore, nam ex eo quod quis semper fallat; semper fallat potius aliquid dignum despectu, ac sapientia et veracitas sunt auctoritas in dicendo, quoniam ita determinant intellectum ad assensum rei dictae ut estimant subjectum in quo sunt dignum honore cui negari nequeat ille honor dignissimum hominis sapientia et veracitate insigne; est quidem evidens discrimen.

Haec ipsa solutio, quam illius auctoris evidentia ita esse ... suadet; ad quod observandum est aliud, quod ratio motiva, quae ducit intellectum ad credendum quae ille dixerit, sit aliquam auctoritas et excellentia subjecti; quod est aliud ... auctoritatem propria ratione; et aliud longe quod talis ratio moveat et determinet intellectum ut est excellentia subjecti, quod est formaliter auctoritatem et ut talem determinare intellectum ad assensum ... quod ratio motiva fidei est auctoritas ... non formaliter, ut ... proprie et formaliter ..., quod intellectus non attendit an sapientia sit excellentia subjecti, nec ne: sed an ... sint in se; et ... non attendit intellectus an inclinatio ad dicendam verum semper, ut est, sit excellentia loquentis, nec ne, sed an loquens habeat eam inclinationem. Et ex eo, quod illam habeat ac sapientiam infallibilem, ducit intellectum ad credendum dicta hominis sapientis et veracis, ex connexione ut habeat virtutem cum eo ut est in se; quae auctoritas assensui solum materialiter in hoc casu.

Ex his igitur satis iterum patet ... quod ratio motiva fidei in ... auctoritas loquentis non quidem materialiter sed formaliter ut est proprie auctoritas, ut potest ex eo quod fidem per auctoritatem loquentis definiat: sed sapientia et veracitas non afferunt, ut auctoritas et excellentia loquentis, sed solum ut primum, quae ... connexionem cum existentia ..., ut est in se: quo ex ... assensum deceptio et mendacium ... aliquid aliud a sapientia et veracitate, est

au-

auctoritate divina, ideo et quod attentis ut excellentia loquentis movet et dictat intellectum ad credendum, quae dixit; atque hoc illum quidem deitatem: nam ex deitatis excellentia movetur homo ad credendum Deum loqui vera; nam Deus percipit intellectus, ut extrema sit repugnantia inter se, quod Deus tam excellens non sit qualis re vera est quod non dicat verum in iis, quae dixerit, sicut ex dignitate regia movemur ad credendum, quae Rex dixerit, quia et Percipimus, ut extrema repugnantia moraliter, quod qui loquitur Rex est, et non dicat verum de iis, quae sincere affirmat.

Confirmatur, quia ut sapienter et docte multi dicunt, et ratio motiva fidei in Sacris auctoritatibus, id est, constituunt loquentem dignum honore semper fidei humanae esse non evidens, nam si percipiendo loquentem esse dignissimum honore propter eius peritiam et veracitatem, quam evidenter experimentum suum etc. Confirmatur iterum communi iudicio credentium, quod si quis semper dicat verum in quadam excellentia non tamen ex affectu veracitatis aut verecundia; sed ex affectu virtutis divinae, iam dignissimum sit audienti, attamen dictat intellectum ad credendum quae dicit, quia propterea sit dignus cui honor deferatur et auctoritas quae in veracitate consistit, et non per accidens ad fidem quod si aliquis dicat ipsum assentiri dicentis loquentis esse deferre illi honorem et constituit loquentem dignum honore per veracitatem, idem sane dicitur de deceptore et mendace, quod sic sibi constituat loquentem dignum honore, quia constituit dignum cui credatur et ipsum credere sit honorem illi deferre: at quis hoc dicet.

Obiectiones aliquot contra nostram doctrinam dissolvuntur
Cap. 3.

Aliquae sunt quae adversarios movirunt, ut in seq. cap. 1. relatum cer

certissime ab iis teneri, que opus est dissolvamus. Et in 1.° opponitur q. assensus, quo credimus que ab aliis dicuntur, est assensus Fidei, sed tamen [illegible] assensus, quem nullo modo sit auctoritas loquentis distincta a notitia sibi et veracitate in loquendo, sed ea auctoritas quam nos attribuimus, non pertinet ad obiectum formale Fidei. Minor probatur, q. semper credimus que homo vidisse dicit, affirmantique quidem se vidisse [illegible], in quo sane homine nulla est auctoritas praeter notitiam rei et veracitatem, q.d. Fidem [illegible]. Huic argumento siquidem ab ultimis auctoribus [illegible] Rogo. n. unde qui credit sicut homo illum abiectum fecisse hic et nunc loqui ut sentit? dicunt ipsa excellentia non humanae et q. nihil aliunde repugnans occurrat aut ex circumstantiis, sive ex hoc affirmato movere audientem ad assensum. Ecce assertio aliqua auctoritas distincta a notitia rei et veracitate que deservit ut credat hominem illum loqui ut sentit de re dicta.

Opponitur 2.° q. si Fides resolvitur ultimo in auctoritate loquentis ut est formaliter auctoritas et hoc est talis a sapientia et veracitate, sequitur q. non esset assensus Fidei ille quo credimus que ab aliis dicuntur, q. non movemur ex illa auctoritate sed ex aliis principiis, ab auctoritate distinctis: Exempli causa si homo aliquis, qui mendacissimus sit et cui propterea nulla fides adhiberi possit, aliquid affirmet et dicat se vidisse, eum hic et in hoc casu loqui ut sentit, crederet, q. ab illo dicitur, ut si dicat se vidisse aliquid, aut affirmet domum esse firmam, aliaque huiusmodi. Hic tamen assensus non est Fidei, si Fides in auctoritate ut auctoritas est ultimo resolvatur; nam in casu dicto non movetur credens ex auctoritate loquentis sed auctoritas in dicendo aliquid sit a notitia rei et veracitate.

In 1.° obiectio [illegible] probat auctoritatem in dicendo distinctam

Su

[illegible] [illegible] inde; [illegible] adversarii [illegible] que
[illegible] in [illegible] vel [illegible] illius
[illegible] per [illegible] [illegible]
[illegible] simpliciter, [illegible] auctoritate [illegible] dicentis, qui [illegible]
[illegible] in auctoritate [illegible] argumenti [illegible]
Deo [illegible] nisi [illegible], [illegible] dicere [illegible] debere
Sapientia [illegible] auctoritas [illegible]
[illegible] independenter [illegible] assensum, [illegible]
[illegible] ad alia [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] loquentis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] loquen-
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] Sapientia [illegible] Dei, [illegible]
[illegible] loquentis [illegible]
[illegible] [illegible] loquente [illegible], [illegible]
[illegible] credere quod loquatur et sentiat.

Similiter quod Sapientia [illegible] per se [illegible]
[illegible] assensum [illegible] in [illegible]
[illegible] loquentis [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] loquens [illegible] loquentis [illegible]
[illegible] [illegible] ad assensum; quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per illius
[illegible] [illegible] [illegible]

p[ro]ueniendo i.e. q[uo]d subordinet veracitati ut dixi intra adas-
sensum [illegible] quae ipsa [illegible]. [illegible], quae via
[illegible] in sequentibus disp. efficacius [illegible] stabi-
[illegible] ex dicendis in disp. 19. Itaque denic-
[illegible], quidquid illa sit, non spectat ad [illegible]
[illegible] fidei, [illegible] in disp. [illegible]

Ex quo ad [illegible] aliud dere in illo casu
[illegible] aliqua auctoritate loquenti [illegible]
tur, auctoritate [illegible] in
[illegible] [illegible] credimus [illegible] [illegible]
[illegible].
Quod si [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] nihil
[illegible] si in-
[illegible] loquitur [illegible]
quae dicit [illegible] apud [illegible]
[illegible] semper [illegible] aliqua auctoritate [illegible]
[illegible]
[illegible] auctorita[te]
in [illegible] in disp. [illegible] dicendo
[illegible] quia ex [illegible]
[illegible] in falli [illegible] ut [illegible]
in superioribus [illegible]

[illegible] sapientia divina aut-
[illegible] [illegible]
[illegible] sapientia divina [illegible] ad quem
[illegible] auctoritate divina [illegible]
[illegible] sapientia [illegible]
[illegible] proxima [illegible]
[illegible]

fid

Fidei, quo credit Deum dicere verum constitui, et partialiter a sapientia, solum n. similiter auctoritatem in deitate: nam ex excellentia divina nec movet intellectum ad credendum et venire dio infallibilem sapientiam ut saepe diximus et saepe iterum in sequenti disp.ne repetemus.

Qua ratione debeat cognosci Deus ut est obiectum formale Fidei Divinae.

Disp. 4.

Propositis variis aliorum cognitionibus, aliorum opinionis refferuntur.

Cap: 1.

Licet de praesenti difficultate nihilo Doctores curarint, solum quidam Pater Hurt. qui supp. exposuerit id quod patet ex illo, et ex aliis refferemus, debuit sane scholasticis [illegible] quantes aliorum dicunt, ut aptius subsequentes difficultates dissolverimus; ex eo n. quod hanc disp. punctum supp. potius quam [illegible] dicunt Doctores ferme [illegible] quod [illegible] supposuerint quod id falsum esse ostendemus. Factum quidem [illegible], quod aut falsum sequitur tacent, aut verum insufficienter exponant: Ergo nos apte putaremus hoc opere potius duximus hanc difficultatem prius [illegible] professo discutere, ea autem in eo consistit ut inquiramus qua ratione divina Dei sapientia (quam diximus constituere Deum in esse obiecti formalis fidei) cognosci debeat ut sint duo formale quo et motivum in actu 2. nam diversimode cognitum potest ex sequentibus constabit.

F. q. 11. alia [illegible] cognosci possit dicitur et sapientia et per quos divinae ad assensum rei revelatae. 1° est qui [illegible] huius propositionis Deus est infallibilis veritatis in dicendo. 2° alius qui repraesentat per hanc propositionem Deum dicere infallibiliter verum in omnibus suis dictis quae fieri in ordine eodem cum praecedenti [illegible] fore unum et idem actus qui [illegible] in mente ret. 3° alius est verus huius propositionis omnis revelatio divina est infallibiliter vera. 4° denique qui est huius propositionis omne revellatum a deo seu quidquid Deus revellat est verum: [illegible] duo [illegible] actus q. 3. illis respondentes sint diversi et ab alijs duobus actibus distincti [illegible] a parte [illegible] dicendis. Est q. difficultas an potius hos actus proponant sufficienter [illegible] et sapientia divina ut sint motiva ad assensum fidei.

Quamvis nullus DD. ex [illegible] sexto [illegible] Hurt. affirmaverit aut negaverit expresse [illegible] et sapientiam proponi sufficienter per alios [illegible] ad assensum fidei divinae, vel in [illegible] [illegible] affirmativa [illegible] sed [illegible] supponunt dum disputant, an revelatio sit pars obiecti formalis fidei, sive negent sive affirment, [illegible] ipse Hurt. disp. 6 [illegible] expresse supposuit [illegible] propositionis, et per actus illis respondentes proponi deum sufficienter ad assensum rei revelatae qui sit proprie assensus fidei. Cuius [illegible] probatio et facilius [illegible] supponendum est, [illegible] fidei [illegible] nihil [illegible] referre [illegible] aut [illegible] discursivus; tamen [illegible] clarius appareat [illegible] in primis [illegible] Deus proponi sufficienter per duos actus priores [illegible] [illegible] facile [illegible] ex dictis [illegible] praecedenti.

Et

Et ex subsequentibus patebit: nam si proponatur Deus sufficienter per duas alias posteriores evidens quidque, quod per duas priores longe aptius proponatur: quinde solum probandum est quod proponatur sufficienter ut motivum fidei per alias posteriores, quod quidem sit facile suadet, quia propositio haec dicens revelatio divina est vera: adiungatur huic, revelatio trinitatis est revelatio divina: deducitur evidenter sequens illud quod revelatio trinitatis est vera, ex quo convinci proxime deducitur assensus trinitatis quod in illo antecedenti tenet obiectum formale fidei divinae, et consequenter proponit sufficienter illud antecedens ut, quod Deus movet ad assensum fidei: contra probatur quia assensus trinitatis ex praefato antecedenti deductus est assensus fidei divinae cum nec sit opinio, nec scientia, et potissimum quia deducitur ex affirmatione divina etc.

Hoc idem arguitur fide Dauid est revellatum a Deo est verum quia si haec propositio iungatur huic mysterium trinitatis est revellatum a Deo: deducitur evidenter consequens illud quod mysterium trinitatis est verum, quod conclusio est assensus fidei quod in antecedenti affirmatio obiectum formale fidei et immo in antecedenti huius argumenti affertur obiectum formale fidei, ut immediatius deducitur quam affertur in antecedenti praecedentis argumenti. Confirmatur quia si quis rogetur cur credat mysterium fidei? recte respondet, quia illud credere quia revellatum a Deo est, et sic obiectum formale fidei divinae proponitur sufficienter per antecedens proxima argumenta. Ac consequenter deinde spectant omnia, quae in dicto sequenti capitulo adducemus probatione affirmantes, revellationem Dei esse obiectum formale fidei divinae.

Statuitur quare sit fari debeat Deum ut est obiectum formale fidei.

Cap. 2.

ne

Ne ea, quae certa sunt, in dubium revocare videamur, supponimus nos, et tamen excipimus tanquam certum, quod deitas et sapientia divina sufficit apposite vel saltem quoad modum movet ad assensum fidei per se, ut deus est infallibilis veritatis in dicendo Trinitatem. Deus dicit infaliciter verum dicendo Trinitatem: nam in his passibus affirmat deus, ut deus est, Trinitatem esse ... tabili, et affirmat sapientia divina expresse quod dicatur: atqui deitas et sapientia ... sunt sufficienter divine, quae dicuntur deum in esse obiecti formali fidei, et cum alio quam ... deus sit obiectum formale fidei divinae, ut dixi ..., atque ... attendemus sit apponere sufficientem apposite deum per illam ... per actum illi respondentem ut est obiectum formale formaliter potens detrahere intellectum ad assensum fidei.

Verum ut nostra sententia ... aliam duas ... statuamus animadvertendum est, aliud esse an obiectum materiale ... sit obiectum formale fidei et aliud longe an ... illa ... sufficienter sufficiens ... deus ut est obiectum formale fidei proxime potens detrahere ad assensum. Sicuti illud non prius in praesenti quaestione non attendimus de illa non in sequenti disputatione scrutamur ... an per illa ... sufficit deus sufficienter ... obiectum formale fidei seu an sufficienter ... quae deus in esse obiecti formalis fidei constituit? Non intelligere ... sufficit deus apte ... dicta ... gni-

obiectum q.

... dignum quod sufficit ... obiectum formale fidei, quod ... immediate ... immediate ad assensum ... revellata ... .

Dum igitur censeo per nostram ... revelatio divina est vera, et revellatum a deo est verum: sufficiari immediate in recto ... quae deus ... in esse obiecti formalis fidei divinae. Sed sufficiari ... in obliquo ... sufficiari apte et quantum ... est, ut ... motiva ad assensum fidei. Et

in

in 1.° quidem ratione motivum quae divinum moverat fidem non sit fari
apte et proprie per illam propositionem si illa sic fecerit
in obliquo et indirecte: nullus me iudice dubitabit: nam
ro motiva alicuius assensus debet repraesentari directe et
in recto quoniam est ro motiva in actu secundo, ergo cum ro quae
divinum constituit in esse obiectum formale fidei sit ro motiva
immediata ad assensum fidei nequit non repraesentari directe
et in recto per illam, alioquin, quae detrahit intuitum ad assensum obi
male; probatur consequentia, et existimo quidem dubitari de illa non posse supposi-
to antecedenti; atque inde solum probandum est non repraesentari immediate et
directe per illam propositionem rationem, quae divinum detrahit intuitum ad assensum
fidei:

Probatur quoque et ostenditur de hac propositione dei revellatio di-
vina est vera nam, revellatio divina ut est subiectum obiectum huius
propositionis sumitur simul et per modum unius, cum iudicio interno dei:
vel, illa sumitur ipsa secundum se, quasi abstracte a coniunctione, vel
disiunctione cum divino iudicio; at utroque modo revellatio accipiatur
non satisfacit per illam propositionem aliqua per sectio divina immediate. ut
est ro motiva fidei quod erat probandum. Minor probatur, nam in 1.° si revellatio acci-
piatur secundum se, ita ut ipsa revellatio externa praecise enun-
ciet veritatem infallibilis, nihil sic divinum afferetur in recto, et
immediate per illam propositionem et non debet fari immediate in recto per illam
ro, quae divinum est obiectum formale motivum fidei. Antecedens huius intimi-
mavit probatur: nam si revellatio sumatur secundum se duntaxat non affert
ex se debet aliquid in creatum et divinum: cum revellatio sit ali-
quid creatum ad extra productum. deinde ex praedicto praedicari solum
affert denatio extra dei veri sed sic denatio illa est relatio
rationis formalis per quam connotat, quod revellatio externa repraesen-
tet obiectum ut scibit in esse, ergo nihil divinum affert immediate
in recto per propositionem illam: At contra probatur nam si denatio veri sit
si

Solum relatio rōis ñ affert in nobis iudicium divinum. Sed solum in obliquo tamquam fundum pdicte relat. Et inde q. solum probandum ē denat. veri ēē rellat. rōis hoc tn in. Sequenti cap. demonstrabit.

Ratio in psenti capite facta ulterius roborat

Cap. 13.

Nihil sit inefficacius hic asseleris qd. Dd. quibus qm magistris huius temporis qm arguunt ex eo petitum, qd denatio extra ñ sit aliud qm formalis, qm rellatio rōis: nam pro certo hunc denatio extrin physica ēē quid verum et reale actu extra intellectum existens. In qua opinione nos etiam aliquando fuimus illorum qui tradidimus ñ semel in nris scriptis dialecticis et physicis imo ex professo eam probavimus in lib. 1. dialecticis tr. 1. disp. ultima sect. qd denatio visi sit vera et realis; cum vere et realiter videatur color, et similiter denatio cogniti: imo apud nos erat denatio extra realis denatio similis, aequalis, distantis et aliis huiusmodi: nam quis dicit Petrum album ñ ēē realiter similem Paulo albo? hoc hispalensem ñ realiter distare ab [illegible]?

Propter hoc n. videtur facile argumentum, quod in praecedente cap. +sumimus, n. satisfacere per hanc ppm qd. revelatio divina vera, rōis, qua deus distinxit obiectum motivum fidei, si rellatio sumatur physice sicut se ut ibi exposuimus. Accidit, qa si denatio veri ēēt denatio realis, sequeretur qd per hanc ppm deus ē infallibilis veritatis in dicendo, ñ sig. formaliter immediate [illegible], qua deus movet ad assensum rei revellatae: pr. q. in hac ppe proxime dicta affert ex parte praedicati veritatem in dicendo. Sed hic relatio rōis et in actu divino, q. in ea ppe affert ex parte praedicati perfecti

+ ut explicaremus, ñ

li rellativ roi ... atenta ea ponit ... imm-
roi quae deus mover ad assensu obi dicti cu ea sit
aliquid reale proprium dei.

Tamen quidem aliq. in ea ... sed ... videretur ... certiss. arbitramur denat. extra esse solum relat.
rois ... fundu, ex quo intell ... ad eam rellat. fundam sit vere et reale ex ... denatio ... cogniti, l.
denatio similis ... sunt ... relat. roi.
licet fundam ad relat. ... sit ipsa visio, et color qui videt
et sic de reliquis, et potissimum denatio similis ... formit.
e relatio roi, licet fundum ... aliud ... intelle ... sine
duo extrema realia eodem modo se ... Quoniam ... denatio
... formit ... difficultatis, in ea potiss.
... debimus: inde ... ad reliquas denat. argum.
facile se effundet.

Dr. q. denat. ver, seu formit. ee solum relat. roi ... q. formitas e ... quae ex sua roe
... sibi ... formae rei alteri, q.
quid quid ... formae alteri, ... suam propria
quditate subiectae ... quae ex sua roe ...
... respicere aliud ... parte, respiciendo ...
tuere subum in quo e ... formae eio, quae respicit. Et
vice versa quidquid ... subiectae ... vere et
realiter ... formae alteri, vere et realiter: q. si
aliquid dicat ... formae rei alicui, ... dicet realiter
... formae sed solum ... relat. ... formitate ... illi
intellect. attribuat, at qui visio externa divina ... ne
visio creata ... subiectae vere et realiter aliquam ... quae
ex suo ... roe ... refferat illam ad ...
... illam refferendo ... tali obi ... formi

q. p dicta visio divina n. e realiter conformis obo, sed illius relatio vid.

Huic argto Resi soleo negando absolute antecedens assumptum, q. sc. quidquid proprie e realiter e conforme alteri, debet vere e realiter fra conformitatis, id. ex inquirent, solum verum e de intra dinatus. Sed ista e breviter q. res, qu causat effectum aliquem formaliter per se ipsam causat illum, quatenus se exhibet illi ut det causare effectum, ergo debet ee proprie in illo tamquam in subo. pr con: q. nihil aliud e rem se exhibere alteri, qm ee proprie in illa cui se exhibet; et sane intelligi nequit q. aliquid sit album in se q. in se habeat fram albedinis, et idem e de reliquis effectibus formalibus. Ut ergo conformitas musica conformis formaliter per ipsam debet causare exhibendo se rei, quam conformis alteri dicitur conveniens infrando proprie talem fram.

2° Confirmatur q. licet n. requireret q. causans formaliter denat. eet proprie in re denata tamquam in subo, debet tn. requireret q. eet proprie n. formalis denandi seu causandi denatum: atq. adeo requireret q. rem obtinens conforme eet vere conformitas: atqui extrema ipsa que dicunt conformia n. sunt conformitas divisive sumpta, nec collective q. neutrum divisive e entitas cujus totum ee sit ad aliud, nec utrum q. simul sunt nec duo similia s. ens cujus totum ee sit ad aliud tendere, seu aliud respicere; quis n. dicat Petrum ee ordinatum ad aliud, aut Paulum ee ex suarum formali ens relativum aut petrum et paulum collective sumptos eo ordine cujus totum ro formalis sit aliud respicere? q. nihil aliud e q. sit vera relatio realis conformitatis, et consenter solum pot ee relatio rationis, que cum q. consideret. Mitto plura alia quoniam quibus loci n. e hujus loci propria, addo tn. q. ex cogn. divina ... e

in

in cap.° 5. satisfacimus.

Eadem nra Scia in cap.° 2.° statuta suadit.

Cap. 4.

Decessit hic usq. argum. acceptae revellat. sim. se ex x. nra Scia dedenat extra: Age g. iam etdemus adversarii dico. 1.° denat extra ee verat et reale qui revellat allata et subo. obtivo accipi simul et per modum unius cum iudicio interno dui: et nihil dui ponimus Sciam, qm in cap.° 2.° statuimus nempe n. signif. directe et imm. rōem, qua Deus constituit obiectum formale Fidei per hanc propositionem revelatio divina ē vera: et quidem propositio in hunc modum q. ut in prop. proxime dicta afferat ex propositione subi sapientia Scia iudicium divinum et ex propositione predicati afferat veritatem infallibilem; et hic sit in sapientia divina aliquid reale imo sit ipsa sapientia tam verum g. ut videmus ē omnino falsum: Addit n. affert deitas in recto sed solum in obliquo et tamen qm tam per rationem ad quam sapientia dicat divina: Atqui ro. qua Deus constituit in ee obi. fralis Fidei, invenitur formaliter in Deitate et sapientia ut supra probavimus ē g. ea propositio n. significat imm. in recto rōem, qua Deus movet ad Fidem.

Dices, ut rōmotiva Fidei divine afferat per actum conceptum eo modo quo debet afferri, quatenus Deus ē per illum proxime primus movens ad assensum Fidei sufficit quod afferat in recto sapientiam et in obliquo deitatem quoniam territendo sapientiam ē per quam Deus determinat imm. ad assensum rei revellatae cum q. hoc pacto afferant per illam propositionem ut nos ipsi in argo facto supponimus, afferent sane ratio, quam

qua deus movet ad Fidem eo modo, quo debet afferri. Sed dum e contra
veritas afferatur duntaxat modo proxime dicto nequit detrahere intellectum
ad credendum revelatam divinam seu sapientiam divinam esse infallibilem
quia non affertur ut afferri debet, quatenus est motiva ad Fidem. Haec con-
sequentia probatur; nam ut afferatur eo pacto, quo debet afferri necessum est quod ita af-
feratur, ut possit proxime detrahere intellectum ad assensum huius ve-
ritatis iudicium Dei de trinitate verum est infallibiliter nemo non advertit.
Ante probationem nempe veritatem solum allatam in obli-
quo non posse dicitare intellectum ut credat iudicium divinum esse infallibile
quia ex eo quod sapientia sit divina et ut talis cognoscatur non determi-
natur, ut credat eam esse infallibilem nam si quis ignoret, an deitati
repugnet decipere licet videntissime sciat sapientiam esse divinam
idem propriam Dei nequit moveri ad credendum eam esse infallibiliter
certam: et ut hoc credat debet credere quod sapientia in-
fallibilis conveniat deitati. Ad hunc autem assensum nequit
detrahere deitas nisi afferatur in recto per actum iudicii, aut
apprehensionem qua cognoscatur sub ratione propria sicut in 2.a
disp. probatum est quia deitas solum afferatur in obliquo, non
affertur, ut afferri debet quatenus est motiva Fidei.
Confirmatur 1.o quia Fides includit duos assensus duos
inquam totales (ex dictis) alterum, quo credit, iudicium divinum de
trinitate verum esse infallibiliter certum, et alium, quo trinitatem
ipsam revelatam credit. Sed deus dictat ad hunc assensum quod iudicium
sit deitatis et sapientiae ut in 2.a disp. per totum initio cap. 1.o
exposuimus et probavimus; quia debet afferri deitas eo modo qua
possit proxime detrahere ad illum assensum at quem ex ea non sciat ipsa
detrahere et trahere debet afferri in recto per actum iudicii aut per actum
apprehensionis quo explicetur sub sua ratione formali. Hoc idem iterum confirmatur
dicendis in solutione eorum, quae in cap. 1.o pro contraria sententia re-
tulimus quae in cap. sequenti satisfacimus.

D

Proximum dicitur, obiectum quodcunque [ratio] ... assensus fidei ... 4 Fidei invisibilis ...

assensus fidei ... bene probat quod Deus dixit et dicebat

aliquid ... plus inclinat ad aliam quaestionem adversarios de ...

... revelatione Dei ... facta ... solum

afferre ... ubi obiectum ipsum credendum, ut dicitur a dicto

... praedicari affirmative praedicatum quod nobis divina

revelatione innotescit sed denario dicti ... certum est solum

relativum ut probatur a nobis ... praedicatum nec aliquid divinum

... nihil divinum affert in rebus ... obiecti, et consequenter

non affert rationem quae debet movere intellectum ad assensum rei reve-

latae. ...

Sed quidquid sit de his proxime dictis ... ulte-

rius efficaciter, quod in illa ... non afferat obiectum formale fidei

divinae: nam ... illa ... universalis, quae solum affert obi-

ectum materiale fidei quod non versatur circa obiectum formale ... quod illa

... universalis nihil aliud continet quam res singulares quarum

quaelibet ... singulare obiectum revelatum ... nihil

aliud continet illa universalis quam singulares ... incarnatio

a Deo revelata est et revelatur: Trinitas revelata est et revelatur:

Eucharistia revelata est et revelatur: et sic de reliquis omnibus

id enim quod ... singulares continent continet in illa universali, ut si

... dialectica rectiore ... stabit ... singularem ... solum versentur circa obiectum materiale fidei illa etiam universalis ... nihil

aliud quam circa idem obiectum materiale versatur. ...

Ex his ... sumitur alia probatio ... quam ...

... nequit intellectus cognoscere quod obiectum revelatum sit in se

ut revelatum nisi ... certum ... infallibiliter

verum ... talis obiectum ... quod

Deus dixit et dicit: non affert obiectum formale fidei ...

... nihil aliud quam ... affirmationem divinae

...

pn ee medium intrinsecum ut cognoscatur revellatio a Deo, sit ut revellatur Siquidem nequit obiectum cognosci in se ipso per fidem sed per principium in proprio illa. Sit quasi dixit: enunciantur quod si aliquid revellatur a Deo sit ut revellatur. Certe tam aperta sunt haec ut nequiam in animum inducere quod aliquis doctor partis adversae id rigorose intendat quod verbis significare videtur

Satis fit argumentis, quae in praecedentibus contraria sententia facta sunt.

Cap. 5.

Petiximus tum cap. 1. tum in capite 3. aliqua quae nostrae sententiae opponi videntur, haec quae necessario est dissolvimus. Et in primo argumento, quod in cap. 1. § penultimo adduximus proposita erat, quod haec propositio: ista est revellatio divina et vera, iuncta: haec revellatio Trinitatis est revellatio divina, deducat assensum mysterii Trinitatis: at praemissa dualis nequit credi immediate ex tota approbatione. ut probavimus. Sed credenda est probanda est per alias propositiones quae directe ferat in deitatem, qualis haec est Deus est infallibilis veritatis hoc igitur assensus incidit, ex sola tota explicatur: et ex hoc infert illam alteram paulo antea dictam in qua non sufficiat sufficienter ratio qua Deus movet ad fidem nisi equivaleat propositio ex qua diximus inferri.

Ad confirmationem illius argumenti in § ultimo facta haec quod quando damus rationem cur credimus mysteria Fidei per haec propositio quod Deus revellavit, id est quod est revellatum a Deo: Respondetur in mente actum quo cognoscimus Deum esse infallibilis veritatis in dicendo tale mysterium, ut notavit Doctor Vazquez loco supra refferendo tractatu de Deo sub Deo uno et trino in ipso illo, quod incidit sufficienter moveat ad fidem utrumque

probatur. Atq. ex dictis etiam Deum esse obiectum formale Fidei Divinae debere cognosci per actum fidei in quo respicitur tamquam Subiectum de quo enunciatur infallibilis veritas vel certitudo in dicendo, sub qua actu revellat, quod latius exponemus iterum, per duas sequentes disp.

Ex dictis colligitur primo. Sane omnem revellationem divinam esse veram: eo quod quoniam intrinsece infert ex se ipsa Deum esse infallibilis veritatis in dicendo; si in illa priori afferat Deus per externam subi dictionem externam dei duntaxat, nam ex eo quod intrinsece unitur eadem Deus externa nimpe dictio vera cum deo ex ipsa terminorum apprehensione infert quod veritatem divinitatem adhaereo dictioni quae fuerit divina, ut in sequenti disp. latius dicetur. Atque hinc ulterius colligere est actum istum de revelatione divina esse vera versari circa obiectum formale Fidei divinae, si solum afferat revelatio externa dei sine se, ut latius dicemus in disp. 9. ubi probabimus credi propter auctoritatem Dei quod revelatio externa illi sit infallibiliter divina tamen si existentia talis revellationis non credatur propter eandem auctoritatem sed propter auctoritatem ecclesiae ut 6. disp. probaturi sumus.

Ut instantiae aliquae levioris momenti quae contra dicta fieri possunt praeveniamus, observandum in hoc esse assensu isto per revellatio divina est infallibiliter vera sit actus fidei qui per assensum istum Deus est infallibilis veritatis in revellando ge... sive sit assensus immediatus qui sicut ex ipsa proportione terminorum revelatio divina et veritas infallibilis altero... non pendet a veritate tamquam a ratione motiva pro illo apprehensio... sui propria ratione et quidditate propria; nam si talis ille sit actus, dico deducitur ... ex isto Deum esse infallibilis veritatis in dicendo; sive hoc per rationem motivam veritatem

De

Ut patet ex dictis disp. 2 ubi probavimus rationem motivam particulariter afferentem ... dici quod veritas ratio motiva rei alterius ... a priori, si dicitur ... ex ista posteriori videlicet.

Rursus si alter iste omnis dictio divina est infallibiliter vera, sic assensus immediatus est Dei deitate pro motiva, quia nequit intellectus determinari ad enunciandum veritatem infallibilem de dictione seu affirmatione divina nisi cognoscendo dictionem divinam, hoc ipso quod divina sit, esse necessario veram; nequit autem cognoscere dictionem divinam esse necessario veram, quia divina est, nisi cognoscendo quod repugnet divinitati decipere, conveniatque necessario veritas in dicendo; et consequenter quod intellectus dubitet an Deo repugnet decipere, nequit iudicare quod dictioni divinae conveniat necessario veritas. Res manet quod quod si deitas saltem afferat in obliquo aut omnis ... falsa, nequit Deus movere intellectum ad assensum fidei.

Solutio exponendum in superioribus, quod de veritate sapientiae divinae in cap. 2 tradidimus, nempe non afferri sufficienter per hunc alterum Deum esse infallibilis veritatis in dicendo rationem qua Deus movet ad assensum fidei, si veritas in dicendo sit formalis relatio rationis. Potest quidem dari quod in omni eo quod sic formamus de omni formaliter relativum, tamen si non dicit expresso quod sic faciat, intendimus non sic facere quod sapientia divina exprimat obiectum ut in se, et hoc vere datur infallibiliter in sapientia Dei; et tamen concipimus instar formae relativae quam appellamus conformitatem seu veritatem, quod autem nihil refert ad id, quod pientissimum intendit in ratione motiva obiecti formalis fidei. Sed nihil aliud refert, quod sapientia divina pro dictione humani imperfecti cognoscat instar formae quam Deo in se creat.

An Revelatio Dei sit obiectum formale Fidei divinae

Disp. 5.

Quid proprie sit et quotuplex revelatio divina

Cap. 1

Quamvis revelatio divina in tota sua latitudine sit quidquid per quod ostendat ad externa aliquam veritatem; nam cum revelare sit manifestare et detegere aliquid, revelatio utique erit id per quod detexit Deus aliquam veritatem, quae nobis occulta latebat. Verum usurpamus hic terminum quatenus ex genere ad praesens institutum spectat, nam eo pacto complectitur evidentiam rei, quaecumque illa sit, siquidem quamlibet evidentiam per manifestari aliquid obiectum, quod ei illi deat connexum: loquimur ergo in praesenti difficultate de revelatione minus late accepta, pro ea scilicet, quae est testimonium seu testificatio, qua Deus veritatem aliquam testatur.

Ex quo satis patet usurpationem P. Hurt. in sequenti cap. referenda opinatur revelationem divinam esse locutionem Dei increatam intellectualem, qua Deus explicat ex proprio iudicio aliquam veritatem, sive locutio haec fiat per aliqua signa sensibilia a Deo producta vocem quae aure percipi possint, sive quovis alio modo, quo Deus dicatur loqui cum ergo intellectu et Deum veritatem aliquam explicare et revelatio est Dei testimonium seu testificatio Dei qua iam Deus per illam se testem adhibet, et suam auctoritatem quasi oppignorat. Verum si P. Hurt. velit revelationem divinam esse quamlibet locutionem formalem Dei, non recte definit revelationem ut ad praesens institutum spectat, quia non recte illa definitur in tota sua proprietate accepta ut patebit ex cap. subsequenti.

Igitur ut revelationem praesenti instituto propria definiamus, sciendum est in pertinere ad praesentem difficultatem revelationem illam

quae

qui fiat a deo per immediatam infusionem ... obi quod revellare de[us]
ut obiectum ... Hinc patet non recte definiri a quibusdam
Sturn. revellationem ut ad praesens attinet; nam bene ... revella-
tio ... proxime dicta in locutio apud ipsum ... revelatio, de qua
loquimur. Revellatio ergo sicut loci propria ... ductio signi
... circa intellectum percipit deum aliquid illi enunciare:
... sive interior ... loquuntur, in qua qui ... locutio vocis,
sit locutio, in ipsa, externa est signum ... circa intellectum
percipit ... manifestari a loquente tale ... tale rem, de
... in ea qua ... fiat de aliquo obiecto, sit obiectum formale ...
assensum fidei, quo tale obiectum credimus. –
Dividit Caietanus revellationem in activam et pa-
ssivam, in ... dividit ... Solum ait, revellationem activam
esse revellationem internam dei; passivam vero esse externam in tem-
pore ... Relinqui ... Sane divisionem Caie-
tanus explanat, ut dicant: revellationem activam esse voluntatem
qua deus vult aliquid revellare; sicut productio activa est
voluntas producendi rem aliquam ad extra. Revellationem vero pa-
ssivam esse ipsum signum ad extra productum ... deus ... per
... ad extra ... passiva ... ipsi effici
... habitus. – ...
... Caietanus ... explicare divisionem
revellationis activae et passivae per revellationem internam et exter-
nam; nam aliter explicari debet, ut in sequenti § subdi-
cemus. Neque voluntas producendi dicitur formaliter productio
activa, et voluntas revellandi debet dici locutio, seu re-
vellatio activa: nam voluntas producendi ... auctoritas ...
ductionis passivae quasi prius ... Ad voluntatem revellandi
nulla

nullo modo recurri ad rem revellandam. Aliter quam producendo revellationem: non vero in aliquo genere, quod ad genus revellandi spectet, sicut nec ponendi, ostendendi, cognitionis pertinet eandem rationem.

Quam igitur censeo revellationem activam esse signum illud per quod Deus explicat creaturae intellectuali eam veritatem, quam explicare intendit: Revellationem vero passivam esse ipsam veritatem, quae revellatur. Haec explicatio suadetur, quia revellatio activa est formalissime idem, quod revellare. quod idem est revellatio activa, per quod Deus revellat aliquid, atqui per ipsa signa ad rem producta Deus revellare rem, quae ea signa sunt revellatio activa: Similiter revellatio passiva est formalissime revellari, quae res quae revellatur est revellatio passiva, ut est in revellari atque adeo, ut denatur esse revellata per revellationem activam. Confirmatur ex locutione quia locutio activa est id per quod loquimur: locutio vero passiva est res ipsa, quae per locutionem activam explicatur; qua in re amplius immorandum non est, quia quovis pacto quis sentiat, parum refferet, quia ex nostra explicatione facile ipsius rei sensus patet.

Revellationem divinam esse obiectum formale fidei plurium sententia est.

Cap. 2.

De Revellatione divina eo pacto accepta, quo accipi in presentiarum diximus plures sunt gravissimi doctores qui opinentur eam esse obiectum formale fidei infusae divinae. Ita sentiunt pater Suarez disputatione 7 de Fide sect. 2. Pater Becanus c. 1. q. 1. et 2. Pater Conin. disp. 9 dub. 4. Pater Turrianus disp. 2. dubio 2. Pater Granado tract. 1. disp. 3. Pater Tanerus q. 1. dub. 3. Pater Hurt. disp. 5. sect. 4. Pater Ripalda de ente supernali disp. 47. n. 6. Putean. 2. 2. q. 1. art. 1. dubio 4. et aliqui docti magistri: Recenset quoque alios auctores quos Pater Hurt.

rc

vel ut fert P. Turrian. quasi opinetur revelationem divinam ... factam obiectum formale Fidei si Fides esset discursiva: quia non discursiva non est, non respicere revelationem pro obiecto formali. Sed certe P. Turrianus solum intendit esse quasi dico ut fit: quod si Fides sit discursiva, sit revelatio divina obiectum formale illius Fidei, ... parte supposuit nihil omnino esse expressissime in S.ta ... relata.

Adducit S. Thom. pro hac ipsa opinione quoniam in hac 2.a 2.ae q. 1. art. 1. corpore docet nihil aliud esse obiectum formale Fidei praeter veritatem primam ... rei ... videntem ... sub dicit inquit P. Suarez n. 11. Fides de qua loquimur assentitur alicui, nisi ut a Deo revelatum. Et prius in 1.a p. q. 1. art. 3. dixerat obiectum formale Theologiae esse revelationem divinam ubi ... re- duplicativa ex parte quatenus ait n. Theologiam versari circa ea plura quae tractat quatenus sunt divinitus revelata: quod dicit ut ex huius revelationis ... unitate unitatem Theologiae inferret, sed eadem ratio est de obiecto Fidei, cum Theologia in eo solum a Fide differat quod Fides sit immediate ... per revelationem: Theologia vero mediate ... praeterea latet. in hanc ipsam sententiam exponit Sanctum Thom. ipse P. Suarez notante.

Probatur 1.o haec sententia authoritate S.S. 1. Joan. 5. qui credit in Filium Dei habet testimonium Dei in se. 1.a ad Thessalonic. 2. accepistis illud non ut verbum hominum sed (sicut) vere est verbum Dei. Joan. 18. Ad hoc veni in mundum, inquit Christus ... ut testimonium perhibeam veritati. Joan. 15. idem Christus dixerat: Si non venissem, et locutus eis fuissem peccatum non haberent nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Alia his similia ... omittit P. Suarez (ipse n. testimoniis adductis ...) et sane possunt adduci ... ex quibus ... nos credere mysteria Fidei propter Deum revelantem.

Pr. 2.o ratione, quia id est obiectum formale alicuius assensus

quod

q determinat intellectum ad illum. Sed revelatio divina determinat intellectum ad assensum obiecti revelati. Ergo revelatio divina est obiectum formale sui assensus obiecti revelati. Minor probatur quia licet Deus sit sapientissimus et verissimus, si tamen nihil revelet nequit intellectus determinari ad assensum mysterij Trinitatis. Ergo praeter sapientiae et veracitatem requiritur revelatio de Trinitate, ut debeat intellectus ad assensum huiusmodi; imo si revelatio sit evidens necessitat intellectum ad assensum obiecti revelati, ergo revelatio est obiectum determinans intellectum ad assensum rei revelatae. Confirmatur experientia quia si quis rogetur cur credat ea quae Deus revelavit, illico respondet se illa credere quia Deus illa dixit seu revelavit. Hoc est obiectum movens ad assensum rei revelatae.

[illegible] huius veri potest ea solum probari, revelationem esse conditionem sine qua non. Probatur. Sed eadem sunt et simul confirmatur ratio proxime facta, quia illud est obiectum formale assensus, quo credimus mysteria, quod est antecedens obiectivum talis assensus; si sit discursivus, aut quod est antecedens obiectivum casuque assensus ille esset discursivus, ut in prima disputatione dictum est. Sed si assensus mysterij revelati sit discursivus necessarie est, afferatur in antecedente revelatio divina quae hic est obiectum formale talis assensus. Minor probatur quia nequit afferri Deus nisi alterutro ex his duobus modis: quidquid Deus revelat est, sed Deus revelat Trinitatem. Ergo. Hoc autem pacto vere affertur revelatio in minori praemissa. Aut in hunc modum: quidquid Deus apud se affirmat est, sed Deus apud se affirmat mysterium Trinitatis, ergo. Minor autem huius syllogismi nequit cognosci nisi hoc syllogismo: quidquid Deus revelat est dicere apud se; sed Deus revelat mysterium Trinitatis, ergo. Et hoc etiam pacto affertur revelatio in antecedenti, ut patet, ergo est obiectum formale sui assensus mysterij revelati.

Confirmatur 1. ratio haec quia revelatio est medium ad cognoscendum, quod Deus iudicet mysterium Trinitatis et illud dicere

re-

vellat, et nullus negare potius exigit deus semper loquitur, ut sentit, et ex ipsa revelatione tenetur inuenit ad cognoscendum quod Deum iudicium sic et nunc obiectum revelatum, ut revelatur quod negari nequit revellari, id est obiectum formale ad cognoscendum iudicium Dei de obiecto revelato et tenetur id est obiectum formale ad cognitionem obiecti revelati.

Confirmatur 2. quia illud est obiectum formale respectu alicuius assensus, quod per sui cognitionem infert talem assensum: sed revelatio divina infert per sui cognitionem assensum obiecti revelati; ergo est obiectum formale respectu talis assensus. Minor probatur, quia ex hac cognitione Deus revelavit mysterium trinitatis; infertur necessario assensus talis mysterij: nec posse est dissentiri mysterio, nisi Deum efficiamus mendacem, ergo cognitio revelationis infert de iure assensum rei revelatae.

Probatur 3. eadem sententia, quia si revelationes sint inter se diversae, assensus etiam obiecti revelati sunt diversi. ex. ea, si revelatio sit obscura, assensus obiecti est diversus specie ab eo, qui elliceretur si revelatio esset evidens evidentia in attestante; ergo revelatio est obiectum formale: probatur consequentia, quia id quod tamquam obiectum specificat actum, et alioquin non est obiectum materiale (si forte materiale obiectum specificet actum) est obiectum formale: quis dubitet, quod cum revelatio specificet tamquam obiectum assensum rei revelatae et alioquin non sit obiectum materiale talis assensus ut est certum, erit necessario obiectum formale. Probatur denique ex P. Suarez quia revelatio se habet respectu auctoritatis divinae et infractio respectu legis ad subiectum, sed infractio non est obiectum materiale sed formale, ergo et revelatio.

Revelationem divinam non esse obiectum formale Fidei plures alij tuentur.

Cap. 3.

Non pauci nec ignobiles Theologi eam sententiam tuentur, quae statuit ne-

negat revelat. divina iudiciu formale Fidei, docet q. ēē solum conditionem sinequa non sui aplicat. obi formalis q. e prima veritas increata. Ita sentiunt in 1. scotus in 3. dist. 23. q. unica. Dionisius ibidem q. 2. Paludanus dist. 24. q. 1. notans expresse suam sententiam his verbis revelatio non includitur in roe formali Fidei essentialiter, nec formaliter, nec primaliter, sed concomitative. insuper Aragon: 2. 2. q. 1. art. 1. § Siquis autem querat. Pensantius ibidem q. 3. n. 4. In eandem sententiam accipio S. Bonavent. in 3. dist. 24. q. 2. quatenus ait. roem formalem Fidei ēē veritatem 1. increatam quinimo accipio revelationem. Sunt accipio Antiquos DD. qui docent roem formalem Fidei ēē eam veritatem ut addam revelationem quoniam hac phrasi solum significat revelationem in obliquo seu tamquam conditionem.

P. Albertinus tom. 1. q. 4. Theolog. ex 3. principio Philos. difficult. 3. n. 1. in eadem sententia ait non solam veritatem iis ēē roem que revelationem autem ēē roem sub qua: ut calor ē ro, qua facit calidum, unio autem illius ad subiectum ē ro sub qua: vel autem sub qua. Sed apud istum DD. duntaxat dicitur. P. Valentia in 2. 2. disp. 1. q. 1. punct. 1. § 5. docet utroque modo opinari posse. Denique Caietanus ē in hac ipsa sententia q. 1. art. 1. dubio 3. quoniam expresse negat revelationem passivam ēē obiectum formale Fidei, que quidem sententia semper nobis verissima visa ē, sic eo pacto explicetur, qui nos iam explamus.

Ut hanc sententiam, eo modo statuamus et exprimamus, quo illam veram existimamus, sciendum ē, revelationem divinam posse afferri dupliciter: 1.o considerata simul per modum unius cum iudicio divino de re revelata, ita ut in hac consideratione afferrant simul revelatio et iudicium divinum, et quasi revelatio ēēt ipsum iudicium Dei, ad eum modum, quo in adorat. imaginis afferunt imago, et exemplar per modum unius, et quasi imago ēēt ipsum exemplar. deinde potest afferri revelatio sine se-

et abstrahendo a quovis alio, pro quo differt per modum unius
alterius adeo consideretur denotat. Ut signum a Deo produc-
tum per quod intendit aliquid manifestare has duas consi-
derationes diversas esse ex se facile constat, et ex dicendis apertius con-
stabit.

Hoc supposito dico esse certum revelationem divinam nullo
prorsus modo pertinere ad obiectum formale fidei divinae in facto
esse sumptae, nec acquisitae, sumptam secundum se consideratam et abstracte a con-
iunctione cum iudicio divino, quo Deus apud se iudicat id
ipsum, quod verbis revelat: certum pertinere ad obiectum formale fidei
ut coniunctam cum iudicio divino proxime dicto, seu quatenus
consideratur et videntur simul et per modum unius cum iudicio
interno Dei: Dicitur primo. Haec assertio hic, quae seor-
sim probanda est: certum enim quod inter post Catholicos nulli
tamen concedunt revelationem divinam passivam esse obiectum formale
fidei, sed illam revelationem internam Dei vel quidem sit
quod revelatio externa nullo modo pertineat ad obiectum formale, sed quod
illam pertineat, ut coniuncta et per modum unius consideratam
cum revelatione interna, quae existens est apud ipsum iudi-
cium Dei.

Quod revelatio externa ut coniuncta et per modum u-
nius considerata cum iudicio divino pertineat ad obiectum formale
fidei nullus ut arbitror dubitabit, cum nullus dubitare
possit, quod iudicium divinum sit obiectum formale proximum ad assensum
fidei de obiecto revelato praeter quam quod inferius probandum est quod re-
velatio divina ut coniuncta tali iudicio Dei est medium
ad assensum de obiecto revelato. Probatur conclusio, nam si aliquid probat
experientia solum esset quod iudicium divinum cognoscat immediate in ipsa
revelatione, quod quidem tam certum est, ut ipsa experientia doceat, ut
ab aliis probatur supponendum duxerim, ceterum cum iterum ac saepe
id

id in sequentibus explandum sit. Solum igitur probandum nobis est prima pars, se statuere eam autem in sequentibus sustinebimus.

Revelationem simpliciter se attentam non esse obiectum formale Fidei efficaciter probatur.

Cap. 4.

Prima probatio nostrae sententiae erat revelationem Dei sumptam se evidenter abstrahendo, qua afficiat simul et communicet cum iudicio divino de obiecto revelato non esse obiectum formale Fidei divinae. Sane praecise sumpta, quia obiectum formale Fidei debet esse aliquid verum et reale, nam habitus certus realiter nequit versari nisi circa obiectum reale. Sed revelatio est solum relatio rationis quae nequit esse obiectum formale Fidei. Minor probatur, quia mysterium esse revelatum est denominatio extrinseca in illo. ... non dicitur extra non est aliud, quam relatio rationis ... Haec ratio visa est futilis visa est non paucis ... quos in cap. 2 retulimus. Sed eam efficacem esse ad id, ad quod eam ... ostendimus inde probatur evidenter ubi ostendimus obiectum divinum ... quidquid dicitur revelat est non posse esse obiectum formale Fidei divinae.

Probatur 2. eadem sententia quia bonitas illa ... non est ratio formalis motiva vel alterius ... Sed solum conditio applicans rationem motivam quae est autem divinum; sed revelatio divina se habet vel actus Fidei ut bonitas illa se habet vel alterius obiecti ... erit solum conditio applicans rationem motivam, quae est veritas prima. Cum in dialectica versabamur, opinati sumus bonitatem illam ... esse solum conditionem vel alterius obiecti conditionem diximus in lib. 4. tit. 3. disp. 2 cap. 1. immo dicere opinamur praedictam bonitatem illam esse rationem motivam. Et retinet ex parte antecedentis; nam ex illa movetur intellectus ad assensum obiecti. Probatio inde sane ratio ... maxime facta nullatenus urgetur ... alioqui in antiqua sententia ... non uteremur.

Pr.

Prob. 1. assertio initio cap. assumpta, q. virtus
theologica e qua habet pro obiecto formali Deum: sed fides divina e vir-
tus proprie theologica et habet pro obiecto formali Deum, ut veracem,
vel, quia est aliquid creatum, quod si quis aliquo dicat, fides est vir-
tus theologica quia habet Deum pro obiecto formali inadequato et id
sufficere. Et spes etiam est virtus theologica licet habeat pro obiecto formali
visionem claram dei. Si, inquam, hoc dicat: Contra est quod virtus
absolute et simpliciter theologica debet respicere Deum pro obiecto
formali adequato; nam si aliquid creatum pro obiecto formali respiciat non erit
proprie et simpliciter theologica, sed media inter theologi-
cam et moralem, ut suppono ex tract. de virtutibus infusis. nec
spes habet pro obiecto formali visionem dei sed solum Deum ipsum, sicut et
caritas. etc.

Prob. 2. Satis distinctur quod nequit esse obiectum formale alicuius
assensus id sine quo dari potest talis assensus, id est, sine quo potest
saltem intelligi, sed assensus fidei de obiecto revelato potest dari:
aut saltem potest intelligi absque revelatione. ergo haec non est obiectum formale
assensus praedicti; maior videtur ex se certissima cum nequeat
intelligi assensus fidei sine illo quod ex sua ratione formali afferat ex
parte obiecti: Cum afferat ex sua ratione formali suum obiectum formale nequit
sine isto dari nec etiam intelligi: quinimo id non erit obiectum formale
assensus rei revelatae, sine quo talis assensus dari, nec in-
telligi potest, et evidenter si assensus fidei dari, aut intelligi
possit sine revelatione, haec certe non erit obiectum formale illius etc.

Prob. 3. minor praecedentis discursus nempe posse dari
posse aut saltem intelligi assensum fidei de obiecto revelato (re-
velato illo specificative, hoc est, de illo obiecto ad quem assensum
de facto deservit revelatio) assensum, inquam, fidei absque revelatione.
etenim 1. assensus fidei humanae dari potest, quin in operemur
credibilitatem assentimur obiecto aliquod loquenti aut aliquo pacto

suam

Suam Sciam manifestarem, si Deus mihi revelaret in qua Scia sit. Hoc aliquis apud me dotus possem certe eidem sic assentiri motus ex eo quod hoc ille mea Scia est; quicquid est assensus ille Fidei. Similiter similiter absque revelat. divina inferre quid Deus de aliquo obo iudicet, ex eo iudicare motus ex certitudine iudicij divini: quod si scia dii negarat mihi absque revelat. inferre non erit i Fidei quia revelatio non est obiectum formale illius.

Atque hoc probatio et explicat, quia si fingamus hoc aliquem scire a seipso, vel aliunde quam a deo, eius de scia divina esse aliquid obiectum, deinde posset assentiri tali obo propter auctoritatem dei motus ille hoc discursu. Deus est in fallibilis certitudinis in sua scia de incarnatione. Ex... Sed Deus iudicat incarnationem esse, quod est, qui assensus ... non est Fidei; ... illi assensus qui ... dicto discursu ... poterit intelligi per assensum Fidei divinae absque revelat. ... hoc non est obiectum ... i, sed illa ... aplicans obiectum formale, quoniam illum describit de facto, ut aplicat Scia divina ... quae illa est obiectum formale.

Eadem nostra seq. pars in praecedenti cap. statuta, rationibus aliis suadetur.

Cap. 5.

Superius adduximus rationem aliquam quae disponit in hoc cap. praecedenti suademus nempe revelationem dei obiectum se alteram non esse obiectum formale Fidei divinae. ... in ordine ... quia nullus habitus per se infusus potest scire ... obiecto formali ... rei attingentis nisi sit habitus ex sua ... formali intuitive, id est, qui nequeat ... nisi actus intuitivos obiecti (sive habitus ... sit ... sive impossibilis) sed habitus fidei, de qua modo loquimur est per se infusus et non est ex sua ratione formali intuitivus, ut est evidens, ergo nequit scire ... obiecto formali

existentia rei dicendi, atqui existentia revelata est id dicendi, quod
nequit esse obiectum formale habitus praedicti.

Ulterius indiget probatio in praecedenti deducta minor
assumpta; ea autem late probari non est huius loci, sed ad tractatum de habi-
tibus spectat. Breviter tamen praesenti instituto ita probatur, quia implicat
contra est, quod existentia rei contrahat potentiam immediate et se ipsa ad
actum, quo cognoscit in se rem intuitive: nam actus intuitivus est
qui fertur ad existentiam rei immediate in se ipsa, et ex parte quod existentia
rei moveat ad talem immediate et se ipsa determinet quidem ad actum
intuitivum; atqui si existentia rei sit obiectum formale habitus, tunc posset conc[...]
citur debet derivare talem habitum immediate et se ipsa ad actum sol[...]
quod ad actum intuitivum deberent implicat contra, quod habitus
sit ex natura abstractivus, et quod existentia alicuius rei
sit obiectum formale illius, quod etiam... per sequi clarius scripsi alte-
rius loci.

Prob. 4. Conclusio mea quidem sed fere demonstrative, quia
si revelatio attendat sine re, et abstrahendo a dicendi seu in-
dicio divino, quo deus idem apud se enuntiat, quod revelat explicat,
nequit esse medium determinans ad assensum obiecti revelati, quia eam attenta
ta revelatio nequit esse obiectum formale fidei. Consequentia est evidens ex antecedenti,
antecedens autem sic probatur, quia revelatio divina non dicto sumpta est infert
quod obiectum tale sit, quale illa explicat: nam si fingamus deum non
attendere an obiectum ita sit, sed ab hac attentione suspensum eam revelat-
ionem, aut fingamus deum posse falli in sua cognitione, nequit certa intellectualis
assentiri certo obiecto ex vi illius revelationis et evidenter deum re-
velare seu dicere ea, sicut ea quae explicat obiectum, quia illa revelatio nude sumpta
nequit esse medium determinans ad assentiendum obiecto revelato.

Dices: Si revelatio nude sumpta et absque iudicio dicendi seu
iudicio divino de eodem obiecto, non sit medium immediate determinans ad
credendum tale obiectum, est tamen medium immediate determinans ad cognoscendum

in-

iudicium divinum, et evidenter eodem formale illius assensus quo cre-
dentes credunt Deum iudicare aliquid de obiecto ut ipsa revelatio explica-
t. Denique erit obiectum formale saltem mediatum illius assensus quo
credimus obiectum revelatum ita esse in se sicut revelatur.—

Sed contra est et primo, quia dicens, quod argumento facto probabimus.
2.a quia si revelatio non diceret divinitatem Conexionis reflexae qua Deus cognoscit
suam revelationem conformari iudicio quod de obiecto revelato habet: nequit esse
medium determinans ad cognoscendum iudicium divinum quod [illegible]: Antecedens probatur,
sic antea probatum est: nam si fingamus Deum non attendere an sua
revelatio conformet suo iudicio, nequit mens creata duci ad cognitionem
iudicii divini quod nullo modo spectat revelatio, ad obiectum formale fidei, si
consideretur illa et abstrahatur a divinitate cum sapientia divina.—
3.a quia esto, quod revelatio sumpta in se attenta determinet intellectum ad cognitionem existen-
tiae iudicii divini: non propterea erit obiectum formale fidei, quia existen-
tia iudicii divini quod Deus habet de obiecto non afficitur ab actu fidei expresse enuntiationis sed
ex omni tendendi vi via ferit [illegible] complendum est.—

Dicitur ulterius talem revelationem sumptam in se absolute [illegible] divine
4.° cum iudicio divino est medium determinans ad cognoscendum cognitionem qua Deus cog-
noscit, sed revelare obiectum ita quod se tenet, nec non abundum est in ingenium
[illegible]. Sed contra est primo quia revelatio sumpta in se esset medium determinans ad cognitionem prime
dictam non propterea ipsa revelatio sumpta in se semper esset obiectum formale fidei, quia prout
antea dictum quia ut solum esset medium determinans ad cognitionem de existentia
iudicii divini, quae existentia non afficitur ab actu fidei expresse enuntia-
tis. Contra est 2.° quia revelatio sumpta in se sola non est medium determinans ad cognos-
cendum cognitionem divinam qua Deus cognoscit talem revelationem conformari suo iu-
dicio de obiecto revelato: sed revelationem esse debet fieri quia expresse dicta cognitione re-
flexa percipimus, et quae omnino [illegible] et quae clare si revelatio
fit cum evidentia in attestante, et quae obscure si revelatio ab Ecclesia
proponatur: nunquam quod revelatio sola est obiectum formale illius assensus.

Argumenta prioris opinionis in 2.° cap. proposita diluuntur

Caput 6.

Cã

Eâ ipsâ doctrinâ quam nos sic exposuimus et probavimus facile
satis fit ad argumentum; cum opposita, et in ... S. Thomas
non asserit quod revelatio sit obiectum formale fidei, neque etiam carita-
tis ... ut a Deo revelatum: sed verba illius de fide relata
sunt haec: non assentit alicui nisi quia a Deo revelatum. Ex hac autem
potest ... extorqueri quidem per Angelicum doctorem asseruisse
revelationem obiectum formale fidei: nec tamen ... ubi loquitur
ibi de ... Bellogia; immo loquitur de fide loquens ex nullo capite. Utrumque
ibi reduplicat supra revelationem tamen supra obiectum formale tribuens unitatem
... Bellogie. Deinde ad loca ... nec levissime quidem
... insinuari ... ingenue fatemur id quod reliqui DD. eiusdem
Scholae perspexere.

Ad 2um ergo ... petitur Respondetur distinguendo minorem
... quod si revelatio divina dirigit intellectum ad assensum obiecti
revelati, ut coniuncta et per modum unius ... iudicio
divino de tali obiecto: nego ... determinat ipsa ... con-
siderata ab hac coniunctione dicta. Ad probationem secundam mi-
noris dicimus eam solum probari, quod revelatio sit simpliciter
requisita, ut inferius dicemus, et insuper probari, quod si re-
velatio sit evidens deducat necessario intellectum ad assensum qui-
nimo accipit evidenter, ut coniunctam iudicio divino. Ad con-
firmationem Respondetur similiter eum qui rogatur, ut credat mysterium, velle
se illud credere, quia Deus revelavit, sumere revelationem per modum unius
cum iudicio divino, secundum non ... Respondetur ... non ...
... in sequenti disputatione ostendemus.

Ad 3um fundamentum supponimus claritatis gratia fi-
dem esse discursivam, et omittimus ... illos spectare, ad ...
... formam ... quod ... indisp... dicimus,
... in sequenti dicemus. Unde ... Respondetur distinguendo mino-
rem ... necessarium esse afferri in ante revelationem coniunctam

q[uam] per med[ium] unicu[m] tempor[is] cu[m] iudicio divino; ac q[uia] dico n[on] e[st] p[oss]e ea p[er] se

considerata, et abstracte a p[rae]dicta cog[nitione] ad ... ... g. hoc pacto n[on]

potuit determinari ad assensu[m] q[ua]m ad disensu[m] obi[ecti] revelati. et ex

his patet q[uod] revelatio divina afferat in 1[°] sillogismo, et coniuncta et

p[er] mediu[m] unicu[m] cu[m] iudicio divino in 2[°] v[er]o sillogismo afferat et coniunc-

ta l[ite]r p[er] mediu[m] unicu[m] cu[m] iudicio reflexo q[uo] Deus iudicat se reve-

lare, et apud se sentit de obi[ecto]. —

Ex p[ro]xime dictis constat ad 1[am] confirmat[ionem] illius 3.

arg[umenti]: na[m] si ... dixi medi[um] revelat[ionis] p[er] se consideratam nihil omnino deduce-

re, sed coniunctam iudicio divino de obi[ecto] revelato determinare ad assen-

su[m] talis obi[ecti] et coniunctam iudicio divino reflexo, quo Deus cognoscit

confirmat[ionem] revelat[ionis] cu[m] suo iudicio de obi[ecto] revelato determinari ad

assensu[m] de existentia huius secundi iudicij. Ad 2[am] confirmat[ionem]

constat ex dictis: na[m] revelatio divina solu[m] infert assensu[m] rei

revelatae si ... p[er] cog[nitionem] qua cognoscat p[er] mediu[m] unicu[m] cu[m] iudicio di-

vino de tali re revelata: n[on] v[ero] supponat p[er] cog[nitionem] qua ipsa p[er] se et abstra-

cte a coniunct[io]ne cu[m] iudicio dicto cognoscatur: certe q[uo]d vis ea arg[ument]a vi-

deantur efficacissima ... p[ro] adversis, nihil aliud et nihil exigunt

q[ua]m q[uo]d n[ost]ra[m] sen[tentiam] iterum ac 3[°] repetamus. —

Ad 4[um] argu[mentum] ... quide[m] e[st] q[uod] assensus obi[ecti] revelati qui

h[abe]tur ex revelat[ione] evidenti est ipsa p[ro]pria distinct[us] ab eo, qui h[abe]tur ex re-

velat[ione] obscura, quia assensus iste ... tendendi obscure illi v[ero]

e[ss]et evidens: At dicto h[oc] n[on] provenit directe ex ipsa revelat[ione] sed ex p[ro]prio

obi[ecto] formali p[ro]prio diversimode cognito; ex eo n[on] q[uod] revelatio sit cu[m] evidentia in

attestante fit q[uod] cognoscat evidenter in illa iudiciu[m] internu[m] Dei et hinc

haberi evidentia[m] assensus alter obi[ecti] revelati, q[uia] si iudiciu[m] ipsu[m] n[on] cognos-

ceret cu[m] revelat[ione], quantu[m]vis h[aec] evidentissime perspecta n[on] posset determinare ad

assensu[m] ea[m] obscuru[m] obi[ecti] revelati. —

Ad 5[um] et ultimu[m] argu[mentum] d[ic]i[tu]r ... d[ic]i[tu]r in illo quidem ... con-

firmatio suadetur n[ost]ra sen[tentia] ... et ... ... n[ost]ra opinio ...

q[uia]

q. lt infra... fr̃e, ... unio, quaevnit. subo., ... ipsud in ee infrati, ... in ee albi si fr̃e i albido, nec in ee cognoscentis si fr̃e i cognitio ... inde ... recte in ... revelat. ... obi in ee credibiles ... obi ... Sed q. sit aliquid ... requisitum ut obi revelatum sit ... credibile ... auctoritate divina ... quid ... sit de hac metaphora que ad ... ... adducenda erat, de revelat. ... sentiendum e, sicuti in ... sedentibus statuimus.

Revelat. afferri maliter in depru... frali fidei ex dictis colligitur

Cap. 7.

Facile iam e ex dictis colligere revelat. divinam afferri maliter in depre obi frali fidei, ut in obo adorat. imaginis ... imago ipsa maliter, et in obliquo; i... divinum afferri fraliter in depre obi frali fidei. Hoc facile suadet ... ... q. revelatio et sapientia divina ita se hent inter se ... ut si revelatio ... sine ... ad sapientiam divinam, nequeat ee medium ... ad ... obi revelati, ut in ... sedentibus probamus e sapientia autem divina sit medium sufficiens ... ad assensum obi revelati q. in illo ... ex revelat. et sapientia diua sapientia ipsa e fraliter medium revelatio v. se hent maliter ... ... sapientia cognoscitur.

... hoc efficaciter ex obi adorat. imaginis q. ... imago afferit maliter in obi, q. adorat, q. ... ipsa ... ... unitum ... exemplari nequit adorari, et ... adorari pot, quatenus ... ... unitur cu exemplari exemplar ... ... ita ... ... sine sua imagine eadem ... adorat. ... imago ... afferre, ... cognoscitur

et

ad adorand exemplar: similiter q. in nro casu revelatio affert maliter in dispone obi fralis Fidei, q. vlt in illa cognoscit sapientia dia, quae potissimum movet intum ad Fidem firmat. Iterum ex eo, q. ea revelatio sit signum et quasi imago iudicij interni divini, n pot n cognosci istud in illa, sic n pot n cognosci exemplar in ipsius imagine, id q. pro inde exemplum aptissimum. etc.

Ex dictis ipius colligit. Ulterius revelat. diam esse absolute conditam requisitam ad obum fralem Fidei, quam ea re vocant plerique doctores imaginem. Dici etiam esse requisitam ad obum adorat. id tn in eo discrimen, q. imago n e dio naria ad adorandum exemplaris, quoniam pot istud sine illa cognosci. At revelatio dia e dio requisita ad obum Fidei, quoniam sine illa nequit cognosci sapientia dia, iudicans de obo, quae quidem e obum frale quo intellm movet ad assensum obi revelati.

Colligit 3. n obeē quominus Fides sit virtus theologica proprie et rigorose, q. revelatio interveniat, sui obi fralis et aliquin sit aliquid creatum. Hoc inquam n obast, q. de roe virtutis proprie theologicae q. obum frale illud, quod roe e fraliter obum frale sit divinum, sed et revelatio intervenit obi fralis Fidei, n quidem intrat fraliter, sed maliter duntaxat ut e expositum e, q. id autem q. simul cum revelatione intrat fraliter roe obi fralis Fidei e iudicium internum dium, q. vere e aliquid divinum, q. quod roe obum illud e fraliter obum frale Fidei e vere aliquid divinum; et conceder nequit Fides n ei virtus theologica ex hoc cap. Utrum vero ex alio cap. obsit aliquid quominus sit vere virtus et virtus pure theologica alibi discutiendum venit.

Dicet aliquis ex doctrina huius q. traditam de dicit q. si Deus fraliter manifestaret alicui se iudicare mysterium Trinitatis ut is, qui manifeste videret intuitive tale

iu-

tali iudicium posse adhuc elicere actum Fidei, quo crederet mysterium Trinitatis: hoc tamen dicer[e] non est falsum; id autem sequi patet, quia hoc ille assentiretur mysterio Trinitatis propter auctoritatem divinam, ut in eo actu esset discrimen ab assensu Fidei, quem de facto elicimus, quod hic sit obscurus, ille autem esset evidens quoad plura, stante obiecto, hoc quae inferius discrimen ... proponi tamen difficultatem de alio actu illa ... actum Fidei divinae, sive ea Fides esset distincta specie ab ea quam de facto habemus, sive eiusdem speciei, quod in disp. 18 ... expendimus.

Qua ratione cognoscatur revelatio divina, ut ad Fidem infusam concurrit?

Disp. 6.

Revelatio cognosci Fide humana aliquando ... Cap. 1.

Licet autem P. Hurt. supra sententiam tribuat Scoto et aliis, ipse tamen putavit dixisse non requiri cognitionem revelationis, ut haec ad assensum Fidei concurrat: certe nec Scotus, aliis id tribuit, nec aliquis est, qui cognitionem aliquam revelationis, saltem prioritate, ad assensum Fidei negaverit: Et melius ... sententiam dixerint ... non cognitionem non requiri, sed ratione motiva Fidei, quod illam proponat. Itaque omnes dicunt requiri cognitionem aliquam revelationis ad assensum fidei divinae: quia requirit revelatio aliter concurrere ad assensum praedictum, quam ut cognita concurrat ex prima ... et sequentia dicendo. Debet ergo cognitio ... difficultas quae sit, et qualis illa cognitio sit.

Rursus loquimur de cognitione, qua cognoscitur revelatio divina ut haec concurrit ad Fidem infusam: quia nulla potest esse difficultas de cognitione qua cognoscatur revelatio, ut ad Fidem acquisitam concurrit; nam hoc ipso quod Fides sit acquisita et naturalis sufficit ad illam, quae sit cognitio revelationis

sive

Sive illa sit naturalis, sive fidei humanae, sive cuiusvis alia. Si autem fidei divin-
fusae; gravis est difficultas in loco quae revelatio dei per cognoscatur, ut
ex subiiciendis patebit. Propterea quod de hac sola cognitione
praesens difficultas ... tamen si ex illis locis ... postea illi-
gemus quid de cognitione eius de revelationis stando fide acquisita
dicendum sit.

Respondeo praesentem difficultatem esse quid de ea cognitione per fidem humanam
quae nititur auctoritate humanae Ecclesiae; ad quod sciendum est Ecclesiam posse
attendi dupliciter. Primo ut est congregatio quaedam hominum, quorum innu-
meri sunt tum vitae sanctitate, tum doctrina et sapientia insignes: quare
attenditur ecclesia secundum suam propriam naturalem auctoritatem pure humanam.
Secundo attenditur ut regitur a spiritu sancto speciali quadam providentia, ac
assistentia ne labatur in errorem dum ea quae deus revelavit exponit et pro-
ponit credenda; et hac ratione attenditur Ecclesia secundum suam propriam auc-
toritatem non pure humanam, sed dico secundum divinam, aut secundum aliam specialem
a deo participatam, quae licet inferior sit ad divinam, sit tamen superior ad
humanam; qualis harum sit, qua Ecclesia proponit mysteria credenda
inferius discutiendum est ex professo in disp. 11.

His suppositis, dico, revelationem divinam cognosci auctoritate pu-
re humana Ecclesiae, quia neque revelatio Trinitatis cognoscitur im-
mediate in se ipsa, quia intellectus indiget aliquo alio motivo, quo
ducatur ad illius assensum; cum hoc sit commune quod omnis intellectus in-
diget aliquo motivo, ut assentiat obiecto, sive motivum sit obiectum
ipsum, quod sui evidentia se prodit; sive sit obiectum aliud distinctum, quo
ducitur intellectus ad illius assensum. Constat quod cum revelatio non se ipsa
se prodat, nec possit ipsa movere immediate intellectum; oportet dari aliud
motivum quo intellectus ducatur ad illius assensum atqui nullum ali-
ud est praeter auctoritatem pure humanam Ecclesiae quod haec
dona proponat credimus revelata.

Confirmatur primo ratione facta quia si rogemur, cur credamus

mys

mysteriorum revelatorum? quia proponitur ab Ecclesia ut talia, quia ex auctoritate humana movemur ad credenda revelata. Confirmatur quia tantum requiritur Auctoritas humana Ecclesiae ad credenda revelata divina. Sed nequit aliter requiri quam propter illam credere revelata, quia vere propter illam credit. Minor probatur quia si aliter requireretur posset quis credere revelata, quin Ecclesia proponeret, imo quin audiret aliquid aliud quod defectum Ecclesiae suppleret: hoc autem est falsum quia ... Confirmatur denique ex Augustino in epistola fundamenti cap. 5. ubi ita dicit: Evangelio non crederem nisi ecclesiae catholicae me moveret auctoritas. ergo Auctoritas Ecclesiae est motivum ad revelata credenda.

Quod autem moveat Ecclesia sua auctoritate pure humana probatur quia aut sistendum in ista est aut abeundum in infinitum. hoc autem ... dici nequit quia movemur auctoritate pure humana ad credenda revelata. Maior probatur quia si dicat credi revelasse Deum Trinitatem propter auctoritatem infallibilem Ecclesiae, mox rogandum est unde tu credas Ecclesiam habere infallibilem auctoritatem in proponenda revelatione Trinitatis ... dicet quia Deus dicit se assistere Ecclesiae speciali assistentia ne erret. Ecce iterum rogandum est unde constet Deum id dixisse? dicere debet quia Ecclesia id dicit. Ecce iterum redeundum est ad auctoritatem pure humanam Ecclesiae si tamen iteranda series interrogationum in infinitum.

Propter hoc igitur quae huiusmodi dicta sunt Michael Medina lib. 5. de recta in Deum fide. cap. 11. et Cano lib. 2. de locis cap. 7. in hac sententia videntur esse, vel in illorum aliquid esse interpretandum. Videntur loqui de ... quae sit fidei propter infallibilem auctoritatem Ecclesiae, quod autem tenuerint de hac auctoritate infallibili dicimus ... disp. 12. Rursus D. Gabriel et ... ... videntur, me iudice, loqui de fide humana propter

aut

authoritate pure humana dubia; sed mox explico meam sententiam subtilissimam eorum.

Revelatio, ut currit ad fidem infusam, cognoscitur ipsa fide infusa, loquitur sententia fert.

Cap. 2

Reliqui vel DD. quos in praecedenti disp. retulimus, docent revelationem divinam cognosci ipsa fide infusa, sicut alia fidei infusae ad quam currit; nam quidem, quod revelatio cognoscatur per assensum illum quo intus assentit rei revelatae; sed per alium diversum, qui ab habitu fidei infusae eliciatur, quod revelatio D. Trinitatis cognosci debeat fide infusa. Probant primo quia intelligi nequit quod aliquis credat aliquam veritatem propter authoritatem alterius, quin credat, quod is, cui fidem adhibet, talem veritatem affirmet; ut esse est certum; quod intelligi nequit, quod quis credat fide infusa, veritatem ab alio dictam, quin eadem fide credat, quod eam alius dixerit; et consequenter cum credamus mysteria fidei propter authoritatem Dei fide infusa, eadem credere debemus, Deum ea mysteria revelasse.

Probant 2. quia propositio haec, Deus revelavit se esse trinum, et unum, est de fide: quod revelatio Trinitatis cognoscitur fide divina infusa. Antecedens probatur 1. quia non solum est de fide mysterium ipsum revelatum, sed etiam quod revelatum sit. 2. quia qui negaret Deum revelasse mysterium Trinitatis esse haereticum, et consequenter tale mysterium est de fide, et quod Deus illud revelaverit. 3. quia quando aliquis affirmat aliquam rem, non solum credimus id, quod affirmat, sed credimus etiam quod vere affirmet. quia ad eandem fidem spectat credere affirmatum. 4. quia sumus ita certi de revelatione divina, ac de mysterio revelato, quod cognoscimus revelationem eadem fide, qua mysterium ipsum.

Probant 3. eandem sententiam, quia si revelatio divina cognosceretur fide humana, ut currit ad fidem infusam, sequeretur non solum, quod revelatio ipsa esset

in

incerta, et fallibilis; ergo fides infusa est quoad nos eodem modo incerta et
fallibilis; sed hoc utrumque est falsum: probatur antecedens, quia cognitio revelationis per fidem
humanam, ut docuerunt, est fidem infusam: minor probatur, quia non sumus certi
de mysterio revelato, itaque non possumus de illo simpliciter dubitare; et
quamvis certi simus de ipsa revelatione, ut docebamus in argumento praecedenti.
maior probatur, et in primis quod revelatio est incerta et fallibilis probatur; nam possibile
est, quod ecclesia attenta sua naturali auctoritate aliquid asserat
quod non ita sit, ut asserat, sive quia ecclesia fallitur in suo iudicio, sive quia fal-
lere vult, etenim hoc sit moraliter impossibile; probatur tamen possibile, quia nequit
aliunde haurire certitudinem physicam ex praedicta auctoritate.
Quod vero hinc deducat fidem ipsam infusam esse probatur incertam
et fallibilem, probatur a priori; quia intelligi nequit, quod aliquis sit certus de veritate,
quam aliquis asserit ex vi auctoritatis alterius, et quod sit incertus an eam
asserat; nam licet quis certus sit, quod si Petrus aliquid serio asserat, id sit infallibiliter
verum; adhuc tamen nequit esse absolute certus ex vi auctoritatis Petri de
aliquo obiecto, si dubitet, an illud Petrus asserat, ergo cum revelatio divi-
nitatis sit probatur incerta, et fallibilis nequit esse certus mysterii revelati. atque
ex eo, quod revelatio cognoscatur per auctoritatem humanam, est incerta, et fallibilis.
ergo mysterium ipsum, seu fides de mysterio.
Probant denique hanc ipsam sententiam ratione, qua illius DD. potissimum
moventur; quia si revelatio divina cognosceretur per auctoritatem humanam ecclesiae,
haec sane esset obiectum formale, saltem materiale fidei divinae, neque revelatio
requireret, esse obiectum formale fidei divinae, quia si auctoritas humana
ecclesiae sit obiectum formale cognitionis qua cognoscitur revelatio, esset obiectum saltem
materiale fidei divinae: hoc autem docuit praedicti DD. maxime absurdum
ut in sequenti disputatione videbimus; ergo etc. Hoc tamen notandum est, Auct. huius sententiae
esse in modo de diversis mysteriis quo revelatio cognoscitur per fidem infusam;
in quo autem differant, referemus, cum nostram sententiam esse probaverimus difficultatibus
in sequentibus. Statuamus

Cae difficul.

Cr. difficultatē p̄sentis disp. v. sea statuit.
C. 3.

Ex ijs, quæ in disp. 4. diximus, colligitur actus, quo intus immediate trahitur ad assensum primus scilicet (eidem vero est de quovis alio mysterio) sit iste: deus est infallibilis veritatis indicendo se esse trinum, et unum, l. deus dicit infallibiliter verum dicendo se esse trinum et unum. De hoc ipso actu suppono ut certum, quod revelatio divina[+] vere, quod talis revelatio inclusa, in quo actus ille fertur: quod non potest non cognoscere revelatorem. Amplius probat, quod verbum Dei quod est, dicere verum dicendo aliquid, includit[+] formaliter quod dicat illud aliquid, ut est valde evidens: quod qui cognoscit deum dicere verum, dicendo se esse trinum, et unum, cognoscit eodem actu, deum id dicere. Cum evidens nequit sine iudicio dubitari: et converso, qui iudicat, deum dicere verum dicendo se esse trinum, et unum, iudicat simul eodem actu, deum dicere se esse trinum, et unum, atque adeo cognoscit revelationem divinam.

Alter actus est, ab illo, quem primo diximus, distinctus, et illum precedens, qui solo fertur ad existentiam revelationis, et sic vocibus significatur, deus dicit se esse trinum, et unum: et de hoc actu est presens difficultas, qualis scilicet ille sit, an fidei divinæ, vel solo fidei humanæ, l. alterius generis? Omnes asserimus semper esse fidei humanæ; neque assentitur revelationi divinæ propter authoritatem propriam ecclesiæ; sed non semper eidem authoritati nititur, ut ipse diximus. Aperiunt adver-tendo duo: l. quod ad obiectum materialis fidei; aliud est, ecclesiam regi speciali providentia a Spiritu Sancto, ne vel leviter erret in proponendis veritatibus, quæ credi debent fide divina: imo ne leviter erret circa ea, quæ ad doctrinam catholicam communiter pertinent. 2. ecclesiæ sese duplicem authoritatem, aliam quasi humanam, et aliam supernaturalem, et quasi divinam vero infallibilem, ut in c. 2. diximus, et in disp. 11. exponemus.

His suppositis dico esse certum, l. revelationem dei, ut servit ad credendum alia obiecta revelata sunt quoniam ad credendum specialem assistentiam Spiritus Sancti ecclesiæ, cognosci fide humana, quæ nititur authoritate humana infallibili; atque adeo revelationem dei, ut servit ad credendum mysterium Trinitatis cognitam, et credi.

[+] cognoscat:
[+] includit in

ppt. authoritz infalz eccle dicentis, deus id revelare. Hac asserto mihi
pro Sacrorum, q hec revelaõ proxime dicta nequit cogni fide divina, quae sit
ppt authoritz dei, nec fide hum. quae sit ppt authoritz pure nalz
et humz eccle, q cognosci debet fide hum. quae sit ppt. authoritz sup
nalz, et infalz eccle. Contra negat P. Hurt. Ideo probabimus contra
eos 2 illis, et ibid. probabimus ant. quatz docet, n cognosci revelem
dictam ppt. authoritz dei ct. P. Suar. opinat.

Quod q ea revelaõ n cognat fide hum. quae sit ppt authoritz
pure humz, et nalz eccle; pr. in iudicio excludentur argo 3. facta sup
ced. rag. q nimirum illa cogn. eet probe incerta et falz; cum probe pole sit n
ee recepta id, qd eccla sola sua authoritate nali affirmat; tum moraliter
sit impole, q et fides ipsa, qua crederet multis demahr, eet probe incerta,
et falz; cu intelligi nequeat ee probe certam, deum aliqd affirmare, et ee probe
certam, deum dicere verum in eo affirmando; quis poet ee certe conditionate, quatz
videlt certum sit, qd si deus id affirmat, affirmat verum: hoc tn n sufficit
et nisi probe certum, deum hic et nunc dicere verum, nisi probe certum sit, qd hic et
nunc aliqd dicat.

Dm ee certo sm, revelatz divinam, et accessit ad assensum fidei,
quo cred. deum auctore speciali auxilio eccle, ne laberetur errore in rebus
fidei, credi actu directo fidei hum., quae sit ppt. authoritz pure humz, et
nalz eccle; et credi reflexe ppt. authoritz vere divinam dei, quin aliqd
aliud sit pole. Antequam eccl illa, qm n solo affirmando, sed viris doctissimis
proponendo, probando, et explicando (ts revera ipsa eius explicatio sit no
bis efficax eiusdem probatio) n. v. proponit eccla, deum revelare, qd illi assistat
speciali p vid. supnali, ne laberetur errare in doctrina catholica: credimus q. hanc
revelatz factam a deo eccle; actus iste dicere fuit ad revelatz, et ipsi, et eam
dicimus, ee ppt. authoritz humz, et nalz eccle.

Rursus posito illo assensu, quo credimus revelatz dictam
ponitur assensus alter, quo credimus, deum auctore eccle speciali assistentia
ne erret in iis, quae credenda proponit. Sic, inquam, actus reflectit ppt.

eccl

ecclae, quae proponit revelationem ipsi factam a deo de speciali assistentia dictorum, nam deus actus ille credat, deum assistere infallibiliter ecclae in omnibus, quae proponit credenda; credit utique deum assistere infallibiliter ecclae, dum proponit revelationem ipsi factam de assistentia specialis Sancti: unde constat, quod assensus ille reflectat in propriam ipsius ecclae; et cum aliquin talis assensus sit fidei divinae; fit, quod propria ecclae credat reflexe fide divina. Quid autem diversi sit inter actus hos dicemus inc. ult.

Nos, quaevis hanc opinandi rationem me adduxit, a, quod in primis hoc pacto excluditur omis incertitudo, quae fidei infusae potest accidere, ut ea diiudicandi insuper stabilitur. deinde, quod nequeat aliter vitari processus in infinitum, cuius vitandi causa, tot difficillima dixere DD. oppositum sententiae, ut ligati ingenue fateantur, se hac difficultate pene obrui. Vitatur autem omnia incommoda hoc pacto: si quis roget, unde sciat, deum revelasse, se assistere infallibiliter ecclae. ret, quia ipsa eccla dicit, deum id illi revelasse. si iterum roget unde sciat ecclam non decipi, nec fallere in proponenda ea revelatione? ret quia deus illi assistit speciali assistentia. si 3o roget unde sciat, deum modo dicto ecclae assistere? ret, quia deus dixit se assistere infallibiliter suae ecclae. Ecce nihil amplius interrogandum occurrit, quod autem his ipsis maneat fides perfecte certa, et quoad nos; demum quod nullus circulus committatur, tam aperte inferius demonstrabimus, ut mirandum sit, quod iam haec vulgata non fuerit.

Aliarum opinionum refutatione sententia in praeced. c. statuta suadetur. C. 4.

Quia sententia inc. 1. proposita verior apud nos sit, ut docet, revelationem divinam cognosci fide pura humana certitudine, quatenus servit ad assensum fidei divinae, quo credimus deum assistere ecclae speciali assistentia ne deciperetur errori: plura tamen miscet, quae nobis visa non probabilia; demum alia 1. quod dicitur ipsum doceat de ceteris revelationibus, ut hic serviunt ad fidem reliquarum veritatum, quae fide divina creduntur; hoc non facimus esse in praeced. c. ostensum est. deinde miscet quod resolutio ultima fidei divinae

fiat

fiat in authorit. pura Sum. ecclae. qd qm sit fun. indig. d. ostendem.
Inde nil e, qd denuo d illa seq arguemur.

2. v. sea inr. cap. opposita, que ult docet revelon cognosci fide divina, ut moverit ad assm fidei antea ad talem assm; facile refutat, qd si cognoscet fide divina abeundu sane ect in infm; qd tu suad.; nam ut revelatio Trinitatis cred. fide divina ppt authoritatem dei, debet revelari; de hac qd 2a. revelone reflexa rogo, an cognoscat fide divina, l. humana ecclae; si dicat cogni fide humana eccle, demu utiq ruentem; si autem dicat illam credi fide divina, reddit sane argum factu, nam ut cred. illa 2. revelatio fide divina debet credi, qd revelet a Deo, et hec 3. revelatio debet cognosci; de hac qd cogn. iterum eadem qo fiat; an ult cognoscenda sit fide humana l. divina; qd dum n sistat in authoritate eccle abeundu e in infm.

Advert. plerique qd adverse, p certum D. Suar. revelon divinam seipsam ostendere, et cognoscere n opus ee alia reflexa revelone, ut illa cognoscat, et cred. fide divina. Quam sane sunt nobiliterrime solutio hec tamquam DD. auth. ne ocio futilis, et indigna viris doctis Societ. nam qd obscura ceatum, qm qd locutio loquentis n sepd at alteri, qm qui ea percipit intra ipsa. ut cm audio alium loquentem: qd v. loquutio n percipit intuitive in se ipsa, qui dubitare pot, requirit aliud motivum, seu mediu p qd cognoscat. qd si Deum sit mediu, seu motivum, p qd revelatio ipsius percipit. debet ee, quatenus denuo revelet, se revelare, et aliud e ocio impossle. nam tu qui aliqd affirmat virtualiter, seu ut dici solet, in actu exercito, affirmat se affirmare; hoc sane e in illum, qui talem affirmm immate in se ipsa percipit. Sic v. n cognit affirm. ppt. authoritm loquentem, ut eiusd. constat in actu, quo iudicio ipsum loqui, qd video, et audio illum loquentem; qd si n audio, opus mihi e qd ab alio dicat, ipsum hec, aut illa dixisse.

Ipse P. Hurt. qui inter reliquos sue S. DD. eam egregie impugnat vim argti facti estimavi, respondit, authoritm Sum. eccle ee solum ad assm de revelone; quocirca eam authoritatem, inquit, io desevavit, ut crederet ipsi revelationi;

qd.

q hęc genit per discursum, cuius sit obiectum formale authoritas diuina: et que
sunt audita per hunc discursum: Ecclesia dicit deum in omnibus, quę affirmat,
Ecclesia affirmat deum reuelasse Trinitatem: ergo Ecclesia dicit uerum affirmando
deum reuelasse Trinitatem; et consequenter uerum est deum reuelasse Trinitatem. Ex
hoc non uidetur actus ponendi propter existentiam reuelationis, et cuius (?) aut
alius supernaturalis, qui fit cum illo infunditur adiuncto habitu fidei infusę de-
terminat intellectum ad eliciendum actum supernaturalem de reuelatione Trinitatis; qui assensus
sequitur (?) sic, et actus immediatus, habens pro obiecto formali ipsam reuelationem
[illegible] a scientia.

Verum solutio hęc nullo modo satisfacit argumento facto, quia ad hoc ut aliquis
actus sit immediatus alicuius obiecti, non est, quod intellectus careat motiuo, quo cum
illud sit, ad talem actum, sed quod attingat immediate obiectum, a quo mouetur, quare
quod actus ille supernaturalis sit immediatus, est ut quod attingat immediate obiectum ipsum,
a quo intellectus mouetur, non uero quod careat motiuo: quod motiuum, quod actus ille intellectus
attingit, est ipsa reuelatio ex terminorum apprehensione opposita. Contra hęc euidens
est, ut supra alias diximus, sed nequit intellectus assentiri obiecto contingenti,
ex ipsa terminorum apprehensione, et ideo uerum est quod nequit iudicare deum reuelasse
trinitatem ex ipsa terminorum apprehensione, sed ex alio motiuo; quod sane nullum aliud
est quam authoritas Ecclesię.

Confirmatur, quia sicut intellectus apprehendit reuelationem trinitatis ut factam
a deo, ita etiam apprehendit reuelationem de numero impari astrorum ut factam a deo,
quare ergo non credit intellectus deum reuelasse quod astra imparia sint? certe nihil
aliud reddi potest quam quia intellectus negat assentiri obiecto contingenti nisi per-
cipiendo illud euidenter in ipso, aut per aliud medium a tali obiecto distinctum,
et nullum medium est ut credat reuelationem de numero impari astrorum. Confirmatur
ulterius, quia rogo cur potius credit intellectus deum reuelasse se esse trinum et unum,
quam oppositum: praesertim cum mens ipsa sibi relicta potius ad unitatem perso-
nę, quam ad unitatem personarum feratur. nec recte id est, non id credere,
quia dum illud dicit: sumitur non extra bene quęlibet cum P. Hurt. necessario
dicat, deum reuelasse se reuelasse trinitatem: reddimus ad Ecclesiam

supponere eam secundam revelationem.

Accedit dictis contra P. Hurt. reliquos q. Nos alterius dei, (si forte in idem cum P. Hurt. incidant) quod si revelatio cognoscatur fide divina immediate in ipsa, eam esse obiectum formale alterius, quo credit unde fiet, quod si alterius ute elliciatur naturaliter ab habitu fidei infuso, habeat habitus iste plura obiecta formalia inter se adequate distincta et nullo prorsus pacto subordinata quoad determinandum intellectum ad assensum quod illi a P. Hurt. admittatur, a reliquis autem omnibus communiter reiicitur, et infra in disp. 17. ostendemus, eamque sequelam legitimam esse ex aliis, et aliquem non facile ab absurdis se expedire.

Solutio argumentorum aliarum opinionum, nostra sententia denique confirmatur. Cap. 5.

Antequam contra opiniones quas in 2. et 3. cap. retulimus, potius deservient, et nostram sententiam clarius exponamus, quam ut in illa moremur. Et ad unicum fundamentum, quo nostra sententia ducitur patet ex dictis, quod revelatio divina credatur fide humana; ceterum fide humana positive certa et infallibili, et quae nititur auctoritati infallibili ecclesiae, quando revelationes suas proponit ad fidem, sibi distincti a speciali assistentia qua Spiritus Sanctus assistit indefectibiliter Ecclesiae, quoad credendam et assistentiam hanc specialem, credit quidem directe fide humana quae nititur auctoritati naturali Ecclesiae, reflexe autem credit. Ut exposuimus ... in disp. 8. exponemus, quo fit obiectum omnibus in modis, qui hic vitari debent, contra nostra explamus.

Iam igitur ad 1. argumentum, quod deducimus in 2. cap. oppositae primae, eam solum probari, quod credatur revelatio Dei ipso actu fidei divinae, quo credimus Deum dicere verum dicendo Trinitatem; non autem probari, quod actus, quo directe credit ipsa revelatio, et quae est immediate primo

a

ad assensum obi fralis sit Fidei divinae: imo hoc e oio impossibile, ut diximus.
Ad 2um argum. Resp. dupliciter 1. admisso ante neg. cons. ut ad psens attinet,
q. si pp. Deus revelavit Trinitatem simul de fide erit etiam q.
facta sit alia revelatio de illa et hoc nihil iuvat adversarios, sed
devolvit quaestionem ad revelationem revelationis. ... de fide divina
de fide divina definitionem ... et hoc nihil ad psens refert, q. ma-
net quaestio ... qua credimus revelationem de assistentia Spiritus
Sancti ad Ecclesiam.

Resp. ad aliud ex 2um argum. negando ... illud,
quod saepe e repetitum ... probandi, ad 2um probationes Resp. non est he-
reticum, q. negat revelationem Trinitatis ... q. illam neget sed q. impo-
le e eam negare, quin neget aliud mysterium fidei nempe Ecclesiam
Romanam esse veram et unicam Ecclesiam, cui assistit Spiritus S. in-
defectibiliter. Ad 3um probat. Resp. ... nihil, neque dicendi mus
eum, qui aliquid nihil affirmat, aliquid affirmare, n. credimus fi-
de q. affirmet, sed sensibus ... q. ... audiamus loquentem
credimus alio motivo q. solum ... auctoritatis. Ad
4um probat. patebit in solutione sequentis argi. —

Argum, q. adversarios ad eas angustias reduxit, nos ...
male torsit, illud sane e; sed facile dissolvet. Si responsamus qua-
rere, sint phice certa et infallibilia et quoad nos etiam, quae ad quem-
... assensum Fidei divinae intervenerunt. ... longius quam
par e ... exordiamur ... de assensu quo credimus Deum
assistere Ecclesiae speciali assistentia, ne ... levissime erret circa res fi-
dei, qui quidem assensus e Fidei divinae. Loquimur ex de assensu quo
credimus Deum revelasse eam specialem assistentiam, qui assensus divinus
eo Fidei humanae, quae nititur Auctoritati ... Ecclesiae. Asserimus
q. hunc ... assensum esse phice certum inde et quoad nos licet diversimode ut
iam expono. —

Inprimis assensus quo credimus revelationem de speciali assistentia spiritus

S.

S. Ecclesiae in utrisque est in re propositione certum, et infallibile, ita re ipsa ita accidit quod Ecclesia nequeat errare in proponendo pro dictis revelatis, quae quidem sunt reliquis articulis quos credimus de ipsa Ecclesia. Deinde ille itaque assensus est circa quod non per actum illum fidei divinae, quo supra tales assensus reflectimus, nam credamus fide divina Spiritum S. indefectibiliter Ecclesiae in omnibus definitionibus; credimus quod nequeat Ecclesia errare proponendo veritates de assistentia speciali Spiritus S. atque adeo credimus eam dicere infallibiliter verum dicendo, revelatum sibi esse a Deo, quod illi assistat indefectibiliter. Contra vero cognoscimus quod actus ille, quo credimus revelatum esse factum sit ideo certum et infallibile. Denique de aliis assensu quo credimus esse fidei divinae nihil est speciale, idem quod de illo est de ceteris fidei assensibus nec facile constat.

Itaque tota haec doctrina in eo radicatur, quod actus fidei, quo credimus Spiritum S. assistere Ecclesiae speciali regimine et dominio reflectunt supra majorem propositionem Ecclesiae, qua ipsa Ecclesia proponit fidelibus revelata: tamen facta de assistentia speciali Spiritus Sancti experimenta actus ille fidei reddit nos certos de infallibili veritate, qua Ecclesia dicit, esse sibi revelatum esse. At reliqui actus fidei divinae nullo modo reflectunt supra propositionem, qua Ecclesia proponit revelatum de eo quod credit: et propterea nequeunt reddere nos certos de tali revelatione. Contra vero opus est, quod de illa revelatione simus aliunde certi. Quae doctrina quoniam utilissima est latius in disp. 8 exponetur, et ex professo probabitur, de certitudine vero fidei divinae late in disp. 16. tractamus. Denique ad ultimum argumentum patet ex praecedenti disp. quod falsum [illegible] assumat.

An Ecclesia sit objectum formale fidei divinae.

Disp. 7.

Partem affirmativam DD. aliqui tradidisse videntur

Cap. 1.

Quan

Etiamsi quaestio haec de auctoritate Ecclesiae tractetur ab aliquibus in ultimis quae suppo[n]unt auctoritatem Ecclesiae, quam nos supernaturalem et quasi divinam appellamus, ei[us] potius ipsa auctoritas dici potest humana, proprie quoad Ecclesiam; ad hanc tamen recedere debet utraque auctoritas quae contra nostram auctoritatem est propriae divinae. Sed utraque est simpliciter humana et propria Ecclesiae: tamen si aliorum sit physice infallibilis, ut late diximus in disp. 11. Utraque versatur in praesenti difficultate; an Ecclesia sit obiectum formale fidei divinae, sive ratione suae auctoritatis pure naturalis; sive ratione auctoritatis supernaturalis, et infallibilis? sive ratione utriusque divisim, etc. ea quae in praecedenti disp.[a] docuimus.

Tertio animadvertendum est, quod ut plerique notarunt quaestionem hanc de sola fide divina infusa procedere, quia si supponimus Ecclesiam esse obiectum formale fidei divinae acquisitae, in hac sane quaestione existimo plane decepti sunt. quod licet ratione aliqua fides sit fide divina infusa deficiemus nulla dici vix est fidei divinae acquisitae haec. At proffitima [illegible] nos mirremur tam de fide divina acquisita quam de infusa et supernaturali procedunt. et falsum esse adeo certum est Ecclesiam esse obiectum formale fidei divinae acquisitae, ut potius id iure supponi, eam potius oppositum sit de vero verum, ut in cap. 7, et in ultimo sequenti disp.[a] ostendemus.

Magister Canus 2. de locis cap. 8. § cui et tertia, Banes et Arragon in hac quaest. in art. 1. tribuitur sicut diximus, et Gabrieli. quod in hac difficultate partem affirmativam tenuerint, sed rursum excepto Gabrieli nullus aliorum id sapiendi tribuit, et quod auctores dicti in ea sententia non sint, optime ostendit Magister Banes, et ex illo P. Hurt. illorum mentem satis apponens ea ponens sententiae ut longe ab hac sententia est, ut nullus eo longius, ut in cap. ultimo dicemus. Ceterum sicut nullus Doctor in ea sententiae expressa dici erit, ut dixi ratione quae ea suaderi posse videtur, quia haec subiicere necesse est exposita prius hac sententia, ut ex Gabriele, qui ei maxime fabit ita faciemus.

Sit igitur sententia haec intelligenda est, ut dicat habitum fidei

in

inclinerandi recte ad credendum ea, quae quis immediate dicit ex. i. ia; habitus
Fidei quoniam Petrus habemus inclinare directe quae Petrus immediate
se praedicit; proinde habitus ille solum respicit per se formale auctho-
ritatem Petri nec aliquid aliud dicet deinde ea ipsa. Ita, auc-
toritas et scientia non movent immediate ad assensum illius quo credimus
mysterium [illegible] Trinitatis, sed movent [illegible] quatenus
movent ad credendum revelationem divinam hoc est quod Deus revelaverit mysterium
Trinitatis, et hoc alio supposito, illius posita nihil aliud fidei divi-
nae, quo immediate credit trinitatem propter auctoritatem Dei. —

Supponitis iis obiectionibus quae in praesenti dicenda [illegible] ex-
petitissimum iis quae in prima disp. [illegible] de [illegible], qua cognos-
citur, seu creditur revelatio divina, sic argumentum superest [illegible] ut
explanare et propria [illegible] est. Quia revelatio divina est obiectum formale
fidei divinae et infusae. Sed ecclesia est obiectum formale non assensus revela-
tionis, ut ex proxima disp. constat: quod obiectum formale fidei divinae infusae.
Cum patet quod nequit non esse obiectum formale mediatum fidei divinae, id quod est obiectum formale
immediatum obiecti formalis proximi eiusdem fidei: ergo inde quod eo possit quod admit-
tat ecclesia esse obiectum formale assensus de revelatione et revelatio esse obiectum
formale fidei divinae nequit non admitti ecclesiam esse obiectum formale media-
tum eiusdem fidei, quidquid velit non nemo, quem in cap. 3. refutabi-
mus. —

Ex hac probatione colligo quam immerito in [illegible] censura
huius capitis, nam quis potest intelligi, quod non sit sententia probabilis quae
eadem ex praemissis probabilibus evidenter deducta. At praemissae quas
opinio haec assumit sunt probabilissimae, imo ea praemissa quae apud
nos est falsa, est alioquin communis inter DD. quod opinio ipsa erit
satis probabilis. Et ne ad vocem quaestio haec devolvatur sciendum
est nihil aliud hac sententia intendi quam quod ecclesia sit obiectum formale
fidei divinae, quatenus sit obiectum formale illius assensus, quo
revelatio creditur, quae alioqui sit obiectum formale eiusdem fidei.

ij

Q. si dicat n͂ oppugnari sic a͂ bene a DD. relatis ut ambobus exposi-
ta i͂ imponit certe, q̄ DD. aliquis aliquid aliter, & levissime insinuarit.

Ecclesiam n͂ esse obiectum formale Fidei divinæ per m͂ illius naturalem auctoritatem

Disp. 4.

Jam e͂ tota inter DD. sicut negant auctoritatem humanam Ecclesiæ esse obiectum formale Fidei infusæ, ut D. Hurt. dixerit oppositam esse sibi dicebat temerariam, et apud Aragon. oppositam n͂ bene audiret Magistri d. Cano et Banes errore esse dicunt; quare excesserunt revera, ut saepe alias severissimus Banes. Ab. Quinta sic negativa sit. quibus quot in praecedentibus retulimus quos praeterea necesse n͂ e͂ singulatim referre. Ego quidem licet n͂ auderem in illa affirmante abire, et in partes opponere, quod illam in praecedenti retulimus, existimo sane quod m͂s dicta explicata nulla nota digna dari posse. ex probationibus n͂ris sic in illa omittenda est testimonia quae Cano Banes et Aragones ex Scriptura extorquent, quae nihil omnino ... Banes res colligit, ex opinione ostendit P. Hurt. disp. 7. subsect. 1.

D. In Quinta sic explicat, quod m͂ e͂ vi auctoritatem naturalem Ecclesiæ n͂ posse esse rationem motivum fidei infusæ. Probatur, quia si Ecclesia esset obiectum formale assensus Fidei infusæ mysteriorum. Assensus ille quo credit Ecclesiam esse veracem in iis, quæ affirmat, vel esset naturalis, vel supernaturalis, neutrum potest dici, ergo. Minor prob. et in 1. assensu illum de quo loquimur n͂ e͂ aequivalenter Q. Fidei naturalis nam si aequivalens esset n͂ posse deduci assensum entitative supernaturalem, quo crederet revelatio; nam licet obiectum formale adaequatum naturale possit determinare ad assensum supernaturalem obiectum materialis,

De

(de quo in praesentia curandum non est) At non decernit per cognitionem naturalem, nisi
sed per cognitionem supernaturalem. Et vix probabiliter dicere, quod etiam ab
formali adaequato naturali cognito solum probabiliter ducat cognitionem existen-
tiae supernaturalis, quod non assensum quo credimus Ecclesiam dicere
verum, assensum esse revelationis ad quem ducit inclusus erit acquisi-
tus. Et cum hoc idem argumentum fiat de eo quem ex revelatione deducit
fiet de primo ad ultimum, quod assensus mysterii revelati sit
solum acquisitus. –

Quod si dicas assensum illum, quo credimus Ecclesiam dicere
verum in iis, quae affirmat, esse supernaturalem, in contrarium omnia quae
contra impellere ad habitum supernaturalem cuius obiectum formale sit
auctoritas humana quae non quod illa sit, quoniam in [illegible] sunt
alterius loci certa, et mihi in omnibus certa illis omissis, aliter
in contrarium arguit, quod si Ecclesia ex obiecto formale Fidei infusae
sua naturali auctoritate Fides infusa non esset physice certa
et infallibilis, sed solum moraliter: hoc autem est omnino absurdum
ut in disp. 15. et 16. late ostendemus, quod Ecclesia non
est obiectum formale Fidei infusae adaequatum; maioris probatio, quod physice
fieri potest, quod Ecclesia attenta duntaxat sua humana
auctoritate fallat in iudicando. Et fallere debet ta-
men si id sit moraliter impossibile: quare nequit debet hau-
rire ex Ecclesia modo dicto attenta physicam certitudi-
nem et infallibilitatem. –

Respondent tamen quidam Magistri fidem infusam esse
physice certam ex eo solo quod innititur veritati primae
et revelationi divinae, quae physice certum est esse de facto
verum, quidquid Deus revelat, cum sit physice impossibile eum-
dem simul quod Deus aliquid revelet et id non ita sit. Ceterum
ab formali mediato, quod est auctoritas Ecclesiae in quo

nul

intellectus in discursione, quia Bñ modo vi certitudinis certitudinem et incertitudinem attribuet. Quod si affirmant per hoc solum ex eo, quod ab illa admittenda sit: nam licet autoritas Ecclesiae et illius propositio sine illa
conditio, ex fide infusa: adhuc tamen si ea applicaretur propositio revelationis sic re ipsa
falsa, deus non tribueret concursum ad actum fidei divinae, sed actus iste esset falsus
videtur in hac tamen, divina autem deus non concurre... ad actum fidei quo reve-
latio proponitur falso, licet propositio Ecclesiae et autoritas ipsius sit solum conditio
ad credendum revelationem ita non tribuet concursum quo revelatio proponitur falso, licet
propositio haec, et autoritas proponentis tribuat formale ad credendum revelationem.
Ista tamen solutio facile refellitur, quia si autoritas Ecclesiae
sit obiectum formale fidei in fieri, cum haec possit esse fallibilis, cum ex hac
obiecto formali proximo, nam licet revelatio divina requirat proponi ut obiectum, licet
tamen aliter ac revelatio. Argumentum est eius motivi, quo inducit
ad credendum revelationem: per hoc proponi ut obiectum falso, ut est certum, nec id
quod ea confirmat adducitur est illis movens per adversarijs, nam licet
autoritas Ecclesiae est propositio quae proponit revelationem divinam ut illa pro-
ducere actum fidei infusae, ut diximus supra in cap. 4o. dicamus esse ali-
quid fallibilis, et inventa fides vera in propriissima dispositione
... confirmat ... evidentia, quia actus ... supernalis
quo crederemus Ecclesia dicente verum affirmando deum revelasse
trinitatem pro ea falsum. Quantum est ex se sic obiecti formalis quae ha-
bet quo propter illud obiectum credimus deum revelasse trinitatem, ...
...x eodem cap. non falsum patet cum nam ex parte quia actus quo
quis detur in tali ad assensum revelationis non falsum, et ita assensus
ipse revelationis est falsus, quia in actu isto, ecclesia dicit aeternum affirman-
do deum revelasse trinitatem, patet autem illo obiecto formali esse falsum, ut
in suo contento, ut communiter, est absolute possibile, quod ecclesia accipiatur
aut fallat seclusa speciali providentia dei, consequenter aeternum
quod assensus revelationis possit esse falsus. Atque tamen de ... esse
in falsa facile suadetur, nam ex parte formalis actus iste deum revelasse

tri

[illegible] in fallibili, assensu [illegible] de [illegible] fal[illegible]
si [illegible] attendas [illegible] obiecto formali, [illegible] singulari
divina [illegible] infallibili.

Ecclesiam non esse obiectum formale Fidei divinae secundum auctoritatem supernaturalem illius

Cap. 3.

Si dixerimus ea quae nos in disputatione superiori docuimus dicat Ecclesiam esse obiectum formale mediante fide divina [illegible] suae auctoritatis infallibilissimae et hoc auctoritatem [illegible] quatenus [illegible] per hanc auctoritatem ad assensum Fidei [illegible] Spiritus Sancti assistere illi indefectibiliter. Ad assensum autem alicuius veritatis divinae per auctoritatem supernaturalem [illegible] hoc dicat inefficaciam [illegible] ex operatione Fidei divinae infusae esse incertam et fallibilis [illegible], quod nos [illegible] diximus [illegible] in sequenti disputatione dicemus [illegible] opinantes nullatenus de [illegible] Fide infusa [illegible] alia parte incerta.

Nos [illegible] existimamus divinam auctoritatem Ecclesiae non esse obiectum formale Fidei divinae, quia licet revera sit obiectum formale assensus de revelatione, revelatio tamen nullo modo est obiectum formale Fidei sed [illegible] assensus; proinde [illegible] et consequenter [illegible] revelatio non est obiectum formale Fidei divinae quod auctoritas Ecclesiae non est obiectum formale [illegible] mediante Fide divina. [illegible] si auctoritas Ecclesiae esset obiectum formale Fidei divinae id tamen forte quoniam esset obiectum formale assensus de revelatione et revelatio [illegible] obiectum formale assensus mysteriis revelatis [illegible] credere mysteria Fidei [illegible] propter Ecclesiam quod [illegible] revelatio non sit obiectum formale Fidei divinae ut [illegible] probavi ante in disputatione [illegible] Ecclesia nullo modo sit obiectum formale Fidei divinae.

in

7.

In efficacem vim eorum de quibus ... quæ enim ... revelatio divina sit obiectum formale Fidei divinæ et Ecclesia sit obiectum formale assensus de revelatione, hoc utrum quæ ipse ... leviter ... adversus Ecclesia nullo modo sit obiectum formale Fidei divinæ, probatur quia ... Ecclesia ... revelatio ... privata, ... Fidei divina quæ credimus revelantem quia Ecclesia non est obiectum formale Fidei ... quia licet ... moveamur ad ... veritates divinas ... non est obiectum formale Fidei. Similiter in nostro casu. 3. quia si propter auctoritatem Ecclesiæ crederemus Deum habere auctoritatem seu esse dignum cui Fidem adhiberemus ... assensus quo crederemus quæ Deus diceret haberent pro obiecto ... Ecclesia, quia ... propter Ecclesiam credamus revelatio. 4. ... quia non credimus Deum esse infallibilem ... quia credimus Ecclesiam dicere verum ...

Verum quia ... videatur ... esse ... ad refutandum id, quod alioqui foret evidens: nam quidquid ... quia movet mediate ad assensum per id, quod movet ... proxima talis assensus ... tam evidens immediate ... impossibile, ut ... aperte inefficacia ... sed ... videremus ... debebant ... paralogismi. Ad ... probari Ecclesiam esse obiectum formale mediatum et ... obiectum ad credendam revelationem ... aliis motivis ... revelatio credatur propter Ecclesiam ... obiectum formale mediatum Fidei ... revelatio ... obiectum immediatum.

Ad 2um patet ex supra dictis ... formale motivum Fidei immediatum ... assensus ... formalis, et mediatum ... assensus ... implicatio est ... movere ad assensum ... non esse obiectum formale ... Ad 3um ... aperte ... auctoritatem, nam in eo casu evidenter appareret

Q

Ecclesiam esse obiectum formale Fidei divinae, sive ita ut in eo casu talis fides non esset proprie divina sed humana absolute et simpliciter quia obiectum formale eius includit propter illud assentiendi esset aliquid humanum ad quod [illegible] probari Ecclesiam non esse obiectum adequatum proximum Fidei, non vero probari non movere [illegible] partiale proximum sive revelatae [illegible] obiectum formale Fidei divinae. Et id sufficit, Ecclesiam esse obiectum formale mediatum Fidei divinae.

Ex dictis colligitur 1o. Ecclesiam non esse obiectum formale etiam mediatum Fidei divinae acquisitae; Ratio est, quia initio [illegible] Cap.i [illegible] etiam revelatio non esse obiectum formale Fidei divinae acquisitae [illegible] probavimus rationibus quae supra in dicto [illegible] esse obiectum formale Fidei divinae infusae; Colligitur deinde Ecclesiam movere [illegible] videre Deum esse infallibiliter dicentem in iis quae de [illegible] esse itaque obiectum formale [illegible] proximum illius assensus, quo [illegible] Fide divina.

Exponitur quare deserviat auctoritas Ecclesiae ad Fidem infusam.

Cap. 4.

Erit quidem efficax nostra probatio totius nostrae sententiae, si exposuerimus nostram auctoritatem Ecclesiae non esse obiectum formale Fidei divinae modum ipsum, quo Ecclesia ad Fidem divinam concurrit, et eam explanem. Dicimus itaque cum Scoto in 3. dist. 23. q. unica. Ecclesiam solum concurrere ad Fidem divinam, quatenus proponit id in quo cognoscitur veritas dei, et quia applicat obiectum formale Fidei ad illud mysterium, quod credendum est. Hoc autem tali modo proponit Ecclesia revelationem divinam, ut [illegible] ipse cognoscit

Sed

sea interna Dei quatenus revelatio cognoscit simul et formaliter 7
unitur cum iudicio divino de eo revelato, cum quod per hanc cognit.
Affirmat revelatio divina aliter, sed tamquam conditio, ut in precedenti
Disp. 2ª varium supponimus fit, quod Ecclesia quod ad illa decrevit, ut
per modum revelatis. Aliqui Doctores tamen in ordine ad fidem divinam
in quo modo loquendi accepi reliquere vel Doct. qui docent Ecclesiam
requiri tamquam conditionem ad fidem.

Alii, quibus dixi, respondent dicentes fundamentum fi-
dei ex communi in fide humana, quod illa non credimus, nisi mediante ab-
quisitione in hoc, et causa certitudo ... quod loquid, et ...
quibus ipsi percipimus loquimus in hac quod locutus percipimus
immediate internum loquentem quin opus sit in eo ... ut in
sequenti cap. dicemus. Ille quod interveniat ... ipsa in-
terveniat cognitio ... per modum unius
cum ... mediate, ... assensus de ... quod ...
evidentia loquentis ... non ...
... proprie ... , ut in ...
... in ... in Deo
revelatione ... in ... quod ...
sensibus ipsis percipere.

Quod ... efficiens ...
... efficiens ... quod ...
... illa ... mediante ... percipimus ...
... interna ... signo ... interna ...
... medium ... per quod cognoscebamus affirmari
... quod ... efficit Ecclesiam
... nihil revelasse ... quia ...
... si ... percipimus ...
loquentis ... discrimina evidentis, et inevidentis ... Locutio
... Ecclesia ... fidei divinae ... quod ...
re-

revelata perspicue [illegible] de brevi.

Et hic ex dictis [illegible] neque, quoniam [illegible] dubitari, efficaciter [illegible] Deus in [illegible] sub formali fidei humanae nec [illegible] sub formali fidei divinae [illegible] ipsum percipiamus Deum loquentem per Ecclesiam [illegible] sub formali fidei divinae [illegible] parte ex primo dicto quia Ecclesia eo pacto se habet respectu fidei divinae quo se habent homines respectu humanae, [illegible] quae se habent respectu divinae, si ipsum percipiamus Deum loquentem [illegible], quibus fidem [illegible] in evidentia [illegible] credimus [illegible] percipimus evidenter loquentem, sed [illegible] percipiendo [illegible] Petrum loqui cognoscimus in ipsa loquutione [illegible], et ex Petro [illegible] moveamur ad credendum ea quae loquitur.

[illegible] firmat quia fides qua credimus [illegible] Petrum [illegible] illa eadem [illegible] in [illegible] fides [illegible] credimus [illegible] nihil [illegible] illa [illegible], [illegible] fidem divinam [illegible] credentes [illegible] ab alia fide, quae [illegible] pateret, [illegible] pendere [illegible] illa fide, quam diximus [illegible] distincta.

Ex dictis colligitur, qui rogat cur credat mysteria fidei [illegible], [illegible] credere, [illegible] Deus dixit [illegible] falli [illegible] affirmando [illegible] cur [illegible] credat Deum id dixisse [illegible] requiri [illegible] fides [illegible] credat [illegible] Deum [illegible] ad extra significat [illegible] de existentia revelat [illegible]. Et huic interrogationi [illegible] existentia, [illegible] Ecclesia dicit, Deum [illegible] talia revelasse: in qua responsione datur [illegible] Ecclesia pro [illegible] formali [illegible] pro [illegible] formali,

qua

[illegible] divinae ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Dicitur per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non evidenter [illegible] [illegible] [illegible] divina [illegible] movere ad assensum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] revelat [illegible] [illegible] [illegible] evidenter [illegible] sapientia divina [illegible] [illegible] [illegible] sufficienter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sapientia divina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] indefectibilis veritatis [illegible], ut in 2° disp. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in defectibilis veritatis [illegible] [illegible] [illegible] ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] assensionem [illegible] revelationi divinae [illegible] [illegible] ad assensum Fidei, [illegible] motivo Fidei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lumen [illegible] Fidei [illegible] [illegible] illud applicamus.

Obiectio quaedam contra nostram doctrinam dissolvitur.

Cap. [illegible]

Ex iis ipsis, quae in praecedenti cap. tradidimus, sumitur terti[illegible] argumentum satis efficax contra nostram doctrinam. [illegible] in hominibus [illegible] [illegible] [illegible] medium, seu lumen [illegible] Fidei, per quod cognoscimus [illegible] [illegible] indicii divini, [illegible] revelatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lumen [illegible] cognitionem de existentia revelationis [illegible] extrinseca [illegible] lumen [illegible] [illegible] mediante [illegible] de existentia indicii divini, atque [illegible] auctoritatem [illegible] lumen [illegible] cognitionem quam [illegible] [illegible] revelat [illegible] [illegible]

sub formali cum quo cognoscuntur veritates [illegible] in [illegible] divini de
Deo revelato, et huic innititur illud, sit obiectum formale, non [illegible] assen-
tiri propositionibus [illegible] revelatis, sit verum ultimum quod
auctoritas Ecclesiae sit obiectum formale assensus fidei de Deo reve-
lato [illegible] doctrina [illegible]
[illegible] ante [illegible] quod [illegible] semper [illegible] extra
[illegible] colligi-
mus [illegible] propositiones [illegible]
[illegible] de Deo revelato.
[illegible] falso [illegible] adversarios, quod [illegible] existimant
[illegible] discursum [illegible] intellectum [illegible] formi-
[illegible] per discursum [illegible] generari, aut per discursum formale
[illegible] formale ex
[illegible] alter
[illegible] discursum cognoscunt quod Petrus [illegible] qui [illegible]
[illegible] calefaciens [illegible] calefactivum, et
alia [illegible] quae [illegible] obiectum [illegible] dici
possit. Id autem sequi ita demonstro, quod opinantur esse syllogis-
mum. Sic dic: Ego video Petrum, qui [illegible] corpus [illegible] ergo [illegible]
[illegible] cognosco per discursum Petrum [illegible] existen-
tem [illegible]. Similiter [illegible] per hunc syllogismum: Ens calefaciens
aliud est calefactivum; sed ignis [illegible] calefaciens calefacit aliud; ergo
ignis est calefactivus: [illegible]
per discursum [illegible]
Existimo quidem [illegible] dubi-
[illegible] in his et similibus casibus [illegible] aliquem
discursum intellectus (immo forte nec dari posse discursum distinctum).
[illegible] dicere [illegible] doctrina [illegible] natura) ; sed
[illegible] cognosci [illegible] ad [illegible] extrema [illegible]
[illegible] quae ipsa [illegible] generat [illegible]:

ma

na. Sicut dictamen intell. ad elliciendum actum quo credam, Trinitatem singularem, abstrahendo ab hac et illa hic ex ipsa rationis apprehensione, ita ex apprehensione huius hic qui sit in ipso verbo, et tunc ex apprehensione ab illo dictamen ad iudicandum illud esse verum: neque adeo vitio hoc illud deservit ut ea appositio generum extremorum singulari, seu ut aplicet huic hic singulari propositio hic de verbo, quod appositio in hac [illegible] illius actus, quem maiori assumit syllogismus in posterioris [illegible] propositum.

Eadem doctrina [illegible] in negotio fidei humanae quam credimus Petro qui loquitur, [illegible] in fidei intellectus illo dictamen in [illegible] appositio credendi [illegible] cognoscit iudicium sequentis in ipsa loquutione externa; nam ut [illegible] motivum quo dicitur intellectus ad credendum, quod Petrus semper loquatur ut apud se sentit, dicitur indiget ad credendum, quod hic et nunc loquatur ut apud se sentit, ac [illegible] sensus ipsius [illegible] praecipimus Petrum loquentem illa discernit [illegible], et applicamus huic singulari loquutioni illud motivum quod applicatum [illegible] abstrahendo ab hac et illa [illegible] dictamen intellectus ad assensum ut aperte cernit applicatis quasi activitatem [illegible] fidei ad [illegible], ut supra dicebamus.

Denique iam facile est totam hanc doctrinam ad fidem divinam aplicare: nam intelligimus ad [illegible] ex [illegible], quae in [illegible] proponitur ad cognoscendum quod Deus dicat infallibiliter verum revelando Trinitatem: sed quod hic Deus dicit infallibiliter verum revelat Trinitatem, non est [illegible] ex apprehensione, [illegible] ex apprehensione dictamen intellectus immediate ad credendum Deum dicere infallibiliter verum in [illegible] revelatione, assentiendo ex [illegible] extremi. Seu [illegible] revelatio in [illegible] ex apprehensione dei, et huius revelationis [illegible] dictamen ad cognoscendum Deum dicere infallibiliter verum hac singulari revelatione Trinitatem. Ex quo [illegible] [illegible] Ecclesiae solum deservire [illegible] revelatione in [illegible] aplicet illud formale fidei, et appositio [illegible] [illegible]

ins

infallibili in dicendo.

Ex doctrina cap. praecedenti, propositiones nostra sta iterum confirmatur

Cap. 6.

Possumus quod in hac disputatione intendimus, Ecclesiae auctoritatem nec mediate esse obiectum formale fidei divinae, hoc ipso ex ijs quae in praecedenti cap. diximus, deducere [illegible] existentiae revelationis divinae [illegible] simul et [illegible] ut iudicia intrinseca, non afferre ex parte enunciationis per actum intellectus quae repraesentat obiectum formale fidei, sed ea existentia [illegible] afferre ex modo tendendi praedicti actus in suum obiectum; nam ita tendit [illegible] in obiectum formale fidei ut ex suo modo tendendi supponat existentiam subiecti, quod credunt, ut dicendo [illegible] quod talis actus [illegible] enunciat formaliter affert [illegible] connexio veritatis infallibilis cum deo dicente hoc [illegible] aliquid hac singulari revelatione. [illegible] non obiectum formale [illegible] enunciatur, requirit esse obiectum formale assensus fidei. Atqui auctoritas Ecclesiae licet sit obiectum formale illius assensus quo credimus existentiam revelationis, non tamen est obiectum formale ad credendum [illegible] ipsa praedicata [illegible] Deum revelasse [illegible] Deum [illegible] revelasse propositionem [illegible] Ecclesiae [illegible] existentia [illegible] fidei: auctoritas Ecclesiae non est obiectum formale [illegible] fidei.

Tria omnino dicuntur [illegible] falsitatem [illegible] tam sunt [illegible] ut negari a nemine possint. [illegible] actu fidei [illegible] infallibiliter verum revelationem [illegible] afferre existentiam subiecti [illegible] ex modo tendendi; Secundo [illegible] quod non enuncietur formaliter [illegible] dicendo quod [illegible] revelet.

B-

affirmat, q. id enunciat actus ille virtus, q. assensus imm[edia]tus q[ui] enu-
tiaret formaliter et directe si esset actus de fide in discursiva, sed si esset ac-
tus de fide n[on] enunciaret formaliter et directe existentia revelationis, ergo q[uo]d
actus immediatus n[on] enunciat formaliter et directe existentiam
revelationis. Minor probatur, q. si actus ille esset de fide n[on] enunciaret formaliter
et directe id ipsum q[uo]d in altera premissa formaliter et directe enun-
ciat: Sed in altera premissa discursiva, cuius actus ille sit
de fide enunciat formaliter et directe existentia revelationis, ut patet in alte-
ra premissa qua dicitur Quicquid Deus dicit est verum, Deus revelat trinitatem ergo.
affirmat item, q. de opposito affirmativo absoluto ut distinguuntur
a conditionali illa asserunt exemplo condendi existentiam subi
de quo enunciatur absolute predicatum ut hic, hic homo est albus; hic
equus currit: hoc animal est vivens ergo:

Dicimus 2.o n[on] esse absolutum formale fidei divinae id, quod
est obiectum formale enunciationis, qua enunciat Deum dicere infallibi-
liter Deum dicendo trinitatem probatur primo, q. obiectum formale
assensus de obiecto revelato est id quod per illum actum assentimus ex parte enun-
ciationis, nam Deus determinat ad assensum trinitatis, q. revelatio trinitatis,
et apud nos vera existentia autem revelationis requiritur et asseritur tamen
ad enunciationem illa enunciatio absolute quae sit verum de enunciationibus
dubiis absolutis ut distinguuntur a conditionalibus et in qua enunciat
praedicatum naturae convenientis sub obiecto, ut in hoc homo est visibilis, hic equus est vivens
hic datur q[uo]d auctoritate Ecclesiae n[on] sit id quod per fidem credimus
quamvis revelatio divina veritatis non indigeat probatione.

Sed opponet aliquis: absolute aliquis tunc item aliquid ipse homo
ultimum dicitur a nobis in captu propositionis, qua propositio revelatur:
sententia, aut per auctoritatem Ecclesiae, aut quovis alio modo idem
absque discursu enunciet immediate de Deo veritatem revelanda id, quod
ipsa revelat ad hunc negari nequit, q. de ipse est illud immedi-
tius talis n[on] videatur, quoniam certissime nimium fiat, aut saltem

ne-

negari nequit, quod possimus hoc discursu uti, quidquid Petrus dicit, dicit ut sentit. Sed dicit imaginem [illegible] depictam quia sentit quod imago picta sit. Rursus quidquid Petrus iudicat circa rectitudinem picturae verum est, sed iudicat hanc imaginem depictam quia recte depictam: quod hoc duplici discursu cognoscamus imaginem, aut cognoscere possimus nullus sane dubitat: in quo tamen nequit his salvari

2 doctrina antea tradita. Similiter quod simili duplici discursu circa mysterium trinitatis formatur: tale mysterium cognoscamus hoc modo: Deus dicit ut sentit: sed dicit se esse trinum quia sentit se esse trinum. Rursus Deus est certissimus in suis iudiciis, sed iudicat se esse trinum, quia certissimus est in hoc iudicio et consequenter est trinus: atque in priori discursu assensus revelationis tamquam obiectum formale ipsius illationis et consequenter illatio est obiectum formale huius ultimi actus Deus est trinus: et tandem ecclesia, quae apud nos est obiectum formale nostri assensus de revelatione erit obiectum formale huius ultimi actus, licet mediatissimum. Et consequenter si dicatur similiter Ecclesiam esse obiectum assensus de revelatione [illegible] est obiectum fidei.

Nec tamen negamus illos discursus in [illegible] [illegible] + efficaci posse quidquid formale [illegible] possit negari, & ex eo ipsa experientia doceamur numquam ita audire [illegible] ita audiamus [illegible] Deum ad versarius, quod revelatio divina non erit obiectum formale [illegible]; sed solum mediatum: quia [illegible] ad illationem in [illegible] trinitas [illegible]: deinde debet [illegible] quia obiectum formale illi actui: Deus dicit se esse trinum et unum, quod nequit esse ipsa convenientia [illegible] ad [illegible], quia in ea convenientia [illegible] distinguendo, et non cognoscat [illegible] in se ipsa debet cognosci in alio quod [illegible], si auctoritatem ecclesiae non [illegible] in eo casu (quod [illegible]) assentiatur trinitati [illegible] adaequate

[illegible]

formale fidei divinae: et talis potest dici analogice ad actum proprium fidei divinae: sed esse admixtam aliam speciem, quam haberit ex obiecto formali illius actus, Deus dicit se esse trinum, quae est minor in syllogismo primo. —

De Resolutione Fidei divinae.

Disp. 8

~~Assensum supernaturalem resolutionis fidei divinae resolvere~~

Ad difficultatis Cap. 1: resolutionis aliqua praestant.

Et resolucio apud Latinos sit desitio vel permanencia alicuius ex ijs ex quibus res ipsa quae desinit erat, quae constituebat. propterea quod res dicitur resolvi ultimo in ea, quae post eadem per illius desitionem manent; apud dialecticos tamen aliter quidem accipitur tamen non sine aliqua analogia, ad resolutionem philosophicam. Et igitur apud dialecticos resolucio regressus ab aliquo assensu per probationes illius usque ad ultimam in qua sistitur, et hoc dicitur fides esse resolvi scientia sua de fine in sua propria, non quidem in propria effectiva formalia aut materialia; sed in propria obiectiva. Ut cum probo, est risibile, quia est admirativum: est autem admirativum, quia est rationale et est rationale, quia est intellectivum de pendens a sensibus: haec enim sunt propria quae dialectici attendunt in sua resolutione sive etiam resolucio procedunt.

Ex his colligitur assensum qui tamen non est alium mediorum propria ex quibus in illud movetur ad id, quod per talem assensum directe enunciat sed in illa ex quibus sibi persuadet id, quod per talem assensum indirecte enunciat aut ex modo tendendi supponit v.g. assensus iste Petrus dicit verum dicendo domum hanc esse ex arte constructam: actus non iste directe et primario

enu

enunciat de Petro veritatem in dicendo domum esse rite constructam: indirecte autem seu quasi secundario enunciat de eodem Petro, quod dicat domum esse ex arte constructam. Colligitur quod ex dictis assensum istius solvi tam in ea primaria, quam in ea media, quae in eis movens est ad credendum Petrum dicere verum, quam in illa quae motiva est ad credendum Petrum re ipsa id dicere: non enim semper sunt eadem primaria ut mox in hoc ipso articulo ostendemus. –

Ut ad alia quae circa articulum resoluta sunt, ire oportet procedamus. Sciendum deinde est medium, quo intellectus movetur ad aliquem assensum est in duplici differentia: aliud enim est quod dici debet medium per quod et aliud medium in quo: medium per quod est illud quod per sui assensum movet intellectum ad assensum alicuius alterius veritatis, ita quod decipiamus quasi duobus saltem rationibus dictis, illud quod movet et illud ad quod movet ut cum quis iudicat Petrum dicere verum, quia sit credibilis, eo quod ex sufficienti notitia loquitur. Medium in quo est illud, movere intellectum ad cognoscendum rem alteram ita ut res haec non dicatur cognosci per illud, sed in illo quatenus talis habitus quod intellectum determinat cognoscat simul et per modum unius cum re quae potissimum cognosci debet ut cum cognoscitur exemplar in sua imagine atque haec ipsa exempla adducta sufficiunt aperte aptitudinem divisionis, quia medium explanamus cum ostendit imaginem diversimode esse medium ad cognoscendum sui exemplaris; ac animal scriptum ad hominem dico. –

Sciendum 3° est aliquando illud solum in quo aliud tamquam in imagine cognoscitur non omnino per quod ipsum non sufficiat ipsum solum, sed necessario requirat aliud in illo quo exemplar cognoscatur. Hoc patet aperte in imagine quae diademate splendorum circumfusa sit, quae quidem sola non sufficit, ut cognoscamus per illud exemplar sit in caelo beatum, sed ea imagine per talis aptissime habeamus: At si noverimus solum beatos consuevisse ex Ecclesiae indultu depingi, statim ac picturam talem videmus in ea beatum ipse repraesentatum agnoscit, et de illo in tali imagine ita loquimur, ac si

ima-

ista imago est ipsius beati: sicuti ipsum in caelo viventem ipsis oculis cerneremus.

Ita, quae ex his deducuntur facile et oportet explicen-
tur, illa expressio in hoc actu hic beatus est impeccabilis designata
vel picturam proxime dicta, qui quidem actus directe enunciat impec-
cabilitatem de exemplari illius imaginis, indirecte vero, seu secundario
enunciat, quod tale exemplar in ipsa existit in gloria; nam primo enuncian-
do praestissimam positionem quod impeccabilitatis supponit excellentiam sui subiecti et subiectum
talem enunciat: etc. De hoc ipsis actus possit aliquis non absque dubio opinari
quod praesentia loquendo illum resolvere in illa Deo qua mens inducitur, ad creden-
dum hoc, etc. imaginem repraesentatam esse impeccabilem et ad credendum etiam
eam quae pro illa alia quaedam noto enunciatione in imagine aut picturae
propriae resolvi nec in dubium illud, quod negarent illum, de cuius pictura cogno-
scunt exemplar extare, quam est subiectum enunciare et aliquid adeo acti
illum non resolvat in alterum stemma, quod diceret esse non depingant effigies
cum splendoribus diadematis, sicut sint eorum, quos in Ecclesia de beatis
exposuit.

Nostrum ne videamur ...abus ... dandum et arbi-
trarium si forte quis ... placet ... dicta resolvat etiam in imagine
quod cernemus. Unde ferimus hoc pro illa repraesentatum re
ipsa beatum respondemus id nos scire ex eorum splendoribus diade-
matis coronae, si quod ab ecclesia interdictum, quod eo stemmate alii
qui vere beati depingantur. Sed certe resolutio assensus illa
in imagine tamquam in medio, in quo cognoscit beatum, sed ta-
men ... resolvi actum illum in illud objectum, quod cum imagine do-
cerit ut in ea cognoscat exemplar, sed tamen dicitur negari actum
illum resolvi in objectum istud tamquam in obiectum formale illius, sed tamquam
in medium ... quod determinat ad credendum beatum illum esse im-
peccabilem sic resolvere in obiectum illud tamquam in medium ... beatum co-
gnoscat ut talem in imagine aut resolvere tamquam in obiectum formale quod tale
sit verum assensum, quo iudicat obiectum illius imaginis esse verum ...

āli

Aliorum opiniones circa Fidei divinae resolutionem referuntur. Cap. 2.

Quoniam in resolutione fidei divinae tot pariter quasi opiniones, quot circa difficultatem aliam, quae sunt virorum doctissimorum opinantium [illegible], non erit difficile aliorum sententias refellere, et afferre ante quam nostram explicemus, [illegible] in promptu de difficultate, quae licet in aspectu facile videri possit, [illegible] adeo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], an eorum aliquis se sit ab ea sufficienter expedierit, difficultatem ipsam, [illegible] videt vitari non posse, nisi [illegible] [illegible] quod [illegible] in infinitum, aut si forte in omnibus [illegible] vitat, vitari nequit circulus admodum vitiosus, qui in [illegible] [illegible] [illegible] committentes fidei. Aut tandem, si circulus [illegible] vitat, vitari nequit quod fides divina in auctoritatem pure naturalem Ecclesiae ultimo resolvatur, quae in omnibus ita vitanda est, ut in nullam neque suspicionem quidem incidat.

Quid quod alium [illegible] tribus in modis sustinendum creando sit, [illegible] [illegible] interrogatio quae circa assensum Trinitatis fieri [illegible] et ab [illegible] fieri [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] mysterium Trinitatis? Respondemus nobis esse illud credere quod Deus dicit, infallibiliter verum dicendum, Deum esse trinum et unum. Sed mox iterum rogat: unde [illegible] Deum id dixisse? Et respondemus alterum e duobus, aut scire quod Deus dicit se id dicere, aut quod Ecclesia proponit mysterium illud ut a Deo dictum. Si dicat [illegible] [illegible] eadem interrogatio, unde scit aliter Deum dicere se dixisse mysterium Trinitatis, [illegible] veritatis Dei non [illegible] immediate in ipsa, quod dicat vitanda. [illegible] interrogationes alias [illegible] in infinitum formanda, dicas illud secundum quod [illegible] [illegible] [illegible] Deum revelasse mysterium Trinitatis, quia revelatum [illegible] Ecclesia proponit. Mox subdit alia interrogatio: unde scit [illegible] Ecclesiam nec decipi nec decipere in proponenda eam [illegible] revelatam?

Huic

Huic ultimae interrogationi satisf. Rm. i. alterum dubium
... trinitatis recurrendum ad Authoritatem ... quae ...
tam dignam cui ... credat, est de ea ... suspicari ...
q. in tanta sapientia sit desipiat, et in tanta sanctitate sit decipi-
at, et ecce sistit in authoritate pure humana et naturali, proinde
q. nequit fidei divinae e. eo certae et infallibilis, Sed quia
nos: aut Rm. e Ecclesia, nec decipi nec decipere ... revelati
revelatio trinitatis q. e. infallibilis authoritatis in ...
... et ecce redit nova interrogatio unde est ... Ecclesia
... infallibilis authoritatem ... Rm. e. q. Deus dicit
se assisteret Ecclesiae speciali indefectibili assistentia ... in ejs
... errore: Sed statim iterum rogabo unde scit Deum id dixisse:
Et Rm. q. Ecclesia dicit Deum ei id dixisse et ecce circulum satis
apertum ... probamus ... authoritatem Ecclesiae Deum ... dixisse et ...
Ecclesiae authoritatem ... testimonium Dei.

Haec sane e difficultas ... hactenus ... eodem
... in ... n. certa ...
Rei ... in Ecclesia tamquam in organum per q. Deus loquitur et ...
... in testimonium ... divinum, q. si ... inquit ...
... credamus mysterium trinitatis Rm. ... q. Deus dicit se esse trinum
personis et unum ... q. si iterum ... intelligamus Deum id
dixisse ... nos ... : ...
... ex ... Suarez ... in timore ...
... respondeat ... q. ita respondet, q. quia ... nos
... q. Deus ... aliquid, nisi ...
ipsa ...

Eidem difficultati ... Vir ... ingenio et doctri-
na ... testimonium fidei divinae in testimonium Dei
q. ... testimonium credimus ... revelata ... revelat.
... in Ecclesia tamquam infallibili ... discernimus

cu-

credenda et credendi, et cur non credamus fide divina revelata quaecumque Ecclesia credit, ante dicta ipsa asserentis auctoritati divinae. Et in disp. 1 ... late probabimus, nam quod dixi, quod Ecclesia sit regula infallibilis quae discernimus credenda a non credendis, si aliud sit quam quod propter illa credamus esse ab Ecclesia revelata vel in alio, nam tamen quia est Ecclesia regula infallibilis divinae propositionis revelatae, de speciali assistentia quam Spiritus Sanctus illi assistit, quam ... unicam virtutem ... exponere debet.

Fere in idem incidit sen. ... Vasquez disp. ... et ... Suarez quod ... docet et patet Suarez disp. ... dub. 4. ... dicunt, in fide divina resolvi in testimonium Dei, quod per testimonium illud credimus esse revelata, et revelata ipsa quae sunt ipsa, et non resolvi in Ecclesia tamquam in ultimum et maximum proponens. Refutatur ... disp. ... P. Suarez, quatenus Ecclesiam ... credi fide divina et ipsa se credat, quod quidam falsum esse ... ex ... non cognoscat ... in ... per ... alia ... illa ... quod ... medium ... Rursus quod ... est quod Ecclesia sit ultimum et maximum proponens, si aliud sit quam quod propter illam credamus esse revelata a Deo ipsa, ... maxime ... quae ... humana ... ... exponere ...

Ex ... referendus est P. Hurtado disp. ... qui ait fidem divinam resolvi in testimonium Dei, quod credimus esse revelata, et credimus fide divina ipsa revelata, et resolvi dicit in Ecclesia tamquam in ... requisita, et generatur in nobis ... revelationis ... sub ... qua ... assensus fidei respondent, quia non respondere debemus. In ... refutabimus ... in disp. ... doctrinam P. Hurtado.

de

De sp. impressa id non sufficere ad assentiendum Revelationi
Ecclesiae requiri motivum aliquod quod quidem est: deinde ita dico in (?)
ipsa attenta resolvere debemus: sicut ab haereticis
rogati responderemus et id est quod sapientissimus ... [illegible]
P. Valentia q. 1. punct. 1. et illo P. Turrianus
disp. 2. dub. 4. dicunt resolvi Fidem divinam in 1. veritatem
tamquam in Deum [illegible] resolvi vi. in Ecclesia ...
... humana auctoritate ... tamquam
in ... tamquam in ... indulimus ... accep-
tandam fidem certe Respondetur ... nihilo differt ab ijs, qua ...
vi ... resolimus ... minus ... religiosis, quo magis
... in qua ... Ecclesia ... auctoritas humana sit ... dicto
Si aliud sit, quomodo propter illa credamus revelata, quidquid autem
dicat refutatum ... in ... Authoritate volu-
it distinguatur ... revelata ... Valen-
tia ex parte ... nihil de ... viri docto
... exitum ... difficultatem.
Denique P. Granado tract. 1. de Fide disp. 5. sect. 5.
dicit assensum fidei revocari in internam Spiritus Sancti
Illustrationem, quae ita proponit mihi auctoritatem divinam
applicatam mysterio credibili, ut determinet intellectum ad credendum fir-
miter mysterium. Sed certe ... hoc respondetur ...
... doctissimus vir, quod nullum ... debere proponi
... illud, quod movet ad credendum
mysterium. Sed rogamus quid sit id quod movet intellectum ad cre-
dendum revelata. Huic autem quaesito ... in ... ultima
idem P. Granado. Credi revelata propter auctoritatem Ecclesiae
Ecclesiae docere infallibiliter credi propter auctoritatem divi-
nam ... ... Consequenter ...
... antiquum magistrum ... in tali difficultate

di

aliqui suspexi veritatem attigit. Si non omnia exposuerit, quo-
niam plus iusto breviorem amans.

Vera explicatio Resolutionis Fidei Divinae Statuitur.

Cap. 3.

Diversa sunt ut verum est ambiguiremus, quae in praecedentibus disputationibus tradidimus, de ratione quid est resolutio fidei divinae exponere, quin in aliquem eorum modorum initio capitis superioris tactis incidamus: afferimus primo assensum quo credimus trinitatem resolvi immediate in auctoritatem divinam, quae per actum illum supponit deum dicere infallibiliter verum dicendo trinitatem, quo actu dicitur enuntiare infallibilem veritatem de deo ut dicente trinitatem; ex modo enunciandi praedicatum illud supponit deum dicere trinitatem; nam hoc est commune omnibus actibus absolutis idem, actibus qui enunciant absolute praedicatum de subiecto, cum praedicatum sit, supponunt existentiam subiecti, ut actus ille dicens album esse disgregativum visus, qui quidem album ex modo enunciandi praedicatum de subiecto supponit existere in ipsa hoc album; cum igitur actus ille in quo affert auctoritatem divinam enunciat non determinate sed absolute veritatem infallibilem de deo ut dicente trinitatem, supponit utique ex modo enunciandi tale praedicatum, quod deum re ipsa dicere trinitatem.

Ex actu illo deum dicere infallibiliter vera dicendo trinitatem non resolvitur in aliud deum, hoc prius quia enuntiat veritatem de deo ut dicente trinitatem, quoniam talis assensus est de immediate cum veritate quam credit explicite, assentiendo ut supra diximus; nec prudenter interrogari potest unde sciamus deum esse infallibilis veritatis dicendo

tri-

trinitate de solis vocandum unde siamus Deum dicere trinitatem
atque adeo solum potest peti obiectum suum primum in quod actus ille
resolvit, quatenus ex ratione tendendi supponit Deum dicere
trinitatem, et quoad hoc resolvit in auctoritatem infallibilem
Ecclesiae, quae est actus iste supponit Ecclesiam dicere infallibili-
ter verum dicendo Deum dicere trinitatem, qui actus directe
enunciat infallibilem veritatem dicti Ecclesiae ut proponentis revelationem
Trinitatis, et ex ratione enunciandi praedicatum illud, supponit
actum praedictum quod Ecclesia dicat Deum dixisse trinitatem.

Actus autem iste Ecclesia dicit infallibiliter verum
dicendo Deum dixisse trinitatem, non resolvit in aliud prius
quatenus supponit Ecclesiam id dicere quoniam hoc evidentis-
sime constat: inde solum potest peti obiectum suum primum in quod
actus iste resolvat quatenus enunciat infallibilem veritatem de
Ecclesia ut proponenti revelationem trinitatis et resolvit quidem in
assistentiam specialem qua Deus assistit Ecclesiae ne levissime
erret in proponendis revelationibus divinis, quae specialis assisten-
tia supponit per hunc actum Deus assistit speciali assistentia
Ecclesiae ne erret, et est petitum obiectum suum primum in quod actus
iste resolvit, et resolvit quidem in auctoritatem divinam, quae est
actus iste supponit Deus dicit infallibiliter verum dicendo se
assistere Ecclesiae ne erret. Et sic sistitur in auctoritate di-
vina et ea quod tandem tandem devenit.

Postremo actus iste proxime dictus non resolvit
in aliud prius sed in suo primum et immediatum quatenus
enunciat veritatem de Deo dicenti se assistere Ecclesiae ne erret
sicut in §. 2. diximus: inde solum potest peti obiectum suum pri-
mum in quo resolvit actus ille, quatenus ex ratione enunciandi sup-
ponit Deum dicere se assistere Ecclesiae indefectibiliter et quo-
ad hoc resolvit in auctoritatem naturalem Ecclesiae quae probat ...

aliq

actu, componit Ecclesia ex poene sapientiss.ᵐⁱˢ et sanctiss.ᵐⁱˢ viris verum dicendo illi dixisse deum, quod illi assistat speciali assistentia, ne vel leviss.ᵐᵉ erraret in proponendis revelatis divinis. Dubitatio amplius manet interrogandum, nam quod Ecclesia a Christo tradita componatur sit quod sapientiss.ᵐⁱˢ et sanctiss.ᵐⁱˢ quare enim includat in numeros sapientiss.ᵒˢ et sanctiss.ᵒˢ viros constat cuique credatur evidentiss.ᵉ

Tria manent explicanda, quare non componitur circulus vitiosus, quem diximus; 2.º quare non sistatur ultimo in auctoritate humana nostri Ecclesiae, 3.º denique quare actus ille sint certi in se et quoad nos atque facile commode. Dicitur secunda in modo dicto explicare quod resolvenda est fidei divina eo modo, quod diximus. Cum hoc pateat, quod quod religiosos ad in eos dicendi modos impullit quod in praecedenti cap. retulimus fuit certe vitare ea incommoda quae in eodem cap. tetigimus quia propter ea ditem in resolutione facta eaque est recommendata et videtur quod resolutionis hoc sit ... quae nos ipsi fore experimur et per quam ex itinere ... optima ratio nostri fidei ordinantur... quod explicantia. Superest quare ... ea omnia incommoda diximus, quod in sequenti cap.ᵒ facile ostendetur.

Ostenditur in resolut.ᵉ Fidei in praecedenti cap.ᵒ statuta nullum incommodum tineri.

Cap. 4.

Difficultates de qua existimasse videbimur, si ea incommoda quae in cap.ᵒ 2. tetigimus in resolut.ᵉ Fidei divinae tradita ... sic vitare ostendamus; ostenditur autem

Hi.

Hoc patet: nam in i.º Sic nullus committi circulus, ex vero neque vitiosus, si utraque res per se perdatur, ad quod scire oportet alterum ei, quod dat reflexio unius actus supra totum formale alterius, quem quidem dat ut mox dicemus. Alius longe quod dat circulum; ut non vere circulus debeat probari. Unde aliquid per ipsum, siquidem unius est ante secundum non dat circulum, ut est evidens: atque in actibus huiusmodi, quod dictis nihil vero probat per ipsum, ut eius dicitur. Quod Sic nullus vitiosus circulus committi: minor probatur, quod si inter aliquos actus daretur circulus maxime inter actus quorum alter creditur Deum dicere quod assistat indefectibiliter Ecclesiae, alter autem credit Ecclesiam dicere infallibiliter verum; nam si rogemur unde sciamus Ecclesiam dicere infallibiliter verum? respondemus quod Deus dixit se illi indefectibiliter assistere, et si iterum rogemus unde sciamus Deum id dicere, respondemus quod Ecclesia ita proponit. Sic autem nullus est circulus vitiosus.

Ut hoc aperte perspiciatur animadvertendum est nos solum credere propter auctoritatem Ecclesiae, quod Deus dicat se illi indefectibiliter assistere, non vero credere propter auctoritatem Ecclesiae, quod Deus sit infallibilis veritatis, se assistere infallibiliter Ecclesiae, sed hic nobis innotescit immediate ex aperta terminorum apprehensione, vel per aliam divinam. Itaque non credimus directe propter auctoritatem divinam, quod Ecclesia dicat verum, dicit Spiritum Sanctum illi infallibiliter assistere. Sed quod verum dicat credimus directe, id est, actu directo, quod Ecclesia esse se dignissimam cui credatur: illud est credimus reflexe propter auctoritatem Dei, quod Ecclesia veritatis sit, ex non infallibilis, quod est diversum.

Ergo

ibus ab ipsa veritate nisi hanc includat [illegible] ab [illegible] in terminis
sed in reflexo actu [illegible] fidei divinae, suspendendus fidei
fidei humanae qua credimus Ecclesiae dicenti verbum Dei
esse revelatum, de assistentia Spiritus Sancti di-
cta [illegible] affirmat, et partes affirmat, ad dicendum
hoc dico in [illegible] sequenti.

Dico 2. [illegible] ultimo in auctoritate [illegible] Ec-
clesiae [illegible] facile [illegible] quia [illegible] ordine ad credere
quod Deus dedit se assistere Ecclesiae infallibili assi-
stentia, quam credimus quod Deus sit infallibilis verita-
tis [illegible] revelatae. Et [illegible] Ecclesiae [illegible]
assensum revelationis propter auctoritatem [illegible] Ecclesiae, quam
[illegible] assensum fidei divinae, [illegible] credere
infallibilem auctoritatem Dei quam credere [illegible] ipsa assistat
Ecclesiae speciali assistentia [illegible] inde Eccle-
siae infallibilis auctoritatem seu veritatem in proponen-
dis revelatis, quod ultimo [illegible] in hoc assensu
fidei divinae, quo propter auctoritatem divinam credo Ecclesiam pro-
ponere infallibiliter revelata, de speciali assistentia Spiritus San-
cti patet [illegible] in auctoritate divina testamenti
[illegible] debemus [illegible] ecclesiam non errare:
quia Ecclesia dicit de illo infallibiliter assistere [illegible]
[illegible] unde sciamus Deum id dicere? quod licet ad interrogati-
onem [illegible] in ultimo [illegible] in
actu fidei divinae, quo cognoscimus verum infallibiliter esse [illegible]
quam [illegible] reddidimus [illegible] dicta [illegible] sequen-
tibus amplius [illegible].

Dico denique [illegible] illi [illegible] quos diximus sin-
cere et infallibiliter [illegible] in [illegible] ita [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] per assensum quo

propter auctoritatem Ecclesiae credimus Deum revelasse
et assistere infallibiliter Ecclesiae, atque ex actu illo est
certum in se et quoad nos, vel sit certum quoad nos.
Minor probatur, quia, etsi actus ille sit in se certus, quia
tamen auctoritatem Ecclesiae non cognoscat ut infallibilem, ut
movet ad assensum illum tamen in se infallibilem: nec assentior
illi Spiritus Sanctus me decipiat nec decipiat. Rursus ille
actus infallibilis quoad nos, quia non [illegible] innotescat, ut talis
decipere, nisi [illegible] per alium actum fidei divinae, quo credamus
Deum assistere infallibiliter Ecclesiae; nam ex actu isto [illegible]
[illegible] assistentiam indefectibilem Spiritus Sancti, ut
Ecclesia proponat veritates, de qua loquimur: restitit quidem
supra auctoritatem [illegible] fide alius dicitur quo cre-
dimus revelata, et tamen supra illum [illegible] reddit nos certos
de auctoritate Ecclesiae sit infallibilis, et quia actus quo propter
illam credimus revelata sit infallibiliter verum.

Explicatur amplius: haec reflexio actus fidei divi-
nae supra alium fide humanae de qua loquimur, [illegible]
actu fidei divinae credimus Deum assistere speciali providentia
Ecclesiae, ut proponat infallibiliter vera quae sunt propria
revelata divina; cum tamen quia [illegible] credimus Deum assi-
stere Ecclesiae speciali assistentia, sive Deum proposuisse
revelatam divinam de speciali assistentia dicta, quia cre-
dimus Ecclesiam esse [illegible] infallibilis auctoritatis.
Atque [illegible] sicut actum fidei humanae quo cre-
dimus revelata de speciali assistentia Dei: tamen [illegible] actus
non cognoscat auctoritatem Ecclesiae ut infallibilem, quia actus
fidei divinae reflectit supra [illegible] fide humanae de qua modo
loquimur. Et denique per [illegible] actum fidei divinae certo cre-
dimus verum [illegible] fide humana credimus.

Hoc

Doctrina huc usque tradita efficaci ratione demonstrat.

Cap. 5.

Nec de iis quae a nobis certa ut arbitramur probaviemus, quae in praecedentibus cap. tradidimus, desumpta sunt ex possibilitate eorum quae re ipsa accidere fide catholica docemur: nam ut doctrina a nobis tradita apertissime ostendat, satis est quod sit possibilis, nam circa quam versatur: et quod cum quae talis doctrina re ipsa dantur, debebant ea ipsa dici quae a nobis hucusque dicta sunt, id ergo ita demonstrat: possibile est Deum ita assistere alicui homini, qui aliena sapientia et sanctitate praeditus sit: ut nulla ratione permittat eum decipi, decipere, neque ijs, quae scit ea suggestione affirmaverit, docet ergo quod Deus ita possit homini assistere sicut assistit S. Thomae. Rursus possibile est, quod Deus Sancto Thomae revelet, et eandem doctrinam illi assistenti, docet ergo quod illi revelet. Deinde possibile est quod Sanctus Thomas ea revelationes sibi factas referat seu ex suggestione veritatis prudentibus, qui et illius sapientiam et sanctitatem noverint, docet quod Sanctus Thomas eas revelationes viris dictis referat, tum in hoc casu viri illi qui Sanctus Thomas refert revelationes sibi factas credere possent propter S. Thomae auctoritatem eas revelationes vere illi esse factas: ut credere possunt revelationes alias revelationes cuius a ipsis docentur [illegible] si facta [illegible] S. Thomas illis referret deinde simul ab [illegible] assensu quo dixi illi crederent factas fuisse revelationes sancto Thomae crederent et Deum dixisse infallibiliter verum dum Sancto Thomae revelavit quod est [illegible] dicto assistat. S. Et crederent ita esse, quod Deus modo dicto Sancto Thomae assistat et in hoc. S. assensu includit [illegible] quod credat Sanctum Thomam esse infallibilis veritatis et auctoritatis in

ijs

iis, quae serio ex suggestione affirmant eo quod illi viri sensibus ipsis
percipiant sanctum [illegible] Rom. serio illis ex suggestione affir-
mare revelationem, ideo dicta tandem crederent in dicere infallibili-
ter verum dicendo revelationem de qua loquimur.

Jam evidens fecit accidere in ipsa divini [illegible]
positum [illegible] est nullo ordine probationes requirere, atque in certam
evenient naturae, quae nos in praecedentibus capitibus demonstravimus: quae
eadem dici debent: per hoc [illegible]: quia [illegible] de facto accidit erga
Ecclesiam in rebus fidei divinae etiam ipsissima, quam supposuimus
[illegible] [illegible] [illegible], quae in Ecclesia accidere:
[illegible] animadvertant [illegible] experientia [illegible] temporibus illis
[illegible] faciendam [illegible] eas [illegible] superat [illegible],
imo [illegible] animadvertant [illegible] [illegible] supernaturalis [illegible]-
tra ea sunt eos [illegible], quae apud ipsos invenerunt; ut tandem
tandem in hanc nostram doctrinam venire debent.

[illegible] Confirmatur etiam evidenter, quia [illegible] facta
S. Rom. [illegible] de assistentia Dei [illegible] quidem [illegible] erga
alicuius [illegible] [illegible], nempe per [illegible] Bonav. nullus [illegible]
[illegible] credendo revelationem [illegible] [illegible] propria S.
Rom. cui talis revelatio facta est credendo infallibiliter
veritatem Sti Bonaventurae propter specialem assistentiam quae Deus
illi assistit [illegible] assistentia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] superiorem
auctoritatem [illegible] tribuendo illi infallibilitatem [illegible]
da [illegible] nova in Ecclesia de nullius [illegible] fidei
divinae [illegible], qui non est physice certus [illegible] [illegible].

Verum [illegible] apertius adhuc demonstrari loquor
de fide acquisita et naturali, qua viri illi quod sanctus Rom.
revelationem sibi factam serio ex suggestione afferret, hanc
revelationem credebant, maxime enim facile exponimus quin ad-

rem

discrimine sit m. v. si viri illi rogarent, cur credant deum
assistere infallibiliter S. Thomae, R. q. credunt deum dicere
infallibiliter verum, q. S. Thomae indefellibiliter assistat.
Si autem iterum rogarent unde sciant deum id dicere? respon-
derent sane q. quia id illis S. Thoma serio ex sugestu
affirmat, quem sic dignum fide propter eius sapientiam et sanc-
titatem ex qua moventur ad credendum q. nec deceptus sit
nec in re tam gravi decipere vellet, q. ne propterea dicamus
omittibile singulum ... nisi ignoranter id dicunt.
Dicunt quod n. dicerem in casu [illegible] dicto q.
viri illi reflectant per assensum fidei divinae supra ipsam auc-
toritatem S. Thomae propterea quod credunt revelationes vere esse
factas, nec ut credant deum assistere S. Thomae quatenus serio
ex sugestu loquitur, ut dicat infallibiliter verum, credunt
utique deum illi assistere sic loquenti ut infallibiliter di-
cat verum sicuti et singulis sic loquenti serio et ex sugestu
affirmat S. Thomae revelationes, et ita pertinere ad ipsum, prop-
terea viri illi tam de ipsius S. Thomae affirmatis reve-
lationibus quam de speciali assistentia dei quam assistentiam cre-
dunt veritate immediate ex auctoritate divina. Hic
accedit q. haec revelatio et aliae fide supponitur si ita S.
Thomas quidem assistere propriusse serio, et ex sugestu
vide viris aliquibus aliud tamen ut alia revelata vere sunt audi-
entes certi de hac revelatione et de aliis revelatis
quae tamen sunt apud me haec aperta ut nihil aper-
tius esse possit.
Hic ipsissima quae ei S. Thomae et alios viros
graves excitat dicimus ut Ecclesiae fidelibus in myst-
terio fidei vel difficultatibus dicit accedere dicimus, hoc
illo discrimine q. ultra aliquam illa fidei adjiciat q. quia

coiter

veritatis quod credimus Deum dicere infallibiliter verum dicendo se assistere speciali assistentia Ecclesiae: dat aliud, alias supernaturalis fidei infusae, quo Deum credimus ex tali actu, quod proponit revelatio divina. Similiter fidei humanae, vt quia proponit Auctoritas naturalis Ecclesiae nihil credo referre quod Ille diverit vt diciit ad actum fidei infusae, vt supra disp. 5. late probavimus et explicavimus, propter revelationem nullo modo esse obiectum formale fidei divinae, sed applicationem formalis, quae est auctoritas divina quae indicat Ecclesia ... dicto applicans obiectum formale fidei divinae, quod illa ... formale illius actus quo credit revelatam divinam vt latius in praecedenti disp. diximus.

Obiecta aliquot contra doctrinam statutam diluuntur

Cap. 6.

Ea quae in praecedentibus statuta sunt, diximus stabilivimus, superest vt solvamus aliqua contraria quae in contrarium poni possunt breviter praesenti in loco declaravimus, quoniam latius illa discutere ad subsequentes huius tractatus partes expectat. Opponitur 1. quia si fides divina resolvitur modo a nobis dicto, sequitur, quod non possit credi et explicite mysterium Trinitatis fide divina sed in reliquis mysteriis excepta assistentia speciali Spiritus S. Ecclesiae, quin explicite crederetur articulus de speciali assistentia Spiritus S. Ecclesiae. At hoc esse falsum, cum quotidie experimur oppositum praeveniri in pluribus rudibus. R.

quod

qr fides explicita est necessaria ad salutem, non dicitur fides expli-
cita de assistentia Spiritus Sancti Ecclesiae. Quia
est doctrina an sit tradita, deducat regulam san-
ctam explicitam de assistentia Spiritus Sancti Ecclesiae
ad illam explicitam Trinitatis, ex quanta resolutio aper-
te monstratur.

Non vacat retorquere argumentum D. del Real, quod in
2. cap. retulimus, et supra scilicet P. Granado contende-
re illud eo modo quo pugnat. Si vera aliqua ex ipsa
pugnat, dicere nullo oppugnat, quia aliud est quaerere re-
solutionem fidei divinae sive resolutionem dialecticam, resolvendo assen-
sum hoc resolutionis genere eo pacto resolvit, quo ea resolvi diximus,
aliud vero est quaerere qua ratione resolvat ex providentia
qua Deus providet fidelibus necessaria ut dicerent
nunc fide divina aliquid credant quod de re luce nobis
agentes est in disp. 7. ubi ex professo discurrimus qua
ratione provideat Deus hominibus ad assensum singularem
fidei divinae, cum hi sint simpliciter necessaria ad salutem.

Ex dictis 2. loco proxime citato respondemus
ad argumentum factum contra resolutionem actus singularis fidei, qua dicimus eliciunt
hac personae indoctae in illustratione divina, qua est apprehensio qua firmiter
apprehendunt Deum ut enunciantem verissime illud mysterium, quod recipiant
tradunt supponi tamen ut dictum mysterium proponitur sufficienter
.... per talem Deum proponentem ... ratione sua ...
sufficienter ut diximus in disp. 10. aut per illustrationem internam
auxilium aliud distinctum, quod requiritur ad eliciendum affectum
voluntatis quo quis vult credere et proponit quoniam affectu ille
necessarius est ex parte delinentes ut in tract. 2. diximus, et
quoad hoc verissima est scientia quam tradit P. Granado de rebus ingenti
sed ea non solo sufficit ... difficultatem Divini ... quae

de

de veritate diabolica procedit. Unde debilis n. ẽẽ necesse, q̃ credamq̃
alios articulos, et mysteria continentes hic consume credamus. —
Opponet 2o Autoritas Ecclesiæ, quæ movet intellectum
ad credendam revelata de speciali assistentia Spiritus Sancti
ẽ Autoritas pure nalis, sed Autoritas hæc ẽ physice fallibilis
et quæ in ipsa decipit, deus decipere pot. ergo Autoritas quatenus
movet intellectum ad credenda revelata dicta ẽ physice fallibilis et conseq.
n. reflecta sup. illi assensus, aliás fides divina, qua credimus
deum assistere Ecclesiæ, qui omnino ne erret in proponenda revelata
dicta illis. Si talis assentus supra autoritatem dictæ Ecclesiæ
resultat erit ex falsis, seu de autoritate fallibili, quales sunt
de qua mo. loquimur, ergo renunciat, q̃ sit omnino infallibilis.
Resp. sapientia, et sanctitate Ecclesiæ, quæ sunt
illius propria Autoritas ẽ esse fallibiles, quatenus esse
ss. indifferentes, ut istone medijs ordinarijs eius qq. falli, decet
fallere possint, ceterum q̃ Autoritas Ecclesiæ est medijs speci-
alibus, ac sic infallibilitas, nullo mo. ẽ fallibilis: licet n. cognoscat
ut talis, quod Ecclesia proponit revelata divina de speciali assisten-
tia Spiritus Sancti, hoc in ipsa media sunt infallibilia, et
consequenter nullo mo. ẽ fallibilis, tamen si n. cognoscat ut infalli-
bilis, ut determinat ad illa, quæ proponit illa credimus re-
velata, sed dicitur mens ad illa tendat ex medijs, quæ in ipsa
sunt, inde q. licet n. obiiciat menti ut infallibilitas, non tamen
obiicit ut hæc omnino fallibilis, proinde non per aliud reflexo
cognitionem, quot dicitur omnino ut medijs infallibilibus
ex speciali assistentia Spiritus Sancti.
Opponet 3o in hunc mu. ad credenda fide
divina deum assistere speciali assistentia Ecclesiæ, neces-
est q̃ revelatio credat fide humana quæ sit propter Auto-
ritatem humana Ecclesiæ, quin de veritate illius requirimus dari
po-

ponit ea Larga resolutio; qui sufficit etiam ad credendum mysterium
Trinitatis quod revelatio credatur fide humana quae sit propter
authoritatem propriam Ecclesiae, quin requiratur ex resolvendo a
notitia [illegible] sine tamen [illegible] fecimus [illegible]. ubi
dedimus hoc discrimine, [illegible] quod assensus
Trinitatis nullo modo resolvitur supra hunc finale fidei hu-
manae qua creditur revelatio; nulla [illegible] certa
quantum [illegible] Alioqui [illegible] suo [illegible] finali [illegible]
[illegible] fidei divinae de assistentia dei Ecclesiae [illegible]
[illegible] finale fidei humanae qua creditur revelatio [illegible] certa
[illegible] quoad nos [illegible] nihil [illegible] quod [illegible]
[illegible] loquamur.

Opponit [illegible] quod sufficit revelatio privata [illegible]
[illegible] credentis fiat, ut credat lumine divina id quod privatim revelatur; atqui
in eo casu non [illegible] ponit [illegible] fidei humanae quae sit propter
authoritatem infallibilem ecclesiae [illegible] prudentiae quae
nequit ei [illegible] infallibilis; ergo ad credendum mysterium trinitatis
sufficit fides humana quae sit propter authoritatem propriam Ecclesiae
[illegible] mei iudicio eo [illegible] sit prudens [illegible] si [illegible]
reliqua motiva credibilitatis, quae [illegible] reddunt pru-
dentem assensum de revelatione et illi dissensum [illegible] imprudentissi-
mum et temerarium. Ego sane [illegible] sufficere revel-
atio privata ad fidem, quam dixi in disp. [illegible] illud
[illegible] certissimum nempe nulla revelatio, quae sit [illegible]
[illegible] credenti [illegible] credendi hunc finale
sufficere ad reliquos articulos [illegible] quae de speciali
assistentia Ecclesiae dei [illegible] in disp.
[illegible] in disp. [illegible] certitudinem
fidei divinae [illegible].

De objecto [illegible] fidei divinae in universali
Disp. 9.

[illegible]

Obum mali Fidei ~~hum~~ divinae e quidquid e simpliciter revelatum.

Cap. 7.

Loquimur in hoc et in sequentibus capp. de obiecto materiali proximo Fidei divinae, nam de obiecto mali remoto, sunt omnia, quae a Deo enunciari poss. (saltem illius auctoritate) de quo e specialis dubium mox dissolvendum. Pro eo e q. id e obiectum mate saltem remotum Fidei divinae, q. nequit credi propter aliam auctoritatem, sed quidquid potest a Deo enunciari, potest credi propter illius auctoritatem, ut e evidens, ergo quidquid potest a Deo enunciari e obiectum male remotum Fidei divinae, id e, e obiectum in quod potest Fides tendere, quamvis de ipsis e actu. Colliges, q. ob veritates quae a Deo alias per sua sapientia cognoscuntur cadant sub obiecto male remoto Fidei divinae, ad quod necessum e q. ob simul revelant, aliquot possunt simul revelari, sed quae vel q. de divinis credibilis a Deo dicere e saltem sub aliqua circumstantijs tamen sint sub oibus posit, qua de re nihil explicand in litteris curandum fuit.

Dico ergo mali proximum Fidei e, ee quod q. e, absolute, et simpliciter revelatum, quamvis q. roe revelat, dummodo taliter illud revelet ut absolute et simpliciter dicatur revelari in hac asserte decisione. quotquot expressimus et receptimus, omnia e rd certa, pro q. illud e obiectum mate proximum ex parte sua Fidei divinae, q. absolute et simpliciter credi potest propter auctoritatem divinam, sed quidquid dei absolute et simpliciter dicitur ita credi propter eius auctoritatem, q. quidquid Deus dicit e obiectum male proximum ex parte sua Fidei divinae, et quidem dixi proximum ex parte sua, q. ex parte sua nihil aliud requirit obiectum, quam q. sit absolute revelatum a Deo tamen si e ex parte credentis requirat notitia revelationis ut ex sequentibus dictis facile constat.

Et

7 - Licet hæc, quæ diximus circa propositionem quid sit divine revelatam exponendum quid sufficiat ut sola dicatur absolute et simpliciter revelata; quia vero in dubio in eadem sectione multipliciter considerari possumus quod deus revelet aliquam veritatem. ut modo formaliter explicite, sit cum dicere expressis exprimit aut verbis, aliaue signa immediate enunciat aliquid: exempli causa: Christus dominus est homo: ... immediate seu formaliter implicite, ... revelavit quod formaliter implicite ut inferius ... hoc ... pacto revelato veritas, quæ includit essentialiter in alia quæ immediate formaliter explicite enunciatur; ut in hac veritate Christus est homo revelatur ... formaliter implicite Christus est substantia: modo ... duntaxat (alij falso dicunt mediate) quod accidit quando deus revelat aliquam veritatem cum qua connexione secundum ... possibile ... expressis ... aliam veritatem ... modo ... revelatam ut cum deus revelat Christus dominus est homo revelat ... Christus est visibilis.

Quod ... certissimum et indubium ... supponendum ... quod nequit dubitari iure: nempe hoc revelatum formaliter explicite esse simpliciter et propriissime revelatum. Rursus supponi debet hoc revelatum ... seu formaliter implicite esse absolute et simpliciter revelatum, ita expresse sentiunt PP. Vasquez, Suarez, ... Albornoz, et Hurt. ... Pensam. et Potenz ... Respice Canus lib. 6. de locis cap. ultimo ... in ... lib. 12 ... 6 ... tamen si quasi explicans priorem opinionem ... Sed ... ... habuerim.

8 - Ratio huius doctrinæ est quia veritatem aliquam revelari

formaliter-

fraliter implicite, e, eam includi ~~[illegible]~~ in Scriptura frali alicuius
veritatis quae revelet fraliter explicite; qui hanc veritatem
[illegible] dicit revelat, revelare [illegible] propriissime illam in hac inclu-
sam. Probatur exemplo quo ... quis dicat Petrum esse hominem,
dicit petrum esse id quod est fralissime esse hominem: sed esse hominem est fralissime
esse substantiam viventem sensitivam rationalem: hoc dicit propriissime
qui dicit petrum esse hominem; ergo veritates fraliter impli-
cite revelare [illegible] fidei [illegible] credendum, ut in
sequentibus videbis.

Hinc colligitur revelari absolute, et simpliciter
propositiones particulares, seu singulares individuales, quae fraliter expo-
sse revelat immediate [illegible] evidentiae [illegible] quae proxime
dicta sunt, reliquas vero non ... proxime fidei divinae, ut in sequen-
ti disputatione ostenderemus. Sed ... ostendere quod veritates
huiusmodi [illegible] revelari fraliter implicite vere revelentur
immediate. Et probatur, quia attingunt immediate [illegible] revelatas ... expo-
sse [illegible]: nam signum attingens immediate hoc, attingit ~~[illegible]~~ immediate
quidquid est ... vere de hac re ... [illegible],
quod diximus, et negari nequit, quia ... frequentius sequantur
[illegible] prius, quia veritates ... nobis revelatas, quae in illis
notitiam venimus; cum quo non veniamus immediate ex vi illius revelationis.
Sed accedente alia quae ... alia signa fiunt de ea veritate reve-
lari mediate, sicut et cognosci mediate, mediante alia veritate prius
expresse cognita.

Denique doctrina haec est expressa Sancti Gregorii
Nazianzeni orat. 37. quae est 5. de Theologia, ubi probat sapientissime
[illegible] divinitatem Spiritus Sancti ex iis, quae expresse ... in sacra
Scriptura [illegible] divinitatem non exprimat. Nonne perspicuum est,
inquit, haec de Filio sumpta esse, ex quibus colliguntur, tametsi mini-
me dicantur (et ... [illegible]). Et post alia [illegible] aptissima

Sab-

sub dicto tituto sit quinque verbis se expediverunt, decem aut quatuordecim ex nobis nihil colligere: aut ex eorum vel nostro dicimus immortale dicere sive esse conclusum: An tibi negari videtur. neque omnino effectum tuo dicere. Quid dicitur ut contra doctrinam dicit D. Gregorii ponimus.

Deum, et alia entia creata esse aequaliter obiectum materiale Fidei divinae

Ex dictis colligitur

Cap. 2.

Certum est obiectum materiale Fidei divinae esse quodquod a Deo proponitur credendum, seu id de quo Deus [illegible] affirmavit, et simpliciter revelavit, sanctis scripturis etiam dicitur. Ergo quod Deus sit obiectum [illegible] materiale Fidei divinae, non plura de se ipso Deus revelavit quam plura alia creata, et ex obiecto materiali Fidei divinae plura creata sunt immo innumera quae Deus absolute revelavit, et quorum revelatio nobis [illegible] sufficit ut ex ipsius Dei auctoritate illa credamus, quod adeo certum est apud omnes, qui Fidem divinam admiserimus, ut nec Haeretici nec Atheistae id indubium revocent; tamen si aliqua sit inter Catholicos, quae super his non de [illegible] negari possit, quae breviter in hoc cap. expediemus.

Dico 1. Dubitatur an ipsa Dei auctoritas Deus pertineat ad obiectum materiale Fidei divinae, id est dubium aliquibus quia si quis possumus credere Deum esse infallibilis auctoritatis, quia id ipse de se affirmat, ergo auctoritas divina pertinet ad obiectum materiale Fidei divinae; contra existimo auctoritatem divinam non posse cadere sub obiecto materiali Fidei divinae, et non esse quod est obiectum materiale debebat cre-

credi ipsa auctoritas [illegible] praeter ipsam, ergo hoc possit esse obiectum formale quod implicatio [illegible] quod auctoritas divina sit obiectum materiale fidei divinae. Confirmatur, quia nequit credi id, quod Deus dixit, nisi prius prioritate saltem naturae credatur, Deum esse infallibilis veritatis; quia assensus ad quaevis fidei debet credere auctoritatem divinam independenter ab eo, quod Deus affirmet; et si casu, quo Deus diceret, se esse infallibilis veritatis, fueremus illum dicere infallibiliter verum, actus iste non esset fidei divinae, sed alterius habitus, aut esset alterius fidei divinae [illegible] ad quem quod aliud obiectum materiale.

Rogatur deinde, an Deus sit obiectum materiale attributionis operationis vel aliquorum obiectorum, quae fide divina creduntur? Levior sane difficultas, quia ut debuisset tanti fieri, quanti ab aliquibus facta est, qui enim contendunt partem affirmativam suadere, quod Deus debet esse obiectum attributionis cuiusvis [illegible] illa versetur, secundum quod fides debeat habere obiectum attributionis, ex respectu, scilicet et nihil aliud praeter Deum possit esse illius obiectum attributionis. Sed existimo non esse necesse tribuere fidei obiectum attributionis in sensu, quo alii loquuntur; licet illud tribuatur aliis scientiis, quarum quaevis est una, non quidem simpliciter sed unitate aggregationis quatenus plura inter se diversa [illegible] in respectu ad aliquid unum, ad cuius perfectam cognitionem ordinantur; haec autem locum non habet in fide divina, quae non [illegible] respicit quidditatem rerum, quia habet singulare [illegible] respicit id, quod Deus affirmaverit, quamvis illud sit, et quamvis plura se habeant ad alia.

Nihilominus tamen Deus est obiectum attributionis fidei divinae, vel est; quia licet fides respiciat plura, quae vere et proprie sunt obiecta illius, at solus Deus est absolute et simpliciter, sed quasi per attributionem obiectum fidei; nam non est obiectum materiale habitus, nisi absolute est obiectum, quod talis habitus respicit; sed Deus est obiectum materiale, illa non tribuit absolute et simpliciter obiectum formale, quod sit obiectum habitus: cum Deus sit obiectum formale habitus

Fidei

fidei divinae illi actus attribuendus absolute et simpliciter? Dicendum fidei.
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tivam [illegible] absolute et simpliciter [illegible] [illegible] [illegible], cui talis
[illegible] motivum tamen sub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
prima, ex quo facile [illegible] [illegible], quae diximus, et quae [illegible] debent
in re facili.

Rogari solet, an [illegible] veritatem revelatam, sine [illegible] qualiter
[illegible] male fidei divinae, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], qui in hac [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] potissimum [illegible] [illegible] [illegible] fidei divinae, quae ad vitam aeternam
[illegible]: [illegible] [illegible], quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], aliqui [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] male. Sed [illegible] quam [illegible]
[illegible] [illegible], quae [illegible] veritatem revelatam sine [illegible] male fidei divi-
nae, quae ad vitam aeternam [illegible], eo quod fides ipsa ad vitam
aeternam ordinat; propter hoc [illegible] aliqui sunt, qui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quam [illegible] veritatem [illegible] revelatam [illegible] ad vitam
aeternam. Sed [illegible] [illegible], iudicio [illegible] libere [illegible] ad [illegible] [illegible].

Ego tamen [illegible] existimo, [illegible] [illegible] quae [illegible] a Deo revelata
[illegible] [illegible] aliena a salute aeterna [illegible] [illegible] [illegible] ad vitam aeter-
nam [illegible], sicut [illegible] [illegible], quae sapientia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] existimo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] aliquos [illegible] [illegible] veritatem revelatam sine [illegible]
male fidei, quae ad vitam aeternam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dei divinae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] veritatem aliquam revelat
[illegible] medium [illegible] [illegible] hoc ad gloriam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
re nihil [illegible], nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid re-
velatum posse hoc credi [illegible] illius [illegible] [illegible] [illegible]
credi posse fide divina, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quae
[illegible] [illegible] hac [illegible] divina [illegible] [illegible] [illegible]

fa-

faciles assensum.

Revelatio ipsaque a Deo factam esse obiectum materiale Fidei divinae

Cap. 3.

Diximus obiter supra in disp. 2 revelationem a Deo factam esse obiectum materiale Fidei divinae, et quia res probatione indiget, ad hoc istud caput prius remisimus, atque assertum illud ad veritatem explicamus et probamus. Sumendo proprie et rigorose loquendo revelare non se extendere ... de signis illis, per quae Deus significat creaturae intellectuali veritatem, quam explicare intendit,

non se extendere ... abstracte a ... divino. Praeterea sumendo nos loqui de revelatione divina, ut proprie revelatio est ... quam Deus aliquid manifestat; nam si talis revelatio accipiatur ut est ... revelatio ... alia ... revelatione ... esse ... in ... obiectum materiale Fidei divinae. Si ... quae ... a Deo revelata ... attendi debet revelatio divina ... ut est signum quo Deus aliquid explicat ... attenta dicimus esse obiectum materiale Fidei divinae ... proxime explanandum.

... animadvertendum est duo esse quae de revelatione divina cognoscimus ... primum, quod vere sit revelatio divina ... quod sit absolute infallibiliter vera, quae dubio ... divina ... nullus dubitare potest, ... quis ... possit evidentissime cognoscere ... amplius ... probabilis ... supponimus ... supra in disp. 6. q. ... cognoscitur ipsa per auctoritatem propriam Ecclesiae ... auctoritatem ... cognoscimus esse revelationem divinam de Trinitate, de incarnatione, de Eucharistia et ceteris mysteriis ... Ecclesia ... revelatio ... non sit obiectum materiale Fidei divinae; si revelatio

acc

cui ipsa de facto revelatio e, cum verbum quod aliquis revelat, conscientiam revelatam; nullo pacto revelatio divina attenta non cognoscit illiquot... existentia ... Dei.

His ita statutis inquiro dum, ut diximus, existimamus revelationem divinam sumptam ... ipso ... quae revelatio divina sit ... male fide divina ... infallibiliter vera ... illa ... sideratam credit quod sit infallibiliter vera. ... assertio mihi ... quod ... male fide divina, quod cognoscit ... credit ... auctoritatem Dei ... revelatio divina ... sideratam sit infallibiliter vera ... propter auctoritatem Dei ... quod revelatio divina ... sideratam sit infallibiliter vera ... male fide divina ... Minor ... quod ... sit infallibiliter veritas in suis dictis ... ad credendum de revelatione divina ... siderata quod sit infallibiliter vera ... quod infallibiliter ... a deo revelata ... propter auctoritatem Dei credit quod revelatio divina ... siderata sit infallibiliter vera.

... 1.º quod ex revelatione divina ... in iudicium internum Dei ... ipsa sapientia divina ut ... supra ... ad credendum ... a deo ... revelata ... infallibiliter ... per ipsam revelationem ... ex supra dictis ... ex eadem revelatione ... iudicium internum Dei ... ad credendum quod revelatio divina ... sideratam ... infallibiliter ... sit infallibiliter vera ... a deo revelata ... aliquid affirmat ... affirmatione ... testimonium ... propter auctoritatem ... credit quod testimonium ... sit verum ... testimonium ... testificantis inter ... affirmando.

Sed dices aliquis: revelatio divina est revelatio ...

Ar

ut infallibiliter vera id est quod revelatio infallibilis Trinitatis sit infal-
libiliter vera includit in obiecto formali fidei divinae qua credo Trini-
tatem, quod revelatio divina Trinitatis sit infallibiliter vera
[illegible], obiectum formale fidei divinae pro eo actu est quod Deus
sit infallibilis veritatis dicendo Trinitatem, et praeterea requirit
esse obiectum formale fidei divinae, quod ille vere est ipsum obiectum formale.
Et quidquid includit in obiecto formali alicuius habitus, requirit esse
obiectum formale talis habitus, ergo inde quod si in obiecto formali fidei di-
vinae includatur quod revelatio divina sit infallibiliter vera, re-
quirit esse obiectum formale eiusdem fidei. Antecedens probatur quia si dicas quod obiectum fo-
rmale fidei divinae est id quod significat haec propositio: Deus sic dicens Trinitatem
est infallibilis veritatis: sed in hoc obiecto includitur, quod dictio seu
revelatio divina sit infallibilis veritatis, sicut in hoc obiecto: Hoc album
est visibile, includitur quod albedo sit visibilis. Et idem apparet etiam
in obiecto cuiuslibet alterius habitus simili modo.

Ad huius articuli [illegible] supra dicta in disp. [illegible]

Relata in 1a. conformatione [illegible] affirmativa negantis revela-
tionem divinam sub ea consideratione includi formaliter in obiecto formali
fidei divinae, si includatur ut consideratur quatenus [illegible] credi-
tur divinae, et quasi sit [illegible] inde quod includi solo materialiter.
Nihilominus adest quod revelatio includatur materialiter in obiecto formali fi-
dei divinae, quoniam sit obiectum formale [illegible] fidei [illegible]
[illegible] in [illegible] explicavimus quomodo revelatio includi
materialiter in obiecto formali fidei divinae, denique quod de illis includitur
in obiecto formali alicuius habitus non posse esse formale talis habitus.
Respondeo id esse verum de obiecto includente formaliter in obiecto formali, quoniam
tale obiectum movet proprie potentiam, non autem esse verum de obiecto tantum materialiter
incluso in obiecto formali, quoniam tale obiectum nullo modo movet [illegible] potentiam.

Veritates ex altera fidei deductae non sunt ipsa obiectum
formale fidei divinae.

[illegible]

Cap. 4.

Sunt aliquæ veritates quæ attenta rei natura aliis principalibus connectuntur ita cum alia veritate revelata, quam virtualiter includunt, ut cum hac veritate Christus est Deus quæ vere revelata est connectitur physice et intime et realiter hæc: Christus est risibilis, quoniam si Deus naturaliter est risibilis. At quod sit risibilis non includit in eo quod sit Deus: et id ipsum in aliis mille exemplis reperies. Est ergo gravius dubium inter DD. an ea veritas quæ modo dicto cum veritate alia formaliter connectitur, sit absolute et simpliciter de fide divina?

Hac in re omnes dico intellectum promptius affirmantes sequentes fuit Canus lib. 6. de locis Theologicis cap. ultimo §. Sed et id postremo loco potest ea conclusio sine errore inferendi. Cum tamen sequuntur Vega lib. 11. in Tridentinum cap. 39. P. Vasquez 1. p. d. 5 n. 7. P. Suarez d. 6. sect. 4. n. 12. P. Albertinus tom. 1. q. 1. Theologia. de principiis physicis. dubio 2. et 3. P. Fasolus 1. p. q. 1. art. 2. dubio quarto. ibidem P. Pontius §. 1. n. et Puteanus dubio ultimo. §. 1. n. DD. et indiscriminatim loquuntur de veritate quæ ex duplici alia revelata deducitur, et ex illa quæ ex altera tantum deducitur.

Probabat Canus hanc suam assertionem multis exemplis, quæ opus non est hic in medium proferre quoniam alio longe tendit ut in sequenti disputatione diximus et ad hoc in d. 21. disputatione. Probatur ergo quia illa veritas est absolute dogma fidei divinæ quæ est absolute et simpliciter revelata: sed veritas quæ ex natura rei connectitur naturaliter cum veritate alia revelata est absolute et simpliciter revelata, ergo est proprie dogma fidei divinæ. minor probatur, quia qui affirmat Christum esse Deum vere absolute affirmat Christum esse et quidquid secum habet ex natura simul, sed veritas de qua loquimur, nempe Christum esse risibilem simul connectitur cum eo quod Christus sit Deus quia nemo Christus Deus est homine

dicit vere absolutum Deum esse visibilem. At qui dicit dicit Christum
Deum esse, qui dicit vere absolute eum esse visibilem.

Confirmatur: tum quia destruens illi, destruit necessario hoc: et
ponens hoc ponit necessario visibile, quia qui affirmat hoc, affir-
mat absolute visibile. Confirmatur tum quia Christus Deus est visibilis
falsissimum, probat ipsum quia Deus est formaliter hoc, quia qui revelat Christum
Deum esse visibilem hoc, revelat absolute esse visibilem. Probatur hoc conse-
quentia Antecedens in cap. 11 quia ideo qui revelat hoc revelat absolute
et simpliciter [illegible] quia [illegible] falsissimum in [illegible]
in [illegible] [illegible] ita [illegible] sit [illegible] visibilem [illegible] ipsum quia [illegible]
revelat absolute esse visibilem ipsum quia revelet [illegible] hoc. Confirmatur
quia qui negat Christum Deum esse visibilem [illegible] Ecclesia [illegible]
tenetur negare quia Christus Deus est visibilis [illegible] haeresis [illegible] de fide
divina Christum Deum esse visibilem, [illegible] ille [illegible]
[illegible] qui negat [illegible] fidei divinae.

Contraria [illegible] sententia quae negat esse [illegible] male fidei
divinae veritatem quae [illegible] [illegible] altera veritate simpli-
citer fidei, [illegible] inter [illegible] ita [illegible]
sequentur [illegible] negantes veritatem de [illegible] dupliciter de fide
esse [illegible] male fidei, tamen [illegible] diverso [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] differentia [illegible] sequuntur independenter
[illegible] sententia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in hac veritate Christum Deum esse visibilem, non est [illegible] male
[illegible] fidei divinae, quia non est absolute et simpliciter [illegible]
[illegible], sed Christum Deum esse visibilem non revelat [illegible] re-
velat Christum Deum esse hoc, quia Christum Deum esse visibilem [illegible] male
[illegible] fidei divinae [illegible] [illegible] [illegible] falsum [illegible]
[illegible] veritatem revelatam [illegible] non revelatam absolute et simpliciter.
[illegible] quod Christus Deus sit visibilis [illegible] est [illegible] falsum [illegible]

veritate revelata Dei, quae revelavit quod Christus Dominus sit vere
homo.

Aliud [illegible] in praesidenti [illegible] qui at-
tendit hoc [illegible] Christus Dominus [illegible] sub
[illegible] revelatio possit esse dicto falsum Christus Dominus est risibilis, ad hanc
perfecte retinenda veritate dicti revelati; id autem quia nam
risibile non est de conceptu formali hominis; sed intelligeretur quod aliquid
sit homo [illegible] quamvis non esset risibilis, fingatur non Christus Dominus
non esse risibilem, maneret in rebus [illegible] facto Christus
homo; in hoc autem casu est verissima revelatio qua Christus Dominus est homo, et tamen
falsum dictum, quod sit risibilis; ergo potest hoc [illegible] esse falsum ad hanc retinenda
veritate eius revelati dicti; consequens quod qui dicit Christus Dominus est
homo non eo ipso dicit absolute et simpliciter esse risibilem.

Fundamenta oppositae sententiae dissolvuntur.

Cap. 5.

Facile quidem est argumentum in praesidenti [illegible] Sancta Maria [illegible]
confirmatum dissolvere; nam ex dictis patet consequentiam falsam esse minorem
[illegible] Argumenti: nempe quod veritati [illegible] [illegible] necessario
[illegible] veritate [illegible] absolute et simpliciter re-
velata [illegible] minorem [illegible], quia af-
firmare Christum Dominum esse hominem affirmare [illegible], quae [illegible] hoc
[illegible] necessario tamen aliquid de re formali [illegible]; nam
affirmare Christum esse hominem, et affirmare [illegible], eam esse id [illegible]
dicitur [illegible] formali; [illegible] affirmat Christum Dominum
esse hominem non affirmat [illegible] [illegible] necessario
[illegible] hoc [illegible] hominem tamen [illegible] ali-
quid [illegible] de [illegible] conceptu formali hominis: [illegible] [illegible]

[illegible] attribuere n. ei ipso q. quis affirmat ipsum d. ee hoc, affirmat eum ee visibile: non intelligere ē q. ipsum d. sit vere hoc, quin illo parte sit visibili ut diximus.

Hec doctrina iterum confirmat q. qui affirmat ipsum d. ee essaliter hoc, n. affirmat eum ee essaliter visibile, q. n. si hoc affirmasset, diceret aliquid in falsum, Adeo tamen q. hic diebus [illegible] negat visibile ee de [illegible] essaliter hoc, nec differentia specifica, que ab hoc [illegible] affirmat ee essaliter vivum, sensibile et alia [illegible]

q. sunt [illegible] predicati, q. [illegible] hoc inclusa

[illegible] extra talem [illegible] qui affirmat ipsum dominum ē hoc, n. affirmat eum ē visibile: Ad quartum ē [illegible] illius prioris enuntiationis q. [illegible] ē q. ipsum d. sit visibile: [illegible] nunquam affirmat in enunciatione alicuius [illegible], q. n. ē de quidditate [illegible] tali enunciatione si [illegible] sit simplex, sive complexa [illegible] inclu- dit veritatem 3.ª in complexum aliarum duarum [illegible] in neutra divisive includitur [illegible] infra [illegible]

Ad 4. [illegible] affirmat [illegible] Antrum q. [illegible] visibile [illegible] debitatae [illegible] realiter [illegible] ponit [illegible] hoc [illegible] visibile, ē [illegible] falsum tale [illegible] q. [illegible] materialiter visibile [illegible] intentionaliter hoc, et ponit materialiter hoc [illegible] intentionaliter visibile [illegible]

Hoc [illegible] ut qui affirmat ipsum d. ee hoc, affirmat [illegible] visibile [illegible] negat ipsum d. ee visibile, negat [illegible] eum ee hoc [illegible] dicitur ipsum q. ponat ipsum realiter hoc, ponit [illegible] visibile [illegible] realitatem [illegible] realiter [illegible] realiter alterius [illegible] q. ponit posita

et realiter sit, ponunt physice et realiter visibile. Similiter
destructivum destructibile visibile destruere destructibile sit, nam
ex sine de realiter [illegible] est destrui realiter [illegible]
destrui realiter aliud, et hoc est quod destructio physice visibili de-
struat physice et realiter homo.

Ad destrui intentionaliter visibile est negare illud aut
aut considerare menete quod non dic: et pro mi intentionaliter dici
est affirmare illud aut considerare, quod dicitur affirmitur quod non datur
intentionaliter visibile esse in affirmando aut [illegible]
ut [illegible] alicui rei, eo ipso quod dic intentionaliter dici, dic,
eo ipso quod enuntiat sic de aliqua re, aut considerat [illegible] ali-
cuius rei. Similiter [illegible] destrui intentionaliter dici,
dic, non negari, nec considerari [illegible] alicui eo ipso
quod destruat intentionaliter visibile, dic, eo ipso, quod negat visibi-
le, aut considerat non [illegible] alicui; [illegible]
ut qui affirmat hoc affirmare et visibile, [illegible]
visibile, negare et dic.

Ad solutionem [illegible] affirmat [illegible]
et men admittere [illegible] [illegible] visibile, [illegible]
ipsissima intellectio [illegible] est apud me sit, quatenus est prius
sensationem et ratiocinij: et est visibile, quatenus est prius sen-
sationem visu. Sic suppositis [illegible] affirmat [illegible]
[illegible] visibile [illegible] id ipsum [illegible] formaliter [illegible]
specificativum [illegible] visibile [illegible]
prius visu [illegible] illa ipsa [illegible] formaliter [illegible]
propria sensationis et intellectionis: [illegible] reduplicative
loquendo non est [illegible] formaliter visibiles [illegible] id ipsum [illegible]
formaliter [illegible] quatenus [illegible] quatenus est prius
sensationis et ratiocinij.

Ex [illegible] dictis sumitur nova affirmatio

nis

nis Doctrinae etiam Adversarii in hunc modum: Affirmare, quod aliquid sit prius sensationis et ratiocinii, non est affirmare, quod sit prius visione; ergo affirmare, quod aliquid sit obscurum, non est affirmare, quod sit invisibile ... affirmare, quod sit ... et affirmare, quod sit prius sensationis et ratiocinii, et affirmare ... quod sit visibile et affirmare quod sit prius visu ... comparare aliquid prius ... ad sensationem et ratiocinationem ... comparare illud ad tale sensationem et ratiocinium. Sed affirmare quod aliquid sit prius sensatione et ratiocinio est comparare illud ad sensationem et ratiocinium ut sic ... affirmando sit prius visu ... comparare illud ad talem sensationem ... qui affirmat illud prius ... eo ipso affirmat hoc posterius.

Ad 3. ... affirmo ... negare dumtaxat ... dari visibile nullo modo esse ... quod retinere hanc veritatem ... ignorare ... ignorantiam ... Ecclesia ... ignorare ... de facto ... invisibilem ... ignorare ... legitime ... hoc prius ... veritate ... de Fide ... de facto existentiam ... quod sit visibilis, et ... quod neget hanc veritatem ... de Fide ... veritatis ... ignorasse prius ... nec ... posset, ut ... sed ... ignorans dimittendum.

An veritates dumtaxat ... revelatae sint, ut tales, obiectum materiale Fidei divinae

Disp. 10.

Sententiam affirmativam nulli D.res docuerunt

Cap. 1.

Diximus in disp.e superiori revelari veritatem sive formaliter, sive implicite ea veritate, quae in aliis proxime revelatis includuntur; dicor [illegible], quae immediate revelatur, est sive simplex, ista, quae D. est, in qua includitur, quod sit vivens, substantia etc. sive sive complexa, ut si proxime revelentur duae veritates, quae constituant unam complexam ut alterius etc. veritatis, ex. gr. revelatur, quod in Spiritu Sancto natura Dei aeterni in super revelatur, quod natura Dei aeterna est vere divina, modo sive formaliter implicite revelatur in duabus veritatibus proxime dictis, natura Spiritus Sancti est vere divina. Rogamus igitur an hae veritates, quod illa natura Spiritus Sancti sit divina, est revelata modo seu ut deducta ex duplici alia de fide sit obiectum Fidei divinae, ita quod assensus illius illi in ea habitu, a quo praemissae eliciuntur.

Equidem rogamus an ea sic veritas dicta ut immediate revelata seu ut ex aliis duabus deducta sit obiectum materiale Fidei divinae, nam quod ea ipsa sit aliquo obiectum materiale Fidei, facile constare potest, aut quod sit aliquo immediate revelata, aut quia certe alias obiectum materiale Fidei, quod vel veritas, quae in alia saltem complexa immediate revelata includitur, atque ita saltem simpliciter revelata, ut in proxima disp.e docuimus. Ita quod solum est praesens difficultas an ea veritas sit obiectum Fidei divinae, ut obiectum actus eius, qui ex aliis duabus praemissis de Fide deducitur. Unde etiam id idem dicitur de veritatibus, quae aliquo est immediate revelatae sive nimirum attendatur duntaxat ut ex aliis revelatis deducuntur, quod de veritatibus mediate solum revelatis diximus.

Circa hanc difficultatem modo dicto intellectam affirmativam tenet Cano lib. 6: de locis Theologicis c. ultimo §. At et postremo

Qui

Quia non veritates spectare ad Fidem divinam et ut alij de Fide q
cor deducunt (licet aliter exponi Canus a Sapientiss: P. Vasquez
to ultimo q quo eum de D. Vasquez refferemus) Sed postea muta-
vit sententiam, loco in sequenti cap. refferenda. Eam sententiam docuerunt
Arriminensis Vega lib. 9. in Tridentinum c. 29. Bezantius in 3a
2ae 2ae q. 1. art. 1. d. 3. sec. 6. P. Hurt. d. 10. sect. 1. P. Ripalda
de ente Supernali d. 55. n. 54. adducit P. Hurt. pro hac sua sententia
Sanctum Gregorium relatum in precedenti desp. Sed certe Sanctissimus P.
non aliud intendit, quam quod eae veritates sint absolute et simpliciter de
Fide non autem quod tales sint, ut deductae per consequentiam solum loquitur specifi-
cative, ut loquitur Sanctus Thomas. P. Hurt. pro hac ipsa opinione quae nimis
longa brevitatis causa id sacrum subjicimus. —
Dicitur 1o. hic sententia quod actus amoris quo amatur medium
remote deserviens ad finem elicitur ab eodem habitu a quo elicitur
ipse actus amoris finis v.g. Amor, quo amamus aliquid
propter Petrum, quem alioqui propter Deum amamus elicitur
a b. habitu Charitatis. Deinde: similiter assensus elicitus
propter illa sola quae assentimus Fidei divinae elicitur ab habitu
Fidei divinae: Consequentia hic patet a paritate rationis, quoniam nullum
discriminis reddi potest, quod sufficiens sit. Antecedens autem
[illegible] ibi sed in materia de Caritate, et quia certum est
pertinere ad eandem virtutem amorem Finis, seu primarij mo-
tivi, et omnia reliqua media, quae ad tale motivum conducunt, et ab illo dependent. —
Dicitur 2. quod assensus pendens immediate
ab aliquo [illegible] formali actu Fidei spectat ad ipsam Fidem, Sed
assensus veritatis quae non revelata est, sed veritatibus quae ex illis
[illegible] deducta pendet immediate et ab
obo formali actu Fidei ergo talis assensus spectat ad Fidem ipsam divinam.
Minor patet [illegible] a P. Hurt. [illegible], quoniam [illegible] solum
in

intendit quod assensus veritatis immediate revelatae pendeat ab aliis duabus
immediate revelatis quae dicat obiectum formale quandoquidem ergo revera
tales sunt. Et nos [illegible] vel formaliter loquamur ad veri-
tatem autem, ut servanda debet proprietas attendi, et ad
illum attenditur.) Maior probatur, quia ex ipsis videtur fieri
constare debere spectare ad habitum fidei illum assensum omnem
ad quem quatenus motiva continet ipsum habitum fidei.

Confirmatur quia [illegible] assensus veritatis im-
mediate revelatae spectat ad fidem divinam, quia ille pendet ad-
aequate immediate ab obiecto formali fidei, quod enim sit pri-
marium aut [illegible] parum refert [illegible] attendendum est quod
sit obiectum formale, aut reddendum sufficiens, ut assensus
pendens ab obiecto primario spectet ad fidem, non vero assensus
pendens eodem modo ab obiecto formali [illegible] Confirmatur iterum, quia
[illegible] habitus nullus accipit habitum fidei attin-
gere obiectum formale [illegible] attingeret eius assensum
ex tali obiecto pendentem: quia [illegible] habitus ha-
bitum non attingat obiectum [illegible] attingat assensum ab illo pendentem.

Confirmatur [illegible] assen-
sus veritatis immediate revelatae [illegible] aliis as-
sensibus fidei attingit virtualiter revelationem et auctori-
tatem divinam, quia assensus ille spectat ad [illegible] habitum fidei [illegible]
[illegible] quod [illegible] assensus attingit immediate [illegible] formaliter deum
revelatum [illegible] attingit saltem virtualiter ipsam revelationem
et auctoritatem divinam [illegible] de inde [illegible], quod spectare debet [illegible]
quicumque assensus attingunt [illegible] formale fidei, [illegible]
[illegible] attingat [illegible] fidei, ut in [illegible] debet
spectare ad fidem.

[illegible] eadem [illegible] quod assensus veritatis immediate

re-

revelatae est hereticus quia assentit tali veritati ex Fide divina: cum ergo pr., ut in praecedenti disp. vidimus, Ant. autem pr. quia qui negat veritatem, quae ex duplici alia de Fide deducitur, punitur ut hereticus; si delinquit contra quod praemissas admittat; non punitur ex praesumptione: sed ex eo, quod vere spectat ad Fidem id quod negat, et videt, quod impossibile negare sine heresi, et, per alium habitum distinctum, quin quod ille sit veritatem ex aliis duabus de Fide deductam; quin contingit aliquem ex his duabus veritatibus de Fide: impossibile est attingere per Fidem utramque veritatem, quae continuit ant., quin idem habitus sit sufficiens attingere veritatem deductam seu quae est conclusio. —

Dices 4. quod veritas, quae ex aliis duabus immediate revelatis deducitur est immediate revelata quia talis veritas est proprie Fidei: ergo conclusio. Ex dictis in praecedenti disp. ubi docuimus veritates immediate revelatas esse eas quae proprie de Fide. Et ant. est facile patet: nam in propositione universali immediate revelata revelatas immediate quaevis propositiones singulares, et propositiones singulares, Fidem ut subalternatam est universalis, est proprie immediate revelatam ac proinde est proprie de Fide ergo et subalternata idem, de deducta ex universali. Mitto alia argumenta levioris momenti quoniam ex dicendis in solutionibus eorum quae adducta sunt facile dissolvuntur.

Veritates mediate revelatae non sunt, ut tales, formaliter Fidei divinae.

Cap. 2

Communissima inter DD. sententia, quae quidem nobis imprimis est, constanter docet veritates mediate revelatas seu ex aliis duabus immediate revelatis deductas non esse, ut tales, formaliter Fidei divinae.

Proinde ter[illegible] assensus, quo credimus, [illegible] ab habitu fidei divinae [illegible] censetur in 1. Scoti [illegible] d. 24.

[illegible], et [illegible] in § Dico [illegible]. Videat lector, quod theologus per fidem accipit, me interpretari [illegible] specificative, [illegible] particula [illegible] quae se exponit et loci [illegible]. Accedunt

P. Molina 1. p. q. 1. art. 2. ibidem P. Arrubal d. 6. cap. 1. P. Vasquez d. 5. n. 7. P. Fasol. dub. 7. P. [illegible] dub. 2. § 1. Puteanus dub. 2. Albelda d. 2. [illegible] Navarrete contr. 7. P. Torres d. 9. [illegible] dub. 2. P. Suarez de fide disp. 6. sect. 4. P. Granado [illegible] d. 6. sect. [illegible] P. [illegible] contr. 2. cap. 1. et contr. 6. cap. 2. P. Hurtadus de fide disp. 5. dub. 2. P. Albertinus tom. 1. q. 1. [illegible] 3. principii Philosophici dub. 2. et P. [illegible] lib. 12 de locis Theologicis cap. 6. [illegible] ex [illegible] antiqua [illegible].

[illegible] plures [illegible] diversi generis [illegible] probant [illegible] fidem divinam [illegible] discursivam [illegible] quoniam [illegible] ab ea [illegible] et [illegible] p. 14 ex [illegible]. Alii [illegible] ex habitibus [illegible] ex [illegible] habitus acquisitus [illegible] non attingit [illegible] certe [illegible] nullius roboris apud adversarios [illegible] et dicere quidem quod quoad hoc longe alia [illegible] de habitibus infusis, quam de acquisitis, ut late ostendimus in [illegible] de habitibus. Alii probant ex eo, quod ad assensum [illegible] evidentia dialectica, quae evidentia [illegible] requiritur ad assensum fidei divinae. [illegible] [illegible] insufficiens [illegible] [illegible] immerito, ad [illegible] pure dialectica, de qua curandum non erat. Proinde [illegible] aliis [illegible] nobis erit.

[illegible] quae [illegible] sit [illegible] actus qui a fide [illegible] auctoritatem dicentis, [illegible] faciendi

qua-

assensus et ratio neqquit esse speciei fidei eius certus sit assensus qui est speciei fidei, si pendeat directe et per se ab auctoritate dicentis. Atqui assensus quo creditur aliqua veritas deducta ex aliis quae fide divina creduntur, si pendet per se ab auctoritate dei, sed illa per accidens quatenus est in ratione talis assensus, ergo assensus ille non est speciei fidei divinae. Minor, quae sola indiget probatione, ita suadetur, nam assensus ille de quo loquimur, per se pendet per se ab aliis principiis ex quibus deducitur, quatenus dicunt ferunt ad sua obiecta in bonum etc. ergo assensus bonus, deus, et auctoritas divina per accidens se habent ad talem assensum etc.

Confirmatur et mea quidem ita efficaciter, quia assensus de quo loquimur eodem modo deducerentur ex eisdem praemissis licet per impossibile ab illis differret, quod inhaerent auctoritati divinae tamen in obiectum finale tenderent, ergo si talis assensus attendatur solum id, quod ex natura, et qualitate per se requirit per accidens omnino illi est quod auctoritas divina sit obiectum finale talium assensuum eorum quae ipse dependet, unde probo, quod licet per impossibile quod ab actibus fidei differret quid quid intellectus est per ter tendentia in obiecta malia, ad determinanda intellectum ad assensum eius veritatis quam dicimus modo revelatam, nam in eo casu deberet intellectus quidquid de facto illum determinat ad assensum de quo est sermo, quia auctoritas divina per accidens omnino se habet ad assensum veritatis quae ex aliis revelatis deducitur.

Hoc idem explicatur et confirmatur iterum, ex ea admittentes fidei divinae esse discursivam, in hac. non ita assensus fidei qui feruntur ad obiecta malia ex ea ad incarnationem et ad mortem Christi domini non attingunt immediate formaliter auctoritatem et revelationem divinam, nam si illam attingunt per actum aut illis fingere quod assensus illi certi, et obscuri, qui feruntur ad obiecta malia incarnationem et mortem Christi domini sint assensus immediati

aut

aut firme quod eodem modo nempe certe et obscure attingant sua
obiecta et ex alijs actibus procedant quam ex illis; qui ad
authoritatem et revelationem divinam feruntur certe in his casibus
intellectus assentiret eodem modo ex vi illorum actuum, quos diximus
esse de fide; tertio alteri veritati, quam dicimus mediate revelatam
v.g. veritati huic Christus dominus erat mortalis: eodem inquam, modo assen-
tiret intellectus huic veritati, quod de facto assentit scilicet certe et obs-
cure etc. Confirmatur maxime quia non videatur quod ratione huius tertij as-
sensus sit ordo per accidens, quod deinde, ex quo deducit pendeat
ab actibus quibusdam in authoritatem et revelationem divinam aut
ab actibus qui in has aliter diversis feruntur, imo quod sit illi
per accidens, quod deinde ex quo deducit sit dependens ab alio
Actu!

Haec omnia fere certo attendunt exemplo causae efficientis mediatae
nam eo ipso, quod causa mediate illam ad effectum concurrat requirit per accidens
ad talem effectum quoniam illam requirit ut sit causa immediate adae-
quate concurrens sed ad quam immediate concurrens requi-
rat determinate illam quae mediate illam concurrit ad effectum, ad hunc in
hoc per accidens est effectui: nam eo posito quod deinde causa immediata ad quam
illius sit reliquae causae efficiant hunc effectum quidquid requirit
per se ex parte causae ut producat: eodem igitur pacto assensus, qui ex
praemissis de fide deducit, illum requirit, ut talis est, assensus de fide
illa quae sunt media ratione actuum fidei, et finale ratione illius: proinde
sit reliqua dicta efficiant, et deinde posito assensu certum et
obscurum illorum obiectorum, habebit assensum deductum ad veritatem, quae
ex praedictis illi deducit, huius doctrinae non apriori est quod an
illum concurrat ad hoc ut est assensus ad obiectum ex quo deducit
conclusio abstrahendo utrumque tale deinde sit assensus immediate etc. vel de
me alterius actus.

Sententia in praesenti cap. statuta, vel alia a posteriori pro.

Cap. 3.

N.

Non persequimur hic in praecedenti cap. facta nec adversariorum sententias. respectamus quoniam in die illa sibi opposuerunt; nec placuit sententias, quae nobis occurrunt in medium producere, ne cum illis futiles sine videamus, [illegible] quae impetamus, [illegible] fingere [illegible] in lap. pro ponenda persequemur, quoniam illam prodit [illegible] [illegible] excellentis ingenij vir [illegible] se strenue [illegible]: [illegible] [illegible] assensus veritatis quae ex alijs duabus non revelatis deducitur esse proprie assensum Fidei divinae, qui ad habitum infusum pertineant; [illegible] assensus [illegible], quae [illegible] revelata [illegible] alia evidenti [illegible] deducitur esse proprie assensum Fidei divinae, [illegible] ad habitum infusum spectantem, [illegible] tamen falsum est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] falsa.

[illegible] in praecedenti discursu [illegible] [illegible] assensus Fidei [illegible] assensus [illegible] assensus [illegible] Fidei divinae [illegible] assensus [illegible] duplici [illegible] deductus [illegible] proprie de Fide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medij [illegible] duplicem finem [illegible] duplici [illegible] spectat [illegible] [illegible] tribuere cultum [illegible] [illegible] [illegible] exhibitio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spectat ad divinam [illegible] misericordiam [illegible] similiter assensus deductus [illegible] assensus Fidei [illegible] assensus [illegible] spectabit ad [illegible] habitum [illegible] [illegible] assensus [illegible] [illegible] de Fide [illegible] de Fide [illegible] [illegible] Fidei [illegible] assensus [illegible] ex alio

Ec

de Fide, dexo alii mult. ponderiorum litterae quare ab Iosfali dio Fidei; q. erit in adq. quare assensus Fidei.

P. Hurt. hoc ipsum argumentum dico se effo[r]mant: ait illud optimum futurum, et dico efficerer. 1um probare q. duo habitus possint iungi ad producendum eundem actum, et reddere rem discrimini inter de certam et probabilem, q. assensus Fidei divinus alteri probabili deduci de se probabili: at eum hoc duos actum fuit tum n. ostenderet, illumbus, tunc nec ipse dico est imo subdit id dicens quasi ab argumento probare eius dubitationem, ad hunc argum. solvere aggredit sed antequam ad solutionem aure damus cuffellendum, est notandum illud P. Hurt. nam argum. factum ex ipso tendit, ut probet ex sua in cap. 2 proposita deduci id duobus: 1um q. habitus Fidei efficiat eundem actum cum habitu mult. 2um q. actus solum probabilis sit proprie actus Fidei divinae; nam argum. in hoc consistit, ut animadverteret quillud est actus assensus elliciend. ex alii assensu Fidei est proprie Fidei ellicitur ab habitu Fidei; hic et quaerat aliud habitum quicumque ille sit: proinde illud is tendere debet, ut ostendat ea in tanda non deducit: utrum autem hoc sufficienter ostendat, vel sit facilis solucio P. Hurt. mox expendimus.

Ut e. notitiam rerum praestat duplicem pone attingi dum fides alicuius habitus 1. tam a similari ipsi habitui, ut possit se exercere q. aliq. alium male producere solus sua morte aliquem actum et tale dum esse nullum aliud hoc alterius habitus accurere, in hoc casu omittit q. possint duo habitus producere eundem actum quia ad utram q. virtutem expectat ex. ad veritatem istam deus existit potest disponi, et attingi ubi Fidei tam a similare, ut ubi solus habitus Fidei ellicitur actum qui sit assensus illius veritatis ut per illum hoc syllogismum: quicquid deus dicit, est.

deus

ducit dicitur excitari, quia ducit exhibiti: similiter ab eadem veritate potest disponi sub metu ita, ut hic sola possit elli-cere praedictum assensum omittitur propterea quod in casu isto a-liis quae similibus possint diunqui habitum fidei, et metus, ut elliciant actum qui sit in duplici specie in specie illa fidei, et in specie metus. —

Caeterum dubitari dicit Pater Vickess aliter posse se habere aliquorum habitum talium quidem ut meatum solum possit tam a formidare disponi ut habitus illius possit solum se ex-ercere quia aliquod sub male per aliquem actum et in dic-tione aliquibus credentium in illud sub male et ex potentia ad illam virtutem, et impelli et quia habitus ipse eundem actum elliciant ex. quia ad veritatem habere Christum esse credibilem nequit sub fidei ita disponi, ut habitus ipse fidei possit solus ellicere aliquem as-sensum quia praedicta veritate, ut sic evidentem, et circa quae assen-sus, qui elliciat non est fidei divinae. itemque sub metu, nequit ita disponi ut sola hic sola possit ellicere aliquem assensum quia illa veritatem et circa assensum qui elliciat non est metus. itemque negant isti duo habitus concurrere simul ad elliciendum eundem actum qui sit in specie fidei et in specie metus. probatur, assensus, qui ex illa veritate elliciat non est fidei di-vinae quia ille assensus est dicit qui ita deducit ex auctori-tate et testimonio divino ut semel admissa negatur ille negari et admissa auctoritate et testimonii divino potest negari Christum credibilem ut est certum, quia assensus divinae veritatis non est fidei. —

Ex hac doctrina potest solvi argumentum, in habitu facti, et in … pro quidem actum voluntatis ellicit a virtute caritatis, et virtute religionis sui misericordia, quia habitus virtutes sola ita pos. disponi, ut quaevis sola se ei … elliciat sub male

2.

quod simul ambo concurrunt ad Fidem, contingere in actu, in eo quod alterum elicitur ab duplici habitu distincto, quod quaeritur habitus diversum parit siue connexum cum duobus talibus habitibus. Propterea ergo assensus deductus ex alia praemissa de formali obiecto Fidei quia inueniri potest et admissis auctoritate revelationis divinae factae: assensus qui est duplici de Fide deductae et de Fide qua habitu Fidei, ita disponit ad illius actus ab eo, et ab alio habitu distincto deducatur pariter elicitus.

Instauratur ratio in praecedenti capite facta

Cap. 4.

Quamuis ingeniose quidem excogitata sit solutio in praecedenti capite relata, nihilo tamen solidae, nec rationem antea factam dissoluit, nam quae efficaciter denuo instauratur et solutionem exhibitam simul refellit: Arguitur sic actus qui absolute et simpliciter est Fidei divinae potest elici ab habitu Fidei siue ab isto solum siue simul cum alio ex exigentia actus eliciti: Sed assensus deductus ex una sola praemissa de Fide est absolute et simpliciter Fidei si ita est quod ad actum Fidei divinae sufficiat quod auctoritas Dei mediate ad illum determinet; ergo ipso eliciatur ab habitu Fidei siue ab isto solum eliciatur, siue ab illo simul cum alio habitu distincto, quod quidem solum erit ex exigentia actus eliciti: Minor patet quia ut aliquis actus sit in aliqua specie virtutis solum requirit, quod attingat adaequatam rationem formalem illius virtutis eo modo, quo sufficit, ut in ea virtute actus obtineat: Sed actus deductus ex alia praemissa de Fide attingit mediate adaequatam rationem formalem Fidei quod cum mediate attingendo sufficiat ex se, quam refutamus: vere est absolute et simpliciter

Fi-

Fidei divinae.

Ut explicetur amplius hoc duo fundamentum: quod ut aliquis actus sit in specie divinae ... illius ... requiritur quod nihil aliud habeat quam quae requiruntur ut sit in tali specie, sed sufficit quod habeat omnia constitutiva illius speciei et competentia, hoc est omnia constitutiva habeat, est vere in tali specie, licet possit simul habere alia constitutiva habeat, sicut non perimit alia constitutiva dictae speciei, hoc est sic competens quod aliquid ens habeat etiam constitutiva duarum specierum, ... sive simul habeat constitutiva aequi sive ... habeat, nec habere possit. Quod ut actus aliquis sit in specie Fidei divinae sufficit quod habeat omnia constitutiva divinae speciei, sive sit habens constitutiva alterius speciei distinctae sive ... habeat, nec habere queat: Haec sunt ... communiter ipsius sunt apud me evidentissima.

Praeterea ... aliud fundamentum nempe quod ut aliquis actus tribuatur suae speciei actui, solum requiritur quod se habeat ... tali actu eo modo, quo constituit in tali specie alterius quod aliquem respectum ... sive pendeat ab alia re sive non pendeat ... eo modo ... tale actum sed non nihil omnino refert ad hoc quod constituatur actus in sua specie: atque modo re ipsa dico quod se habeat tale actu eo modo quo alios constituit in ea ipsa specie, quod ... quod auctoritas Dei testificantis se habeat quod aliquem assensum eo modo quo se habet erga alios, quos reipsa constituit in specie Fidei divinae, constituet ... tale actum in eadem specie, licet ... eo modo se habeat quod actum praedictum pendeat ... ab alia re aequam pendet ... modo se habeat quod aliquos alios actus. Hoc ... ipsius ... anti... mihi certa.

Iam ergo his praedictis fundamentis formatur ... solutio superius relata refutatur ... constituitur assensum in specie Fidei divinae sufficit quod ... ad talem actum adaequare ... eodem ... fun-

sui tota ro̅ quae attinet assensum in spe Fidei divinae. Ut docu-
erunt qui impugnamus in quaestione, Deus currat hoc pacto
ad aliquem assensum, attinet illum in spe Fidei divinae:
licet isto pacto concurrere requiratur necessario aliquid aliud sine
quo requiritur non concurreret, sive nihil aliud requiratur.
Atqui in p[rae]missa assensus aliquid deducitur ex altera p[rae]missa
de Fide concurrit Deus ad talem actum non quidem sed per quae
ex p[art]e sua est sui tota ro̅ generalem, quae attinet ali-
os actus in spe Fidei divinae: ut certissimum in scia, quam
refellimus. Ergo attinet illum actum in spe Fidei divinae. Ergo
n[ost]ra argu.

Ex his ipsis colligitur in eadem doctrina illius
quam refferamus esse aptissimam, ut in n[ost]ra scia explicetur quare
requiratur unus et idem actus in eadem re fidei divinae, et medii n[ost]ra n.
[illegible] docet, illum esse actum Fidei illum, qui ab auctoritate divi-
na immediate dependet: et illum esse actum medii illum, qui ab obo
medio immediate pendet, facile quidem dicit, et probat impossibile quod
unus et idem actus sit fidei divinae et medii. [illegible]
[illegible] Fidei, et [illegible] medii requirunt ita [illegible] concurrent im-
mediate ad quae ex p[ar]te sua ad eundem actum: at potest quidem
concurrere ad quae ex p[ar]te sua sufficiat quod mediate concurrant
ubi demonstrate [illegible] talem [illegible] fidei divinae concurrat ad
p[rae]missam Fidei [illegible] ad istam [illegible] et [illegible]: et tamen [illegible] medii
concurrat ad alteram p[rae]missam nempe [illegible] [illegible] invisibilis
[illegible].

Colligit deinde quod [illegible] [illegible] ille assensus est Fidei, qui
ita deducitur ex auctoritate et testimonio divino [illegible] ad-
mittit [illegible] [illegible]: [illegible] in n[ost]ra scia requirit [illegible]
assumenda [illegible] [illegible] [illegible] cum ipse dicat sufficere
quod auctoritas et testimonium dei concurrant [illegible]

ita

ita e illa ppō vera apud ipsu ar ... ad assensu fidei illi gratis pass, negare si possit attendere auctoritate revelationis timenter divina, q ostendit repugnare hoc a nobis falta in hunc mod. sufficit v. diu testificans applicari alij in spē fidei divinae, q. concurrat ad illa m. sed hoc pacto concurrit ad assensu d. ductu ex altera pmissa de fide q. ... cum alia solutio excogitanda e p. Hurt.

Satis fit argum. pro contraria sententia in cap. primo productis

Cap. [illegible]

Leviora, ut opinor, ii. argum. q. ... se ... relatu ... q̄m, ut illos reduissent minime, a quo sed desusserunt: imo ... ut ex doctrina q̄m divinae pbit q. actus deductus ex pmissa de fide et ex altera pbabili, sit ex fide divina ut in illorum solut. notabimus. Ad 1um ... plurib. solut. quas d. Hurt. hac refert et efficaciter impugnat, nos ea tradimus, q̄m ipsi subtrahit negamus n. id q. ipse supponit nimp. q medium remotius concurrens ad fine amari propter amicitate propria medii proximioris; hoc n. falsum e nam oia media quae ad finem referuntur amantur immo propter bonitate talē finis ut l. disp. ia diximus et tacite in nra philosophia ubi ... pbavimus, itaq. ... q amamus propter finem n. amat propter finem ad quem postea Petrus refferat, nempe Deum; p inde e.g. amor ille n. elicit a caritate. sint dubium maxime e, an elicitio mediorum eliciat ab eadem virtute, a qua imperatur, et ... dici soleat q elicitio ad hanc ipsam virtute ptineat ad hanc de n. quia ab illa eliciat sed quia ab illa imperat; in nro autem casu res longe aliter se ht, ut iam explicuit.

Sed

Sed dic, et domini Adversarij, q. amor sol redditur
elliciane interna ad subiecta Finis a Dei cari Caritati? certe
id accidit q. ut negari nequeunt, ita ipsi adversarij ex-
mant illa media fratiter attactam a propria sua
Caritati non amante ut volita ad talem finem, etiam propter
finis non dent per accidens cum illum, sed attingi ab illis per
se solum virtualiter, nihil magis q. ad habitum re-
spicienti Finem ipsi elliciant: At ita analia actus Fidei
lica determinant intellectum ad veritatem, quae ex illis de-
ducit discursiva intellectum non assentire illi propter autho-
ritatem divinam: pr hoc, ut sic rd aperire nos doctrina
q. non movet intellectum ad veritatem deductam ex premissis
Fidei, ex eo q. hic assentiat propter authoritatem
divinam, sed propter aliud diversum motivum, sed ex
eo q. illos ipsa assentiat abstrahendo ab moto-
tivis propter quod possit illi assentiri, atque adeo
illis assentiat ex hoc, non ex aliter motivo;
accedentem ad assensum, quae cum veritate deducta de
intellectum elliciat ut supra probabimus, authoritate
divina de hoc solum per accidens cum tali assensu.

Confirmatur hoc ipsum, et simul ostenditur
probari ex ipso dicto id q. initio capitis notabamus, nimirum probari
hoc dicto, assensum deductum ex premissa de Fide et ex
altera probabili esse propriae Fidei divinae, non sub assensum
veritati quae ex duplici alia revelata deducitur
respicit illam formaliter ut revelatam; assensus denique
qui ex duabus revelatis deducitur respicit illam ut for-
maliter revelatam q. attingit per se vel virtualiter te-
stimonium divinum ad quod est ex parte utriusque premissae adequa-
te ex parte alterius, quoniam simul attingit aliud sub

q. erit absolute Fidei divinae. Si operetur de actu Cari-
tatis qui respicit medium terminum finaliter ut conducit ad finem
Caritatis [illegible] per specialem, ex dictis in cap. praecedenti, et
potissimum q. sufficit, ut actus pertineat ad aliquam
Virtutem, quod pendeat per se a ratione formali adaequata talis
virtutis.

Ad 2m argum. Resp. dist. maiorem, quae qui-
de vera fieri potest de assensu qui pendeat immediate ab
habitu secundario Fidei formaliter, ut est habitus Fidei (dixi in
hoc sensu vera fieri posse maiorem, quamvis non hic probo
illam affirmo) At est falsa de assensu qui illa pendet ab
habitu Fidei materialiter, id est, ab illo habitu, qui aliqui est Fidei divinae.
q. tali actui est de parte [illegible] formaliter; sit simul habitus
Fidei, aut alterius habitus distincti ut iam explicavimus [illegible]
q. assensus [illegible] pendeat per [illegible]
materialiter ab habitu Fidei nequit ad illam spectari ut probandum est. seu
de arg. q. [illegible] ex [illegible] illa [illegible]
Fidei [illegible] ostendimus in cap. praecedenti [illegible] requiri ut actus
spectet ad aliquam virtutem quod pendeat a ratione formali talis virtutis
adaequate [illegible], sed adaequate [illegible]
[illegible]

Ex dictis patet ad confirmationem eiusdem 2i.
argum. ad cuius [illegible] assensus veritatum immediate revelatarum
spectet ad Fidem, non vero assensus veritatum mediate revelatarum ille
enim spectat quod pendet per se ab habitu primario Fidei divinae et
oportet dicendum [illegible] iste vero cum non pendeat
per se ab habitu Fidei nequit ad illam spectare. ad 2m confirmationem
Ex tali [illegible] ex falsitate [illegible] arguant aliqui [illegible]
illa ipsa [illegible] quae [illegible] antecedentis [illegible] admitto libenter
[illegible] discrimen est [illegible] q. nil mirum q.

co-

assensus aliquis elicitur ab habitu qui distincte respicit
objectum, a quo talis assensus pendet natura sua et per se, et con-
sequenter assensus ille ab alio habitu qui non respi-
ciat tale objectum modo dicto sed distincte [illegible]. Ad
3um confirmationem falsum esse ant., nam in probatione dicimus assensum
de quo loquimur non attingere virtualiter auctoritatem et
testimonium divinum, quoniam non attingit veritatem [illegible] de-
ducit ut revelatam. Secus autem illi, qui praemissas per fidem aut
aliud habitum attingant. Atque hinc confirmatio patet ex
initio cap. notavimus.

Sed instes aliquem assensum veritatis ex aliis
de fide deductum pendere per se ab objecto fidei et objectum fidei
esse; ergo talem assensum spectare ad fidem. Pro ant. ergo assensum
illum esse theologicum [illegible] debet pendere a Deo, etiam
nequeat aliter a Deo pendere quam [illegible],
hoc pacto pendet per se a Deo. [illegible] ant., quia assensus
ille de quo loquimur est ex sua speciali ratione [illegible]
[illegible] ex sua speciali ratione pendet ab eo objecto, a quo acci-
pit [illegible] veritatem et certitudinem: sed hanc accipit ab objecto fi-
dei divinae [illegible] ab assensibus fidei, ut assensus fidei [illegible]
ergo pendet ab illis per se et sunt assensus fidei [illegible]
pendet per se ab objecto fidei spectat [illegible] pro [illegible] fidem.

Altera [illegible] hanc instantiam [illegible] adversarios
[illegible] assensum qui ex altera praemissa de fide deducitur, quoniam id
[illegible] dictis facile si attendat quod assensus deductus ex
praemissa de fide, et ex altera evidenti est inadaequate theo-
logicus [illegible] neganti [illegible] probatio [illegible] assensus qui
ex duplici praemissa de fide deducitur non theologicum [illegible]
[illegible] ab ipso habitu fidei [illegible] [illegible] ille
[illegible] nihil [illegible] assensum [illegible] [illegible]
e

a accidalit assentiendi quo i Serms: Si Sr Sm sua roe attendat. Ad Secundu[m] pbat. R. q[uod] lt sit impossibile, aliqua actu[m] q[uo]m actu[m] Fidei divinae & eius certitudini, cuius verè sunt Actus Fidei, id tn p[er] accidens i assensus, qui ex actib[us] Fidei deducit: na[m] si firmamentu[m] assensus alia, qui sint ommi illaru[m] veritatu[m], quas actus Fidei attingunt, sine q[uo] si eade[m] certitudine, & obscuritate ide[m] assensus deducunt. q[uia] sunt p[er] accidens q[uo]d assensu[s] alij, ex q[ui]b[us] deducit. sint detrahe de Fide, l[icet] sint diversi. —

Ad 3m argu[men]tu[m] R. i dissensu[m] illius verita-tis cui assentimur p[er] actu[m] deductu[m] ex duplici alio de Fide n[on] ee heresim, puniri tn vt heresim, q[uia] iure creditur radicari illu[m] dissensu[m] in neg[atio]ne antil[lius], q[uia] cõa[uditur] e legitima: q[uia] si staret negari tale[m] veritate[m], q[uia] n[on] cognoscit cõa arguere: b[e]n[e] puniret vt heresis. R. 2. & melius ee quide[m] heresim dissensu[m] illu[m], quonia[m] obi[ectu]m illius e actu[m] de Fide, vt in disp[utatio]ne p[rae]cedenti dominus, at n[on] p[ro]pterea quivis assensu[s] quo tale obiectu[m] credit e assensu[s] Fidei: et sine ob ad quartu[m] argu[mentu]m, nempe q[uo]d e illu[m] p[ro]r obi[ectu]m illius assensus ee actu[m] de Fide, vt dicti sunt n[on] v[alet] p[ro]r, q[uia] assensus deductus ex alijs de Fide, quo illi obi[ect]o assentimur sit Fidei aliqu[is] q[uo]m ex ore & imperio, quatenus tande[m] tande[m] resolvit in authoritate[m] divina[m] vt de facto accidunt.

Argu[men]tu[m] quidam e x[contra] nra doctrina de p[rae]p[osi]to R.

Cap. 8.

Vtru[m] e aliqu[is] viris doctis sumi contra nos ipsos efficax argu[men]tu[m] ex ipsa nra Sa in p[rae]cedenti disp[utatio]ne statuta & in fine cap[itis] 6.

proximi talia quae usque in actu sunt revelata, supernaturalis actus
augita hic solum mediate revelatum, seu quod cognoscit clare
per aliam propositionem revelatam, et apud nos solum fidei divinae quod
propter auctoritatem dei credat, sed nequit aliter credi propter
tenet auctoritatem divinam quam mediate, quod credit per actum, qui pro-
ximae nitatur aliis sibi immediate revelatis, et remote
nitatur ipsi auctoritati divinae, qui quidem actus non aliud
est quam qui ex duplici praemissa de fide deducit. Mi-
nor vero huius discursus quae sola indiget probatione ita pro-
batur quod deus non revelat immediate illud solum, quod illius auctoritas
nequit ita applicari tali obiecto ut immediate propter illam credatur
atque adeo applicabitur illi mediate, sicut mediate illi solum
illud revelat.

Ex hoc argumento explicamus, quaenam credantur
obiecta quae dicimus mediate duntaxat revelata, et reducuntur ad discursum
theologicum, quae elliciuntur ex ordinaria et applicatione auctoritatis
divinae ad praedicta obiecta, et pacto quo applicari debet ut propter illam credantur:
Ex [illegible] quod theologus deducat evidenter aliquam veritatem
ex aliis revelatis, cognoscit eam veritatem [illegible] ab illis
simpliciter revelatam a deo, sed quia cognitio potentia
apprehendit deum ut affirmantem illam veritatem abstracte ab eo quod
illam affirmet mediate et immediate, sufficit ut credat talem
veritatem propter deum illam testificantem, quia tamen actus iste non
est discursivus de potestate.

Duplici exemplo res melius illustrabitur.
Primum in hac veritate Christus est homo: cognoscit quod theologus revelando
Christum dominum esse hominem, revelat deum illum esse viventem aut substantiam, et
alia quae sunt de quidditate hominis; cognoscit autem ex hoc discursu, deus
dicit Christum dominum esse hominem, quod dicit esse id, quod est de conceptu formali hominis,
sed vivens est de quidditate hominis, ergo deus dicit quod Christus dominus sit vivens.

Ecce

Ecce p sicut ipsum actum oponit deum discurrentem, ita
absolute et simpliciter dicenti Xpum D. ee viventem morg
efficit alter actus, qua credit Xpum D. ee viventem, q. id deus
dicit. Vbi aperte cernit discursum illum Theologicum antea fui-
sse ee solum condic. adducit terminum actum fidei sic e conditio, ad
talem actum illa conditio, qua oponit sufficienter deum te-
stificantem aliqm veritatem.

Quod exemplum sit in hac duplici veritate, que
revelarect a deo nullus ho e lapis, et christianus e lapis, cum n. e
hac duplici veritate infert Theologus hanc nullus ho e christianus, ut
qui in aliis duabus obtinet, cognoscit deum revelare hanc veri-
tatem, dum illas duas priores revelat, et ea cogne posita credit pre-
dictam tertiam veritatem, q. deus illam dicendo e infallibilis veritatis
imo si quis plixe intendat debere cognosci deum immte
revelantem aliq. obm ut credat illud fide divina addimus Theologum
cognoscere p discursum q deus dicat immte licet conclusione illam veri-
tatem deductam, nam si opus sit aliquo discursu ut clare cognoscat deum
id dicere, id convenit exer. conclusio dicat pdictam veritatem: dicit tamen
illam immte q. qui immte dicit Xpum D. ee hoem dicit immte
ee substam viventem, sensitivam, rale, unde fit veritates has n. dici immte
revelatas q. n. affirment a deo immte sed q. n. explanet clare
immte per has voces Xpus D. e ho.

Sed probabit aliquis nequire dici affirmari absolute et
simpliciter id q ignorat ab affirmanti, et solum posset dici affirma-
ri mte q e affirmari simpliciter quid sed fieri pt, ut qui revelat aliqm ve-
ritatem ignoret oia alia, qm nos dicimus mte revelata, q. nequit
he veritas credi per authoritatem dicentis nisi quatenus cre-
dat per illam veritatem, que per testimonium dicentis credit.
Minor patet in hisce n. litteratis, qui ignorant pdicata
constitutiva hois et aliorum entium, que alioqui cognoscunt, nam
si

sciunt quid illae sint, et nequiunt dici vere includi veritates in ipsis inclusas, et inde differentiam, quod dicant credi propter auctoritatem ignari solum, non aliter id dicere est nisi quatenus illi credunt propter aliam auctoritatem quae propter auctoritatem proxime dicit eandem etc.

Hoc sane actum nihil aliud probat quam quod tam sufficiat auctoritas dicentis ut credamus alias sicut veritates alias inclusas in ea quam affirmat: in Deo autem id sufficit, quod eadem auctoritas quae nos ducit ad credendum quidquid dicit immediate sicut nos ducit ad credendum quod cognoscat comprehensive quidquid affirmat et identice ad credendum quod affirmet Christum dominum esse idem quod est de ratione formali hominis, dum affirmat illum esse hominem dei idem quod est dicere, Christus est homo. ac si diceret, Christus est substantia viventis, distincta sensitiva rationalis, cum sit idem ipsissimum sit sane hunc 2 propositio quam illa priori, et solum est discrimen in modo significandi quod haec significet clare et distincte, illa vero confuse et obscure definiat.

An veritates ab Ecclesia definitae sint Fidei Divinae.

Disput. II.

Difficultates punctum proponitur et aliqua supponuntur.

Cap. Primum

Necesse non est id ad ponere difficultatem in ea omnes depulsas esse generalem veritatis quae ab ecclesia definiuntur, aliquae ut aliquarum veritatum quali-

aliogui in SS. tradant, sunt adeo clare, ut fidelibus statim sufficienter constet quod possint eas fide divina credere, et aliud earum veritatum quae in S. S. definitae non sint, certum in Ecclesia absolute definiat, sive quia illas deducit ex altera de fide, et ex altera evidenti, sive alijs fundamentis mota. Non
inquam necesse esse hoc notare, ut alij assolent, quoniam in priori casu Ecclesia non tam veritates ipsas definit, quam quod S. S. continent; aut in alijs revelatis a deo factis, sunt ipsae et quod hae veritates
ipsae in sacro textu continentur, non cadant sub quaestionem quinque modo sumunt cadit tamen illarum revelatio, siquidem ab Ecclesia definitur.
Rogamus ergo: an eo ipso, quod Ecclesia veritatem aliquam definiat
aut quod hae, vel illae veritates sint a deo revelatae, sit de fide
illa veritas, et quod hae revelatae sint?
Praeterea nonnullas Ecclesia definit veritates deductas ex alijs revelatis, aut ex altera tantum; sed si in alijs revelatis ea veritas contineatur, absolute definit eam contineri in S. S. et esse a deo revelatam: quod si ex altera tantum de fide ea veritas deducatur, illam tanquam veram absolute affirmat Ecclesia et tanquam tenendam fidelibus proponit, tamen si mota sit ecclesia ex una de fide veritate revelata et ex alia evidenti, eam deduci, et debiti praestiti rogat, an eo ipso quod ab Ecclesia sit cadant sub dogmate fidei divinae ex. ca. Si Ecclesia varijs fundamentis tam con naturalibus quam aliorum dogmatum definiret ut certum tenendum quod auxilium efficax non consistat in praemotione physica physice praedeterminante voluntatem creatam, an eo ipso haec veritas ad dogmatae fidei proxime spectaret?
Et quidem dum rogamus, an eo ipso quod veritas aliqua definiatur ab Ecclesia sit dogma fidei divinae, multo aestimamus vis verbi eo ipso; nam dupliciter potest intelligi, quod dogma ab Ecclesia definitum fiat dogma fidei divinae eo ipso, quod definiatur. 1.o modo
qua-

quatenus ex ipsa auctoritate infallibili Ecclesiae accipiat
quod sit de fide accipiat, in quantum ex auctoritate Ecclesiae tanquam
ex motivo 2° modo quatenus definitio Ecclesiae applicet in actu
2° auctoritatem divinam tali veritati definitae, cui alioqui nullo
pacto ea auctoritas applicabatur, quo casu definitio seu auctoritas
Ecclesiae erit tantum conditio ut veritas definita sit obiectum proxi-
mum fidei divinae. quod vero hi duo casus, sive duo modi considerabiles
sint octo dictis stabit ex subiiciendis, certe duo hi modi
concurrendi Ecclesiae ab obiecto definiendo debebant aliis attendi.
cum hanc difficultatem aggressi sunt.

His suppositis [illegible] supponendum est aliqua quae
nulla est difficultas, quae ad praesentem quaestionem spectant, 1°
quod fiant de fide divina quoad nos per definitionem Ecclesiae plura
quae seclusa tali definitione nobis non esset de fide, ad quod scire opportet
dupliciter posse esse aliquam veritatem de fide divina 1° modo du-
taxat in se seu ex parte sua 2° modo ex se et quoad
nos. in se est veritas obiectum proximum fidei ex eo quod sit a Deo
absolute et simpliciter revelata, nam hoc constituit obiectum
proximum materiale fidei divinae ut in disputatione 3 docuimus
in se et quoad nos veritas est obiectum proximum fidei
quando non solum est absolute et simpliciter revelata sed nobis ea
revelatio sufficienter innotescit ac quod definitio Ecclesiae non semel
efficiat quod plures veritates tamquam revelatae nobis innotescant,
quae ea definitione seclusa, non sufficienter innotescebant ut erant
absolute et simpliciter revelatae fiunt quidem de fide divina
quoad nos per huiusmodi definitiones veritates, quae alioqui erant
in se seu ex parte sua obiectum proximum fidei.

Praeterea supponendum est tamquam certum de fide esse
dicendum in [illegible] Ecclesiam esse infallibilis auctoritatis
ad definiendas veritates quae ad religionem christianam spectant

ex

+ veritas

ex speciali assistentia Sp.^{ritus} S.^{ti} qui Ecclesię specialiter
assistit ne, vel levissime erret in ijs proponendis. Certe fuit id
ordinarium: nam secus nihil nobis certi constare posset indubijs
quae de cursu temporis in Ecclesia oriuntur. Denique suppo-
no ex dictis cum Sco Deum non revelare denuo Ecclesię novas ve-
ritates, quas proponat fidelibus credendas, sed illi indeffe-
ctibiliter assistere, ut iam revelatas certo ut tales agnoscat
et fidelibus ut tales proponat assistere quoque ut alias ab-
solute affirmet absque periculo erroris abstracte prorsus ab eo,
quod sint, vel non sint revelatae. Ex his pendet quaestio pro-
posita ut eam exponimus.

Duae extremae sententiae circa praesentem difficultatem cum suis fundamentis refferuntur

Cap. 2.

In hac difficultate stantibus positis et divisione DD. de
regione, nam plures existimant nullam veritatem fidelibus fidei inter
pp dictis Ecclesiae, ac veritatem dumtaxat definitam esse certam
objectum proximum male fidei divinę. ita quod docent quod si denuo Ec-
clesia definiret. v.g. Christum D. esse visibilem non eo ipso con-
victum sit objectum quod fide divina credi posset. Huius sententiae sunt
in primis doctissimus P. Molina 1. p. art. 2. d. 1. tam diserte quidem
tamque probabiliter ut inepte dici fuerit malus interpres
Navarrete dum nostri Molinae censura parsit quoniam non se
sufficienter exponit: subscribunt meliores interpretes Moli-
nae P. Conin. d. 5. dub. non semel et ex instituto dat. dub. alt.
P. Becanus in hac 2. 2. cap. 2. q. 5. n. 4. et 6. P. Tannerus

et

D. Th. 1. q. 9 dub. ultimo. Ex posterioribus tenet eandem [illegible] P. Granado [illegible] Bemiale Bellarm. d. 4 sect. 2 Lorca [illegible] q. 1 art. 2 d. 6. et plures docti magistri huius temporis.

Fundamentum potissimum huius sententiae est quia actus fidei divinae debet niti immediate in authoritate divina, sed actus quo creditur veritas ab Ecclesia definita non nititur immediate authoritati divinae, ergo non est fidei divinae. Minor probatur quia authoritas Ecclesiae propter quam creditur veritas definita est propria ipsius Ecclesiae distincta ab authoritate divina et huic inferior, licet dicatur et ipsa sit infallibilis, quoniam Ecclesia non est organum per quod loquitur Deus nec Deus revellat Ecclesiae veritatem, sed hanc tantum a Deo dictam fidelibus proponit, ergo assensus quo veritas definita creditur propter authoritatem infallibilem Ecclesiae non nititur immediate authoritati divinae, et consequenter talis veritas non est eo ipso quod Ecclesia definiat.

Confirmatur quia nulla veritas potest esse obiectum materiale proprium fidei divinae quin sit revellata actu et simpliciter, sed ut de fide sit post definitionem Ecclesiae ea veritas, quae ante definitionem non erat fidei, debet esse post definitionem actu et simpliciter revellata cum antea revellata non esset, atqui nulla revellatio fit de novo Ecclesiae veritatum, quae credi debent a fidelibus, ut communis theologorum sententia [illegible] et notabimus, ergo nulla veritas fit de fide post definitionem Ecclesiae, quae ante definitionem non esset fidei, nec simpliciter revellata, et hinc est iterum eadem opinio; quia manifestarium est quod non fiat Ecclesiae nova revellatio eius veritatis, quae solum erat materialiter revellata; et sic talis veritas non maneat post definitionem Ecclesiae materialiter solum revellata: atqui veritas materialiter solum revellata non est obiectum proprium fidei divinae, ut nos ipsi infra dicemus, ergo dicimus quod talis veritas non sit fidei divinae eo ipso quod ab Ecclesia definiatur.

Alij vero longe plures doctores in oppositum abeunt, dicunt quidem veritates ab Ecclesia definitas esse fidei divinae, imo ratione eius fidei, et eas credere propter auctoritatem infallibilem Ecclesiae sic eas credere propter ipsam auctoritatem Dei, ita sentiunt P. Tanner q. 1. d. 5. n. 1. et d. 12. c. 2. quatenus sic docet auctoritatem Ecclesiae esse scripturae, auctoritatem, et Dei esse eandem. ibi expressis P. Suarez d. 3 de fide sect. n. 8. et 10, et sect. 11. n. 11 et sequentibus, et sect. n. 8. P. Arriaga d. [illegible] dubio [illegible] hic loqui Deum per Ecclesiam, et dubio primo dicens ad [illegible] auctoritatem Ecclesiae et sol. P. Fasolus q. 1 art. 2 dub. 12. n. 66 P. Gilius lib. 1 tr. 1. c. 8. n. 7. P. Tyrinaldus lib. 11 num. 2 et Corduba lib. 1 q. 3 [illegible] q. 11 parag. dub. 2.

In [illegible] ipsam [illegible] accipio valent. Q. 2 q. 1 puncto 1. ubi distinguit auctoritatem Ecclesiae ab illius [illegible] et dicit [illegible] esse revelatam Dei sicut, quam fit praefecti. accipio P. Mart. [illegible] quam ipse accipit sane seq. P. Valentia d. 1 de fide sect. 3. [illegible] 2. et item, ac [illegible] in eadem disp. denique [illegible] Thomas in 2. 2. huius q. 4. art. 3 corp. et ad 2 quatenus docet formale obiectum fidei divinae esse veritatem primam, quam manifestatur in scripturis sacris et doctrina Ecclesiae, quod ibi non semel [illegible] inculcat, id certe solum docet Angel. Praeceptor, quod fides attingat auctoritatem Ecclesiae, tamquam regulam infallibilem, quam [illegible] in q. 5. ar. [illegible]; nam et [illegible] ita dat [illegible] art. fidei [illegible] fides propter unum medium scilicet propter veritatem primam propositam nobis in script. et doctrinam Ecclesiae intelligentia sane, aut si aliud intendit [illegible] id solum est quod nos in c. sequenti statuemus.

Fundamentum praecipuum huius est [illegible] n. quo Albelda [illegible], aliud longe [illegible] dispose, et aliud [illegible] intendunt, quia [illegible] fiat [illegible] Ecclesiae illam veritatem

quod Ecclesia definit, quae veritate definita est propriissime de fide,
quia per ipsam definitionem ecclesiae, cum potest ex antecedentibus dici doctores
ita accipiunt, quod Ecclesia sit organum, seu instrumentum
per quod deus loquitur; atque adeo, quae aliquid diceret
loqui per alium, cui suggerit verba, quae hic protulisset
quamquam esse ita Scripturae ex illo Psal. 44 lingua mea
Calamus scribae velociter scribentis. quod recte de Ecclesia
accipiunt, et ex illo act. 15 visum est spiritui sancto, et nobis
quod idem illud idem ac si quia deus est qui specialiter
regit ecclesiam, et illi specialiter assistit ne in definitionibus
erret, quod deus est, qui potissimum dici debet loqui per
Ecclesiam, sicut ille principalis est, qui potissimum dicitur
operari per instrumentum.

Dices tertio quia illi potissimum tribuit assensum Ecclesiae
de aliqua veritate, cui potissimum tribueret errorem, si ipsa
erraret, sed deo potissimum tribueret errorem, si Ecclesia
erraret, quod deo potissimum tribuit assensum quod Ecclesia
aliquid asserat. Item, quia credimus quod Ecclesia erra-
ret deus diceret falsum, aut mentiri. Ita est certissimum,
quod aliquod respiciat definitionem Ecclesiae. probatur consequentia quia ne-
quit quis tribuere falsum, aut mendacium illi errorem, quem
ipse non asserit, quod attestatur demum esse reponendum
quia neque ut intelligit ecclesiam esse infallibilem tanquam, ne
decipiat, et indefectibilem veracitatem, ne decipiat; nisi
quatenus consideret, quasi informatam per depositum
et veracitatem dei, cui tanquam organum serviat, quod attestatur.

Veritates ab Ecclesia definitae certo
ipso de fide divina.

C. 17.

Rectissime sane vocari in concordiam DD. in praecedenti cap. relatos et in illa ipsos sponte venturos si sic quae nobis verissima videntur dilucide probanda proponamus: sit igitur nostra duo continet, 1. veritatem ab Ecclesia definitam esse eo ipso obiectum materiale proxima Fidei divinae quatenus def.º Ecclesiae in contextu simpliciter requisita et sufficiens, ut authoritas dei revelantis aplicet immediate veritati definitae, imo def.e Ecclesiae posita non possit non aplicari veritati definitae immediate revelatio divina, quae ante defin. non erat absolute aplicata. 2.um, quod continet nostra assertio est, veritatem definitam non esse de Fide divina, dum creditur propter authoritatem infallibilem Ecclesiae, et vere credi poss. et aliter creditur. Haec duo asserta in hoc et sequentibus capp. probaturi sumus, et 1.um in praesenti cap. ut facilior pateat via ad 2.um quidem existimo nostrum 1.um assertum non negari a PP. Vasquez, Suarez, Conin. Fasol. Praeposito, Albertinis et alijs probarum suis in praecedenti cap. relatis, ut ex dicendis constabit, tamen si in 2.o nostro asserto nobis opponantur. —

Fundamentum mihi oio efficax ad 1.um hoc nostrum assertum probandum ita hec. veritas sic facta per hanc propositionem Ecclesia est infallibilis authoritatis in ijs, quae circa religionem christianam definit; sive per hanc Deus assistit Ecclesiae ne ulla ratione erret in ijs, quae circa religionem christianam definit; sive per hanc Ecclesia est infallibilis veritatis ex speciali assistentia Dei in ijs, quae definit (hic n. est propositio ss. equipollentes tamen si terminis aptiss.e res significet) veritas, inquam, per has propositiones significata est immediate revelata a Deo, et creditur Fide divina ut est certum inter Catholicos ex Paulo 1.a ad Timot. 3. ubi dicit Ecclesiam esse columnam et firmamentum veritatis et ex alijs locis sacrae scripturae ex quibus id aperte constat ut in tract. 2. late ostendemus. q. eo ipso, quod ecclesia definiat aliquam veritatem est vere de Fide quod Ecclesia sit infallibilis veritatis in ea def.e et consequenter est de Fide, quod res definita sit, ut definit.

Quia

Quis vel vim referemus refutando ea, quae ad illam aliqui revocant.

Ait quod sicut ergo aliquis, non est revelatum quod Ecclesia dicat rem ipsam veram, sed quod non possit falli, nec fallere; quae quidem est diversa veritas, ut est certum. Haec sane solutio futilis omnino est, probo rem primum quod licet sit diversa veritas dialecticis rigore quod Ecclesia non possit dicere rem aliter, ac est, ab eo, quod dicat rem ipsam veram. At quicumque id prius affirmat necessario, quod Ecclesia sit infallibilis veritatis in iis, quae definierit, imo rem omnem, non est aliud ex quo. Dubium asserere, quod Ecclesia non possit dicere rem aliter, ac est quando rem aliquam definit, ac dicere quod Ecclesia sit infallibilis veritatis in iis, quae definit; quoniam impossibilitas quae enunciatur de Ecclesia ad dicendum rem aliter, ac est, non est ea impossibilitas quae convenit rebus inanimis aut brutis, quae ideo nequeunt dicere rem, aliter, ac est; quia nequeunt eam ullo modo dicere; sed est impossibilitas ad dicendum rem definitam aliter ac est, et dicendo illam, quod id est, ac dicere, est necessum, quod Ecclesia definiat rem ut in se illa definiendo, sive ex supposito quod illam definiat.

Propter hoc forte aliter revocant adversarii, nempe illam revelationem non sufficere, ut veritas sic et nunc definita sit de Fide: quia adhuc admissa illa revelatione quod sit Ecclesia sit infallibilis veritatis in iis, quae definiat potest negari quaevis veritas, antequam definiatur, eo quod ea revelatio dicta est illum conditionalis, ut est certum, et licet posita definitione Ecclesiae nequeat negari actus qui ex illa conditionali, et ex tali definitione deducitur non est actus ipse de Fide: cum conditionalis illius non sit vere revelatum, quod veritas definita non sit eo ipso de Fide si aliqui tale ipsa non vocant. Nihilo solidior est solutio hac positione. Sed si quae funerem ... quia licet obiiciunt, quod actus ex illa conditionali per revelata, et ex definitione Ecclesiae deductus non sit Fidei, ut in nostra doctrina omnino certum. At non propterea dubium ipsum quod per talem actum de se credit non spectat ad Fidem. Spectat quidem, ut iam ostendo.

Demonstratur enim quia illa veritas definita intra obiectum materiale Fidei divinae, quae potest credi prime et attingere propter auctoritatem divinam. Sed veritas ab Ecclesia definita potest ea,

ipsa

ipi creditur propter authoritatem divinam proxime et adaequate, sive, per tradita modo dicto eo ipso quod sit de Fide quod Ecclesia est infallibiliter veritates eius, quas definit, quia cum propositio haec sit de Fide, fit quod veritas ab Ecclesia definita attineat eo ipso intra obiectum Fidei divinae quia eo ipso, quod sit de Fide propositio haec Ecclesia dicit infallibiliter verum si definiat aliquam veritatem, est etiam de Fide haec propositio Ecclesia dicit infallibiliter verum, si definiat Christum esse visibilem in ea parte, quae proprie includitur in aliqua visibili; est de fide si visibile ipsa de Fide sit; Ut supponere ex ipsa rei existentia

Ex dicendis cum tota sententia in disp. 21. Concedo quod authoritas divina est motivum proximum et adaequatum illius actus quo enunciat conditionatam veritatem infallibilem de Ecclesia definiente Christum esse visibilem quia eadem authoritas potest esse motivum proximum et adaequatum illius actus, quo enunciet veritatem infallibilem non conditionatam absolute de Ecclesia definiente Christum esse visibilem si supponat existentiam talis definitionis. Consequentia evidens est ex dictis, quia motivum sufficiens ad enunciandum conditionate praedicatum aliquod de subiecto, quando absistitur subiecti existentia, absolute est sufficiens ad enunciandum absolute praedicatum de eodem subiecto quando istud supponit existentem etc.

Sententia in praecedenti cap. statuta, eiusdemque vis facile explicatur, suadetur

Cap. 4.

Visa mihi est non concludens ratio in praecedenti cap. facta pro assertione ibidem statuta si illa recte percipiatur; propterea quod illam clarius exponere necesse duxi: Et quidem vis rationis in hoc consistit quod illud motivum sit sufficiens, ut intellectus enunciet per se ipsum absolute praedicatum de subiecto, supposita ratione seu existentia talis

subiecti

subi, q. e sufficiens motivum ut moveat ennunciat per actum conditionatum, item possibilitatem dicam de eodem subo, q. vero vincit ad suam existentiam n. supponit; quam possunt duo sedenter: nam alter immediate absolute, et alter immediate conditionate de eodem obo, solum differunt in hoc, q. alter ennunciet conditionate, alter vero absolute praedicatum de subo, adeo q. necesse n. e ferantur in obum ex diversis motivis, sed sufficit, q. ex eodem motivo eandem veritatem ennuntient, cum hoc solum discrimine, q. alter conditionatus nullo modo supponit existentiam subi, de quo ennunciat praedicatum; alter vero absolutus supponit ex suo modo tendendi existentiam talis subi. ~~Et~~

Exemplum proximae doctrinae sit in his actibus (et in infinitis alijs, quae possunt adduci) quidquid e homo e vivens. Hic homo e vivens: n. v. Ita apponit terminus homo et vivens rite appraehensa detorquent intellectum ad hunc assensum quidquid e homo e vivens, qui e assensus conditionalis ita apponunt terminum hic homo (signato aliquo) et vivens rite appraehensa cum existentia ex parte terminis hic homo detorquent intellectum ad hunc assensum hic homo e vivens. Et hi assensus affirmat, q. assensus iste: hic homo e vivens q. e assensus n. discursivus, sed tamen (ut saepius, imo semper e) habet pro obo formali ipsam connexionem extremorum seu evidentiam obi, quae se ipsa detorquet intellectum q. eadem evidentia intrinseca tam detorquet ad assensum conditionatum q. n. apprehendit subum ut existentem, quam ad assensum absolutum, q. apprehendit de subo ut existentem, quod satis non videatur.

Hoc autem clarius videtur in re nostra. Nam illa auctoritas quae sufficit detorquere intellectum, ut q. Ecclesia si actu definit Christum d. ee visibilem credat conditionate illam dicturam infallibiliter veram, id definiendo sufficit quoque detorquere intellectum, ut q. supponit definitio

Ec—

s. Ecclesia credat debit absolute; Ecclesia dicere vera, quatenus exi-
stentia deff[initio]nis in conditio, ut illi applicat absolute, veritas
infallibilis ex vi testimonii, ex vi cuius poterat enunciari conditio-
nate, ut existentia cuius dis habet in conditio, ut dicta en-
nunciet per actum absolute illud idem, quod diceret, quod per actum conditionatum
enuntiabat ex eodem motivo, quo mediante actu conditio-
nato id ennuntiabat: cum ergo authoritas divina sit sufficiens
decrare proxime et adequate intellectum, ut quando Ecclesia actu definit
Christum D. esse visibilem credat determinate illam dicere infalli-
biliter veram id definiendo, sufficiet et decrare intellectum ut credat
absolute ecclesiam dicere infallibiliter veram definiendo sic
quod nunc Christum D. esse visibilem; quae vere diximus in
disp. 5.

Itaque cognitio illa qua cognoscimus Ecclesiam definire
quod revelatum sit a Deo in S. SS. Christum D. esse decem, voluntar-
ius; potest esse actus ad credendam revelationem per actum divinae veritatis
iste non est fidei divinae, quoniam non pendet imp[ediate] ab authoritate
divina, in qua illa ipsa cognitio per conditio, quae applicat
authoritatem divinam ut testificantem quod haec def[initio] sit infallibilis
credat quod actu imm[ediate]; qui ex motivo credendi supponat exi-
stentiam talis definitionis qualis est haec iste, credo hanc deff[initionem]
esse infallibiliter veram quod id Deus dicit; qui quidem actus est proprie
fidei divinae, et deservit ei ut credat Deum revelare propter
authoritatem divinam qui revelat hanc singularem deff[initionem] Eccle-
siae esse veram revelare ut ergo deum definire, esse ut definitiva
de suis veritatibus includit in actu priori, ut post in toto
actuali, ut ex se evidens, ut diximus in disp. 9.
in cap. ultimo procedit.

Ex his ipsis patet solutio illius argumenti, quod
2.º Sec. in cap. 2. relatum vidit: nam ad fundamentum principale negandum
est

ē minor: nempe negandum ē, q[uo]d aliud quid reddit veritat[em] ab Ecclesia definitam n[on] nitatur auth[orita]ti divinae, in ad cuius probat[ionem] dicimus q[uo]d licet n[on] sit aliud Fidei aliud illi, quo per authoritatem ut credatur de s[ensu] ipsius ē verum; ac per eand[em] ... veritas credi per eandem authoritatem divinam etiam conditionem, et sic sufficit ut ea sit obiectum ... Fidei divinae, diximus res[ponsa] definita ad ... veritate def[inita] Ecclesiae ē quidq[ue] ... dirimenda ... existat ... transit in absolutam ... sub qua facta ē. [illegible]

Ecclesiae

Solu[tio] ... Sed per efficaciter n[ost]ra doctrina ... ea revelatio ē conditionata ... dein[de] solu[tio] ab existentia ... sic ... q[uo]d diffinitio existat ea revelatio ē absoluta et ... quamvis denuo fiat ... incipit ē absoluta ex q[uo] patet ... firmatio ... ē implicatio ... falsa conditionata ... transeat in absolutam ... sub qua facta est.

Veritates ab Ecclesia definitae n[on] ē ex illius authoritate de Fide divina

Cap. 5

Q[uart]a pars n[ost]rae s[ententi]ae erat veritates ab Ecclesia definitas n[on] esse de fide divina ex ipsa authoritate infallibili Ecclesiae, idest n[on] ē de fide divina quatenus creduntur propter authoritatem infallibilem Ecclesiae illas definientis: Sunt ... quos in cap. 2 ... prima s[ententi]a re- ... nimirum ... ad ... negare per efficaciter ... Asserit ... q[uo]d authoritas infallibilis Ecclesiae vere ē ... adaequate distincta ab authoritate divina, nullum ... posse ē ... Fidei divinae ex eo q[uo]d propter illam authoritatem credi possit. Haec ... ē ... examen:

Quod:

Pr.ᵒ q̃ auctoritas Ecclesiæ ex eo provenit infallibilis, q̃ nequeat decipi, nec decipere; hoc autem n̄ ē aliud q̃m, q̃ providentia passiva, q̃m agit Ecclesiæ Deus, ut def.ᵈ, de qq. loquimur, talis sit ut nequeat cu illa stare ut Ecclesia doceat dei aliter ac illa se hēt in se; nec possit affirmari aliter ac iudicat ab Ecclesia, in quo tamen n̄ differt authoritate divina ut ex se satis patet; q. tu supremu authoritatis infallibilis Ecclesiæ n̄ differre authoritate divina.

Expendit rō proxime facta n. v. q̃ Ecclesia hēt infallibilem authoritatem circa def.ᵉˢ doctrinam, quæ ad religionem Christianam spectant, consistit in eo, q̃ Deus illa assistat tribuendo talia media qq. infallibiliter cognoscat veritatem, nisi q̃ reliqua media qq. in deceptionem induci posset. Ita tribuat illa media qq. Ecclesia ducat, seu proponat indefectibiliter doctrinam, ut illud iudicat, nescit q̃ cetera media qq. induci posset, ut fideles decipere et eo ipso sic, q̃ Deus ita se gerat authoritas Ecclesiæ ē infallibilis; ut ex se ē evidens, ex perfectionibus divinæ nempe sapientiæ et fidelitatis. Sic requirunt q̃ accidens ut hæc dentur ea media proxime dicta. In v. requiritur p̃ se immediate in rebus.

Confirmat hęc doctrina evidenter n̄ro familiari argo; nam si finxeramus Ecclesiæ hēre ex ipsa ea media quæ in proxime dicebamus qq. ut agnoscat infallibiliter veritatem sibi et ea indefectibiliter proponat, ut cognoscit ē infallibilis authoritas siquidem ēē infallibilis authoritatis, est præcise ēē infallibilis certitudinis in cognoscenda veritate, sibi et in proxime decipere seu fallere ē in q̃m Ecclesia infallibilis authoritas si hēat prædicta media, et ea hēat aliunde q̃m a Deo, l. ea hēat ab ipso Deo tu n̄ aliter operanti, et n̄ dependenter ā directione mea, et ultimatis ut ē certiss.ᵐ ergo

ita

in supponimus [illegible] infallibilis Ecclesiae non asserat Deus
[illegible] pro actione quatenus requiritur ut Ecclesia sit
media [illegible] [illegible] ostendimus errorem in hac ergo non
exprimitur per sed [illegible] quae exp. dicuntur requi-
runt ut ex parte [illegible] videatur Ecclesia, nam quidem quod illa sunt
requirunt solum immediate [illegible] actionis in genere [illegible] effici-
entis media.

Ex [illegible] [illegible] Auctor, quod in [illegible] in
cap. [illegible] opposita sententia falsum quidem est, et in princi-
pio asserit quod [illegible] Deus [illegible] sufficiens per Ecclesiam [illegible]
veritate quam Ecclesia definit, ut in praecedentibus [illegible]
c. ad [illegible] probatur illius Auctoris dicimus falsum esse quod illa
testimonia Sacri textus intelligantur de Ecclesia, sicut in-
telligi debeant de Ecclesia et apostolis eorum per utrosque [illegible]
quibus [illegible] Deus: Alia tamen sunt de Ecclesia ut venit
in [illegible] [illegible] Deus non [illegible] illi denuo revelat, ut in cap.
[illegible] notabimus suo loco cum ibi sea [illegible]. Approbat
Auctor [illegible]; negatur consequentia, licet Deus sit, qui specialiter
regit Ecclesiam, non [illegible] quid ipse per illam sed [illegible] Ecclesia loquente,
quae quidem non [illegible] loquitur, licet moraliter tribuatur locutio Deo, eo
[illegible] [illegible] mane illi tribuunt, quae alius dicit, a quo educitur est, cuius
rei exempla S.S. familiaria et aptissima apud [illegible] [illegible]

Add. confirmatio [illegible] verum est Auctor Deo, cui tribuit
error [illegible] [illegible] testificanti: nam sicut ipsi tribuit, quod
loquatur veritatem oppositam, et autem falsum illud Auctor quod error tribuit
alicui solum moraliter Deo [illegible] solum moraliter tribuere error
Ecclesiae [illegible] [illegible] Affirmare ipse veritatem definitam. Ratio
est quod ille potissimum tribueret moraliter error Ecclesiae cui tali
error [illegible] tribuerit [illegible] [illegible]; [illegible] tribueret re-
[illegible] [illegible] ille deficeret ab obligatione quam sibi p-

p-

promissione imposuit providenda ecclesiae media, quae nec deciperet nec deciperetur: Ecclesia autem nulli obligationi deficeret, si ea diligentia adhiberet quam adhibere debet, et adhibere quae solet; cum ad hanc sola ipsa teneatur, nec aliud non est in eius potestate. —

Ad confirmationem quoque contra fractionem Ministerii, quod Deus non diceret mentiri pro ea forma Ecclesiae, quod quidem opus erat, et etiam locum in esset porta Dei: diceret autem mentiri pro illa promissione, qua promisit assistere indefectibiliter Ecclesiae, ne deceinde definiendo erraret. Imo nec pro hanc promissionem mentiretur Deus, ut ego opinor, sed esset infidelis non adimplendo promissa, quae a Deo in multis de merito gratiae sanctificantis, et in multis de incarnatione. Ad 3.um contra fractionem patet ex dictis in probationibus nostrae assertionis, non requiri quod Ecclesia dum decernit infirmetur pro auctoritate divina, ut intelligat, et sit infallibilis auctoritate, sed quod consideret eius assistentia infallibili spiritus Sancti qui continet in mediis infallibilibus, ut cognoscat certe veritatem, eam quae ut Concilii proponat, quae media a solo Deo tribuuntur, quoniam ab illo solo tribui possunt: hoc tamen pro actione est dispositio auctoritatis infallibilis Ecclesiae, uti ostendimus. —

Ex dictis in tota hac disputatione facile colligitur dictis omnis revelationis Dei, et mysteria fidei christianae esse obiecta fidei divinae, atque adeo posse credi per actum elicitum ab habitu fidei infusae, a quo de quo revelatio Dei sit obiectum formale fidei divinae, ut opinatur Pater Suarez: relatus disp. 6. sect. 3: nec quod revelatio se ipsa prodat se esse divinam, ipsaque sufficiat, ut illi applicet auctoritatem Dei ut Pater Suarez et alii eiusdem loci citati tenent, sed quod definitum est ab Ecclesia, Deum revelasse easdem mysteria et omnes veritates quas ecclesia christiana, tamquam dogmata fidei proposuit et ea definitione ecclesiae postea fiunt revelationes ipsae dogmaticae proxima, quae fide divina credi possunt. Ut de aliis

Ur—

Veritatibus in hac dispositione com

[illegible]

Pars Secunda

De Quiditate, et proprietatibus Fidei divinæ.

Iam facile quiditatem et proprietates Fidei divinæ infusæ ex proxime dictis in disputationibus et maxime illis expendendæ sunt. Et quamvis plura dixerimus post quam Fidei habitum vere divinum esse in ea omnia cum reliquis habitibus infusis, atque habitibus infusis intellectualibus in ea hic discutiendo sed uti propria de habitibus infusis in communi, si quæ vero nova fuerint ad ea, quæ præ manibus habemus, illa breviter mutuata supponimus, et reliqua, quæ propria et specialia Fidei divinæ sunt ex professo, ut patet, discutiamus.

Quæ sit propria et quiditativa Definitio Fidei divinæ

Disputatio 12.

Definitio Fidei divinæ infusæ ab Apostolo exhibita proponitur.

Caput Primum

Celeberrima est inter Patres et Sacræ scripturæ interpretes definitio de Fide divina infusa Divi Pauli ad Hebr. 11. *Est autem Fides sperandarum substantia rerum argumentum non apparentium*: quæ non aliter discutienda in præsentia curavimus: et quia hæc est

probabili: Sed quia ad maiorem huius doctrinae claritatem maxime necessarium est illum textum exponere, disputatio erit quinque dividenda. 1° an in eo loquatur Apostolus de fide, quae est virtus intellectualis? 2° quid sit eorum verborum legitimus sensus? 3° an ea verba sint vera et continua definitio? 4° an loquatur de fide informi, vel potius de fide formata? 5° denique an ea verba sint vere definitio, an potius encomium fidei? Circa haec non deerunt, vel haeretici, vel catholici contra sententiam futuram.

Et hic Erasmus in scholiis, et alii Paulinis verbis docet non intelligi verba Apostoli de fide quae est virtus intellectualis, sed de tribus intellectualibus virtutibus, sed de fiducia. Sapit quidem Erasmus, si non satis explicat doctrinam lutheranorum, qui fiduciae tribuunt quidquid divinae fidei infusae catholici tribuunt: in hac ipsa Erasmus exponit. videtur ei S. Damascenus qui lib. 4. de fide cap. 11. dicit duplicem esse fidem, alteram qua credimus mysteria revelata, et aliam quam his verbis explicat: fides est sperandarum rerum substantia, argumentum non apparentium, aut minime dubia, aut ambiguae spe qua confidimus fore ut ea quae nobis divinitus promissa sunt, quae postulamus, consequamur. Hic ille quem sacris docere sl.

Hac ipsa exponit. Arguit Erasmus ex eo quod Abraham fuerit receptus in iis, quae credidit, nam credidit filium, vel ipsam moriturum et resurrecturum, ut Dei promissa adimpleret cum tamen mortuus non fuerit, nec resurrexerit filius, quia non loquitur Apostolus de fide Abrahami, quae est virtus intellectualis, sed loquitur etiam de illius fiducia. Hic accedit quod ea quae Apostolus in verbis relativis dicit, potius conveniunt in spe, quae est fiducia, quam in fide quae est virtus intellectualis: nam spes est substantia, id est existentia earum rerum, quas speramus dum re ipsa non possidemus: siquidem dicimur eas possidere in spe, ut mox nos ipsi dicemus 2°:

Sed in

17

Omni in e in p dictis pauli verbis sermonem de Fide divina que operis a virtutibus internis ultimis vaca ex tribus Theologis. ita tenent Sancti Doctores Concilium Arausicanum. item Augustinus et Hieronimus a P.re Vasquez referendi et relati. Bernardus in 8 sal qui habitant ser. 10. et 7 tomus Bedoreus et Oecumenius ad verba Pauli relati. Accedunt antiqui scholastici Magister sententiarum Bonavent. Paludanus. Gabriell. Maior Almainus et Alensis, quos assumat refferunt P.r Vasquez D. S. Thom. in 1a 2æ in lect. 1. ad eum locum. deinde in 2a 2æ quest. 4. art. 1. corpore Scholastici interpretes Caietanus Aragon. Bañez, loria Patranus et Iderum Societatis P.r Valentia hic q. 4. dub. 1. P.r Vasquez 1. 2æ. disp. 203. cap. 2. P.r Belarm. lib. 1. de iustif. cap. 5. P.r Suarez de fide disp. 6. sect. 2. P.r Comin. disp. 14 dub. 1. P.r Hurtado d. 36. P.r Granado. controv. de fide tract. 12. d. 2. P.r Hurt. d. 49 sect. 2. denique expositores Sacræ Scripturæ et potissimum Nicolaus de Lira Andreas Tuscienus et ex nostris eruditissimus P.r Salmeron tom. 3. in Paulum d. 20. P.r Ribera P. Iustinianus et P.r Cornelius in Epist. Pauli ad Hebr. alibi relatus.

De his ad locum sciat expositis Erasm. haeretica qui se velit eius mi expositio ortis ex Erasmo et menti infesta, tale q. illa ei que heretici iuvent agnoscere tenuerunt. Sed nulla tenuis in Sanctiss. Damasceno orta est ea expositio et ex illis minus catholico. si verba que Sanctiss. P. retulimus. Divina expositio non bene, qm ex illubitiss. accipiunt Bañez d. P.r Valentia P.r Turrianus et P. Granado erronea esse censent. et denique Aragon temeraria, quod eadem temeraria sit indubitatum mihi est, et alioqui suspecta maxime in fide utpote quod ex Erasm. manarit, et licet P.r Hurt. non faciat fidem Aragoni, et Bañez, qui Erasmum

referunt [illegible] exigi[illegible] verba quae ipse ostendit, suae erat-
mus in ea exposit. n. [illegible] [illegible] D.D. [illegible]
Vasquis [illegible] sua fide [illegible] debeat, ad quae erasmi
refert iussa Inquisitionis obliteranda e.

[illegible] Paulus loquitur de Fide, quae virtus
meus [illegible] quidem [illegible] in iis verbis definit Paulus cap. [illegible]
de qua in fine cap. praecedentis dixerat iustus autem ex fi-
de vivit [illegible] vivere ex fide, quae est virtus Theolo-
gica pertinens ad intellectum, ut contra in doctrina catholica
[illegible] de gratia iustif. ostenderemus. ita loquitur Paulus
de hac fide. [illegible] quod paulo post fidem quam definit, intelli-
gimus inquit Apost. n. 7. aptata esse saecula verbo Dei, ut ex
invisibilibus visibilia fierent. per fiduciam autem non intelli-
gimus Deum in tempore condidisse ex nihilo ea quae vere
condita sunt, quae [illegible] intellectu cognoscimus ut a Deo facta
omitto alia quae in Sacris [illegible] probare ad [illegible] quae ea cla-
rissima [illegible].

Quae vero in oppositum [illegible] nullius momenti
sunt. nam [illegible] falsum est quod Abraham de Isaac crediderit filium
suum moriturum et resurrecturum nec verba Pauli id [illegible],
sed non ita arbitrans quod et a mortuis suscitare
potens est Deus. Iudicabat certe Abraham [illegible] quidem
quod casu quo Isaac reipsa moreretur, Deus ad vivos revocaret.
ut sua promissa fidelissime impleret. [illegible]
sua [illegible] facile diiecit, quae per illa ut fidem
[illegible] ut credere est, deinde [illegible] Bellarmin [illegible]
ad quare fiduciae, ut ex illorum explat. cap. 3. [illegible]
[illegible].

Explicatio quorundam ad verba in praecedenti cap.

velat

relata ex Paulo, Alijs ex libentibus reiicitur

Cap. 2.

Statuto iam loqui Apostolum in praedictis verbis de Fide quae est vivens, sponte intuemur proximum et legitimum eius sensum scrutaturi, relicto tamen prius, quem alij tribuunt et qui nobis minus probatur, quem quidem in praesenti cap. confirmabimus. Aliqui igitur ex ijs, quos in praecedenti cap. retulimus, existimant vocem substantia, qua Apostolus dicit, significare initium et exordium, quoniam sicut substantia est initium reliquorum accidentium et operationum, ita Fides initium est totius vitae spiritualis, reliquarumque virtutum ac proxissima spei. Verum haec expositio vocis substantia apta non est: quamvis enim Fides vere sit initium totius vitae spiritualis ut ex Concilio Tridentino nos sess. 6. cap. 8. constat. At non in hoc sensu accipitur a Paulo; quia consideratio haec est pure speculativa, quae ad intentum Apostoli nihil conducebat, ut inferius expendetur.

2° dico et dicitur Fides dici ab Apostolo substantia rerum quae sperantur: quia res dum sperantur non habent aliam substantiam, seu aliam essentiam actualem, quam apprehensam per fidem ex. gratia Beatitudo Patriae, quam speramus non habet actu aliud esse, aut aliam essentiam et substantiam, quam illam, quam per cognitionem Fidei habet, quoniam proprium est cognitionis dare rebus, quae actu non sunt aliquid esse, seu aliquam substantiam, cum ergo Fides sit vera cognitio intellectus dat esse praedictis rebus quae sperantur, cum hae non habeant esse actu in seipsis. Hanc explicationem dividiorem adhuc tribuit P. Hurt. ubi supra asserens ex Aristotele 3. de anima cap. 5. 7. et 8. quod intellectus actu intelligens sit ea quae intelligit: et confirmat ex somniantibus, qui quidem interdum tam vive amicum adesse apprehendunt, ut brachia ad illum amplectendum iaciunt; itaque, inquit P. Hurt. tam vehe-

mê-

vehementer a fide rebus sperandis [illegible] ad se pertinentibus ut illis vicini esse videamur; et hoc est dare illis substantiam, seu subsistentiam, id est, repraesentare illas ut veluti esse existentes.

Illustrant et explicant proxime dicta in textu lectio Siriaca, quae ita habet: Fides est persuasio et certitudo de iis quae sunt in spe perinde ac si iam existerent actu. Velut habet apud Cornelium est dicere Fides persuasio super iis quae sunt in spe perinde ac si essent ipsis in actu. Sed [illegible] Chrysostomus, quoniam ea inquit quae sunt in spe sine substantia putantur, fides eis esse substantiam. resurrectio non dum facta est neque dum est in substantia. Sed Fides facit ea subsistere in anima nostra. Refferunt D. Cornelius et S. Thom. verba alia quae [illegible] fauere posse credit, sed illum Dd. tenent aliam expositionem diversam; denique verba illa argumentum non apparentium eo pacto ab iis DD. explanant, quo in sequenti Cap. a nobis exponuntur.

Negari revera nequit quod Fides ex sua natura habeat praesentare menti ea omnia quae creduntur, et coinde exactissimum quae sperantur cum id sit proprium cuiuslibet actus intellectus percipere quod certissimum est pro certo. certum est Fidem ita praesentare menti obiecta ut reddat intellectui [illegible] certum, cum vere ipsa sit [illegible] certa ut [illegible] ibi ostendemus. Non existimo Apostolum motum reipsa fuisse ex iis quae sapientissime notat ut Fidem appellaret substantiam sperandarum rerum: Ceterum non eam appellat substantiam, quoniam formaliter exerceat ea munia, sed quoniam illa officia exercendo habet instar substantiae quod proxime assimilatur rerum sperandarum.

Hoc quod proxime diximus multum nobis suadent in [illegible] dicenda in Cap. sequenti. Deinde quia ea doctrina speculatione sumpta nihil illo refferebatur ad intentum Apostoli qui quidem extendebat ut Hebreos in fide, spe et patientia confirmaret ne Judeorum vexatione a fide Christi recessissent; ad hoc autem

nihil

nihil odo refferre eis exponere que mig. Philosophia si. Ex illo speculatiua, sed alia, que ad internum fidelibus adducerent. Big.
Si ex eo Apostolus appellarit Fidem Substantiam q. Duarum sententia tribuat rebus creditis esse, et substantiam non sane dixisset esse substantiam sperandarum rerum, sed credendarum, cum eiusdem pacto sit substantia rerum timendarum, ut supplicij eterni; imo et aliarum que nec timende, nec sperande sunt. Dixit q. Apostolus substantiam sperandarum rerum, propter aliquid, quod Fides specialiter exercet in spe rerum.

Septimum Pauli sensum verba ex illo relata explanans.

Cap. 8.

Reiecta aliorum expositione ... in summa subiicimus, cum substantia sit, que per se existat, et substantia accidentibus ea sustentando et generando. Apostolus appellavit Fidem substantiam sperandarum rerum, quoniam Fides est, que spem quasi generat et generatam sustentat quasi diceret: Ut substantia vg. adeo substinet accidentia ut nequeant haec nisi in illa existere nequeant q. deficiente substantia deficienti ita Fides eo vg. sustentat spem ut nulla in nobis futura sit spes nisi sit Fides, que illam fulciat et sustineat; inde q. deficiente Fide spes, et contrario deffecit: Hec sane mens Apost. tametsi ... veritatis sit, q. Fides ut que firmissima representatio rerum promissarum, educatio q. mentis est efficit in ... credentium, q. ita res speratas cernat quasi certissime existentes, et hinc ad illas sperandas moveant, et in illarum spe perseverent.

Hec explicatio multis quidem suadetur ... ex ipsa voceque in greco habet que est hipostasis. Hec n. vox basim et fundum quasi superimposita substentant et firmant, sic fac ... ita sit

e fundu, q. cui spes innititr, Vel e ex duplici Significat. qm apud Hebreos vox Substa Sit: ab Hebr. n. substa vocat Etzem, id e, os, q. instar ossis rem fulcit, et stare facit: aliqn vocat Maamar id e, statio, seu statio; q. rem stare, seu subsistere facit. Vo q. Fides apud Hebreos dr Emuna id e, veritas, certitudo, stantia, stabilitas, qua res solide certo, firmiterq. subsistit a radice Aman, que e firmavit, fulcivit, stabilivit, rem firmiter subsistere fecit. Fo ex lectione, qua frequenter utit August. qui pro sperandarum rerum legit sperantium, tralt quod q. vox, que in Graeco Sit, utroq. pacto verti potest si legamus substa sperantium, n aliter pot apte explicari qm dicat Fides substa sperantium ergo e illorum firmitas et stantia seu id pr quod Sperantes stant firmi in spe. —

Ultimo id suadet, q. sensus iste aptissimus e ad id, qd Apostolus intendebat. Enim vo Apostoli incumbebat, confirmare Hebreos in Fide Xpi, in confidentia et patientia dixerat n. in cap. precedenti n. 35. nolite amittere confidentiam vestram et in num. sequenti patientia vobis necessaria e. Et ad qd dixerat etiam e necessaria Fides Iustus autem meus ex Fide vivit, id e, perseverat in vita spirituali: Hoc ergo q. confirmat Apost. Fidei def. et proprietatibus inquiens Fidem ee fundum et substam spei, q. tam certum e qm, q. nequeat, quis sperare beatitudinem per patientiam in laboribus et vexationes nisi credat illi ee pro bonis operibus beatitudinem retribuendam. —

Argum n apparentium. Argum aliqn significat rem qua aliquis probabiliter ostendit, ut docet ex Tullio in partitionibus: propriae tn sumitr pro re, qua certo concludit propositum ut idem Tullius in academicis quaest. lib. 1. et praecipue Arist. in Rhetorica ad Alex. cap. de argo in hec verba argum autem e, sic n. Elenchum interpretamur, qd aliter Se re n pot, atq. ipsi dicimus: Aliter hoc potissimum intellig ad de argo obiectivo in praesenti tn rem

e

i argu ae ignitio, qua intus occurrens, firmiter assen-
tit obj. ac si illud oculis ipsis cerneret. Per huic exponit. que
cois i vox graeca Elenchus, que idem e ac demonstratio, Ut paulo
antea diximus ex autore, quem graeca Bufilarum legit
demonstratio Theodoretus et Oecumenius manifestatio; Aug. pro-
batio rerum, seu probatio convincens Chrysostomus vero lu-
cida revelatio. denique S. Thom. sequutus S. Anselmum
sumit argu pro effectu illius, hoc e, pro firma adhesione
mentis ad obm, que ex argo factu convincenti generat.

Non apparentium, id e, eorum, que aliunde non apparent
quam ex ipsa fide etc. que verba addemus aliquid inferius
in disp. sequenti, hic solum notandum e non negari his verbis
per fidem posse esse eorum, que aliunde possint certo sciri et cognosci:
q. revera plura sunt, que non solum per fidem sed per alios scien-
tificos actus successive cognosci poss. sensus q. illorum verborum e
fidem ee manifestationem eorum que ex nullo alio principio cognosci
possunt, quod quam sit verum nulli non facile constat.

Ex huiusmodi dictis colliguntur tria. 1. sensum divinum
illorum verborum que retulimus ee hunc fidem e fundum fulcientem et
substentantem spei, et manifestationem eorum, que non videntur: atque hinc
colligitur 2. illa sit verba e unq divinum defs quia 2a pars
sit repetitio prime, ut ea huiusque dictis vidas. colligitur tum 3
quod dicta verba esse defs fidei ut abstrahit a formata et
informi, q. ea, que hucusque diximus, vere conveniunt fidei
sive formata sit, sive informis, ut est clarum: per quod diluitur
auctoritas non est Gabriel, qui loco supra relato dicit defi-
nitionem ab Apostolo fidei formatae.

Dialectica fidei def. ad Apostolicam e formata

Sect. 3. omit.

Caputum

Ex ipsis quinque, quæ in c. 1. dicunt proposuimus, solus superest secuturus an ea verba integræ defs. nam Erasmus negat ea esse defs. ait quæ esse solus encomium fidei dicere, seu fiduciæ, de qua illis dicta verba interpretat, qd Erasmi seq tam qui fuerunt Stapl. et Valent. v. b. dicunt eq ee temerarium, et Pererius et Salmeron, oes in Theolgi et multa quids docent p dicta verba ee defs. licet quidam addant ee defs descriptivam; solus Adam ibi supra conat ea verba de defs quiddi-tativa fidei exponere, quæ in re illis æquat; tamet si aliquanto aliter, accipe defs fidei infusæ eo verbis Pauli relatis nos primamus.

2º ut defs quidditativam et dialecticam fidei infusæ subjiciamus prius iacienda est. defs. fidei in coi, quæ ita habet fides est assensus ad alterius dicta ex ejusdem dicentis testimonio in qua defs. vox assensus h[ab]et locum generis, quoniam in eo conveniunt fides cum scientia opinione et cum experientia, nam oes ii sunt assensus in particula ad alterius dicta ex ejusdem dicentis testim. h[ab]et locum differentiæ quia hoc differt fides a scientia opinione, et expª, qd hæ aliunde, non ex testimº Pcessione intellectuali innitent. fides v° ex testim. dicentis ea, qd assentit.

Circa defs primo oportet notandum est consulto dixisse nos fidem ee assensum ad alterius dicta ex ejusdem dicentis testim. nec v° dixisse propter dicentis testimonium ut abstrahamus a sententia de qua dicemus nempe an testimonium loquentis sit ratio motiva fidei an v° sit sola conditio, quam in re diximus ut dicemus ut supra dicemus est, constituimus tamen in eo qd fides oio pendeat ex testim.

Loquentis et dependeat ex illo tanquam ex obiecto formali, sive ex obiecto tanquam ex applicante. Rursus nomen testimonii et obiecti intelligitur locutio externa, et quod dicitur obiectum, quo Deus verbo intellectuali vel aliis alteri affirmando significat, ut genus illud sit.

Cum fides distinguatur in tot species quot authoritates Loquentis exsurgunt, et per se adducuntur authoritates formaliter sumptae, unaquaeque fides in sua specie definitur, facile est propterea definire ad omnia fides accommodate formam; nam fides humana est assensus ad ea quae homo dicit ex ejusdem hominis testimonio, et similiter fides divina habitualis acquisita et infusa hoc pacto definienda est, assensus ad ea quae Deus dicit ex ejusdem Dei testimonio; ceterum quae definitioni addendum superest nomen assensus accipi, ut abstrahit ab assensu habituali et actuali (licet [illegible] habitui sit, quia proprio est assensus et non habitus) quod utrique fidei definitio [illegible] adjicere est. [illegible] facile est dicere fides habitualis est assensus habitualis [illegible] aut fides actualis est assensus actualis [illegible].

Duplicem esse fidem divinam, aliam acquisitam, seu naturalem, et aliam infusam, seu supernaturalem constat ex [illegible] de habitibus infusis [illegible] sublatis notis ab impostura, quam [illegible] ipsi illi impingunt. Fides divina acquisita est assensus naturalis ad ea quae Deus dicit ex ejusdem Dei testimonio; fides vero infusa et supernaturalis est assensus supernaturalis ad ea quae Deus dicit ex ejusdem Dei testimonio, quae definitio [illegible] dialectica est, et cum ad mentem doctorum non sit fides divina [illegible] et adaequate exprimit, nec licet aliquid [illegible] definitioni addendum putent, verba hic Dei [illegible] [illegible] ut definitio fidei divinae formae [illegible]

Ut assensus ad dei dicta ex illius testim.o obscure revel-
lantis, licet aliqui modo discrepantiam ex tn. eo particu-
la exprimendo in judicio, neque generis fidei, quae in hac
vita infundit esset ex sua vi et formali obscura non generica
esset propriu fides alter assensus, quo assentiremur dei
dicenti ex illius testim.o licet aliqui evidenter cog-
nosceremus deum esse, qui revellat ut late in lib. 3. d. ubi
etiam discutiemus an fides de facto existens sit ex
sua vi et formali obscura?

Solutio igitur videtur expectandum an def.o tradita
sit ad verba Pauli, quae superius retulimus conformata?
Et quidem si verba ex Paulo adducta propius et in textu
iacent attendantur videbuntur non esse def.o quidditativa, et in-
tegra, et non quidem quidditativa quia quod fides sit modo dicto fundamentum spei
non est essentiale et formale fidei sed proprietas, quae illius essentiam consequitur, imo vel
quod fides sit aliud fundamentum spei est illi accidentale: Rursus vel altera
pars def.is quidditativa sit, quoniam fides ex sua ratione formali habet ma-
nifestare eaque aliunde non apparent est tamen inadaequata quoniam non ex-
plicat id quod est praecipuum fidei nempe quod ferat ex testimonio dei
in verba quae manifestat etc.

Dicendum est in praedictis verbis Apostoli subintelligendum
esse id quod apostolus ipse iterum, ac saepe supponit in praesenti
cap. 11 ad Hebraeos ipso. 11. circa 2. verba relata nempe se loqui de
illo assensu, qui tribuit deo ea quae deus testificat, quem quoniam Antiqui
qui Patres divinis promissis tribuerunt hoc autem adiuncto sic fiat
def.o Pauli. Fides est assensus quo eo credit esse quae manifestat verba
quae aliunde apparent quia nempe ipsi deo testificanti, quae def.o ut ostenderat
perfecta et quidditativa est, et simul addiderit Paulus partem
illam, sine qua apte def.o consisteret, quoniam id deo sunt
potissimum intentum maxime conveniebat et hoc parte
Pau

Pauli verba ... Fidei in ... difficiliorem.

An Fides Divina Sit ex sua speciali ratione obscura?

Disp: 13.

Eorum supp.e quae circa hanc difficultatem ponitur Exponitur

Sect. 1.

Cum obscuritas aliud ... sit carentia claritatis ... veritatis quae in illis reperiri potest, dupliciter considerari ... in ... obscuritas, quoniam duplex est claritas seu evidentia quae in ... reperitur. Alia enim evidentia intrinseca et alia evidentia extrinseca. Evidentia intrinseca ... ex penetratione ... sive haec penetratio sit ... immediate ... apprehensione ... evidentia qua cognoscitur ... sive per demonstrationem aliquam ex propriis intrinsecis, atque haec sit per demonstrationem a priori et per demonstrationem a posteriori. Evidentia extrinseca ... propriis ... extrinsecis ... nulla ... quae ... cognosci evidenter ... evidens alicuius testificantis ... per memoriam ... clare ... evidens alicuius veritatis quamvis ipsius ... Est ... obscuritas duplex: alia ... carentia evidentiae extrinsecae, alia carentia evidentiae intrinsecae.

Dubium ... DD. an evidentia ... quam explicuimus sit proprie et simpliciter evidentia. Nam ... P. Vazquez, P. Turrianus et alii. ... P. Suarez, P. Hurt. et alii ... Sed mea quidem sententia dubium hoc ... nulla

nulla, nec est per discursum: nihil enim existimo quod evidentia interna sit, quae quasi per excellentiam dicitur evidentia, ut dicta est simpliciter enim addunt evidentiae extra, et absolute simpliciter evidentia; ut audiens absolute evid... mistake credo, quod quando absolute simpliciter loquendo de hoc, aut illud esse evidens sermo fit de evidentia interna; et potissimum id credo, quando de hoc aut illud videri aut non videri: nam improprie nimis modo hoc loquendi sic fit evidentia externa. Unde colliges obscuritatem, quae proprie et simpliciter talis est, esse carentiam evidentiae internae et externae.

Suppono porro Fidem esse obscuram, et hanc veram et formalem obscuritatem dicit carentiam evidentiae internae in quo quidem Scientiae, quoniam implicat terminis, quod assensus aliquis sit fidei et quod evidens sit ex propriis internis, ex... posit esse evidens (casu quo talis sit) ex evidentia testimonii divini, quae evidentia externa est. Hoc est quod Sancti PP. intendunt dicunt Fidem esse de iis, quae non videntur, de iis, quae quamvis ex vi fidei, nequeunt apparere aut videri proprie, quod idem est cognosci per evidentiam internam. An autem simul incertam fidem ita esse non apparentem. Ut nec ... quidem possit, cum alia cognitione actuali, ... clare videri id ipsum, quod creditur, experdimur intellectu dedisimile difficultatem, ... frequentius hoc loco tractat.

Suppono 3. Fidem divinam infusam elicere de facto in hac vita absque ullo discursu, ita ut ... evidentia tamen interna et extra se ibi ... Hinc autem colligere non est, quod habitus ipse talis sit ex se ... formali, ut ... alios ... qui non sine ... discursu ... Nec colligere est quod ... qui sunt evidentem evidentiam in attestante;

n(on) esse Fidei divinae 2° [illegible] rogamus [illegible] dic

de formali Fidei [illegible] formali [illegible]

ex ipso q(uod) assensus [illegible] auctoritas

Dei non est ex parte [illegible] nec est proprie fidei nec ab

habitu de formali infusi procedit, atq(ue) [illegible] intelligitur

n(on) requiri in actu fidei evidentiam, ut evidenter credamus misteria christiana

[illegible] dementia [illegible] oppositum [illegible] evidenter sed

[illegible] vel de misterijs Fidei christianae [illegible]. —

[illegible] difficultas [illegible] proprie dicitur

[illegible] sit ne proprie actus Fidei divinae [illegible] visio

aliqua [illegible] auctoritatis Dei [illegible] ipsa revelatio

[illegible] infallibilis veritas Dei in dicendo evidenter [illegible]

evidenter [illegible] evidentia intra [illegible] intuitiva sive abstractiva

[illegible] sit proprie Fidei divinae sit [illegible] obscura

[illegible] in actibus Fidei de facto reperiri in sit [illegible] formali Fidei divinae

[illegible] evidenter [illegible] sit [illegible] formali [illegible] de facto [illegible]

[illegible] difficultas [illegible] actus [illegible]

proxime [illegible] sit proprie Fidei divinae [illegible]

[illegible] habitu [illegible] de facto infundit [illegible] stare [illegible]

[illegible] sit proprie Fidei divinae [illegible] habitum [illegible]

[illegible] [illegible]. —

Fidem esse ex sua ratione formali obscuram aliquorum

sententia fert. Cap. [illegible]

[illegible] difficultas [illegible] positiva opinione

[illegible] aliquot Fidei divinae [illegible] ex [illegible] formali [illegible]

[illegible] assensus [illegible] evidentia [illegible]

[illegible] proprie assensus Fidei. [illegible] in [illegible] Durandus

in [illegible] d. 23. q. 9. n. 12. [illegible] opposita sententia [illegible].

Ba-

Bagnezius Bec l. apparit. 2 q. 3. P. Suarez de Fide disp. 3.
sect. 8 punct. 3. n. 19. Pr Granado. tr. 1. disp. 5. P.
Ganerus q. 4. dub. 3. 2. c. Oviedo Hurt. disp. 10. § 3. 4. et requi-
rit negat posse cognosci evidenter, q fidei revelationis divinae. Fa-
vet etiam his P. Carrim. d. 11. sect. n. 31. Refferi P. Va-
lenzia punct. 1. § 5. dist. ultima. Scotus asseruit, qd fides sit
evidens [illegible] ex quo
contraria eum refferent P. Suarez. denique in hac [illegible]
plures doctores huius temporis magistri.

Pr. 1a. Scia hoc qa. fides nequit esse evidens
sed talis esset absolute si esset cum evidentia in attestante, q nequit
esse cum eius mi evidentia. Minor supposita a nobis in cap.
1. ubi diximus evidentiam extra esse absolute et simpliciter
evidentiam: Maior vero pr. 1o ex coi sensu omnium theologorum
qui in eo distinguunt fidem a scia, q nequeat illa esse eviden-
tia, haec vero evidens sit: pr. 2o illa ipsa maior, qa fides est ex
sua rone et ab intrinseco libera in modo, quatenus potest intellectum
suspendere alteri ex imperio voluntatis sed quatenus ex
eodem imperio possit negare eaque, q fide credit, sed non esset sic
modo libera, si esset absolute evidens, ut ex se facile patet, et fi-
des non e absolute evidens. Maior huius syllogismi pr. qa
fides est ex sua rone intra virtutem intellectualem, qa est libera
modo dicto, siquidem supernaturalis virtutis nequit reperiri absque li-
bertate.

Pr. 2a eadem scia; nam si cognosceret veritatem dei
in dicendo, id est, qd sit infallibilis veracitatis, et revelationis divi-
na lumine aliquo naturali evidenti, si cognosceret lumine ali-
quo supernaturali et infuso; atqui fides cognosceret veritatem
dei in dicendo lumine naturali et revelationis ipsa lumine infallibi-
liter denique vice versa e cognosceret veritatem dei in dicendo
lu-

lumine in fuso et revelatio ipsa lumine nali: vel quia ipsa tamen non requirit ee fidei divinae assensus in revelatam q. lumine ... nam in eo si dicat veritatem Dei in dicendo revelatio divina cognoscit lumine aliquo nali, ... et ... eodem lumine cognoscere veritatem revelatam ... similiter si veritas revelatio cognoscatur lumine aliquo in fuso, nam hoc eodem lumine cognoscet veritatem ipsa revelata deinde si veritas Dei in dicendo cognoscatur lumine in fuso, revelatio lumine nali, aut e ... revelatio lumine in fuso ... veritas Dei in dicendo lumine nali, assensus ... revelatur nequit ee fidei divinae quoniam talis assensus non est ... supernalis, ... fidei divinae ... supernale ... supernali q. &c.

Dico ... Suarez, q. si revelatio divina cognosceretur evidenter resolveretur ... fides in illud ... per revelatio divina evidenter cognosceretur, ... illud ... ipsa Dei, resolvere fidei divina in aliud ... in authoritatem divinam q. ... medium aliud ab authoritate divina ... q. cognoscere evidenter de revelatio, ... eo ... res nequeat aliter ... nam revelatio ipsa nequit se evidenter ... : si q. dicas cognosci q. authoritatem divinam redit eadem difficultas ... in infinitum, aut tandem dm, q. revelatio ... cognoscitur evidenter q. aliquem effectum ... qui sit medium ... ad cognoscendam talem revelationem evidenter dm e, q. fides divina in talem effectum evidenter in ipsum ... 19 ut diximus dici nequit &c.

Dico 4. ... Hurt. eadem ... q. nequit ... fides in ... de eadem obo, sed si fides est ... evidentia in attestanti ... ponere assensum fidei ... assensu ... de eodem ... q. nequit fides ... evidentia in attestanti. Maior ... ex

5. Thomas [illegible] doctrina illa [illegible] apertissima. Minor pr[obatur]
q[uia] revelatio n[on] p[ote]st n[on] cognosci p[er] fidem, q[uia] si aliquis cognosceret
[illegible] evidenter cognosceret. [illegible] simul p[er] fidem [illegible] p[er] fir-
ma[m] cog[nitio]n[em] illa evidens nequit c[um] fide, cu[m] [illegible] diversi[s] [illegible]
[illegible] ab [illegible] format[i] op[er]is fidei. [illegible] demonstr[atio] tamen
fidei n[on] [illegible] p[er] [illegible] [illegible] q[uia] si revelatio n[on] sit obiect[um] formale
fidei, [illegible] fidei resolveret in obiectu[m] illud, q[uo]d est obiectu[m] formale
assensus evidentis, quo revelatio cognosceretur, q[uo]d reddit evidentia[m]
[illegible] tota[m] falsa[m] [illegible] P. Suarez [illegible]
Secunda pars [illegible] ista alii quinto ar[gumen]to
[illegible] fidei posset e[ss]e evidens evidentia in attestanti[s] sum-
[illegible] modo, q[uo]d maneret p[ro]ut in patria, sed q[uo]d ex ipsa maneret.
[illegible] autem nequit tuto dici q[uo]d nec illud prius [illegible] sequela
[illegible] [illegible] n[on] simul [illegible] cognoscant: sed p[ro] [illegible]
[illegible] morali [illegible] a deo [illegible] quidem [illegible],
q[uo]d ea quae de novo cognoscerent, cognoscerent quatenus
crederent Deo, quae [illegible] [illegible] quae evidenter cognoscerent
[illegible] nec [illegible] sentiendi afferre aliquid repugnan[tiae]
[illegible] quae in statu patriae dari debent, na[m] [illegible] ita [illegible]
[illegible] quidem revelaret veritatem beato [illegible] affirmando
talem veritatem dari; [illegible] taliter [illegible] revelatum faceret
[illegible] cum evidentia in attestanti: [illegible] [illegible] alio [illegible]
evidenter sciat Deum e[ss]e infallibilis veritatis [illegible] Si
[illegible] posset [illegible] evidenter evidentia in attestan-
[illegible] quando [illegible] id, q[uo]d a Deo dicitur.

Fidem n[on] e[ss]e [illegible] ra[tio]ne formali [illegible] obscuram

C. a. 3.

Longius [illegible] D. Thom. in art. 1. q. 1. [illegible] [illegible]

est sententia quae dicit fidem divinam posse esse evidentem evidentia in attestante ita sentiunt [illegible] in 3. dist. 24. q. unica § sed reliquam [illegible] Gabriel ibidem dist. 7. refferens et describens iam scitum Cartusiano § [illegible] hoc dictum durandi. Caiet. et Arag. in 2a 2ae q. 5. art. 1. Mendoza q. 3. scholastica n. 13. Ferrara [illegible] contra gentes cap. 40 § ad evidentiam divini difficultatis. Sumel 1. p. q. 12. art. 2. g. vice 2. § quarto [illegible] Puteano 2. 2ae q. 1. art. 1. dubio 4. quam [illegible] Vazquez 1. p. d. 125. et 8. et 3. p. disp. 53. n. 1. refferens se ad [illegible] P. Tiernan d. 9. dub. 4. refert [illegible] in [illegible] 30 sed [illegible] de illius mente refert P. Valenzia, sed immerito. Haec ipsa sententia mihi est plusquam vera [illegible], quam per sequentes assertiones illam expono.

[illegible] ad sequentes duas assertiones suppono in [illegible] in § d. probabimus nempe revelationem divinam non esse obiectum formale fidei sed supponi dumtaxat [illegible] quam [illegible] de revelatione accepta simul et [illegible] divino enuntiat veritatem infallibilem ut ibidem [illegible] d. 3. diximus quod maxime reffert [illegible] sententiam [illegible]: quid vero [illegible] sit in eorum opinione, qui existimant revelationem esse obiectum formale pro parte fidei divinae dicemus [illegible] sententiam et adversariorum [illegible]

Deinde notandum est posse cognosci dupliciter, revelationem divinam esse de re [illegible] vera [illegible] quidem intuitive [illegible] in ipsis extremis, quae afferuntur [illegible] dicendo vera dicendo [illegible] nunc se [illegible] abstractive ut recipsa cognoscimus Deum esse infallibilis veritatis in dicendo. notari debet, posse illa cognosci [illegible] revelationem esse divinam [illegible] intuitive quatenus mens intueatur Deum esse, qui loquitur

Abi-

abstrahendo tn ab eo, q. minus intueat veritatem loquentis: 2.º mo abstractive, pro aliquo effectu, qui ducat evidenter in cognitionem revelationis divinae: vt revelatio divina e abstrahendo tn ab eo, q. sive ipsi medium ducat de ratione, ad cognitionem veritatis, veritatis ipsius sed solum ad intuitivam existentiam.

His ita p. notatis dico censeo 1.º assensum intuitivum, quo assentimur obiecto revelato cognoscendo intuitive veritatem revelationis, id est, revelationem esse veram, non esse assensum fidei. In hac assertione dicunt omnes conveniunt, et facile demonstratur, q. non est assensus fidei divinae ille, qui assentit obiecto revelato, non quidem ex motivo auctoritatis dei, sed ex defectu evidentiae obiecti q. immediate in se ipso cognoscitur. Atqui actus de quo nos loquimur assentit obiecto revelato, non ex motivo auctoritatis divinae, sed ex defectu evidentiae obiecti q. immediate in se ipso cognoscit, ergo non est actus fidei. Minor pr. q. nequit cognosci intuitive, q. revelatio divina sit vera nisi qua tenus cognoscat intuitive ipsa revelatio, vt repraesentat taliter obiectum cognoscat sed intuitive obiectum sed potius in se et per revelationem exponit, q. &c.

Ex proxime dictis colligitur, q. vt cognoscat intuitive revelationem dei esse de facto veram, non est necesse attingere per talem cognitionem iudicium divinum, et consequenter necesse non est, considerare revelationem ipsam simul cum primo, vniuersaliter tali iudicio, pr. q. si ex ipsis cognosceremus haec duo, 1.º quando revelatio refert obiectum secundum quod obiectum se habet in se, cognoscimus revelationem conformari obiecto, quamvis nihil omnino de iudicio divino cognoscemus: imo v.º quamvis tunc firmiter dum decipi, et mentiri q. actus cognoscens intuitive revelationem dei esse veram, nequit esse actus fidei, imo talis nulla ratione dici potest alio quam ipsa revelatio et res revelata, quam vitiosa attingit actus immediate in ipsis. Ergo dico pr. dicendum omnino non esse, si ergo intueat iudicium divinum esse de facto verum: actum non

ii -

iste intuitive ē vere assensus obi iudicati a Deo: ceterum as-
sensus immediatus attingens obm in ipso uti diximus
[illegible] non ē actus Fidei. —

Dico 2.° censeo, assensum, quo credimus
obum revelatum propter authoritatem divinam abstractive cog-
nitam, suppositaque evidenti cogn. et intuitiva de existentia revelat.
ēē propriissime actum Fidei divine ex. gr. revelat Deus alicui mys-
terium trinitatis taliter quidem ut ipsi, cui revelatio fiat intueatur
clare Deum ēē, qui illum alloquitur, ad eum modum, quo cognoscimus
hominem ēē, qui nos alloquitur, et cognoscat etiam evidenter abstracti-
ve Deum dicere debere verum per eam revelationem, quam intuetur, et quam
cognoscit simul, ac per modum unius cum iudicio divino, motus quidem
ex [illegible] a [illegible] Deus et dictio vera, ut in disp. 2.
capit. exposuimus: et hac cognitione motus ille, cui facta ē reve-
latio modo dicto credit mysterium Trinitatis, actus iste ē propriissime
Fidei divine, atque adeo Fides divina non ē ex sua ratione formali omnino obscura:
sed potest ēē evidens, etiam quoad obm materiale evidentia extra, seu in
attestante, imo et evidens evidentia intra quoad obm formale. —

Dico 3. hanc assertionem proxime statutam accipi-
endi [illegible] initio cap.i relatis: ut non ita speciatim locuti
fuerint, et [illegible] facile assertio nostra, quod ille actus, quem ex-
posuimus, ē primo et adequate propter authoritatem divinam
[illegible] ē propriissime actus Fidei divine. Colligitur potest ex antea,
quod in sequenti cap.° probaturi sumus [illegible] hanc ipsam [illegible]
[illegible] expendamus, quod videlicet actus ille [illegible] possit ab
habitu de facto existenti: supponunt Aut.es relati, et fa-
cile, quantum existimo, id adversarij admittent, si semel ad-
mittant actum praedictum ēē proprie Fidei divine; nullus namque
fuit, qui de virtute [illegible] habitus dubitaverit; sed
tota controversia, est de quiditate actus exercitus [illegible]

igit

è hæc ōia in sequenti cap.º expendamus: —

Ratio nræ sententiæ in præcedenti cap.º statutæ expeditur. Cap. 4.

Existimo sane vim istius ōio efficacem rōem, quam in præcedenti cap.º attigimus, si recte ea expendatur illam, quam expendimus in alterius quo credat deum ē trinum et unum, q. evidenter cognosceret deum dicere infallibiliter verum affirmando mysterium trinitatis [illegible] supposita intuitiva cog.e de [illegible] revelationis divinæ, ut divina ē; nam in illo actus ille [illegible] ratione proxima adæquate auctoritatis divinæ, ut pote ex terminis adversarij q. ē absolute et simpliciter fides divina. [illegible] hæc rō, q. fides divina ē assensus veritatis propter auctoritatem divinam proxime et adæquate; sed actus ille talis ē, ut nec adversarij negant, q. [illegible] proprie ē fides divina. —

Sed dicunt aliqui actum illum n. ee fidem q. ē absolute et simpliciter evidens, et fidei repugnat [illegible] evidentia quæ proprie talis sit. Hæc sane solutio aō ē insufficiens. [illegible] q. nihil aliud pro ea suadere (si aliquid possit suadere) quam q. actus de quo nunc loquimur, n. sit fides eius [illegible], cuius ē fides, quæ de facto datur, cum hæc sit [illegible] sua speciali rōe simpliciter obscura, at suadere nequit, q. n. sit actus ille fides simpliciter talis diversæ speciei ab [illegible] existenti, cum vere sit assensus propter auctoritatem divinam directe et per se, ē [illegible] ut [illegible] negent, addi debebat [illegible] aliqua rō, nam si quis dicat intelligi nōe fidei assensum simpliciter obscurum propter auctoritatem loquentis, [illegible] tunc [illegible] tota quæstio ad [illegible] modum q. loquendi. [illegible] q. nequit supponi [illegible] affirman- [illegible] denique [illegible] an si nōe fidei [illegible] assensus propter

auc-

Ad 2. dicitur fortasse sequenti quin duis def.^i alias dedae, sit actu illa propriè fidei divinæ? —

Verum ostendamus ex nris priis n̄ esse de ròe Fidei de facto existentis, que catholicus de facto in fundit a Deo, q^d illius sine obscuri in se fobscuritas de facto existentis n̄ sufficit ineo, q^d sit n̄rio obscura quoad convenientiam p̄dicati cum subo, ut oēs fatent; siquidem fere oes cognoscunt evidenter q^d Deus revelet infallibiliter verum, si revelet aliquid, ꝑ inde illum pōt eē obscurum ex sua ròe frali quoad existentiam revelatis, quæ ē conditio, ut obiectum frale fidei applicet obiecto ꝑ revelato; g.^o ex eo Fidei pōt eē obscura cum quo talis sit, quatenus ablec ennunciat de Deo q^d dicat sic, l̄ nunc veritatem cognoscendi sic, nunc cum aliquid dicere; Atqui hoc n̄ ē de ròe frali Fidei de facto infusæ, g.^o n̄ ē de ròe frali illius, q^d sit simpliciter obscura.

Quod g.^o n̄ sit de ròe frali Fidei de facto infusæ afferre obscure existentiam revelatis sic potissimum hoc intelligendo, ꝑ accuratius pro efficaciter q.^o facultatis intellectiva quæ ex se sufficiens ē ennunciare p̄dicatum de subiecto, expræ p̄dicati ennunciand^o abstrahendo ab eorum existentia q^d dicta subi supponit, ē vere ex se sufficiens ennunciare ītem p̄dicatum de eodem subi q.^o existentiam suam supponit aliunde cognitam, quin opus sit, q^d supponat talem existentiam aliter q̄m ex mi tendendi in suum obiectum, ad hoc autem sufficit q^d e dicta subi cognoscat ex vi alterius motivi, ꝑ alium actum diversi generis, nam actus ille per quem cognoscatur ē solum conditio ad aliud, quæ ex mi tendendi supponit existentiam subi, de quo ennunciat absolutè p̄dicatum, ut probavimus supra disp. 5. et sexta.

Rursus facultas intellectiva, quæ ex

se

se sufficiens est ennunciare absolute praedicatum de subiecto, quod
existentia talis subiecti supponitur aliunde cognita, et est
sufficiens ennunciare absolute idem praedicatum de eodem subiecto,
quod aliunde supponit istud clare cognitum, ut existens:
tenet: patet me iudice hoc, quod certissimum est, quod melius iuvatur
potentia intellectiva ad ennunciandum absolute praedicatum de subiecto
per illam cognitionem quae clare proponat existentiam subiecti, quam
per cognitionem, quae eamdem existentiam obscure solum
proponat; ergo si iuvetur sufficienter per cognitionem quae
proponat sufficienter existentiam subiecti, iuvabit et
longe melius per cognitionem quae cognoscat clare existentiam
eiusdem subiecti; atqui fides divina infusa sufficiens
est ennunciare absolute infallibilem veritatem de Deo
revelante, hoc ipso, quod supponat existentem cognitionem
quae aliunde cognoscat deum, ut revelantem actu sicut dicto
memorato proxime et in disputatione de hac ostendi-
mus; ergo a fortiori sufficiens erit eadem fides ennun-
tiare eamdem infallibilem veritatem de
Deo revelanti, hoc ipso quod supponat cognitionem quae aliunde
cognoscat evidenter deum ut revelantem actu.

Confirmatur, quod nullo fundamento dicitur in eodem habere
ex sua ratione formali, quod ennunciet tale prae-
dicatum de tali subiecto, ita ut ad hanc ennunciationem absolutam
sufficienter iuvetur per cognitionem obscuram de existentia subiecti, et simul habere ex
sua ratione formali, quod non possit elicere ennunciationem absolutam, qua ennunciet
idem praedicatum de eodem subiecto; hoc ipso quod existentia subiecti cognoscatur evidenter
aliter certe dandum est fundamentum, quo id dicatur, nec supponendae aliqua
specialis oppositio aliunde in ea, verum sic sit, cum ex nulli-
que fundamento non levi tale ens repugnare videatur, id est dicendum est fidem
de facto infusam posse elicere actum, quo ennunciet absolute infalli-
bi-

bilem veritatem Dei ex Deo revelanti aliquid quod cognoscit evidenter Deum revelantem aliquid vere per ellicitore actum proiectum de pdicato enunciet de Deo revelanti quod cognoscit dicere fide humana eligit Deum aliquid liberam velare.

Argumenta contraria seq[uenti] in 2 cap. adducta dissolvuntur.

Cap. 9.

Efficatiora sane esse debebant argumenta adversus hanc propositionem illam a viris sane quam aliqui efficaciter pro defendendi forent sed certe omnino inefficacia esse ut ipsa eorum solutio ostendit. Ad 1um quod primum est falsa est maiore, quod de Fide Divina negetur esse evidentia evidentia quae dici solet extra et in attestanti imo vero quae evidentia est illi connaturalis: et perveniens est, quod revelatio divina non possit evidenter. Nunc opositum intendunt alii Theologi, quem quaerimus 2 cap. rationem tulimus. Sed solum quod Fidei negetur esse evidentia. Evidentia extra, ut in cap. 1 huius principaliter. Ex quibus patet ad 1um probationem illius maioris. Ad 2um Respondeo fidem esse suavem liberam hoc est subiectam voluntati duplicitur 1o quidem quantum est per negari id quod per actum obscurum ipsa credit, quatenus ellicitur in aliqua dicta. 2o quod possit voluntas suspendere actum illius ex quod revelatio cognoscitur evidenter. Et quicquid aliud dicat de libertate Fidei gratis omnino dicit.

Ad 2um argumentum, quod adducitur inefficatius est, Respondeo, nullam illorum divinationem ambobus attendi, sed rationem, quod authoritatem divinam cognoscit per Fidem quae ex modo tendendi sive ex opere suis respondeat revelatis et in divinis. Ex explicuimus illud duas quo cognoscat evidenter revelatio per esse naturalem aut supernaturalem. quod ad Fidem attinet: nam cum sit subordinatio ad assensum Fidei nihil omnino refert quod sit naturalis. An autem naturalis operatio sit, vel supernaturalis nunc non est in praesentia discutere, forte aliquid dicemus in inferius et alibi

Ad

addiderim argum est contra illos qui opinantur revelationem esse obiectum formale partiale Fidei divinae, nam qui cognosceret immediate auctoritatem et revelationem Dei, cognosceret evidenter obiectum revelatum, ut argumentum ipsum in quo sumus probari potest, nam habitum qui cognosceret revelationem et auctoritatem dei cognosceret rem revelatam, ergo certe si revelatio esset obiectum formale Fidei divinae cognosceretur directe et immediate ipsa.

Ad 3um fundamentum P. Suarez primo retorquendo illud contra ipsum P. Suarez, qui admittit revelationem esse obiectum formale Fidei divinae ex qua doctrina deducitur contra ipsum, quod si cognosceretur revelatio evidenter immediate in ipsa quae sua in fusione resolvet assensus rei revelatae in auctoritatem divinam et revelationem et consequenter talis assensus erit proprissime Fidei: at nullo potest fundamento probari, quod revelatio divina nequeat cognosci evidenter immediate in ipsa sicut ceterae quae obiecta actus existentia: ut ex se facile constat. Accedit his, quod P. Suarez docet revelationem obscuram proprieta ipsa superiori ut vidimus supra in disp. [illegible] quod non potuerit se evidenter [illegible] ... Sed tamen omissis facile nos, ad argumentum 3. Respondemus, non resolvi Fidem directe in revelationem ut diximus in disp. proxime memorata, unde nihil omnino refert, quid sit medium per quod illa evidenter cognoscatur, ut esset latius [illegible] suimus.

Ad 3. argumentum P. Hurt. Respondetur tripliciter. 1o quidem dando in gratiam Angelici Doctoris, quod actus scientificus de aliquo obiecto nequeat componi cum actu Fidei divinae qui directe per suam innutiationem feratur in idem obiectum. Exemplis dantur quod actus scientificus de immutabilitate dei nequeat componi cum actu Fidei divinae, quo credatur Deum esse immutabilem, et hoc est idea S. Thomae, et si omnino rigorose velimus eum [illegible] exponere. At non repugnant inveniri se actus [illegible], quae evidenter cognoscat et existat alicuius

obiecti

obi et actus Fidei divinae, qui solum ex modo tendendi in aliam veritatem certam, supponat illam ipsam existam eius dem obi: et nullo pr... fundo dicat hos actus inter se pugnare, aut id S. Thomam insinuasse [illegible] q. Fides divina solum afferat existam revelat. ex modo tendendi in suum possissimum obum non opponit actui scientifico de eadem existā, et in opinione, quam dicit S. Thomae rigorosissime exposita.

Pr 2. eidem argo S. Thomae solum negare q posit opni simul Scia, et Fides divina sm actus obscuros istius; nam loquitur de Fide, ut de facto se exercet, non vero negat posse Sciam oponi simul cum Fide divina, sm actus evidentes istius, evidentes, ingrm, evidentia in attestanti, quos admissise angelicum Doctorem non obscure colligitur ex art. 1. q. 5. et propterea in hanc sciam eius vere discipuli abierunt. Pr 3. non ita constare de mente S.ti Thomae de repugnantia Sciae et Fidei divinae ut ex illius auctoritate posset sumi efficax argum; nam plures graves, et ex adv. Thomistae ita illum exponunt ut nobis non noceret, si abluer admitteremus posse Sciam et Fidem divinam sm actus obscuros istius oponi simul in eodem intu, quid q. de hac repugnantia sentiendum sit diximus loco citato in cap. 1.

Ad 4. Argum. Resp. omnes ii apud nos Fidem non manere in patria, quoniam arbitramur id expresse tradi a Paulo, quidquid alii velint. Fatemur propterea per leuari [illegible] quidem illi statui, q. deus revelet beatis dona q scia infusa eorum. Sed [illegible] cognoscunt illa, q. cognoscant p actus evidentes evidentia intera, siquidem hoc paito cognoscant ex clara penetratione extremorum et quidditatis rei cognitae. At si deus vellet revelare beatis dona et ide [illegible] dicit: posset quidem dari Fides in patria q. de pot. absoluta cum non repugnat cum lumine gloriae ... ullo tempore, si deus mo dicto revelaret dona; q. [illegible] ...

in revelatione cur Fides in patria maneat.

Addo non, quod mihi probabilissimum est, nempe sufficere in eo casu lumen gloriae, ad elliciendos actus Fidei, qui etiam evidentes evidentia in attestante; inde quod non requiri in patria habitum Fidei qui de facto fidelibus infunditur; et alioqui dum revelaret beatis obiectum modo dicto in argumento, nam ad idem munus sufficiens est lumen ipsum gloriae. Sed quoniam non video mihi hunc opinandi fundamentum roborare in eum ex propria sententia conferto, nec ad argumentum solvere illo utor, ultimum iudicium interim de visione laturus. Solum notarim divi Thomae Sancti doctrinam, quod lumen gloriae sit eminenter Fides divina et quod Paulus loquatur de Fide quae talis est formaliter quando dicit eam evacuari in patria.

Num Fides divina sit etiam se formaliter discursiva?

Disp. 15.

Ad difficultatis resolutionem aliqua de discursu in communi praedocentur

Cap. 1.

Petit praesens difficultas, quod de discursu in communi aliqua doceamus, ex quorum apprehensione resolutio dependet, et licet plura de discursu in communi in libro 5. in dialectica discrimus, aliqua tamen ibi omissa, hic notanda occurrunt. Et in primis discursus mentis est cursus quidam intellectus a cognitione unius veritatis ad cognitionem alterius, seu coitus dici solet, est cognitio unius veritatis post aliam, et post aliam, ita quod intellectus determinetur ex cognitione unius veritatis ad cognitionem alterius; nam si successive elliciat mens plures actus quin ex aliis ad alios determinetur, hi dicuntur proprie discursus sed solum materialiter, ut latius in loco citato docuimus, ergo obiter satis notum. Discursus itaque qui proprie talis est requirit plura cognitionum inter-

se

se subordinatos, quatenus una determinet intellectum ad aliam ...

Discursus duplex est, alter virtualis seu fundamentalis et alter formalis: discursus virtualis est qui constat pluribus cognitionibus sola ratione distinctis, ut si quis unico actu cognoscat hoc esse admirativum et esse risibile: ita ut ideo cognoscat esse risibile, quia cognoscit esse admirativum: in eo enim actu distinguuntur mente duo assensus subordinati, alter quo iudicat hoc esse admirativum et alter quo ex determinatus priori iudicat hoc esse risibile. Discursus formalis est qui includit saltem duos actus vere inter se distinctos et subordinatos modo iam explicato, et ex hoc discursu formali dicuntur discursus obiectivus obiecta illorum actuum, inter quae obiecta datur etiam subordinatio aliqua quae est aliqua connexio, vel identitas, vel quid simile, ratione cuius unum obiectum determinat per cognitionem sui ad cognitionem alterius.

Ultra proxime dicta, quae sunt trita apud dialecticos, notandum innuere existimo, nempe discursum formalem esse duplicem, alium proprie dialecticum et alium pure physicum. Discursus dialecticus est qui includit plures cognitiones quarum altera deducatur ex aliis duabus quae realiter vel saltem ratione inter se distinguantur, et in forma modi syllogistici dispositae sint: ut deducitur iste: homo est animal; animal est vivens; ergo homo vivens, et quidem dixi in discursu dialectico debere actum unum deduci ex duobus aliis, quia iste discursus proprie dialecticus fundatur in illo principio quae sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se: quoniam unit inter se illa duo extrema, quae in antecedenti cum uno medio uniuntur: ut autem duo extrema eidem medio uniantur sunt necessarii duo actus realiter distincti aut saltem unicus, qui utrique aequivaleat, ut facile constat ex omnibus syllogismorum figuris quae dialectica tradit.

Dixi praeterea cognitiones ex quibus alia deducitur debere esse duas vere et realiter aut saltem ratione, quia licet interdum sint actu distincti illi quibus extrema medio copulantur, potest tamen esse unicus realiter, aut saltem requiritur aliud, quantum est ex vi discursus

Di-

Dialetice: nam si quis unico actu cognoscat hoc esse album et quale esse vi-
vente et [illegible] hac cognitione determinet ad elliciendam aliam
qua cognoscat hoc esse viventem, in hoc casu datur vere discursus dia-
lecticus, nam ad talem solum requiritur quod actus sit complexus realiter. Voce
denique ne de voce contendere videamur, non discursus dialecticus
quoad. quantum attinet significatio illum, quem explicui, quia in hoc potissimum
est discrimen inter discursum dialecticum et discursum pure physicum, quem
iam [illegible] ponimus.

Discursus pure physicus est qui solum includit
duas cognitiones simplices, quarum una sit causa, et altera effectus alterius,
ut discursus iste: hic actus est verus quia obiectum illius est ut repraesentat; nam
primo hic discursus non fundatur in illo principio, quae sunt eadem uni tertio
sunt eadem inter se, quoniam discursus ille non unit in tertio aliqua ex-
trema, quae cum uno medio in actu unierit, ut exemplo adducto facile patet:
Unde ergo pro discursu iste physicum in eo differre a dialectico quia iste affert actum
complexum ad deducendam cognitionem simplicem: discursus autem pure physicus affert
solum actum simplicem, quia tale est ex more nostro concipiendi, quoad formale et directum
communicationis. Hic tamen notari debet non negari posse afferri in discursu physi-
co actum, qui sit complexus et realiter tenentur si afferatur actus [illegible]
[illegible] ad deducendam cognitionem complexam, ut si quis unico actu, vel duplici dicat,
hic actus A, et iste actus B sunt veri quia illorum obiecta se habent ut repraesentantur: vere actus [illegible] arguendi est complexus, et cognitio ex deducta
complexa est.

Dices tamen aliquid casu quo, quis utatur hoc discursu
hic actus est verus quia illius obiectum est ut repraesentat debet ex intercedere
alter actus, quo cognoscat quod actum esse verum sit repraesentare obiectum ut est, et
actus, quo hoc cognoscit praecedit ad alterum actum qui est dictus. quod ergo in dis-
cursu physico afferuntur duo actus antecedentes ad actum [illegible] et consequenter
affertur actus complexus, pro hac causa nam actus qui praecedere debent ad [illegible]
[illegible] proprie antecedentis [illegible] quaesitum [illegible]. Respondeo afferri quidem

Duo

duos illos actus dictos, eosque actum explanans quid sit cogn. esse veram. Solum afferret ut conditio explanans rem veram, qui in predicatum alterius actus qui proprie est aliis; nam intellectus ex eo solum, quod iudicet, actum esse verum iudicat obiectum debere, ut per actum repraesentatur, tamen si ad hoc requiratur actum explanans in quo videtur veritas cognita. quod probatur; nam si actus iste habet cognitionem esse vera, cognoscat clare praedicatum et subiectum non solum non indiget altero actu dicto, sed nec potest attingere ipsum obiectum, cuius cognitio confracta, ut in cap. 3. latius diximus.

Fidem divinam non esse discursivam communis sententia tuetur Cap. 2.

Fidem divinam non esse formaliter discursivam ita ut uno actu attingat suum obiectum formale et alio actu distincto attingat obiectum materiale, sed esse assensum immediatum quo unico actu realiter attingat immediate utrumque obiectum tot, tamque graves Doctores opinantur, ut sententia haec iure dici debeat communis, eamque sequuntur Caiet. in 2. 2ae q. 1. art. 1. ibidem Vasquez Aragon et Bannez dub. 4. P. Valent. q. 1. punct. 2. P. Suarez disp. 6. sect. 4. P. Tanerus q. 1. dub. 3. P. Coninck disp. 9. dub. 7. P. Turrianus disp. 6. dubio 1. et 2. P. Granado tr. 11. disp. 1. et 1. p. tr. proemiali disp. 9. sect. 2. ibidem P. Arrubal disp. 6. c. 1. Albelda d. 2. Navarrete controv. 7. P. Albertinus tom. 1. q. 4. theolog. ex 3. principio theologico difficultate 1. Capreolus in 3. dist. 24. q. 1. art. 3. Canus lib. 12 de locis cap. 8. et denique fere omnes Doctores Magistri huius temporis.

Multis probari solet sententia haec 1. ab inconvenientibus, quae deducuntur si fides esset discursiva. 1um inconveniens est, quod assensus obiecti revelati non sit tam certus, quam est assensus articuli, quod versatur circa obiectum formale: nam discursus est minus certus quam antecedens quod et fides divina haberet actus cum quali certitudine. 2um inconveniens quod assensus obiecti revelati sit minus certus, quam assensus dialecticus de bonitate illationis. probatur, quod nequit conclusio esse

ergo

ergo certam cogn. de bonitate illius seguitur, sumit ab ista cogne suam certi-
tudinem: 3o inconveniens, quod assensus rei revelatae nequeat esse certior, quam
primum istud, quod est de veritate [illegible] sic de [illegible]; probo, quia si fides sit
discursiva [illegible] praecise dicto, et [illegible] discursus.

4o inconveniens, quod actus [illegible] formale assensus [illegible] revelati,
sed [illegible] obiectum formale primum illud proxime dictum, nam ex illius
[illegible] elicitur [illegible] tendens in obiectum revelatum quia &c.

5 inconveniens est, quod fides habeat actus specie distinctos
atque adeo non sit una simpliciter, sed una unitate aggregationis; probo, nam
actus [illegible] distinguitur specie ab actu [illegible], ut nos ipsi in lib. 4. dialect.
docuimus, quia si fides utatur discursu includet necessario actus specie distinctos: illum
ut, qui sit [illegible]: et illum [illegible], qui sit [illegible]: 6o inconveniens quod
actus [illegible] generet habitum acquisitum, probo quia actus [illegible] ge-
nerat habitum, ut in reliquis [illegible] a [illegible] fidei [illegible] est, qui quidem
habitus esset specie distinctus ab habitu fidei infuso; quoniam ille [illegible]
respiceret obiectum, quod per actum [illegible] credebat: id autem est absurdum [illegible]
ergo &c.

Pr. 2o eadem [illegible] quia actus virtutis Theologicae debet at-
tingere immediate Deum, tamquam obiectum formale illius: sed actus fidei divinae
est actus virtutis theologicae, ergo debet attingere immediate deum ut obiectum formale
illius: maior [illegible] quod [illegible] actus [illegible] debeat attin-
gere immediate id, quod [illegible] in specie virtutis, in qua est: cum ergo obiectum formale
cuiuscumque virtutis sit id, per quod ipsa constituitur in sua specie, in qua
est; debet attingere immediate [illegible] obiectum formale, quod sine proprii eius virtu-
tis: At si fides utatur discursu fieret quod actus [illegible] non attingat
immediate Deum ut obiectum formale, quia nequit uti discursu. [illegible]
[illegible] patet: nam actus [illegible] non attingit immediate obiectum [illegible], ut
late in libro 4. nostrae dialecticae nos ipsi probabamus, quia si [illegible]
obiectum formale fidei, non attingeret [illegible] ab actu [illegible]: et consequenter
actus ille non erit proprie fidei divinae.

Pr.

Dices 3. eadem sententia quia color et lux videntur unico eodem actu etc. quia color subordinatur luci, cum obiectum materiale Fidei subordinetur formali. Ut vero subordinatur, debet cognosci unico, et eodem actu cum formali, dico formali. Dices 4. quia habitus praemissarum in attingendo aliud etc. quia nequit habitus fidei divinae esse unicus qui attingat [illegible], et qui attingat etiam communem. Ergo communiter nequit fides esse discursus: siquidem si discursu utroque attingeret idem habitus [illegible], et communem. Dicere quod fides sint duo habitus, quorum alter attingat [illegible], et alter communem: praeterquam est contra unitatem propriam Fidei nequit certo dici: nam habitus, quicumque communis deberet habere aliquod obiectum formale immediate attingat, cum sit [illegible] suum proprium obiectum formale etc. quod actibus tendat, quia habitus respiciens communem debet respicere etiam obiectum [illegible] quod sit quod habitus illi sint [illegible] sint duo: sint quidem duo, quia [illegible] dicit; sint autem unicus quoniam habitus attingens communem debet necessario attingere [illegible] sine sit habitus acquisitus.

Dices 5. eadem sententia ex P. Suarez. quia unico actu credit revelatam divinam propter auctoritatem Dei quae reliqua [illegible] Fidei credunt unico actu propter auctoritatem [illegible] communem non dat discursum formalem in Fide. Dico. Respondeo denique quia nequit [illegible] credere quod Deus dicat verum dicendo trinitatem nisi eodem actu credat trinitatem esse ut a Deo dicitur. quia nequeunt esse duo actus quorum credat auctoritatem Dei credat quod obiectum revelatum. Antecedens probatur quia Deum dicere verum dicendo trinitatem est formaliter ipsum dicere trinitatem et esse ipsa trinitatem: ergo credere quod Deus dicat verum dicendo trinitatem est credere quod illam dicit [illegible] ut dicit, et communiter unico actu credit utrumque.

Statuitur, quare Fides divina sit discursiva.

Cap. 3.

Non. gravet dd. qui ponunt fidem esse proprie et formaliter discursivam. Bieg. Scot. Durandus in 3. dist. 24. q. 1. n. 16. Gabriel dist. 25. q. 2. art. 1. §. quarto differunt. Almainus ibidem quaest. 3. Okamus q. 2. art. 3. Marsilius q. 14. art. 1. P. Vasquez 1. p. d. 15. n. 5. P. Hurt. disp. 39. sect. 1. P. Ripalda de ente supernali d. 55. n. 31. de 5. Scotis nomine P. Hurt. nihil obtinere, proprius in ea dicta sententia iure pariter esse ad merito quidem id notavit. Probant hi dd. sententiam, tum ex eo, quod sit fidei discursus, ibi quidquid Deus revelavit, est verum, Deus revelavit se esse trinum et unum, ergo est trinus et unus: sed hoc non sit inefficax argumentum, ita discursus fidei. Obiicit P. Ubi probavimus maiorem premissam huius discursus non affirmativam fidei, sed aliam alia unaliter. Deinde si ratione ex d. 5. illum discursum non esse fidei nec revelatum esse obiectum formale fidei.

Adhuc tamen sententia haec nobis vero similior apparet sicut explicuimus; arbitramur autem rationes palam fore duas sequentes assertiones, sed prius supponimus id quod ideo non negat, dum negare potest nempe fidem d. non ita esse discursivam, ut debeat mediante discursu, non vero per se ipsam esse attingere unico actu rem revelatam et auctoritatem divinam, seu rem motivum: quod apparte statuitur ex dicendis in probationibus in solutionem argumentorum primo adverte.

Hoc igitur ita supposito sit assertio 1. fidei d. nequit uti discursu proprie dialectico, qualem in cap. 1. explicuimus: haec assertio efficaciter suadetur hac unica ratione nihil prius; nequit fides divina uti discursu dialectico nisi ita disponat animam, ut in illo afferat suum obiectum formale, et nihil aliud, et adhuc animam retineat formam dialecticam: sed nequit taliter disponere animam in forma dialectica ut in illo afferat

to-

totum suum obiectum formale, et nihil aliud quam nequit fides ut discursus dialecticus non evidens in forma, quia maior ex se constat: Minor autem constabit tunc ex intendentia dei ponere actum in forma dialectica ita ut contineat totum obiectum formale fidei, et nihil omnino aliud. Si alioqui animadverterit non debere afferri in relatum ut parte obiecti formalis sicuti loco proxime relato probavimus.

Assertio 2a. Fides deo potest vere discursu physico, qui proprie sit discursus formalis: probatur, quia nihil omnino obstat quominus credamus per actus distinctos ipsam quam unico actu supra oppositam, itaque credimus; ergo potest fides esse discursus formalis: consequens patet, nam eo ipso quod fides possit elicere duos actus re ipsa distinctos, quorum alterum eliciat ex virtute alterius, erit discursus saltem physicus ut dicta in cap. 1. art. 1. probatur quia fidelis potest elicere actum quo credat deo obiective unum propter aliud, v.g. potest elicere actum, quo credat, deum esse trinum et unum, quia credit deum dicere infallibiliter verum dicendo se esse trinum et unum, ergo potest elicere duos actus quorum credat illa ipsa duo obiecta unum quod propter aliud v.g. potest elicere duos actus quorum altero credat deum dicere infallibiliter verum dicendo se esse trinum et unum, et altero credat illum esse trinum et unum et hunc credendum dicitur ex alio actu priori: consequens deo videtur legitima quia nequit repugnare ex eo quod ex parte obiecti fidei distinctum actum neque ex eo quod nequeat elici unus actus propter alium alterius distincti etc.

Confirmatur, re facta explendo meum, quo hi discursus fieri fieri non. Si quis eliciat actum, quo credat, et ipsum se dicat deo dicit infallibiliter verum dicendo se esse trinum et unum: simul quod cognoscat deum dicere verum sic obiectum esse in se ut dicit et deinde inferat consequens istud quod deus est in se trinus et unus; in hoc non esset verus fidei discursus physicus, quod non solum poterit elici potest ergo fieri elici discursus iste? nisi dicere est, non tamen illam illationem. Ergo

Si-

sibi facit aliq. speciale sbam dictis ab obo revelato, qua dignu affirmandi ab obo frali Fidei, q. manet alterum e, quamvis illa sbm fac. nova illa determinaco; quasi alioq. sbam fraliter ancill. e inoperativam coincid. id e, illam esse sufficiat determinaco. qua sibi movet intellectum ad assensum ucendi; sic fac. q. illud est connexum nariam cum antiquo sub eo connexo. ex atq. eadem sic fac. causaliter anceit erga eadem.

Respondeo q. connexio illa, qua sbm revelatam connectit cum dico revelanti illud, e. [illegible] nova illa. Ergo sbm fac. repraesentari [illegible] p. alium Fidei q. ille e unicus, patet, q. licet Fides attingat unico actu Deum sbm frale et materiale, ac tunc attingit sbm materiale determinat. frale id e attingit sbm materiale q. determinat per sbm frale: Atq. determinat p. sbm frale ad assensum terminatum n. e aliud, q. m sbm noviter cognoscit, ut narrat connexionem cum Deo revelanti illud, et dum intellectus connexionem [illegible] percipit n. determinat p. sbm frale Fidei ad assensum materialem q. sive aliud sine distinctione realiter dei dependencia propria discursus, sive sit unicus semper cognoscit idem sbm adaequatum [illegible] eodem modo coincidenter, et nullo cap. repugnat Fide, ut discursus dicitur; quod amplius in subsequentibus exponet.

Ad argumentum primum partis adversae Rx.

Cap. 4.

Argumenta, quae pro contraria sententia in cap. 2. retulimus potius deserviunt, ut nostram opinionem clarius exponamus deinceps eorum solutionem firmemus: nam si semel obtineri nihil esse efficax ei opponi neget Fidem esse discursum, quem diximus; id sane negandum e, nam certe urgens aliquod fundamentum adduci debet, ut dicat repugnare, aut ex parte habitus Fidei, aut ex parte ipsorum

ca-

actum, q. Fides petit attingere, quod nunc per eosdem actus distinctos ipsissimos et eodem modo, quo unico actu ex. scientia praeposita attingit: imo vero si aliquid negandum est ex ipsis tres negari possunt debere per se fidem attingere unico actu ea omnia, quae attingere necessario debet, quod credimus mysterium revelatum, et per inde aliqui negarunt per se fidem ut est in hoc viatore attingere unico actu ea omnia, quae attingere debet propter imperfectum modum operandi quo in hac vita utit.

Ad 1. ergo argumentum ex inconvenientibus petitum quae ad nostram sententiam reducuntur: Respondeo dico esse aut nullum prorsus deduci, aut si aliquid deducitur nullo modo esse inconveniens, sed quid necessario dicendum, etiam independenter ab ea sententia, quam statuimus, ut si per singula procedamus apertissime constabit. Ad 1. ergo inconveniens deductum Respondeo dupliciter 1. quidem illud nullum esse inconveniens, quoniam necessario deducit sive nostram sententiam retineamus, sive oppositam sequamur: quia licet fides ferat unico actu in dum finale et in materiale: adhuc tamen fertur in illud, quod debet illud. Rogo ergo an actus ille sit tam certus ut fert ad obiectum materiale quam est, ut fert ad obiectum finale: non. non. dicere est, esse tam certum ut fert ad obiectum materiale, ac est ut fert ad obiectum finale, si equalitati certitudinis obsit, quod ad unum obiectum feratur propter aliud: quod si hoc non obsit, non erit minus certus actus, qui fertur ad obiectum materiale, quamvis sit distinctus ab alio, qui ad obiectum finale fertur.

Respondeo 2. ad idem inconveniens, quod licet in aliis discursibus proprie dialecticis actus omnes esse in se certior actu consequente non ita esse in discursu fidei, qui est solum discursus positivus. Ratio discriminis est, quod in discursu proprie dialectico, veritas obiectiva consequentis distinguitur adequate a veritate obiectiva, quae per antecedens repraesentatur immediate et formaliter licet in ista contineatur: At in discursu fidei ve-

veritas obiectiva essentiae non distinguitur ab aliqua veritate obiectiva
qua actus et assensus immediate repraesentantur, quae veritas
Dei infallibilis veritatis dicendo Trinitatem, affert quali-
ter et immediate Trinitatem; tamen si in obliquo de tam[illegible]
actu seu obiecto dictionis divinae, quia quod obiectum sit ut dicit specialiter
in obliquo ad veritatem dictionis divinae, non intelligi nequit quod dictio
divina sit vera, nisi intelligatur ferri ad Trinitatem infallibiliter
ut haec est in se, ergo affert in obliquo per actum illud quod Tri-
nitas sit ut dicitur, et consequenter actus divinus qui directe et
in recto repraesentat Trinitatem, repraesentat quidem id ipsum quod in actu
affert in obliquo. —

Quod ergo hinc deducitur, actum illum quo creditur
Trinitas non esse minus certum, quam est actus quo creditur
Deum dicere infallibiliter verum dicendo Trinitatem [illegible] quia
nequit actus intellectus esse certus de veritate revelationis divinae in
gradu certitudinis ex ea, nisi in eodem gradu sit certus quod
Trinitas est in se ut revelatur a Deo, ergo actus quo credit
ipsa Trinitas nequit esse minus certus alio actu, quo credit veri-
tatem Dei revelantis. Patet [illegible] quia revelatio divina de Trinitate
sit acta vera consistit formaliter in eo, quod Deus enunciet Trini-
tatem et quod haec sit ita a Deo dicta, quod impossibile est intellectum esse certum cer-
titudine ut sic de veritate Dei dicentis Trinitatem quin sit
certus certitudine [illegible] quod dicit inter ea duo, in quo con-
sistit Deum dicere verum: hoc autem consistit in eo, quod Deus actu af-
firmet Trinitatem, et quod Trinitas sit, ergo de hoc utroque est intellectus
certus certitudine ut sic. tamen si ad id detur, [illegible] autho-
ritate divina nisi forte quis cupiat aliud per terminum veritatis quam
de ipsa quod ille satisfacit. Deinde vero a priori huius doctri-
nae constabit in disp. 16. et denique dictum accedit, quod actus [illegible]
unumquemque est in se minus certus actu assensus, ut in eadem disp.

constabit. —

Ad 2ᵐ in contrarium R. illud non habere locum in nostra sententia: nam negamus Fidem divinam uti discursu dialectico. Similiter patet ad 3ᵐ in contrarium veniens quod sibi non habet locum in nostra sententia: quoniam discursus Fidei non constat illo primo, qui sit idem uni tertio, sunt idem inter se, utimur et proponimus. Unde patet etiam ad 4ᵐ in contrarium veniens illud nimirum nullo modo deduci ex nostra opinione: nam constat ex dictis quod in toto discursu Fidei afferatur duntaxat Deum esse primam veritatem, quae est obiectum formale Fidei: itaque argumenta haec solum probant esse efficaciam (si vere aliquid probant) contra sententiam quae dixerit Fidem uti discursu proprie dialectico quem tamen nos negamus. —

Ad 5ᵐ R. ita quidem esse quod Fidei habeat actum ipse per se dictos, imo vero habet alios actus, qui independenter ab eo quidem sit, licet non sit ex se discursivus distinguuntur ipse specie: imo et genere; si ita sit quod inter actus intellectus aliqua alia ratio generica quam ratio qualitatis reperiatur, quod actum Fidei, habeat eius omnis actus formale et virtute ipsis primis quoque nos iam actum specificationem utimur, quorum aliqua in d. 17. tangemus, denique ad 6ᵐ in contrarium respondendum sectione de habitibus infusis esse actus supernaturales non generare habitum quicumque illi sint. —

Argumenta reliqua eiusdem pro adversa sententia dissolvuntur. Cap. 5.

Reliqua vero argumenta, quae sunt in 2ᵒ cap.ᵒ relata, etiam nihilo difficilius solvuntur: nam ad 2ᵐ R. maiorem esse falsam et maiorem et probationem assumptam: nam verum actum virtutis quod habeat pro obiecto formali immediate obiectum formale talis virtutis sive quatenus actus ipse attingat immediate per se ipsum tale obiectum, sive quatenus eliciatur et determinatur talis obiecto, quod quidem moveat potentiam per aliud actum ad illum, qui non fertur immediate et

fra-

formaliter ad ipsum obiectum, quia illis actus vero est actus virtutis theologicae, solum enim, quod beat per obiectum formale immediate Deum sive quatenus actus ipse attingat immediate et formaliter Deum, sive quatenus elicitur ac determinatur a Deo per modum moventis et alium actum cum quo actus, dicimus, discursus fidei beat per obiectum formale immediate Deum, ut patet proprie actus virtutis theologicae, immo dixi sumitur argumentum contra adversarios: nam actus beans per obiectum formale immediate et adaequate obiectum formale alicuius virtutis debet esse eiusdem virtutis: sed actus dictus discursus fidei beat per obiectum formale immediate et adaequate obiectum formale fidei divinae ergo inveniret proprie actus fidei divinae, et urgeo contra opinantes, quod actus vitalis solum specificantur ex obiecto formali, qui quidem negare nequeunt discursus istius premissas.

Ad 3.um argumentum dico nullum sumi ex potentia visiva quia ideo nequeat videre colorem actu distincto ab eo, quo percipit lucem, provenit ex eo, quod color solum nequit mittere speciem sui. At obiectum materiale fidei dico distinctam speciem sui et proprietate potest terminare actum distinctum ab eo, qui fertur in obiectum formale quia si argumentum desumptum ex potentia visiva aliquid valet deducet quidem, quod nullus sit discursus dari posit nam obiectum consequentiae subordinatur obiecto antecedentis quia si obiecta subordinata debent cognosci unico actu cognoscente sane unico tunc cognoscat actu obiectum conclusionis et obiectum antecedentis.

Mitto solutionem quae negat antecedentem illius argumenti negat ut potentia visiva videre unico actu colorem et lucem; aut negat videre colorem actu distincto ab eo quo videt lucem. Mitto inquam sane solutionem quoniam existimo verissimum antecedentem quod 3.um illud argumentum assumit: sed existimo quod nihil ex eo deduci uti diximus.

Ad 4.um fundamentum dico 1.º quod licet habitus unius cuiuslibet premissae nequeat solum producere actum conclusionis quoniam obiectum huius

n continet in obo vnicus solius premissę: At habitus verius premissę potest producere actum ... quonia objectum huius continet in obo virtualiter premissę, qm doctrina plures DD. tuent, cum ... objectum actus Dei continetur in obo actus antecedentis in discursu Fidei, etiam ex explicuimus potest habitus, qui ellicit actum antecedentem, ellicere actum consequentem ... sumit argum. contra sententiam, si vnicus habitus posset producere actum ante discursum dialecticum nullo fundo diceret, qui non posset ellicere actum connexum; sed habitus fidei potest ellicere totum antecedentis sui discursus, quem diximus quod ellicere potest actum connexum: Minor patet, quia antecedens de quo discursus quem diximus est fidei est actus ille Deus dicit verum dicendo trinitatem, quem actum ellicit habitus Fidei.

Respondeo ... ad ... 4. fundum nullum sumi argum ex habitu premissarum ad rem, quę e diversissima ... nullus supponit habitum premissarum posse ... ellicere vnicum actum quo attingat obiectum antecedens et obiectum connexum ex determinatione illius principii: Ac proinde nil mirum quod neget habitum premissarum posse ellicere actum Dei ... quia potest dici, quod habitus causativus premissę, non sit ellicitivus nisi illorum actuum qui tendunt ... illud determinatum objectum, quod afferri ex premissa activa in re autem nostra longe aliter accidit, nam supponimus ... talem DD. ... adverso, habitum Fidei posse ellicere vnicum actum, quo attingat obiectum antecedens et obiectum connexum ex determinatione illius priori et solum dubium est an possit attingere eadem obiecta per duos actus realiter distinctos, quorum alter pendeat ex alio, et nos dicimus id fieri posse nullo fundo negari: Ad hoc autem quid juvet refferre doctrinam traditam de habitu premissarum.

Ad 5. argum admittimus id quod supponit nempe revelationem ... esse obiectum materiale Fidei ... quo in disp. 9.

c. 4 exposuimus, et Remus, et in hoc casu posse Fidem uti discursu, dicti probatur, quia si argumentum illud intendat revelatum esse, dicendum credi propter auctoritatem Dei aliter ac diximus, id negandum est. Ex dictis in disputationibus 6. 8. et 7. 9. et 7 ex dicenda in disp. 17. Ad 2. argum. potest eo solum probari, quod Fides possit attingere unico actu id ipsum, quod per discursum attingit. Et forte ita ipse accidit in Beatis qui clare cognoscunt, in quo existere Deum dicere verum dicendo Trinitatem, quia tamen frequenter affertur illum in confuso, quod sibi revelatum se Beati, ut ab eo de elliciat alterum actum, qui expresse et directe enunciat id idem, quod a Deo revelat. —

Ad haec, quae proxime dicta sunt, facilius percipiantur sciendum est, quod licet actus ille Deus dicit verum dicendo trinitatem dicat esse re ipsa trinitatem, quia tamen affert in obliquo et quasi in confuso quatenus vult dicendo, quod ennunciatio divina conformat rei dictae. hoc est trinitati dicit, quod trinitas sit, et enunciat quod sane solum est dicere trinitatem in obliquo et in confuso non vero ennuntiare directe et expresse, quod trinitas sit. Ex vi ergo illius actus elliciet alterum quo directe expresse et in recto de id ipsum, quod per alium actum dicebat in obliquo et in confuso, in quo nulla ratio est repugnantia, neque propterea admittimus duos actus simul existentes qui tendant in idem obiectum eodem modo: in quo solum posset esse repugnantia ut ego opinor, in alio autem nulla est, cum id fere in omnibus discursibus contingat. —

An Fides Divina possit esse ex obiecto cap. falsa?

Disp. 19.

Fidem divinam non posse esse falsam ex obiecto formali aut ex mutatione materiali.

Ca.

Cap. Primum.

Triplex caput est unde desiderari possumus assensus fidei falsum evadere: primum est ex eo quod deus dicat rem aliter ac ipsa est in se, sive quia in illius eo decipit, sive quia decipere vult. 2um caput, est ex eo quod muret sibi revelarem. Ut si deus revelaret Petrum currere, quasi abstrahendo a differentia temporis et elliceret in assensus, quo crederet Petrum currere quin assensus iste respiceret aliquam differentiam determinatam temporis, sed quasi abstracte id enunciaret: sic enim actu licet verum esse eum elliceret, credere quidem falsum si ultra tempus, quo Petrus curreret, durasset. 3um denique caput est si deus nihil re ipsa revelasset: existimaret tamen quis, illum aliquid in speciali revelasse: et hoc existimans crederet propter auctoritatem dei rem illam esse: in hoc enim casu, actus ille esset falsus. Rogatur enim an accidere possit quod ex hiis capitibus aut ex illorum aliquo fidei assensus sit falsus. —

Quamvis late tractari hic soleat an deus possit dicere rem aliter ac illa apud se extat, ego tamen id paucis in hoc capite absolvendum duxi, quoniam alterius loci proprium existimo et dum existimo, (cum Persillianista et cum Robert. Holcoth. imo et cum aliquos alios viros aliquos doctos etiam Catholicos) deum nulla privatione rem, posse dicere rem aliter, ac eam apud se sentit, neque adeo, nulla privatione rem posse fallere nec deum mentiri. (Existimant aliqui aliud esse fallere et aliud mentiri) ita ad dicta esse quos in hoc libro referre solemus, quorum aliqui censent hanc assertionem esse de fide, nec absque fundamento nam ut possit tradi in libro S. multis in locis, quorum unum vel alterum proferemus, et tradit etiam tamen sacris Scriptoribus locis referendis in

in cap.º sequenti quae X. Sane accept. [illegible] ratio accipienda ss.
[illegible] li assertio statuta ex cap. 23.
Num. vers. 19. ubi ita dicitur non est Deus quasi homo ut men-
tiatur nec ut filius hominis ut mutetur: dixit ergo et non
faciet? locutus est, et non implebit? quae interrogationibus
efficacius quid negat fieri posse quod Deus non faciat quae
dixit se esse facturum, et quod non adimpleat quae promisit,
quam si id per negationem diceret. Ad Hebreos 6. ut per duas
res immobiles quibus impossibile est mentiri Deum, firmissimam
solatium habeamus. 1. Joan. 1. cap. 5. qui non credit filio
Dei mendacem facit eum, quia non credit testimonium quod tes-
tificatus est Deus de filio suo. quae verba docte exposuit
Apost. existimari mendacem Deum ab eo, qui non
credit ea quae testatur; non eo ipso, quod non ita sint quae
Deus dixerit mentitur, cum sequatur id convenire ex
defectu [illegible]. Supponit autem Apost. Joan. esse ingens ab-
surdum existimari Deum esse mendacem.

Probatur 2.º ratione, quia loqui aliter, ac loquens
apud se sentit, est se dissonum rectae rationi, et inor-
dinatum, ergo impossibile est Deo loqui aliquid aliter, ac
apud se sentit; cum Deo impossibile sit efficere ali-
quid inordinatum, et dissonum rectae rationi. Antecedens patet ex
eo quod recta ratio dictat loquendum esse, cum serio loquimur
[illegible], quod verum apud nos iudicamus. Confirmatur
[illegible] licet fingi posset non esse inhonestum loqui aliter
ac loquens apud se sentit ut sui honesti [illegible]
aut salutem proximi consulat, quando nullum aliud me-
dium ad id occurrerit, id certe nequit dici locum in Deo; quo-
niam Deo occurrunt infinita alia media quae infallibiliter
assequatur quidquid intendat, et ex nullo capite potest esse honestum

Deo!

Deo, loqui aliter, ac apud se sentit. —

Prob. iterum, quia indecentissimum est ut Deo possit repugnare quod ipse non sit dignissimus, cui possit credi; sed si posset loqui + sentit, non possemus praebere illi assensum quia indecentissimum est illi primum repugnare, posse loqui aliter ac sentit. Maior huius sillogismi tam evidens est ipsis [illegible], ut nulla fuerit tam barbara gens, quae si Deum aliquem agnoscebat, non eum fidentissime dicat tamquam qui certo sciat omnia et [illegible] et [illegible] ea quae sentit loquatur. Minor porro apparet patet; nam ex ipso, quod dubitemus, an possit Deus loqui aliter ac sentit nullum [illegible] fundum est ut credamus [illegible] certo quod [illegible] nunc loquatur, ut sentit. [illegible] dubitet maneat ergo non posse fieri [illegible] de [illegible] absoluta [illegible] fides infusa sit falsa [illegible] quia Deus dicat aliquid aliter ac apud se sentit, aut [illegible] in certissimo cognoscat [illegible]

[illegible]

An autem possit fides infusa esse falsa [illegible]? [illegible] difficultas sane est, quam pauci [illegible] possumus absolvere, adhuc tamen illam ex professo discussuri essemus; nisi a nobis tacta esset in nostra dialectica lib. 2. tit. 1. d. 9. Ubi probavimus nullum omnino actum [illegible] contingentem huius peracti [illegible] est quod obiectum [illegible] ut ab illo repraesentatur, posse mutari de vero in falsum. Aut [illegible] sed per [illegible] retinere veritatem aut falsitatem, quam in [illegible] duratione instanti sive intrinsece sive extrinsece [illegible] in quo [illegible] in loco proxime dicto tractaverimus. Et adhuc in ea ipsa [illegible] sumus; quinimo adhuc arbitramur [illegible] contingentia futura [illegible] [illegible] non posse abstrahere a temporis differentia. Consequenter [illegible] existimamus nullum [illegible] fidei divinae posse reddi

fal-

+aliter, ac apud se-

[illegible]

falsum et ex mutato obiecto materiali et aliis tenent occurrant propter illa quae loco dicto produximus, non est ergo in praesentiarum repetendum; iam vero difficultates propriae sunt quae ad alium locum spectant.

Expenduntur aliquot fundamenta pro Fide non posse esse falsam ex revelata apparenter. Cap. 2.

Sufficienter videtur gravem admodum ancipitemque certamen cum P. P. Ripalda et Hurtado circa id, ut videre est, Considerant enim quod Fides divina infusa sit reipsa falsa an vero falsa esse possit eo quod eliciat actum supernaturalem circa obiectum quod proponatur ut revelatum a Deo cum tamen revelatum non sit? qua in re ut doctissimus uterque Auctor, sed Ripaldam quam communiter inter doctores catholicos sequatur, ita P. Hurtado illi absurdum et indignum; ut contrarium contendat esse Fide certum, quod Fides divina infusa nequeat naturaliter esse falsa, et insuper esse temerarium asserere quod possit supernaturaliter falsa esse, in qua discrepatio omnino doctissimo Patri Petro de Hurtado Parente: P. autem Ripalda in d. 59 tamen supernaturali contendit esse probabile quod Fides infusa possit de potentia absoluta falsa esse in [illegible] sed illi sententiam et doctrinam in illius fundamenta insufficientia et aliqua alia inspersa in qq. ab illo dissidens, ut in sequentibus stabilietur.

Difficultas itaque est an fieri possit saltem de potentia absoluta Dei quod Fides divina infusa sit reipsa falsa ex eo, quod vere eliciat assensum circa obiectum quod proponatur ut revelatum a Deo, cum tamen nec revelatum sit nec sit verum, et verbi gratia exempli causa, an sicut proponatur prudenter Deum revelasse Fidem divinam non posse esse naturaliter falsam, cum nec id Deum revelaverit: neque in re sit, ut supponitur, possimus tali elicere actum Fidei infusum, quo credatur obiectum illud propter auctori-

ri-

- . tam divina apparentes solum opposita: quo casu si elliciat actum Fidei erit falsum. Et ex dictis, cui assentit, ut supponimus, immo assentiret, qui in eo casu versaretur, id solum fallibile erit falsum, quod falsum erit Deum dixisse verum dicendo Fidem non posse esse falsam, cum revera id non dicat.

In hac difficultate communis Doctorum omnium sententia, quos in hoc tractatu referre solemus, constanter docet, nullo modo esse posse, quod in casu dicto, aliisque similibus elliciatur actus Fidei infusæ, Hanc sententiam omnium acerrime propugnat pater Hurt. cuius fundamentum perpendendum est: in 1.º quod probat Fidem non posse esse aliter falsam, atque hinc deducit non posse esse falsam in casu dicto, probat singulari ex Concilio Tridentino sess. 6. c. 9. ubi expresse dicitur Fidei divinæ non posse subesse falsum. Hæc Concilii verba, ut nullus scire valeat certitudine Fidei, cui non potest subesse falsum se gratiam Dei esse consecutum. Et in can. 16. ita habet: Siquis magnum illud usque in finem perseverantiæ donum se certo habiturum absoluta et infallibili certitudine dixerit, nisi hoc speciali revelatione didiscerit anathema sit: et ex his verbis infert P. Hurt. esse de Fide certum quod Fides divina supernaturalis nequeat esse aliter falsa et ex alio eius cap.

Sed quidem hinc argui Patris solum intendit Concilio non esse posse, quod re ipsa credatur Deo quod Fides sit falsa, quod certissimum est in super intendit esse ita certam illam Fidem, qua credimus id quod Deus revera revelat: hoc enim enunciat et nihil aliud spectat ad institutum, in quo Concilium Tridentinum tunc versabatur. an autem ille ipse dubitaret ingressus quo credimus Deo revelanti possit ellicere actum, quo credamus id, quod proponatur ut revelatum a Deo, quin revelatum sit nulla hoc curat in sua definitione Concilium nec hoc ad illud Institutum ducebat. Accedit, quod ut hoc intenderet, adhuc non esset Fide certum, quod solum

Dei. -

dictio ē ad Dulio nō id deficiendo, sed potius affirmando.—

Probatur 2º quia si Fides infusa posset esse de potentia absoluta falsa, ex prædicto posset etiam esse falsa naturaliter: sed hoc ē omnino falsum, ergo et illud omnino falsum, quod Fides posset esse naturaliter falsa supponit 3º. Haurit tamen certum esse se dex illorum et doctrina qui dixerint Fidem infusam posse supernaturaliter esse falsa, quod certo ut deducat ita probat quia causæ illæ in iisdem cap. positæ sunt naturaliter possibiles, quia posset elicii naturaliter assensus Fidei si id non sit in se omnino impossibile, ita ut implicent contradictionem oppositum in eo quod Fides sit a Deo infusa et aliquando sit falsa: sed quomodo fieri posset, huic argo facile fieri ostendimus in cap. 6. ubi proponimus modum quem dixi, quo posset quis in hac difficultate opinari.

Fundum aliud reiicitur, quo id idem, quod in cap. præcedenti probare intendit.

Cap. 3.

Ex 3º [?] fusæ ea sequi quæ in cap. præcedenti retulimus quod si obiectum formale Fidei infusæ non esse deberet prima Veritas realiter revelans, sed sufficeret illi veritas prudenter existimata revelans, fieret sane quod non essemus certi Veritatem Fidei esse veritatem: sed quod possemus merito dubitare an sint falsitates. quod tamen est absurdum: illud pariter sequi probat, quia cum non sumus certi, quod attingat obiectum formale de se infallibile possumus merito formidare de deo mali; ut a pari docet Concilium Tridentinum sess. 6. canone. 16. dum asserit non posse sine speciali revelatione credi certo, et sine formidine privilegium perseverantiæ finalis; sed si dicat obiectum formale Fidei divinæ infusæ esse illam veritatem realiter

re-

revelantes, et prudentes [illegible] ultimam revelatam non attingi-
mus, tum quia de se infallibilis est, non sumus certi an veri-
tatem nostrae fidei sine recipiat veritatem, sed dubitare merito pos-
sumus an sint falsitates, quod tamen nequit catholice dici.

Nihil curandum est, quod supponat in hoc argumento fi-
dem [illegible] [illegible] pro hac fidei revelatione [illegible] quod haec falsa
sit, atque opinamur; adhuc tamen eandem vim retinet ex propriis quibus nititur;
Et sicut Revelatio [illegible] afferat illam ex modo tendentialiter
in illam, ut ex nihil [illegible] fallibile constat nihil omnino argumentum falsum
omnino inefficax et [illegible] in 1° quidem si argumentum intendat
fidem infusam non esse vero certam, id est omnino determinatam ad veritatem, et hoc
[illegible] absurdum deducat ex [illegible] quae dicat, eam posse esse falsam fu-
tilissime arguit. Ut ex [illegible] constat quod [illegible] nihil [illegible] contrarium
[illegible] ut infra dicemus, sin autem argumentum illud ostendat nos non posse
esse certos de hoc revelato, et si certissimus de revelatione, tamen quod verum
sit, sicque modo impugnat nullatenus id ostendit argumentum falsum et
iam ostentum.

Ut ergo demonstretur argumentum falsum esse inefficax di-
cendum est, quod sive fides infusa possit esse falsa ex revelatione ap-
parenti, sive hoc repugnet, at duo sunt omnino certa: 1° quod qui
sumit incertus de revelatione, ex quo enim quod capit incertus sit, erit
et incertus de veritate sibi revelata. 2° quod qui certus
sit de existentia revelationis certus et sit de veritate sibi revelata (si alio-
qui certus sit, deum esse infallibilis veritatis) quia licet quis alioqui opinetur
fidem posse esse falsam, ex eo quod posset alterari actum eius [illegible]
ab apparenti revelatione; sed certissimus quod si revelatio sit vera
et existens [illegible] fides sit tamen vera et infallibilis.

Ex his [illegible] deducitur quod si quis opinetur fidem non posse esse
falsam, et alioqui sit incertus de revelatione, iudicaret conditionate
ille non elicere reipsa actum fidei infusae, si ea revelatio, quam prudenter
ex

- ex existimat dari re ipsa n. dei ; 3° v. q qui opinaret prox
ellici actu Fidei infusae et revelatio re ipsa n daret, dummodo pru-
denter opinar. ita fuisse n. ellicere iudicium illud. 3 diio-
natum dictum; sed ex sua scientia iudicaret q re ipsa elliciat actum
Fidei infusae et ea revelatio, quam existimat dari n re ipsa
daret. hoc autem nihil omnino refert, quominus ad cathollicum
sint re ipsa certi veritate Fidei et veritate neque ant. q hac
de re dubitare quoniam certi sunt de revelat. facta, ut
in disp. 6. dub. 2. cum oppositionem et hac in sequentem dic-
turi sumus.

Deinde nihil omnino refert q dictum dixerit nullum
posse esse certum de sua perseverantia nisi ex revelat. id
d. q. n propterea dixit, posse quem esse certum de sua per-
severantia quamvis incertum sit de ipsa revelat.; ut ibidem cer-
tum; sed sensus dicti e nullum posse esse certum et absque formi-
dine de sua perseverantia finali, nisi ex revelat. divina
ex revelat. ut certa et infallibili, et n solum pruden-
ter credita ex motivo n infallibili (dicam. sepe dat. ut
bdc. sancti prudenter crediderint factam sibi fuisse revelat.
suae salutis aeternae) et insuper esse certum de sua perseve-
rant. si deus illam revelet, revelet, inquam, ita ut talis revelatio
sit certa: Hinc autem nec longissime deducit q neque ellici
actum Fidei infusae nisi revelatio de obi. credendo re ipsa facta
sit, q. quidem e punctum quaestionis disp.

Sed urget P. Hurt. sibi tale Fidei in-
fusae sit veritat. 3. prudenter credita revelat. fit, q Eccle-
sia nullum fundum scit ut proponat revelat. ut credendam infallibiliter
et absque ulla formidine, q. Ecclesia n pot proponere revelat.
nisi; ut credendam a doctrinae fidei catholicae sed tunc catho-
lica [illegible] sed quam impugnemus ad revelat.

pro

praedoncer proponit, seu ad Deum praedenar crediture restante, quia nequit Ecclesia proponere revelatum ut credendum infallibiliter, et absoluta certitudine. — Instantia est nihilo melior ex Adverso praecedenti, et ita demonstratur quia licet demus non posse Fidem elicere assensum nisi Deus vere id revelaverit quod credendum est: adhuc nequit Ecclesia proponere obiectum ut credendum omnino certo, et indubitanter nisi ut certum proponat Deum illud revelasse, quia licet certum sit Deum dicere verum si aliquid dicat, erit tamen incertum quod dicat verum si incertum sit quod aliquid dicat. —

Similiter licet demus Fidem posse elicere assensum, quamvis Deus re ipsa non revelaverit id quod credendum est per Ecclesiam proponere obiectum ut credendum omnino certe et indubitanter, hoc ipso quod certum sit, et ut certum proponat Deum illud revelasse, quia nostra pars praesentis disputationis aliquid refert ad praesens institutum ante praedicta quia licet Fides possit elicere assensum quamvis Deus non revelet id quod creditur, adhuc certum est, et credendum omnino certe id, quod Deus re ipsa revelaverit, cum ergo Ecclesia iudicet Deum ea revelasse quae proponit credenda iure quidem proponit illa ut indubitanter credenda, quam vis nihil sit de praesenti difficultate in qua de rei ipsa constare, imo quamvis requireret Dea in cap. 6. proponendam quae sit argumentis refficiari intendit. —

Reliqua eiusdem sententiae fundamenta perpenduntur

Cap. 4.

Alia adducit fundamenta quae probare intendit esse omnino impossibile quod Fides infusa sit falsa: et probat primo, et ita quia actus visionis nequit ferri ex divinitate in caelo, quae de ea actu non existente, eo quod color et lux sit obiectum formale illius, ut actu existentis, sed existens revelatum est obiectum formale Fidei infusae, quia nequit ergo ferri in revelatum

acta

Fide

actu non existentem, imo in actu impossibilem, argumentum istud est urgentius, quia existentia revelatur ab obiecto formali Fidei, ut existentia est, quod tamen sit futile hoc argumentum subsequentia demonstrant. Tum quia forte maior praemissa est falsa, ut habetur ab aliquibus qui existimant posse fieri divinitus actum visionis, quo videatur color non existens, atque adeo argumentum factum ex actu visionis potius sumi potest in partem adversam. Deinde quia licet vera sit Maior praemissa assumpta; Minor tamen est falsa ut nos supra in disp. 5. et 6. late ostendimus.

3. futile est argumentum factum, quoniam adhuc admissis praemissis negandum est consequentia: Ratio est facilis, quia licet Fides hoc est obiecto formali revelante ut existentem: Non tamen naturali fore nullam per actum intuitivum sed etiam per actum abstractivum: per inde ergo attingere potest, quod cognoscat revelatum ut actu existentem, quin illa vere et realiter existat. Et confirmatur: nihil posse referre quominus Fides infusa possit esse falsa, quod existat revelatum sit obiectum formale illius: nam etiam est obiectum formale fidei aquisitae in sententia Patris Hurtado: et nihilominus fides aquisita potest fieri in revelatum apparenter solum opposita, dicendo quod non istud est, quod potentia visiva negatur fieri in colore et luce actu non existentibus quia ... Hoc denique confirmabit iterum dicendis in cap. 6.

Probatur 4. quia de ratione Habitus Supernaturalis est elevare potentiam eam quod dirigere non per se perfectiori quam potest naturaliter dirigi; hoc autem non est aliud quam dirigere potentiam intellectivam ad verum, quod tale sit realiter; nam potentia ipsa naturaliter dirigit ad verum solum apparens. Vere argumentum istud dissolvi facile potest, ut licet appareat efficax: nam ratio supernaturalitatis in alio longe consistit, quam in eo, quod ordinetur, dirigatque potentiam intellectivam ad verum realiter tale et gratis quidem assumitur

An illud. Imo forte est falsum, quoniam forte posse-
ia plures actus supernaturales falsi, quamvis nullus actus
Fidei d. infusae falsum possit esse; qua de re vide in
tt. de habitibus infusis.

Prob. 6. q. intus in efficit per actum falsum
sed per actum verum; quidquid sit de actibus voluntatis: ac-
tus autem veri afferunt maxime, quod obiectum illius sit ut enun-
tiat: q. habitus qui ordinatur ad efficiendam potentiam intel-
lectivam debet elevare et dirigere illam ut determinet illi-
ci actum, quo feratur ad obiectum existens in se, ut cognoscitur
atqui habitus per se infusus est proximum habitum fidei
ordinatus ad efficiendum intellectum q. debet dirigere illum ad actum qui
feratur determinate in obiectum realiter existens ut per actum at-
tingit: Argumentum istud nihili melius est praecedentibus: nam ut
omittamus veritatem maioris, minor est assumpta nulla ratione pro-
batur habitum infusum fidei ita dirigere efficere intellectum ut
nequeat elicere cum isto actum abstractivum, qui non attingat obiectum
ut in se; imo plura sunt, quae oppositum suadere videntur ut in cap. 6
habebimus; quae inefficaciam huius argumenti apperte demonstrant.

Probari solet eadem pars in universum habitum
infusum nequit tendere in obiectum aliud per affectum q. nequit tende-
re in obiectum falsum per assensum tamen inepte videtur ab aliquibus
hoc argumentum ut prius in oppositum formari, ut formatur. Resp.
habitus infusus potest tendere per affectum in obiectum falsum apparen-
ter bonum et re ipsa malum: ergo et habitus infusus intellec-
tualis potest tendere in obiectum falsum apparenter verum et re ipsa fal-
sum. Pater. Nil sequitur: si re ipsa pauper sed potius ditissimus
et avarissimus, si tamen simulet gravem necessitatem, fieri mise-
ricordia ad levandam talem egestatem, et [illegible] dandum [illegible] illi, qui
[illegible] egestatem levet; [illegible] semper [illegible] 6. exempla [illegible]
ima

Imo argumentandi aliqui quod in casu praedicto dat. actus prudentiae supernalis qui dictat tribuendam esse illi eleemosinam, qui iustus est falsus. Ut credunt cum reipsa non sit tribuenda eleemosina. Habemus quod ex parte voluntatis actum supernalem intellectus posse esse falsum. Ut in sequenti cap. persequimur.

An efficatia sit argumentorum quae suadere intendit Fidem infusam posse esse falsam

Cap. 5.

P. Ripalda vir quidem ingeniosus et apprime eruditus, sicut supra dicimus multis incendit quod actus supernalis possit de potentia absoluta esse falsus. Et quidem loquitur de actu supernali in universum, et aliquos in speciali afferat quae id aliqualiter ostendat: sicut unus ex actus Fidei et infusae, de quo in praesentia loquimur; itaque non tam probat in speciali Fidem infusam posse divinitus esse falsam quam ex illa ad actum supernalem in universum arguit. Et se dicit quod nullatenus sit implicatio totum credi per habitum Fidei infusae Deum ut revelantem oppositum, et illud revelatum non esse scire in se, ut credit. Atque sunt in hoc difficiliores argumenta P. Ripalda ut cit. quod licet non repugnet ex ratione actus supernalis Fidem infusam esse falsam, potest quidem repugnare ex speciali ratione ipsius Fidei, ut in cap. 7. dicemus.

Sed praesentia videndum est an ea fundamenta efficatia reperiuntur. Et hic probandus P. Ripalda quod ad cognitionem supernalem sufficit quod cognitione primaria cum gratia sanctificante, et tertio cum [illegible] rei cum obiecto existente realiter ut per cognitionem repraesentatur; sed hic utrumque quod dari potest, si admittatur cognitionem supernalem posse de potentia absoluta esse falsam. quod potest admittendum est. Minor probatur. quia

deinde

Suâ absolutâ potentiâ efficiat cognitionem supernaturalem esse actu in re, quin
obiectum repraesentatum sit in se, ut per talem cognitionem repraesentatur, non tollit
quominus talis cognitio dicat connexionem rei cum obiecto existenti
in se ipso, ut repraesentat, quatenus ex natura rei non possit non
connecti cum illo, seu quatenus negative ex natura rei elici nisi
existenti obiecto, ut per cognitionem supernaturalem repraesentandum est.
Hoc, inquam, non tollit ex eo, quod de potentia absoluta Dei
res aliter eveniat, ut est certum in Philosophia. q. dicit —

Multa sunt, quae inefficaciam huius argumenti
facile ostendunt. 1.° quia licet eo argumento probetur, ut ... cognitionem super-
naturalem posse esse falsam de potentia absoluta Dei, id tamen non probat de
fide infusa quod dicere est, quod quae ex sua speciali ratione dicat,
non posse etiam divinitus esse falsam. Sicut non eo argumento non probatur omnem
cognitionem supernaturalem posse divinitus esse falsam, quoniam non probatur nullam
esse cognitionem supernaturalem, quae ex sua speciali ratione dicat non posse esse
falsam: ita nec probat de fide infusa nisi aliquid probetur, nihil
speciale esse in illa ratione, cuius ita illi repugnet falsitas, ut
nec divinitus possit ei convenire: nam aliqua ratio in specie
assignari potest quae specialiter fidei infusae sufficiat.

Rursus est argumentum illud inefficax, quia nec suf-
ficienter probat posse dari divinitus cognitionem supernaturalem falsam:
siquidem P. Ripalda docet supernaturalitatem cognitionis desumi in eo,
quod dicat primario connexionem cum gratia sanctificante, secundario
cum obiecto existenti realiter, ut repraesentat. Licet alij dicant proprie
esse supernaturalitatem cognitionis connexionem cum obiecto coexistenti in se
ut repraesentat, et contra [illegible] negant [illegible] Patri Ripaldae
licuit explicare supernaturalitatem per connexionem cum gratia
sanctificante: cum nullus alius praeter ipsum id docuerit, vix quod
probari sufficientius potuit ita reliquis licere maiori iudicio
sumendo dicere cognitionem supernaturalem dicere, quae talis est, quod negat

et

quod divinitus esse falsa, cuius rei aliqua fundamenta
adducunt. 3.º est inefficax illud idem argumentum, quia ut ex-
istimo dicendum est, cognitionem supernalem nec divinitus posse esse fal-
sam, aut dici debere posse quantum est ex vi, et quidditate
illius esse realiter falsam ut in sequenti cap. ostendemus.
Probat 2.º idem P.r Ripalda quia affectus
supernalis potest esse divinitus malus malitia morali, non solum
indirecte, remote et ratione propriae actionis, quatenus est imperatus
per alium nalem in omnibus sed directe proxime et quasi per se, quatenus
ut versetur circa obiectum prohibitum a deo; ergo et cognitio supernalis potest
esse falsa: Consequentia patet a paritate rationis, quia non est minus debi-
ta bonitas moralis affectui supernali, quam veritas cognitioni super-
nali nec repugnat minus malitia moralis supernalitati, quam fal-
sitas. ergo si non repugnat divinitus affectum supernalem esse malum, ita
non repugnat divinitus cognitionem supernalem esse falsam.
Hoc sane argumentum si aliquid probare potest solum est, non esse
dio improbabile, quod cognitio supernalis possit divinitus esse falsa, at id
non probat de Fide infusa, quoniam ut iam diximus [illegible] est
specialem rationem pro Fide infusa ut aliae cognitiones supernales possint
esse falsae. Rursus licet illud argumentum probaret esse probabile fi-
dem infusam posse esse falsam quoniam aliqui admittunt antecedens
assumptum: non tamen probat esse verum, neque cuius probabilitas
[illegible]
[illegible]
Accedit denique [illegible]
[illegible]
[illegible]
Probat 3.º P.r Ripalda quia cognitio qua Beatus
cognoscit suam beatitudinem in aeternum duraturam est supernalis
[illegible] a fortiori est supernalis cognitio quae in ipsa [illegible]
ut

Ut existere ab aeterno, et ingrossum strictum, et tamen Sec. hoc pot. divinitati esse falsa; secus non aliqua ratio erit quae postquam semel producta est, nequiret a Deo destrui, quod est absurdum &c. Mitto plura quae occasione huius Argumenti P. Ripal. inculcat; dico quidem probabilia, et proinde obscura; et de quibus, ut cum quod probe non esse improbabile, cognitionem supernaturalem posse esse falsam; non tamen proprena quod id de Fide infusa et sit probare, non tamen probat veritas ipsa &c. At veritatem potissimum scrutamur, non vero eamdem probabilitatem petitam ex aliis sententiis quae vix apud eumdem D. reperiuntur.

Probat 4. quod Deus pot. infundere habitum erroris in intellectu creato; ergo pot. et infundere actum supernaturalem falsum. In utile quidem argumentum, nam cum ante sit assumptum esse falsum, eo dempto admisso neganda est consequentia; in quo tam latum et apertum discrimen, ut opus non sit illud exponere probare deinceps.

Ad ductis aliis actibus, quis ita exponit ut cum falsi evadat videantur aliquin supernaturales. Sed certe de actibus dicitur est difficultas independenter ab ea in qua sumus, sive nullum argumentum P. Ripal. probat directe veritatem eius sec. quae disserit posse Fidem infusam esse falsam; proinde cum superest quod proxime ad rem nostram loquamur.

Meus quidam opinandi circa praesentem difficultatem exponitur

Cap. 2.

Non erit inutile si quae nobis circa praesentem difficultatem occurrunt viri docti proponamus. Sed cum authoritate probatum reprobare nec ... possim postea ab iis quae vera videantur suscipi. Et quidem quod ad nos attinet in ... probabilia et ... similia

vi-

videre: Ut q. nra sententia dicendi proponamus, scienda est posse dupliciter attendi, q. fides divina infusa possit esse falsa. 1.° si dicatur posse illa esse falsa habitualiter et simpliciter, ita ut etiam attento quod de re ipsa interveniunt ad illa concurrunt sicut dicimus fidem h. acquisitam posse absolute et simpliciter esse falsam. 2.° mo, si dicatur fidem divinam infusam posse esse falsam non quidem absolute et simpliciter sed cum restrictione id est, quantum est ex parte ipsius habitus et ex parte actus, ita q. habitus fidei infusae possit quantum est ex se, elicere actum supernalem, qui re ipsa sit falsus, et similiter actus ipse possit quantum est ex se falsus esse, quatenus est assensus obiecti q. nec revelatum sit a deo, nec se habeat in se, ut per assensum enunciatur: ~

Hoc supposito nostra sententia dicendi tria continet 1.m q. fides d. infusa attenta, tam secundum habitum, quam secundum actum possit quidem, quantum est ex se esse falsa et naturaliter quatenus fertur ad obiectum q. prudenter proponatur ut revelatum a deo, cum tamen non revelatum sit, nec se habeat in se ut creditur. 2.m est non posse fieri naturaliter q. fides infusa sit re ipsa falsa modo proxime dicto. 3.m denique esse absolute possibile de potentia absoluta dei fidem infusam esse falsam. Hic tres partes sensim probandae sunt.

Dein 1.a conclusionis sententiam non opus dicere huic modo dicendi satis constat ex dictis in praecedentibus: Imo quidquid sit de veritate et probabilitate huius doctrinae existimo non posse argui contra illam ex Concilio Trid.

Pr.[illegible] 1.a pars huius modi dicendi nempe posse fidem infusam quantum est ex se esse falsam modo dicto, q. assensus fidei infusae tam qui fertur ad obiectum formale quam qui materiale fertur non pendet natura sua, ab existentia obiecti tamquam revelati

82

dicebat q. potest verum quod assensus quamvis existat et elicia-
tur, existat actus, nec antea extiterit revelatio aliqua divi-
na; Ant. est certum non de facto eliciuntur assensus Fidei in-
fusae cum tamen de facto non existat realiter revelatio divina. Con-
sequentia pr. q. si actus Fidei existit in 2. instanti, quin tunc existat
physice revelatio ita potest existere in instanti 1. si in hoc existant
physice ea ipsa qq. in 2. instanti servat. Nec potest existere eo ipso quod re-
velatio extiterit physice, nisi ab hac existentia physica ipse ex
se dependeat.

Quidquid ad hanc rationem proxime factam dicatur, effica-
citer refelli potest, etiam ipsa instaurando, q. ut actui Fidei infusae
repugnet quamvis existat eam jungi in suo instanti primo productionis cog-
nitae revelatae, quin haec aliquando extiterit necesse erat q. tali
actui diceret ex se connexionem cum revelatione in 1. instanti
suae productionis: sed si hanc connexionem diceret ex se in 1. suo instanti
non posset postea conservari sine tali revelatione physice existenti,
cum certum sit actum Fidei infusae in esse conservari sine existentia
physica revelationis. Sed etiam elicitur 2. quin revelatio physice tunc ex-
istat. Debet utique esse certum, q. nullam specialem connexionem dicat [?]
cum revelatione physice existenti: ergo certum debet esse, q.
potest elici in 1. quamvis revelatio tunc non existat physice, nec an-
tea extiterit: siquidem existentia quae antea fuit nullam dedit
influentiam sic in actum Fidei [illegible] in actu ipse at-
tendat. Tamen id per ipsum q. [illegible] sine [illegible] dicitur.

Ex his colligitur 1. id q. in ea ipsa 1. parte
Quintum mi dicendi continet, nempe non repugnare naturaliter
q. Fides infusa sit falsa ex eo q. ex repugnantia, de-
beat ex parte habitus, aut actus Fidei cum existentia
non repugnet, ut probant quae pro ratione adducta sunt. Colligitur
deinde 2. Quintum mi dicendi partem, q. illa sit impossibilis naturaliter
ab-

abluere et simpliciter fide infusa ex falsa. Ergo repugnat naliter ut de facto reb. Dent, q. Deus conferat concursu habitui infuso fidei ad assensum de obo n revelato, nec se Denti in se ut proponit credenti. Ratio autem cur nequeat Deus tribuere talem concursum solum ii pot, (si cetera sint vera que mul ista dicendi continet) q. cum Deus infundat habitum illum ut ipsi soli credat Deo ipso q. tribuat concursum tali habitui videtur testari se ipsum esse, cui re ipsa creditur, et coinde testari videt obum ipsum, ad q. credendum concursum supernalem exhibeat, cum ergo Deus nequeat testari rem falsam nequit tribuere concursum ditum sub circumstantijs sub qq. talis exhibitio sit testificatio obi, nihil istud se habeat, ut Deus illud testificat.—

Ex ijs tribus que dicta sunt facile 3. pars huiusce modi dicendi, nempe fieri posse divinitus q. fides infusa sit re ipsa falsa, ex c. q.ne longius improbamus solum proponimus casum unicum ex mille alijs qui obiam occ. casum q. i q. Deus infundat habitum fidei alicui et simul illi reveler q. tribuet concursum ad actum supernalem, quoties homi habitum incendat talem actum elliciat, quavis n revelaris obum, q. ut revelatum proponat. In dic. n. casum neque ex parte habitus repugnat elliciere actum ut in praecedentibus probatum est, nec ex parte Dei siquidem si quid aliquid repugnaret maxime q. videret Deus testificari obum tribuendo concursum ad actum supernalem, quo crederet, at in hoc casu id n. videret ut aperte pt ex supp. facta q. ex nullo capite repugnat, q. de pot absoluta Dei elliciat actus fidei infusae, qui sit re ipsa falsus.

Quidquid tandem in praesenti difficultate censendum sit,
Statuit.

Cap

Caput. I.

Quamvis mihi opinandi in sedenti Cap. exposita satis probabilis videatur, non omnino dissimulo nobis apparere, nihil omnino divinitus quidem fieri posse, quod Fides infusa sit falsa et quatenus tendat ad Deum revelantem. Et prudentissime proponat ut revelatum: immo vero licet tale Deum sit in se nostro, ut credit. Assertio haec ita intelligenda est, quod non solum sit impossibile Fidem infusam esse modo dicto falsam, et quod impossibile sit, Deum tribuere ... habitum ad Deum non revelantem ... ex parte Fidei ... repugnet, non attingere Deum vere et simpliciter revelantem: immo ideo ita intelligenda est Assertio ... quod Deo sit impossibile Deum tribuere diversum habitum infusum ad Deum non revelantem, quia impossibile est ipsi habitui ... tendere in Deum apparenter duntaxat revelantem.

Tria sunt quae me in hanc sententiam traducunt ... Argumentum ... Tridentino ... efficax ... non ita facile infringendum est ... insufficiens sit ... ut mox dicam. Ratio ... implicatio terminorum est, quod Fides infusa sit ... et ... virtus theologica ... quod re ipsa non ferat ad Deum male ...

... ex ... quod ... divinum ... implicatio terminorum est quod Fides infusa ferat in Deum ... male quin hoc revelatum a Deo sit vel per ipsam tendentiam ... ad ... quod ... ut ... ratione virtutis intellectualis sit veritas ut ... ratione aliarum virtutum est honestas ... de ratione virtutis theologicae est attingere Deum ... Fidei infusae ... theologica debet ferri

Re-

deferri in Deum et in Verum.

Huic ergo fieri potest dupliciter expla-
cari ad doctrinas ad rem aliam tradita: 1.° quidem fieri potest
quod ut aliquis habitus intellectualis sit virtus, satis est,
ut ad verum morali infallibilitate, quatenus alias moraliter
loquendo non possit non esse verum obiectum, in quod fertur, non tamen requiritur
quod feratur infallibilitate physica ad verum, itaque sit physice
impossibile cum dicto implicatio terminorum, quod feratur in aliquod obiectum, et quod
istud non se habeat in re sicut per actum cognoscit; cum ergo fides di-
infusa nequeat moraliter loquendo sub esse falsitati, quo-
niam nequit illius assensus fidei infusae nisi proponatur
prudenter diuina revelatione obiectum, ideo et simpliciter vir-
tus Theologica; virtus quidem, quia morali infallibilitate fertur
ad verum; Theologica autem, quia fertur in Deum ut in obiectum formale.

Haec sane solutio insufficiens mihi est, nam quamvis
sufficiat ad explicandam virtutem, quae solum est virtus
quasi secundum quid, non tamen ad explicandam virtutem, quae ex
suo obiecto formali sit vera virtus, nam implicatio terminorum est quod ha-
bitus sit ex sua ratione formali virtus, et quod non habeat ex ea-
dem ratione afferre veritatem. Ergo ad veram virtutem ex-
plicandam insufficiens est ea solutio. Probatur ergo ex ipso, quod virtus
intellectualis possit physice ferri in obiectum verum, potest etiam mo-
raliter, quatenus est ex parte potentiae illius, quod non tri-
buat ei assensum, nisi praecedat actus prudentiae dictans
dignum esse obiectum, quod credatur propter Dei auctoritatem; ergo eo ipso
quod aliquis habitus intellectualis sit ab intra, et ex
sua ratione formali virtus, necesse est, feratur determinate in verum
quin oppositum sit [illegible] possibile.

Fieri 2.° potest illi eidem argumento, fidem infusam
non esse proprie, et rigorose virtutem, argumentum adeo nihil obesse
quo

quo minus valor divinitus possit sub ei habituali; fateor equidem solutionem solutionis argumenti ambiguum habere; sed non ita facile negandum, fidem divinam infusam esse proprie virtutem simpliciter, sit aliquem habitum intellectualem esse ex sua ratione formali proprie virtutem imo existimo, nullo posse fundamento negatum iri, fidem divinam infusam esse ab intrinseco, et ex sua ratione formali virtutem vere et proprie si semel admittatur esse possibilem habitum intellectualem abstractivum, qui ex sua ratione sit proprie virtus: cum tot sint ex sacra scriptura testimonijs et Patribus quae id suadeant et huius virtutis excellentiam commendent quod negandum est possibilem esse huiusmodi habitum, licet demum esse fidem divinam quae de facto infunditur fidelibus esse ab intrinseco virtutem. —

Ex his patet solutio eorum quae ex Pater Ripalda ex cap. 5. et ex nostro discursu in cap. 6. retulimus diximusque n. quod quidquid sit de alijs habitibus intellectualibus infusis de fide tamen infusa dicendum est, cum nulla possit ratio posse esse falsa, quoniam ex suo intrinseco recipit esse proprie virtutis intellectus, et de ratione huiusmodi virtutis esse veritas ad nullum negare potest: Solum notandum superest quod ex hac nostra sententia debet fides habere specialem aliquam dependentiam actualem ab existentia sui obiecti formalis: nempe ab existentia Dei vere revelantis, quae quidem dependentia sit immediata aut saltem mediata: quatenus fides pendeat necessario ab aliqua alia re, quae infallibili necessitate inferat dari supponatque Deum actu revelantem; fateor tamen nihil mihi occurrere, in qua dependentia ista in speciali consistat, tamen si ea necessario admittenda sit, ne nimis opinandi in praecedenti capite propositionis decretis dici debeat et poterit libentissime audiam eum, qui illam dependentiam actualem in speciali exponat aut saltem qui meum dicendi modum proxime tradendum sua autho-

ri —

ritate et firmet. —

An et quatenus Fides D. sit vere certa et infallibilis?

Disp. 16.

Conclusio affirmativa statuitur cum suis fundamentis proponitur. Cap. 1.

Primum et celebrioribus attribuitur Fidei D. est quod tam sit certa et infallibilis, ut in hac certitudine et infallibilitate non modo reliquas omnes fidei, sed scientias etiam et principia superet. Haec certitudo et infallibilitas Fidei tam communi DD. calculo est, ut Banez notat temeritatis Durandum qui eam negaverit; cum quo sequitur [illegible] DD. [illegible] Durandum S. Bonaventura. Alex. et Hugo, Victorinus tamquam fere catholicam [illegible] tantissime tradant. Proponenda quidem cum suis fundamentis in hoc cap. 1. et in sequenti expendenda ut magis [illegible] eorum quae explicatius apte exponat. Et in 1. DD. quicumque tradunt S. Thom. in hac 2.2. q. 4. art. 8. et eo loco interpretes Bonaventura, Caietanus, Banez, Aragon, et alii eius familiae, quibus accedunt Lorca, Pensans, et Puteanus, et ex nostris PP. Valentia, Suarez, Conin(ck), Curtianus, Tannerus, Becanus, Granado, Hurt. et reliqui eius temporis Magistri. —

Haec sententia probatur 1. auctoritate S. Scripturae in qua continetur. 1. Ut Fides vera non sit in sapientia hominum, sed in veritate Dei. Ad Galatas 1. notum vobis facio evangelium quod evangelizatum est a me quia non est secundum hominem neque enim ego ab homine accepi illud neque didici sed per revelationem Iesu Christi. 1. ad Thessal. 2. cum accepissetis a nobis verbum accepistis illud non ut verbum hominum sed ut vere est verbum Dei. Et 2. Petri 1. habemus firmiorem propheticum sermonem

cer-

cui bene fait attendentes ... Denique 1. Ioan. 5. si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei maius est &c. in his testimonijs per quae doctrina Fidei tangitur firmissima certissimaque, ut quae est [illegible] in omnibus alijs humanis doctrinis &c.

Probatur 2. ex SS. PP. qui clarius ad hunc idem docent Dionisius 7. de divinis nominibus: eum, inquit, qui in veritate credit &c. sic fide nihil removerit a vero Fidei auctore. Cuius verbis satis aperte significat firmitatem Fidei, nec aliquid verba haec tergiversantur dicens cum illud significat firmitatem affectus voluntatis, quo quis sentiret omnia potius deserere quam doctrinam Fidei haec subdenda firmissimus; per novit [illegible] id qui veritati iunctus est quam bene se habeat, si plures illum concipiant quasi amentem et extra se factum: quibus verbis significat eum qui credit non posse removeri, quamvis agnoscit ipsa fide, sed per hanc reddit firmus de illius doctrina ne ab illa removeatur.

Divus Hyeron. epist. 71 ad Pammachium 3. ubi ita habet Vis scire quantus sit ardor bene credentium? audi Apostolum, et si nos aut Angelus de caelo aliter evangelizaverit, vobis anathema sit: ubi non ardoris significat stabilitatem in doctrina Fidei quae tanta esse debet ut ex doctrina Pauli ita sive ipse sive quivis alter qui aliter evangelizaverit habeat potius ut anathema, quam de doctrina accepta dubitet. Clarius idem Hyeroni. in cap. 1. Epist. ad Galatas Apostolus, inquit, firmitatem Fidei suae ostendit dicens scio quod neque mors neque vita &c. quae verba videntur, et tergiversantur non pati eum Hyeronimus loquitur de firmitate non de affectu voluntatis sed ipsius Fidei, quae quidem firmissima est et credentes firmissimos reddit.

Item Sanctus Basilius epist. 43 ad Grego. Nissenum

quae

quæ ad me, inquit, in ijs quæ oculis apparent potior videtur experientia quam ratio; sic in sublimibus dogmatibus potiorem ratiocinationem esse sentio ipsam Fidem. Et idem in psal. 115. ita loquitur: Fides parat, ut ducat sermonem de Deo, Fides enim demonstratio. Fides supra rationis methodos animam ad assensum trahens, apparet quidem per sermones instituere, ut plerisque videtur. Sed clarius adhuc Crisostomus in Epist. ad Hebreos his verbis: Neque secundum ea quæ videntur incredulitas locum habet, neque Fides dici potest, nisi eis, quæ videntur amplius quam circa ea quæ videntur certitudinem quis habuerit. Et Homil. 21. in Epist. ad Hebreos 11. Fides est argumentum non apparentium ita habet id est majorem certitudinem de illis faciens, quam de his quæ videntur. Pulchra sane Crisostomi testimonia. —

Ambrosius item in Enarrat. in psal. 40. Sicut Sancti, „ inquit, qui oculos habent et non vident; ita Sancti qui oculis non „ videntur his plus videre creduntur. Et loquitur certe de evidentibus per Fidem de quibus ait; videre per Fidem plus, quam oculis ipsis, id est, certius longe quam si oculis ipsis res intuerentur. Consentit August. lib. 7. de Consensu Evangelistarum c. 10. Locutus est „ inquit Dominus ad me, et audivi, et facilius dubitarem „ me videre quam me audire. Denique D. Bernard. epist. 190 „ contra Abailardum ita habet, tunc mihi incertum haberis quod nihil est certius quod „ verbis docet nobilitate sit certiatis quam id quod Abailardus incertum esse variatur. Quid plura referimus quod hæc et similia passim sancti P.P. pro fide clamant? —

Hic idem quod ex S. P. et P.P. probatum est ex ratione etiam quam D.D. Scholastici communiter statuunt suadetur: quia ille habitus, vel assensus est certior alijs, qui certiori et infallibiliori motivo nititur. Sed habitus seu assensus Fidei nititur motivo omnium firmissimo et infallibilissimo, quod quidem longe superat firmitate et infallibili-

bili-

tas

bilitate motivum cuius cum sit naturale est prior quam assensus Fidei est certior omni scientia per principia naturalia. Minor probatur, quia virtus quae superat longissime certitudine et infallibilitate quod vis motiva naturalis, quaecumque illa ipsa sit: sed assensus Fidei dicitur nititur veritati quae nititur motivo divino certissimo et infallibilissimo et consequenter certior quam omnis scientia naturalis.

Communis sententia in praecedenti cap. proposita expenditur
Cap. 2.

Non desunt difficultates satis urgentes in contrarium eius sententiae quae in praecedenti cap. proposita est, quae quidem suaderi videntur; in 1.° fidem non esse omnino certam et infallibilem: sed solum moraliter, ut tendit Durandus in 3. d. 23. q. 7. et sanctus Bonaventura q. 4. Deinde non esse magis certam reliquis habitibus certis, dato quod revera certa et infallibilis sit; ut Herbertus docuit: quae difficultates proponendae in hoc cap. sunt, ut expendamus quid ad illas DD. et alii respondeant. Ut autem DD. reliqui apertius percipiantur animadvertendum est sermonem esse in hac disp. de certitudine vera et propria ipsius Fidei quoniam non est ea quae pellet non vi de certitudine adhesionis per affectum voluntatis, quo quis statuerit firmissime prius se ipsum velle abiicere, et eas quantumvis evidentes negare, quam Fidem Catholicam: de hac non certitudine nihil in praesentia curamus, quoniam non est propria Fidei, neque intellectus sed voluntatis.

Hoc ita supposito Fidem non esse simpliciter certam et infallibilem nec per illam nos reddi certos certitudine propria in eius de misterijs nostrae Fidei: probatur 1.° S. Bonav. et Durandus ex ipsa experientia qua docemur posse nos abiicere et simpliciter totam Fidem, aut illius partem abiicere posse

q. mille motus dubitat. de illa, qui non reddimus omnino certi per
Fidem de mysterijs creditis cum si certi omnino redderemur non possemus illa negare: probatur 2.° quia licet in veritate Dei sit ratio motiva Fidei adhuc tamen non movet nos nisi aplicata per revelationem:
Atqui aplicatio haec nequit esse omnino certa et infallibilis, quia nec
Fides potest haurire infallibilitatem ex veritate ipsa Dei, atque
adeo solum haurit certitudinem moralem, quoniam moraliter certum
est, revelationem de re ipsa dari. An autem in hac ipsa sententia sit
P. Ripalda mihi dubium est.—
Quamvis sit urgens ratio haec, licet ex eo colligere licet, quod vix
aliquis sese ab illa sufficienter expedierit, quia licet omnes doctores
in eo conveniant quod Fides divina infusa sit absolute et
simpliciter omnino certa et infallibilis, eo quod sit ex verbo
formali, omnino infallibili; attamen in facto non eodem modo veniunt, nec revera
omnino satisfaciunt: in primis enim P. Valentia disp. 1. q. 4. punct. 3. ait
Fidem divinam esse absolute certam, imo et certiorem omnibus scientijs, non tamen reddere certiores scientijs quamdiu in nobis est, non tamen esse certam quoad nos; quia possumus illam negare, et esse omnino incertos de mysterijs Fidei.—
Huic ipsi modo dicendi sequitur P. Sanchez disp. 1. q. 6.
dub. 3. Tertio docet P. Suarez d. 6. de Fide sect. 5. num. in num.
10. et 13. ait Fidem divinam esse secundum quid minus certam quam scientia; imo esse secundum
quid incertam quatenus negari potest esse tamen absolute et simpliciter certam et
certiorem reliquis scientijs, quoniam est ex motivo omnium certissimo. Idem docent
P. Granad. tr. 13. d. 2. et P. Turrianus d. 42. dub. 1. illum. ait Fidem
„ esse minus certam secundum quid, seu quoad nos, quam scientia (idem enim est apud P. Gran.
Fidem esse minus certam scientia naturali secundum quid, ac esse minus certam quoad nos) P.
v. Turrianus ait Fidem aliquomodo esse minus certam, quam scientia naturalis, quatenus illa permittit dubitationes, reliqui eam doctores hac speciatim videntur
excepto P. Conink qui paucis veram solutionem attigit, ut inferius
dicemus. Mitto P. Hurt. qui aliter rem exponit, cum qui vi-
de

dirimet, nos in subsequentibus cap. remitto [illegible] J. Bim. [illegible] minus infirmis [illegible] proxime.

Alia [illegible] circa p[rae]sentem difficultatem plures [illegible] veniunt, quae quidem in sufficientia [illegible] mihi [illegible] nulla ratione exponunt, quare possit Fides [illegible] abiici [illegible] incerta [illegible] quidem in ablue: id n. videt[ur] [illegible] ut retineat ut [illegible] semel [illegible] nempe Fidem esse absolute certam [illegible] infallibilis: Admissum est [illegible] debito modo applicata [illegible] modo infallibili aplicata. Et ipse Deus sit infallibilis auctoritate in iis, quae dicit, [illegible] sit [illegible] infallibile [illegible] ut actus Fidei sit [illegible] infallibilis: [illegible] autem [illegible] ostendunt sufficienter auctoritatem D. aplicari modo infallibili, quod quidem [illegible] S. Bonaventura [illegible]

Praeterea est alia difficultas [illegible] imprudentia [illegible] admittat Fidem D. esse absolute [illegible] simpliciter certam [illegible] admittendum est esse certiorem [illegible] reliquis [illegible] habitibus certis [illegible] nullus habitus [illegible] certior [illegible] certitudo, quae [illegible] simpliciter fundatur in opposito extremo [illegible] contradictionis ut in [illegible] [illegible] autem oppositio [illegible] aequalis in omnibus extremis contradictoriis, quae [illegible] enim [illegible] formica [illegible] formica [illegible] Deus [illegible] Deus [illegible] certitudo habitus [illegible] in omnibus aequalis [illegible] non [illegible] satis urgens [illegible] satisfacere [illegible] est ut qui nemo difficultatem [illegible]

Quid proprie sit Certitudo actus indus exponitur
Cap. 3.

Refert P. Alvarez in disp. [illegible] plures [illegible] qq. apud bene latinos certitudo usurpat; ego tamen censeo non nisi unica

assumpsi certitudinis: tamen si pro diversitate materiarum quibus
aplicatur diversam acceptionem videtur pati. Itaque certitudo est determi-
natio rei ad aliquid extremum ex multis aliquorum inter se op-
positorum. Habemus definitionem aptitudo potius in universum proban-
da est ut melius ad nostram aptius exponatur. Ex in[illegible] ea suadet
[illegible] oppositi extremo: nam certitudo opponitur incertitu-
dini positive, et certum opponitur incerto: incertum autem dicitur est,
quod dubium est [illegible] anceps, id est, quod non potius in hanc partem quam
in oppositam determinatum tendit. Ut incerta dies non hanc potius
quam aliam incertus locus, aut incertum tempus non hoc potius
quam illud: ergo certum erit quod in hanc aut in partem oppositam determinate
respicit; ut ad dicitur certum est ad talem, vel talem determinatum, fixumque.
Probatur deinde seu confirmatur ex ipsis ex aliis variis pati-
quis. P. Hurt. duxit diversa exempla. accipit certum pro voluntate
efficaci et determinata ad aliquid, non ad certum iter dixit Virgilius de
Sentencia idem iam determinatum iter aggredi, quod ut deposita perplexita-
te et dubitatione de itinere aggrediendo, sed decreverat illud ar-
riperet et se ad illud fixe determinaverat. Accipit praeterea certum
pro ut idem est quod dexter ad attingendum scopum et certitudo pro dex-
teritate scopum collimandi et ita sagittarii, qui dexteritate
pollent, dicuntur certi ictibus, ita Vere certos ictus, Ovidius
et quam certa fuit et Vere dextera ferro id est, quam dextera fuit
manus et quam sine periculo aberrandi tellum [illegible]. Dicitur Ovidius
manum certam ut opponitur manui, quae ita tellum diiicit ut cum pe-
riculo aberrandi tenderet: quod ut tanta dexteritate tellum abiecit ut
ad certum et determinatum locum, quem intendebat illum determinate tenderet.
Denique reddit quod certum sit apud aliquos, id est, quod firmum
firmum autem opponitur nutanti dedi proprie de rebus quae
quoquo pacto stare fixe dicuntur, et ita columna firma fuit
certa ut opponitur nutanti, quod ut in nulla parte sui mutatae [illegible]
col

Massiuam pendit sed fixa stat rata: Sumit autem certitudo
a firmitate q[uam] res, quae se determinare sunt ad aliquam, & n facile
ab illa dimovere nec in incertum agunt. Hic tandem facit autho-
ritas D[octorum] Theologorum qui coiter dicunt certitudinem actus sumi
ex infallibilitate obi motivi, q[uia] hic obiectum illud tale e, ut
determinat illud necessu sit, q[uod] actus ellicitus attingat de-
terminate veritatem, tamen sit bor diversimode ponant.
Dico ergo q. certitudo habitus intellectus e determinatio
habitus ad obiectum verum, ut verum, atq[ue] adeo tunc habitus erit cer-
tus q[uan]do ita fuerit determinatus ad elliciendum actum tendentem determinate in
verum, ut nequeat ellicere actum, qui re ipsa tendat ad obiectum n
existens vere in se, sed illum apparenter, ut p[er] actum at-
tingit: hinc deducitur habitus e certum illum moraliter, q[uan]do illum
e moraliter necessarium, q[uod] ellicitat actum tendentem determinate in obiectum se bene
in se ut ita possimus, n autem sit id physice necessarium. Est deinde
habitus physice certus & mathematice q[uan]do illum physice necessarium, q[uod] elli-
ciat actum tendentem determinate in obiectum verum, n v[er]o metaphysice necessarium. Et de-
nique erit habitus metaphysice certus q[uan]do fuerit metaphysice necessarium, q[uod] actus ellicitus tendat determinate
in obiectum verum ut verum.
Praeterea certitudo actus est tendentia illius determinata indef-
fectibiliter ad obiectum ut e in se, itaq[ue] tunc actus e certus q. ita ten-
dit in obiectum ut ... sua tendentia n possit attingere illud, ut
n e ... se. Ubi similiter triplex certitudo distinguenda e: alia moralis, alia
physica, & alia metaphysica. Certitudo moralis actus e tendentia illius quae mo-
raliter loquendo n pot n attingere obiectum, ut e in se. certitudo v[er]o physica e tenden-
tia actus, quae physice n pot n attingere obiectum, ut e in se. Et denique
certitudo metaphysica e tendentia actus, quae metaphysice n pot n attingere obiectum
ut e.
Hic ergo tria notanda sunt: primum q certitudo physica actus in-
cludit incertitudinem metaphysicam, n v[er]o e contra quatenus oi certitudo metaphysica
e

i est certitudo physica: non vero omnis certitudo physica est metaphysica: ratio est quia quod
est necessarium lege ordinaria itaque oppositum dicat implicationem terminorum, est necessarium
lege ordinaria et dicatur physicum: at vero quidquid repugnat causis physicis, e
[illegible] ex impossibile dicunt implicationem terminorum. Secundo notandum est certitudinem
moralem non includi in certitudine physica neque physicam in morali, ratio est quia potest
actus esse moraliter certus, ut saepe est quin sit physice certus et potest esse physice
certus quin moraliter certus sit, neque potest contingere quod sit physice cer-
tus non tamen ex si taliter appareat, ut omni prudenti iudicio verus censeatur
[illegible]: atque in hoc prudenti iudicio consistit moralis certitudo actus
[illegible]. Tertio notandum est quod diximus requiri ad actum certum, quod attin-
gat obiectum ut verum in se solum sistamus quod obiectum habeat ex parte sua id, quod
habet ut obiicitur actui sive sit obiectum reale, sive solum rationis aut chime-
ricum. —

Haec certitudo actuum, sive habituum intellectus dividi solet in certi-
tudinem actus in se et in certitudinem actus quoad subiectum. quam divi-
sionem, ut opinor, ex [illegible] Sanctus Bonaventura contra Durandum re-
fellit, ut autem interpretes Sancti Thomae sequentes illam commode ex-
ponentes et ab obiectionibus Durandi tueantur plura quidem in eam dividit
explicatis Dominus, quae nec facile percipiuntur nec omnino mihi satis-
faciunt, quare cum vero ea divisio accepta sit a Sancto Thoma dicemus
in cap. 5. et in cap. ultimo: breviter autem dicimus esse certum actum
esse certum in se quatenus ex se ita est determinatus attingere verum
ut non possit non attingere nobis ut est in se sive ea determinatio cognoscatur
ab habente talem actum, sive non cognoscatur: esse autem certum quoad
subiectum quatenus dubio ipsi innotescit quod actus sit certus. ut
infra latius et longe exponemus. —

Certitudinem actuum intus sumi ex obiecto formali moti-
vo illius

Cap. 4.

N.

Non dum sufficienter exposita est certitudo actus intellectus, nisi exponatur unde illa sumenda sit, seu unde proveniat actui quod sit certus, id est, quod sit
6 determinatus attingere obiectum ut est, circa quam rem Doctores de quibus relatum solum in universum docent certitudinem actus intellectus sumi ex obiecto formali motivo et ex illo, quod motivum, quo intellectus determinatur ad assensum ita sit infallibile, ut stare cum illo nequeat quod intellectus non attingat obiectum, ut est, seu stare nequeat cum tali motivo, quod obiectum, cui intellectus assentit non sit, ut per actum repraesentatur; et hinc colligunt fidem divinam esse omnibus certiorem, quia scientia naturalis quamvis sit veritas, cui tamen motivo nec ratione est infallibilitas infallibilior quam quodvis motivum cuiusque scientiae naturalis. Scio aliqua docere Patrem Hurtado quae ab his diversa videri possunt, sed ea in Cap. 7. expendemus. —

Mihi hic dicendi proxime relatum apte quidem explicat unde actus intellectus suam certitudinem sumat, sed plenius explicatur causa. Sciendum est, quod ut actus sit certus circa obiectum formale motivum, et obiectum motivum non sufficit tale motivum esse infallibile quoad connexionem praedicati ad subiectum, sed requiritur ulterius sit etiam infallibile quoad rem suae existentiae sui, si existentia eius requisita sit ut tale obiectum moveat intellectum ad actum: Cum enim auctoritas loquentis nequeat esse obiectum motivum, nisi quatenus actu testificetur aliquid; nequit actus intellectus esse certus circa illam, ex eo solum, quod sit infallibile convenire veritatem tali loquenti, cum quis loquatur; sed etiam ex eo quod hoc sit infallibile et sit etiam infallibile quod hic et nunc aliquid testificetur: nam ex opposito, quod sit incertum, an haec persona intellectualis hic et nunc aliquid affirmet est etiam incertum, an hic et nunc dicat verum, siquidem dicere verum includit essentialiter dicere aliquid, ut supra in disp. 4. 6. et 8. et in hac ipsa non semel diximus. —

2. Praeterea ut actus intellectus tendens circa obiectum materiale dictum saltem ratione ab obiecto formali motivo, sit absolute et simpliciter certus non sufficit quod motivum, quo intellectus determinatur ad talem actum ita sit infallibile ut nequeat stare cum illo quod intellectus non attingat obiectum materiale, ut est,

sed

sed ulterius requiritur, quod cum illo motivo stare nequeat, quod intellectus non attingat ipsum ut est in se: Demonstratur doctrina haec: nam cognitio opinativa est actus absolute incertus, ut est evidens: At saepius movet intellectum ad illum [illegible] motivo, cum quo stare nequit, quod obiectum tale cognitum non sit in se ut per illam repraesentatur ergo etc. Minor constat in cognitione opinativa quae per legitimam consequentiam deducitur ex antecedente solum probabili v.g. in hoc syllogismo omnis substantia creata operatur cum instrumento, ignis est substantia creata ergo ignis operatur cum instrumento: Implicatio non tamen est stare posse cum antecedente obiectivo illius discursus, quod obiectum cognitum non sit in se sicut per illam repraesentatur ut est evidentissimum ergo ut actus tendens in obiectum male sit absolute certus, non satis est, quod motivum, quod intellectum determinat ad illum ita sit infallibile ut stare cum illo nequeat, quod obiectum male non sit in se sicut per illum repraesentatur, sed ulterius necessum est, quod cum tali motivo stare nequeat, actum non attingere ipsum motivum ut est in se.

Ex his colliguntur duo 1. quod ut assensus fidei sit absolute et simpliciter certus, certior quam omnis scientia naturalis evidentissima, necessum est, quod motivum, quo intellectus ad talem assensum determinatur, ita sit infallibile, ut stare cum illo nequeat, quod intellectus non attingat obiectum formale motivum, et eum male, ut sunt in se; et 2. quod sit impossibilius cum motivo fidei [illegible], quam cum motivis aliarum scientiarum naturalium. Haec assertio non indiget probatione: quoniam ex dictis facile constat, illam non indigere explicatione et claritatis causa explicatur in actu isto credo mysterium Trinitatis, quia Deus dicit infallibiliter verum dicendo illud. igitur ut actus iste sit absolute et simpliciter certus necessum est, ut [illegible] omnino infallibile quod Deus dicat tale mysterium [illegible] esse eum infallibilem, quod Deo dicenti mysterium illud conveniat determinatae veritatis. Et 3. denique de hinc deducitur esse omnino infallibile quod mysterium Trinitatis est, ut creditur; [illegible] ergo ut actus ille dictus sit certior positive omni scientia naturali; necessum est, quod ea, quae diximus debere esse

in-

infallibilia sive infallibiliora quam oba motiva aliarum scientiarum.

Colligitur quod certitudine actus intellectus posse, quantum est ex se reperiri absque evidentia. Quia quando motivum quo intellectus trahitur ad assensum, sit ita infallibile, ut nequeat stare cum illo, quod intellectus non attingat obiectum ad quod terminatur, ut in se est, non pendet ab eo quod ea infallibilitas cognoscatur tam clare, ut intellectus nequeat illam negare, et in hac claritate consistit evidentia, quae quidem recte explicatur per necessitatem, quam adspecificatur ad assensum, ut ad Valentia et ad Suarez. aliisque gravibus DD. exponitur, quoniam necessitas haec ex illa claritate promanat, quod certitudo actus per quantum est ex se reperiri sine evidentia; itaque ad certitudinem actus solum attendendum est an ex vi motivi, quo intellectus ducitur, fieri possit, quod talis actus non sit deceptus verus. nam si id fieri nequeat actus est certus, sin autem fieri possit, actus est incertus.

Divisio certitudinis actus intus a S. Thoma tradita exponitur

Cap. 9.

Celebris est certitudinis actus intellectus divisio, incertitudinem actus in re et certitudinem actus quoad subiectum, quam divisionem ipsum exhibuit S. Thom. in 3 dist. 23 q. 2 a. 2 q. 3. ar. hoc quidem aptissime illam exhibuit ut ab Angelico praeceptore accepta est, licet eam simul acceperit durandus illam quoque inde Aureol. refellere; sed inefficaciter, ut mox dicemus; nec Thomistae ipsi apte illam exponunt, sed tantum fuere et per mentem sui Magistri ut in 2. cap. et trigesimum et in duodecimo aperte constabit. igitur certitudo actus in se est determinatio illius ad rem sincerandum obiectum ut est: sive detracto hoc cognoscat habens actum sive non cognoscat. Certitudo autem actus quoad subiectum est detractio ad repraesentandum eorum ut est nota ipsi subiecto; itaque

quod motivum quo intellectus ducitur ad assensum obiecti, ita est re ipsa infallibile, ut stare cum illo nequeat quod intellectus non attingat obiectum ut est, tunc actus est certus in se, et eo certior, quo motivum fuerit re ipsa infallibilius; quod vero innotescit subiecto talis actus, quod obiecti motivum, quo ducitur est modo dicto infallibile, tunc actus est certus quoad tale subiectum: quod tamen nos sumus, qui eiusmodi actus elicimus, [illegible] de actibus certus quoad nos quod illius certitudo nobis innotescit.

Ex his aliqua colliguntur [illegible] posse actum intellectus esse omnino certum in se, quin sit certus quoad subiectum, quia potest re ipsa contingere quod motivum, quo intellectus ducitur ad assensum sit omnino infallibile ut esse debet, et actus sit omnino certus; quin ea infallibilitas innotescat subiecto elicienti actum. Ut si Deus revelaret alicui hoc aliquam veritatem, et subiectum iste moveretur ad eam credendam ex auctoritate dicentis, quin illud cognosceret; vere actus elicitus ex ducitur talis auctoritatis esset in se omnino certus, quoniam motivum, quo credens ducebatur erat re ipsa infallibile, et tamen esset talis actus incertus quoad hominem elicientem illum, quoniam infallibilitas motivi quo ducebatur non illi innotescebat, quod si vero innotesceret actus esset in se omnino certus et etiam quoad subiectum illum elicientem.

Ex his solvitur argumentum, quo Durandus intendit refellere divinae certitudinis explanationem; ait enim esse prorsus impossibile quod actus sit certus in se et quod non sit certus quoad subiectum: nam eo ipso quod informet subiectum, tribuit illi suam certitudinem, siquidem forma posita in subiecto, non potest non tribuere illi quidquid ipsa formaliter dat; quod actus certus in se est et certus quoad subiectum: ex dictis, inquam, solvitur argumentum illud, nam aliter longe accipit Durandus certitudinem actus quoad subiectum, ac divus Thom. et nos accipimus; accipit enim pro eo, quod actus reddat certum subiectum, id est ducatur infallibiliter ad perspiciendum obiectum ut est, et actus in se est; et in hoc sensu, itaque verum est, quod nequeat actus esse certus in se, quin sit et certus quoad subiectum: At non loquitur

S. 9

Sed D. Thom. in hoc sensu: sed in eo, quem diximus, qua-
tenus scilicet actus est certus quoad subiectum, sit illius certitudi-
nem innotescere subiecto: hoc autem deficere potest aliquando, ut
diximus et in sequentibus repetemus: nec id Durandus
negare potest. —

Colligitur deinde posse actum esse certum, quo-
ad subiectum, quin sit certus in se, id est, quia potest accidere quod decipiatur
subiectum, quod existimet motivum, quod ducit ad assensum, esse reipsa
infallibile: quin revera tale sit, ut accidit in haereticis, quorum
plerique existimant esse infallibile motivum, quod ducunt ad
credenda ea dogmata quae reipsa credunt, et potissimum id acci-
dit in idololatris, qui idolorum responsa ut tam infallibilia re-
cipiunt quam veri catholici mysteria fidei christianae: Caeterum
in eo casu, quo quis existimet esse infallibile motivum quod
ducit, cum revera tale non sit, vere errat, ut ex se constat; nec
eius certitudo actus, est vera, sed solum apparens: quod quidem ex va-
riis causis accidere potest, scilicet per ex vitio ingenii, ut in rudibus et
male edoctis: aut vitio voluntatis, ut in haereticis, aliisque huius-
modi. —

Colligitur 3. certitudinem actus in se non posse mi-
nui nec augeri, sed semper esse eandem in actu sub eodem motivo, id est
quia haec certitudo sumitur ex eo, quod motivum intus sit ex se in-
fallibile, et ideo infallibilitas haec nequit mutari in motivo, quo-
niam est ipsa eius natura; ita certitudo actus in se est in-
variabilis: at certitudo actus quoad subiectum potest modo esse maior, modo
vero minor: ratio est quia infallibilitas motivi potest modo bene cog-
nosci ab eliciente actum; modo autem non ita bene, quare potest non ita esse, modo vero
minus certus quoad subiectum: Unde etiam colligitur quod actus certus
in se quam alius potest esse minus certus quoad subiectum: id est quia potest ac-
cidere et saepe accidit quod actus qui est in se certior alio, cognoscatur minus
bene

bene ut certum q: actus ille erit minus certus quoad subm. sequi-
tur ... minus certum quoad subm et illius certitudinem ... bene innı-
tescere sub.

Colligit 4. actum intrin. posse esse certum in se altero
est dubium mihi i. intrinsece vel extrinsece: intrinsece actus certus
q. [illegible] pria sua tendentia sit firmiter in obm, ut n
possit [illegible] attingere aliud, et talis actus tendens in motivum in-
fallibile [illegible] ipsa terum app... ut is priu... ne ad-
quatis pure dialectica. Corollarium istud declaramus: ani-
madvertendum est nos n negare q requiratur ... ut repræsen-
tet ad certitudinem actus, tamen q. ... requiritur tamen prius
obm in obliquo illarum idea dicimus actum esse in se certum
formaliter, intrinsece et se ipsum. Causa ... q. n tendit in
ipsum motivum, sed in obm dictum, ut inferius latius dicturi su-
mus.

Colligit 5. actum ... posse esse certum quoad subm
dupliciter [illegible] formaliter et seipsum. et ... per alium
actum reflexum, qui cognoscat ... certitudinem; et quidem actus cer-
tus quoad subm formaliter et seipsum, q. taliter ipse ten-
dit in obm, ut percipiat infallibilitatem illius qualis actus
innunciantis ... dicere infallibiliter verum in suis dictis
et ... actus ... obm certum quoad subm q. infallibilitatem
obi n percipit per ipsum sed per alium actum, q frequenter accidit in ...
... atque ... ipsa certitudo actus
que est certitudo actus in se, est simul certitudo formalis et obiectiva et quidem
formalis quatenus actus ipse sit formaliter ex sua tendentia attingere
obm ... ut est, et obiectiva, quatenus per cognoscitur per alium actum dictum
qua observatur ... obiectione ... quae ex ... opponi
posset, quae quidem audienda non est, q. certitudinem actus in se appelat
materialem sed certitudinem autem quoad subm appellat formalem.

Fidem ee mert.e certam in se. Cap. sextum

Ex his quae hucusq. dictis facile est exponere id quod sea
in cap.e 1.o oppositi continet, nempe Fidem D. ee omnino infallibi-
lem in se, et quidem e mert.e certam et infallibilem in se absolute
et simpliciter: Probatur, q. assensus intus ee mert.e certum e
q. [illegible] vi motivi, quo intus determinatur ab illo elliciendum, sit
talis assensus determinatus mera necessitate, attingere obiectum verum et est;
Sed hoc patet de assensu Fidei D. Verel dispositio ss. a Deo: q.
Fides D. e mert.e certa et infallibilis. Consequentia Sequitur Syllogismi
legitima e: Maior patet ex hactenus dictis. Minor
q. ut demonstremus loquendum e seorsim de singulis illis actibus qui
Fidei D. resolutionem componunt in disp. 2.a distinximus. 1.
assensus e iste Credo mysterium Trinitatis: et hic e mert.e certus
q. mert.e necessum e q. actus ille attingat suum obiectum, ut e ex dicto mo-
tivi quo intus determinatur ad illum, nam motivum e infallibilis veritas Dei
in dicenda Trinitate.

2.us actus e iste Credo Deum dicere infallibi-
liter verum dicendo misterium Trinitatis ex quo determinatur intus ad
alium assensum 1.m, et e mert.e certus; nam obiectum formale, quo intus
movetur ad illum e omnino infallibile, quoad convenientiam, o dicari ne subo
et quoad existentiam suam om actus ipse ex mo tenden-
di supponit: nam in 1.o ad denunciandum veritatem infallibilem
de Deo dicente Trinitatem movetur intus ex ipsa convenientia
extremorum quae convenientia e ex se omnino infallibilis; in qua
mert.e impossibile e stare, q. assensus ellicitus ex illa n. eam attingat
ut e; rursus ad supponendum q. Deus reipsa dicat misterium
Trinitatis ut actus ille ex mo tendendi supponit movetur intus
ex infallibili authoritate Ecclesiae, in qua e mert.e impossibile stare
q. Deus n. sit dicens misterium Trinitatis ut p. actum illum ex

p.te

p.te subi. repraesentatur.

Tertius actus est iste Credo Ecclesiam dici infallibiliter verum dicendo Deum revelasse Trinitatem, ex quo deinde incitus addit quod secundus actus proxime dictus supponit, et est in mea terminis: nam ad illum movet incitus ex speciali assistentia qua Deus assistit Ecclesiae, ne illa non erret proponendo fidelibus revelationem Trinitatis et autem mens impelle quod cum tali Dei assistentia ille actus excellius determinat elicitus non attingere simul obiectum, quod est infallibilis veritas Ecclesiae, ut in se est. 4.us actus est iste Credo Deum assistere Ecclesiae ne erret proponendo revelationem Trinitatis ex quo deinde incitus ad 3.um assensum proxime dictum et est in mea terminus: nam ad illum movet incitus ex infallibili veritate Dei in dicendo se assistere Ecclesiae speciali assistentia, ne illa non erret in proponendis revelationibus divinis, cum hoc motivo etiam diximus et mens impelle stare, quod actus ex illo elicitus non attingat obiectum ut in se est.

5.us actus est iste Credo Deum dicere infallibiliter verum se assistere Ecclesiae ne erret proponendo revelationem divinam ex quo deinde incitus ad 4.um alium actum proxime dictum et iste 5. est mens terminus in isto quoad convenientia, se dicatur ad subiectum etiam cum alium proponimus deinde est terminus quoad existentiam subiecti. Et est quoad existentiam Dei et dicentis se assistere Ecclesiae, quam existentiam supponit actus: est primus terminus mens in te quod movere ad illum incitus ex auctoritate propria Ecclesiae: hoc autem licet ex se abstracte a mediis quoque re ipsa statim, sit capax decipiendi et errandi: attamen ut est sub mediis, quae Deus per specialem assistentiam offert, ne erret, est quidem obiectum infallibile, ut sit mens impelle stare cum illa auctoritate et utendi mediis dictis, quod actus excellius determinat elicitus non attingat obiectum ut est in se: cum hoc quod Ecclesia proponit revelationem de assistentia

Sp

Spiritus S.ti Sed per dicta media infallibilia i quidem tunc obiectum mitur infallibile et consequenter assensus ex illius detractus ellicitus i metur certus et infallibilis: in quo autem sit discrimen quia alia ab aliis dicemus in sequentibus.

Hic certe (si enim non fallit imago) ostensum apparet est fidem divinam esse in se maxime certam et infallibilem si quidem ostensum apparet i, deus sed ideo actus illius, ut de facto ellicitur esse determinatus mere necessitate ad repraesentandum obiectum, in quo quid quod tradit, ut vere est in se ex vi motivi, quo intus determinatur ad quemlibet elliciendum qui non oppositum sit illam posse: Difficultas ut incepi. 2. oppositum nihil aliud in contrarium suadet, non certitudo actus sive non in quo tollit motum dubitandi in contraria, quomodo non tollit quod possit negari obiectum actus certi: sed non illius sic per evidentiam, quia inde ergo quod actus incertus et inevidens potest subiectum talis actus dubitare de obiecto; imo potest absolute istud negare, secus autem quod actus evidens quoniam claritas ipsa quam percipit veritatem obiecti non patitur dubitare; in medio medium quo veritas nubila [illegible]

Ratio huius doctrinae quam facimus tradere, est enim [illegible] certitudo actus in se est detractio ipsius ad repraesentandum obiectum ut est, potest autem actus esse detractus ad repraesentandum obiectum et est quamvis non persuadeat clare veritatem obiectiva repraesentata et inde potest actus esse certus quamvis possit negari obiectum ellicientis non obiectum potest autem non possit negari non provenit ex certitudine aut ex incertitudine actus sed obiectum ex evidentia aut ex inevidentia illius [illegible] sit evidentia [illegible] pars obiecti illius potest autem eo ipso actus non sit evidens, [illegible] actus fidei ii qui in hac vita ellicitur sine securi, potest negari obiectum illorum quamvis ipsi sine alioqui certissimi [illegible] denique [illegible] non [illegible] respondere iis solutionibus quas in initio [illegible] cap. retulimus.

Fidem divinam esse in se longe certiorem quavis scientia naturali quantumvis evidenti.

Cap

Caput Septimum

Qui. 9. Sic in cap.o 1. posita, e: Fides D. ii longe certior quavis scia nali quantumvis evidenti; et hoc est, quod nos verissime iudicamus. Sic arg. dicitur haud difficile demonstrari, quia actus certior, seu magis infallibilior dicitur ad repraesentandum obm verè quo motivum est infallibilius, sed motivum quo innititur d. eme, ad actum Fidei D. e longe infallibilius quam motivum, quo ducitur ad actum nalem quantumvis evidentem, ergo actus Fidei D. e longe certior quovis alio actu scia nali, quantumvis evidenti. Minor p. quia illud motivum innititur infallibilius, cum quo e magis impossibile stare, quod actus ex illo elliciatur, et non attingat obm ut e: sed longe impossibilius e stare cum motivo Fidei D. quod actus ex illo elliciatur non attingat obm ut e, quam quod idem stare cum motivo nali, quo ellicitur actus quantumvis evidens, ergo motivum Fidei D. e longe infallibilius quovis motivo scie nalis et consequenter Fides ipsa e longe certior quavis scia nali etiam evidentissima.

Contra hunc discursum opponit Herbius difficultatem illam quam sub finem cap. 2. tetigimus, quia ita nec nullum motivum e infallibilius positive alio, quia nullus actus innititur certius positive alio. Ant. pr. quia non e impossibilius componi cum uno motivo, quod actus ex illo elliciatur non attingat obm ut e, quam hoc ipsum componi cum quovis alio motivo, e nullum motivum e infallibilius alio, Ant. sequitur. 2. [illegible] suadetur quia quod impossibile sit componi cum motivo Fidei D. exempli causa, quod actus ex illo elliciatur non attingat obm ut e, solum consistit in contradictione, quia componerent, ponerent simul duo contradictoria sed etiam alio motivo infallibili, quod cum quod istud sit componere

q

q actus ex illo elicitus non attingeret Deum ut est; ponirentur
simul duo contradictoria; quod tamen impossibile est; comparari id cum mo-
tivo Fidei est. quomodo cum quovis alio infallibili: Hic tamen casu videtur
legitima oppositio contradictoria sit sive equalis inter quosvis extrema,
tamen. n., est oppositio inter formicam et non formicam, quam inter Deum
et non Deum.

Solvit P. Hurt. egregium Doctorum Herbeual
et Deum estimat: expendit et ut actus dissidium ostendunt
Fidei est certior, quoad se et quoad nos, quam scientia naturalis et
illo est primo globi. l. n. i., plura quidem satis ingeniose excogitavit
que, quae fuerit admirari ipse nos vero breviter referemus. ait. n. in-
primis: quod actus Fidei oritur a duobus primis certis: actus
vero scientiae naturalis oritur ab uno solum primo certo; sed oriri a duobus primis
certis est maior certitudo quoad se, et quoad nos quam oriri ab
uno solum primo certo ergo actus Fidei est certior, quoad se
et quoad nos, quam actus scientiae naturalis.

Quoniam utraque premissa huius discursus probatur
indiget, utramque P. ipse Hurt. probat: et est Maiorem, quia
actus Fidei oritur a duobus primis certis; nam oritur a potentia determinata in actu
l. in sola potentia ad actum verum ut verum est oritur ab objecto determinato proxi-
me (dicerem ego determinante proxime) ad actum verum, ut verum ergo a
duobus primis certis. [illegible] Ant. huius entimematis et in eo quoad
potentiam determinatam in actu est nam Fides oritur ab intellectu completo per ha-
bitum infusum aut per auxilium supernaturale loco habitus, sed
intellectus hoc modo completus est maxime determinatus ad actum verum
ut ipse P. Hurt. docuerat in disp. et nos ex
illo in nostra disput. precedenti retulimus. Deinde oritur
etiam Fides ab objecto proxime determinato ad actum verum, quo-
niam objectum Fidei est authoritas Dei, quae semper est infal-
libilis, et est revelatio Dei. ut iam exercita, adeo quidem ut non

ex

Non exerceat fidem circa illam nisi vere existit, atque perit
cognoscit illam existere [illegible] vere existentem; ergo actus fidei oritur
a duobus principiis non certis.

Dico [illegible] actum naturalem [illegible] si sit principium illud
[illegible] solum oritur ab uno principio certo, per quod illum [illegible]
na pot nude considerata absque spe obi, non est principium detrahens
ad aliam verum ut verum cum prosit ex se elicere actum
[illegible] aliquid, est absque spe principium completum in actu i.e.
Fidei naturalem; namque actus iste cum sit supernaturalis non indiget
[illegible] ut sit principium in actu [illegible] completum ad illud alia virtute
super addita, aut per modum habitus, aut per modum auxilij: tamesi
requiratur spes impressa obi ut eliciat talem actum; ergo actus
naturalis quantumvis evidens non oritur a duobus principiis certis: sed
ab uno duntaxat.

Quaeres [illegible] an sit maior certitudo oriri a duobus principiis
certis, quam ab uno duntaxat, quae oritur premissa minori. [illegible] P.
Hurt. assumpta probat ipse quod ille actus est certior alio, qui
est magis retractus ad veritatem. Sed actus pendens a duobus principiis
certis est magis detractus ad veritatem, quam qui oritur ab uno solum
principio certo, ergo ille est magis certus. Probatur minor quia ille actus est
magis detractus ad veritatem, qui habet plures causas suae
detractionis. Sed actus qui oritur a duobus principiis certis habet plures
causas suae detractionis ad veritatem, quam qui oritur ab uno solum principio
certo ergo &c. Confirmatur quia actus habens plures rationes evidentiae
est evidentior alio actu qui solum unicam habet, quod idem dicitur in
certitudine. Confirmatur iterum quia idea actus mere naturalis est certior
actu solum probabili certo, quia ille habet plura principia suae cer-
titudinis; nam habet principia probabilia, et [illegible] ergo &c.

Doctrina P. Hurt. in praecedenti cap. relata

ef

Efficaciter reffutatur

Cap. 56.

Explicuisse Iam apud P. Hurt. quare Fides d. infusa sit certior natur. quamvis scia nali, si quae ex illis retulimus, tamen esse Sola qm ingeniose excogitata: at lli quidem futilia. Fin. gratis dic de, nullo q l. levi fundo p. revelat. d. Dere, peteres ex eo q Fides infusa nequeat exerceri circa illam, nisi ipsa revera sit, qualiter p fidem repsentat nam quis n videat n pendere ab hoc, q repsentet, l. n repsentet ut existens p actum abstractivum, accidit, q et Fidei infusae ect essiate: n posse exerceri circa revelatum, nisi hoc vere existat (q qm sit dubium et vultum in disp. supriori vidimus) ad hunc id est oio per actionem ipsi revelat. nec enim hoc potest ex sua roe fali, q n repsentet ut existens nisi actu existat: nam repsentari, l. n repsentari e illi aliquid extrinsecum distinctum. Ut Deus repsentari, ut n existens: quid ni revelatio?

Rursus dicere q revelatio detrat ex p. sua intus ad actum verum ut verum, quatenus spes impossa illius nequeat ex se decurrere ad actum n verum: e in ido q quae incertum, at q habitus ipse fidei infusae decurrere nequeat ad actum n verum: imo id e albre falsum de spe impossa: nam l. sermo e de spe supernali, qm Deus infundat, l. sermo e de nali, et aquisita: si sermo sit de infusa falsum e huiusmodi spem dere ex sua roe intrinseca q nequeat decurrere et divinitus ad actum n verum, q spes impossa n e virtus et ipsa per se hanc solam roem id tribuimus habitui infuso fidei ut in possedenti. disput. vidimus: ubi et ostendimus nullam aliam dari roem, qua negetur habitum infusum fidei posse decurrere ad actum n verum.

Ac

Accedit insuper hic quod proxime dictum est, esse omnino incertum infundi a Deo speciem super naturalem in hac vita fidelibus ad assensum Fidei: imo certissima est ita, id nihilominus ita gratis dicit P. Ripalda nullius alius doctoris praeter P. Granado speciem super naturalem abstraxisse, sed solum naturalem, quae cum habitu infuso Fidei concurrat ad actum super naturalem, quo exequitur intellectus determinari ad actum verum ut verum per speciem infusam de existentia revelationis, sed absente illa specie fit specie ex se indifferens intellectus ad actum falsum. Contrarium autem à fortiori est dicendum de specie naturali acquisita: quid autem huic adverso dici possit in sequenti capite videbimus et infra refutabimus.

Refellit probatur tertia mea dicendi P. Hurt quod si ex eo actus Fidei est certior quam vis sit naturalis aduobus principiis mere determinatis ad veritatem suam et exsuntio, sic in re quod actus naturalis Fidei de quo procedat ab habitu infuso et ab specie naturali, aut vice versa qui procedat ab specie super naturali, et ab intellectu sit est quam certus cum quovis actu naturali scientifico quam tamen evidenti quod tamen P. Hurt non admittit: id autem sequi probatur, quod talis actus naturalis procederet ab uno principio, quod esset tam determinatum ad veritatem quam prius illud, a quo scientia procedit, nempe species super naturalis de revelatione est tam determinata ad veritatem quam species huius principii, quod liber est, bonum est: ut P. Hurt docet, et in illius doctrina est certum quod...

Imo vero sequitur rursus quod actus naturalis Fidei dependens ab specie super naturali et ab intellectu, esset mere certus non vero actus procedens a specie naturali illius principii quod liber est, bonum est, probatur quod actus Fidei dictus procedens ab uno principio mere determinato, et in doctrina P. Hurt, qui docet non posse ex divinitus concurrere ad aliquid non verum sed actus alter scientificus a nullo principio procederet quod esset mere determinatum ad veritatem quod actus iste scientificus non esset mere certus; esset autem

actus

+ quod illa procedat.

actus ille nalis Fidei d. de quo loquimur: q. minor qm nullo
fund. dicit: Spes impressa illius prii talis ē esse; ut
... divinitus nequeat concurrere ad actum ... alioqui funda-
mentum boni illius diviniti mutari, un ēē ut de falso:
Conventor q. actus ille scientificus ... ēēt proprie certus, ut in
sequenti cap. latius dicet.

... fierem q. prius istud q. libr. ... ēē pēt cer-
titudine quovis actu Fidei d. infusse; si ad illud concurrent species
similes illi, quae de facto concurrit ad illud q. Sic decidendum est
... actu Fidei infusse ... ideo ēē certiorem prius ...
... ille oriet a duobus prijs ... ad verum: prius
... ex uno ... rationibus ipsis, qq. D. Hurt.
... ille actus ē certior alio, qui ... plures causas suae cer-
titudinis. sed prius istud ... ē ... ex triplici spe
dicta ... plures causas suae certitudinis quam quibus alius Fidei
d. ... accedunt confirmat ... qq. idem D. Hurt.
... confirmat: At quid dicam prius illud ēē simpli-
citer certius ... a pluribus speciebus impressis procedat ...
dicat ... revera debet, certitudinem actus ... crescere
... multiplicitate priorum eiusdem generis fit certe, q. actus
fidei infusse ... sit certior, quam ... naturali; ... cap.
... ut sequenti cap. ostendemus.

Eadem doctrina P. Hurt. alijs argumentis refellitur

Cap. 9.

Verum ad ... dentes P. Hurt. ea ingenij illius doctrina
... quid dari Spes impressa de existentia revelationis
per quam ... intus ad actum verum: ita q. nequeat ... divi-
nitus concurrere cum illa ad actum falsum. Deinde ...

Dr.

habitum ipsum infusum Fidei habere ex sua natura quod nequeat
Deus divinitus concurrere ad actum falsum: Adducta tamen
ea doctrina insufficiens dicitur esse ad exponendum excessum certitudi-
nis Fidei quem intendimus probare, quia ut Fides diceret certior
quavis scientia naturali ex eo quod procederet a dubbiis illius principiis dictis
necessum erat intervenirent quo alia quem non interveniunt. Primum, quia
principia illa non adequata ex se taliter ut quovis divisim ablato
adhuc tamen est sufficienter determinatum proxime per aliud principium ad actum
verum. 2º, quia principia illa qualia qualia, quousque adequata sint, habent
quod ex diversis rationibus determinari intrinsece ad veritatem, non vero ex eadem ratione
in qua univoce conveniant; neutrum autem horum accidit, quia nec principia
illa sunt adequata modo dicto: nec rursus habent ex diversis rationibus quod deter-
minentur intrinsece ad veritatem sed ex eadem ratione univoca, quare tota ea doctrina
insufficiens est.

Probatur primum: quod principia illa non sint adequata taliter, ut
quovis divisim ablato adhuc tamen sit sufficienter determinatum per
habitum per aliud ad actum verum; nam ablato habitu et auxilio, solo
illius tribuat et manente solum specie impressa revelationis, non est intellectus
sufficienter determinatus proxime ad actum verum, quia licet intellectus in-
formatus tali specie nequeat elicere actum falsum: at nequit
etiam elicere actum verum, quoniam nequit elicere actum su-
pernaturalem sine habitu infuso aut sine auxilio supplenti vi-
ces habitus, quare intellectus non est sufficienter determinatus proxime ad actum
verum Fidei posita specie impressa authoricantis revelationis.
Rursus nec per solum habitum, nam absque specie nequit intellectus elicere ali-
quem actum, ut ipse P. Hurt. supponit, quare [illegible] quod id requirat

Probatur 2º quod id requirat ut actus elicitus sit certior quam-
vis scientia naturali. Suadetur, quia nequit actus esse certior alio, nisi
procedat a principio proximo magis determinato ad veritatem; sed nequit
procedere a principio proximo magis determinato ad veritatem nisi [illegible]

a

a quo pximè pcedat tale sit, ut ablatâ unâ causâ remanens determinat

manent ad sui determinatu ad veritatem [illegible] ut aliud sit certior

alio, requirit q̄ roes infallibilitatis qq primu pximu detrat ad

veritatem tales sint ut quarta ablata, ad sui maneat prius pxi-

mum roes detratis ad veritatem, coincit q ut [illegible] d. sit certior, quia

vel sua nali necesse e, q priia aqq pcedit sint ut quarta mo

dicto.

Ar. deinde requiri nam q priia illa exigg actus

Fidei infusi sumit maiorem certitudinem in sea p. stant:

debeant sive sua detrat ad veritatem ex diversis causis, vel

quibus: n v. ex eadem roe illis univoca, quia pbat simul

respicere, quem dam solutive, quem arbo pxime tales ad debere pone

videt [illegible]. Ar. nam si priia deant sua detrat ad veritatem

[illegible] eadem causa et roe nequiunt differre intus magis

certam ad veritatem, utcumque i in ipso habitu et in ipsis spebus impsis. si

n. infundant a Deo duo habitus n propterea intus e ma-

gis detrat ad veritatem: Et similiter si infundant duae aut. 10.

spes impsae n pptera intus inaniter sui simpliciter ma-

gis detratae ad veritatem: ita q id sufficiat ut aliud ob-

liciter sit simpliciter certior alio, qui ex una solum

spe pcederet, quia roe e q quaevis spes sit detrata ad

veritatem ex eadem roe qua spes alia detrata e, requi-

rit q priia tribuentia actui certitudinem simpliciter ma-

iorem sint detrata ad veritatem ex diversis causis, [illegible]

quibus.

Ar. q. si sufficeret q multiplicarent priia

quae sint detrata ad veritatem ex eadem roe illis univoca

ut tribuant maiorem certitudinem actui, efficeretur q si

concurrant 10. spes impsae sui nalis ad illum habitus sui

sui sit longe certior simpliciter quam is actus Fidei d.

sed

Hoc autem quis etiam mediocriter dicat: idque sequi apperte

est ex [illegible] dictamali posita si admittat, quod nequit ad-
mitti, sed dictamen navio est debere illa principia bene seu de-
tracta ad veritatem, non ex eadem ratione illius cui, sed ex diver-
sis quarum quaelibet sit independens ab alia, ut ita possit in-
telligi quod deficienti una saltem potest impossibile alia
pervenire. [illegible]

[illegible] ex doctrina idea priori, quod ne-
quit intelligi, quod duo principia sint magis detracta ad
veritatem, quam simul non quatenus intelligunt esse impossibi-
liter iungi [illegible] falsum, cum utroque simul quam cum altero
solum; sed eo ipso quod sint determinata
ad veritatem ex eadem ratione utriusque loci nequit intelligi esse
impossibilia iungi alicui falso, cum utroque simul
quam cum altero solum: sed eo ipso nequit intelligi
quod sint magis detracta ad veritatem quam alterum solum.
Minor probatur quod si semel fiat posse iungi cum aliquo
deceptio [illegible] alteri falsum nequit deceptionem illa repug-
nare alteri falso ubicumque reperiatur ut si semel dicat
rale est repugnare hinnibile; ubique quod sit rale non repug-
nabit esse se hinnibili. etc.

Hinc autem satis apperte quod actus fidei
expressus est certior actu scientifico naturali ex illis principiis, quae
Haurit. Assignat quod alii probent impossibilia et admittit sicut de-
tractas quam dicunt bene, actui tamen bene illam ex eadem ratione vel
univoce; quod nequeunt tribuere actui maiorem certitudinem simpliciter
Ans. Probatur, quod habitus infusus est probabiliter impossibilia bene eam
detractas ad verum ex ratione supernaturali, quae est univoca
utrique ex genere univocae. quae est univoca [illegible] habitibus aut
[illegible] impossibilis [illegible] supernaturalis

non

n sint nullus dis[?] sunt ex se determinati, nec. ad verum siquidem habitus et species naturales de eadem obiecto revelato. Sunt ex se indifferentes ad aliud verum, et falsum.

An in praecedenti capite facta ulterius [illegible]

Cap. 10.

Quoniam ea quae in hoc cap.^o diximus, sunt non levis fructus futura arbitramur, operaepretium erit prosequi, quae in praecedenti cap.^o facta referendo ulterius, quam ea, quae illi adhiberi possit. Dicet non aliquis ex doctrina p.^a [illegible] species impressa, quae concurrit ad actum fidei infusae non habere posse ex supernaturalitate carentiam quae supernaturalis, neque determinet intrinsece ad actum verum de revelato. Sed id habere ex eo, quod ex se supponat revelatum, quando repraesentat ille existentem revelationem, sit abstrahere, et fingendo est trinaria ex supp.^a quod res quolibet eo supp.^a [illegible] necesse est etiam cum quod species impressa supponat ex se existentem revelationem in eo determinata ad illum et, atque adeo ad actum verum quod quidem veridicum est. Sed species abstrahendi ab eo, quod sit supernaturalis et convenit species impressa et habitus infusus sint suae determinatae ad verum ex diversis rationibus, sive traditis possunt quae inde causare maiorem certitudinem in actu supernaturali fidei.

Verum, quod stat apertum quod dicta facit demonstratio, quod dici nequit species illa revelationem ex natura non intuitivam sed abstractivam, nec esse supernaturale, et naturale, et ideo supponere ex se existentiam revelationis, quod species abstractiva talis non producit in actu [illegible] revelationis. Sed acquiri[?] per alia media dicta, et his [illegible] apud [illegible], siquidem revelatur[?] ab [illegible] existentia[?]. Denique[?] habitus[?] enim species acquirenti quod si [illegible] produci[?] acquiri in existentia revelationis, quoniam acquiri, quomodo

cr

revelatio, numquam antea extitisse, et tamen spes abstractiva naturalis nequit supponere ex sua intra rōe existam revelationem: cum q. spes qq. fides infusae sint abstractiva nequeunt supponere ex sua intra rōe existam revelationem nisi quatenus sint supernales.

Ex proxime dictis colligitur q. species impressa quae cum habitu infuso fidei concurrit ad actum supernalem, sit ex se terrata ad actum verum, habeat id ex ratione supernalitatis atque adeo deducitur q. illa et q. habitus infusus habent suam determinationem ad veritatem ex eadem causa, ex qua fides detrahitur, ut in actu ex praecedenti capite inferebamus: imo v. si spes dicta sit entitative supernalis, q. quidem non affirmamus ex eo non habet q. ex sua intra rōe supponat existentiam revelationis nequit id habere proxime et directe ex respectu ad revelationem sed remote et indirecte q. nequit haberi id ex eo q. producat a revelatione, cum vere non producatur ab ista, ut dicimus notum, nec ex eo q. sit terminalis vel ad revelationis existentiam cum sit entitas abstracta independens omnino ab existentia revelationis, siquidem vere existit actu revelatio non existeret.

Quatenus q. praedicta spes praecurit supponere [illegible] in sua intra rōe existam revelationem quatenus ex eo q. supernalis sit, petat infundi a solo Deo, qui nequeat illam infundere nisi supponat revelationem existentem: docere solum q. spes supponat existentiam revelationis remote et indirecte, sive, non ex ratione essentiali, sed intra q. ex suprema habeat spes supernalis produci a solo Deo, qui supponit id ex eo si quis illud affirmet, nequit in illa ut [illegible] p. auctoris Deo existere q. Deus nequeat illam

producere: nisi supposita iam revelatione facta, quia attenta hac
specie sm se et operatione ad revelationem divinam non habet exigentiam
intra rationem quod sit determinata ad actum, qui circa revelationem et existentem
Verbum, sed sit determinatio virtutis. —
Ita quod quia actionem huius speciei dicta, quod deus nequeat
illam producere: nisi prius revelationem efficeret (si ita sit), quod nequeat deum et ex sua potentia absoluta pro ratione, quod id nequeat deus scilicet quia potentia ex ratione suae veritatis, aut suae sanctitatis quatenus ut deus debeat mentiri, producere, talis species si revelatio non praecederit, aut quatenus defectus aliquem alium suae sanctitatis derivaret habere: quod verum quia est praecisive species sm se attenta et ut existit gratia ex ratione diceret, non video quare de facto deus produceret, si nulla facta revelatione incarnationis infunderet supernaturalis illius sit de facto infundi habitum, qui ex ratione potentia est elicere actum circa ea, quae nec revelata sunt nec umquam revelanda venient. —
Sed quidquid sit de his id tamen certum est nempe speciem de qua loquimur ex nulla alia ratione habere, quod supponat revelationem iam ex ratione sua naturalitatis: ex qua et ratione id esse habitum, hoc enim dicentio utriusque quia nequit elicere prius magis determinate simpliciter ad veritatem numquam illa species aut habitus habitum sit in praecedentibus capitibus ostendebamus. Hic denique notandum est nos non curasse quod in doctrina P. Hurt. supponat revelationem et deum per fide fidei, sive it apud nos sit ratio falsus, quia parum refert ad propositum sive instrumentum revelatio durat saltem tamquam conditio omnibus dicto in disputatione quo probando et confirmando in disputatione sequenti. —

Exponit qua ratione fides sit in se magis certior quavis scientia naturali.

cap.

Caput II.

Quamvis sane probabile iudicem nullum dari actum qui innitatur
motivo aliquo qui certius sit motivo certiori, ut Herbertus con-
tendebat, nam argumentum quod contra illa retulimus, et in cuius
solutione versamur non leve sed tranquillum est, atque adeo
quamvis quis diceret, Fidem divinam non esse in se certiorem motivis reli-
quarum scientiarum naturalium: diceret sane rem satis probabilem apud
omnes [illegible] aliquam evidentissima
nobis apparere tamen [illegible] eludenter suadent pri-
sit, retinendum censuimus quod supra in capite [illegible] sta-
tuimus, nempe Fidem divinam esse in se magis certiorem quavis
scientia naturali, sed longe aliter ut patet statuit. Exponimus
[illegible] ad minus quidem reliquorum [illegible] quos
retulimus. Et ipsi ita in speciali locum sane.

Explicandum quod nobis est quare motivum
Fidei divinae sit infallibilius quovis alio motivo minus
supernaturali etiam evidentissimo: sicut, cum illud motivum sit
infallibilius alio, non quia est impossibile componere obiectum ad
quod determinatum sit, ut repraesentat per aliud quam ex illius
motivi determinatione illius explanemus maiorem infalli-
bilitatem motivi Fidei divinae per duas veritates conditionatas, quamvis
nulla veritas absoluta superest, per quam id suadere possimus. ~~[illegible]~~

Prima ~~[illegible]~~ veritas est quod licet fingamus fieri re ipsa falsum, quod cum motivo
scientiae naturalis componatur necessario obiectum, ad quod determinat, id est compo-
natur obiectum ad quod determinatum sit et repraesentat per aliud ex illius
determinatione, non eo ipso debere idem admitti de motivo fidei
divinae, quae est 1.a veritas, sed dicimus attenta natura huius motivi, quod plura
longe requirantur ut cum Deo aliquid affirmanti possit componi rem
affirmatam non esse, quam quae fingamus sufficere, ut cum motivo

Scientiae

scie possit opponi quod obiectum ad quod determinat non sit ut per alterum
vero sentiat.

2. Veritas conditionalis est quod si fingamus
posse componi simul duo contradictoria nulla quod inter se
opposita sunt, sed ex eorum contradictoria sint, et abstracte
a materia considerata: eo ipso [illegible] possice cogimur dicere, motivum
scientiae naturalis non esse infallibile, quin possit dici motivum istud tale esse
ex se, quod praebeat fundamentum intellectui recte concienti ut dicat, quod
adhuc ablata ea oppositione contradictoria sit tale motivum
infallibile: at auctoritas dei talis est ex se eo, quod auctoritas
Dei est, ut tribuat fundamentum intellectui recte maturique concienti,
ut iudicet, quod licet possint componi simul duo extrema contradic-
toria considerata abstrahendo a materia et possice ut con-
tradictoria sint, adhuc ea sit infallibilis, quoniam ex speciali
ratione perfectionis dei habet, quod sit infallibilis veritatis.

Confirmatur haec doctrina ex communi dicto doctorum
qui docent, perfectiones dei esse magis naturales deo quam reli-
qua obiecta naturalia sunt simpliciter talia, et vice versa esse longe
impossibilius, quod non conveniant deo eae perfectiones quae illi reipsa conveni-
unt, quam quod reipsa non sint naturalia reliqua obiecta, quae sunt simpli-
citer naturalia; quae sane doctrina quae nequeat probari per aliud principium
absolutum, quoniam nullum aliud est, quo illa probetur: per [illegible] aperte principium
determinatur quatenus est, ita accipiamus eum fundo ex
principio ipsius obiecti, quod perfectiones dei proprie ita illi conveniant, ut
si darentur causae, quae sufficerent reddere non naturalia reliqua
obiecta quae de facto naturalia sunt, eae ipsae causae non sufficerent
reddere perfectiones divinas non convenientes deo; sed aliae causae
longe potentiores requirerentur: immo requirerentur causae, quae essent
infinitae [illegible] maioris gradus deitate: at causae, quae suf-
ficerent reddere perfectiones proprias dei non convenientes illi

suf

sufficiunt quidem ad reddere reliqua sta quae simpliciter
necessaria sunt. quae doctrina mihi est facilis evidens.

Sed dicunt ergo mihi: maxime dicta in re
nostra accedit quidem auctoritas Dei motivum infinite infal-
libilius quovis alio motivo naturali; ergo causae quae sufficiunt
aufferre connexionem motivi naturalis cum obiecto, ad quod infallibiliter
determinat, nullo modo sufficiunt aufferre a Deo, quod sit infa-
llibilis sapientiae et indefectibilis veracitatis, atque adeo
non possunt aufferre quod obiectum revelatum sit, ut a Deo revelatum.
Vice autem versa res facillime diluitur, quod sint causae
sufficientes aufferre a Deo infallibilem auctoritatem in
dicendo, possunt aliquid aufferri connexionem motivi naturalis
cum obiecto, ad quod ex se infallibiliter determinat, quod
sobrie, quis dubitare potest? ergo &c.

Confirmatur ulterius id idem ex eo quod effectus
ex eo ipso quod tales sunt non solum Dei opponi suis extremis contra-
dictoriis sed reliqua entia positiva opponuntur extremis negativis.
Sed dicunt reddere talia extrema contradictoria omnino
impossibilia, nam cum effectus Dei vel ipsi habeant et entia ordina-
ria propria virtute dei reddunt contra impossibilia possunt sua
extrema contradictoria moraliter reddunt impos-
sibilia; sicut ut extrema contradictoria sit requirat virtus
simpliciter infinita et maior positive quam est virtus propria Dei
ut talia extrema reddant possibilia, quod cum requirit virtus
infinita et maior positive quam est virtus propria Dei, ut ab
eo possit aufferri aliqua effectio, requirit quidem ea ipsa
virtus ut reddat possibile extremum contradictorium tali ef-
fectui; ergo tribuere Deum urgentissimum fundamentum certitudinis
de illo in bonitate et dicamus illius auctoritatem esse ex
se motivum infinite infallibilius quovis alio motivo naturali, et in-

ten-

Credimus

Fidem D. per accidens solum posse esse minus certam quoad subiectum alijs scientijs naturalibus

Cap. 12.

Superest ut loquamur de certitudine fidei D. quoad subiectum et [illegible] ostendamus fidem D. esse per se loquendo esse magis certam quoad subiectum quavis scientia naturali per accidens tamen quandoque esse minus certam quoad subiectum alijs scientijs naturalibus. Circa hanc assertionem [illegible] animadvertendum est nos accipere [illegible] quoad subiectum eo modo quo supra [illegible] exposuimus quatenus ut certitudo fidei innotescat ipsi subiecto in quo est. Hoc pacto accepta assertione asserimus primo fidem D. esse per se loquendo certiorem quoad subiectum quavis scientia naturali. Probatur quia fides est certior quoad subiectum. Et per maior illa certitudo qua reliquas scientias superat innotescat ipsi subiecto in quo est, ergo est per se certior quoad subiectum reliquis scientijs naturalibus. Probatur consequentia quia ipsa fides per se habet, ut possit cognosci qualis re vera est. Ergo per se quod possit innotescere subiecto, ut certior reliquis scientijs, cum sit re vera certior in se [illegible].

Asserimus deinde in eadem assertione statuta fidem D. per accidens esse quandoque minus certam quoad subiectum alijs scientijs naturalibus. Probatur quia fides esse hoc pacto minus certam est quod illius certitudo non innotescat subiecto, ut maior quam certitudo aliarum scientiarum, sed semper subiectum elicien[s] assensum fidei non [illegible] illam maiorem certitudinem qua fides superat reliquas scientias, sive quod existimat non esse certiorem, sive quod existimat non esse certam, quod quidem [illegible] ex parte fidei, solum quod [illegible] [illegible] imperfecti intellectus in quo est, qui nequit tam aperte percipere maiorem infallibilitatem motivi fidei [illegible]

ci-

cipit infallibitatem aliorum motivorum; aut evidentiam etc. impossibile

stante huius vitae; quae accidunt in fide de ministeriis circa

quae quae quoad diversa quam alius sint vialet

Solvitur 3°; desideramus et quaestionem quae superius

documus sit ad mentem S. Thomae et certe tam sunt

ipsa angelici Praeceptoris, ut vix aliquid non ad

didisse videamur: ille n. in 3. q. art. 8. in corpore. ita habet

"Dicendum est quod certitudo potest considerari dupliciter, uno modo ex sua certi-

"tudinis, et sic dicitur esse certius illud, quod habet certiorem causam, et

"hoc modo fides est certior tribus predictis, quia fides initititur veritati

"divinae autem predicta inituntur rationi humanae: Alio modo potest

"considerari certitudo ex parte subjecti, et sic dicitur esse certius, quod

"plenius intellectus hominis consequitur. Et quia ea, quae

"sunt fidei sunt supra intellectum hominis, non autem ea, quae sub-

"sunt predictis, ideo ex hac parte fides est minus certa: sed quia

"unumquodque judicatur simpliciter quidem secundum causam suam, secundum autem

"dispositionem, quae est ex parte subjecti judicatur secundum quid inde est, quod fides

"est simpliciter certior; sed alia sunt certiora secundum quid scilicet

"quoad nos; hucusque Sapientissimus Magister.

Ecce illa ipsa 4. quae nos superius docuimus ipse Angelicus Doctor diserte tradit diximus primum certitudinem fidei sumi ex motivo, diximus deinde ideo fidem esse certiorem, quamvis scientia naturali quia nititur motivo firmiori, id est, infallibiliori: Et hic est sensus illorum verborum Uno modo ex causa certitudinis et sic dicitur certius illud, quod habet certiorem causam et hoc modo fides est certior tribus predictis, quia fides initititur veritati divinae. In quo exhibetur causa certitudinis scilicet motivum ipsum cui assensus nititur. Subtimuit autem S. Thomas quod veritas divina sit motivum corrigenti et tamen in verbis nostra suppositio est non ex- plicuerit qua ratione motivum fidei sit certius reliquis: id tamen

nos

nos exponimus. Ita expressè exponi arbitramur.

Diximus 3°. Fidem dici esse saepe minus certam quoad subjectum, quia saepe non ita percipit infallibilitatem motivi illius. Et hoc ipsum tradit Sanctus Thomas illis verbis: Alio modo potest considerari certitudo ex parte subiecti, et „ sic dicitur esse certius quod plenius consequitur intellectus hominis, „ quia intellectus cognoscit perfectius ea quae sunt scientiae sunt. „ Fidei sunt supra intellectum hominis, quia autem ea quae subsunt tribus praedictis ideo ex hac parte fides est minus certa. Denique diximus, sane minorem certitudinem quoad subiectum esse per accidens fidei, et secundum quid per se autem et simpliciter esse certiorem. Et hoc ipsum tradit S. Thomas illis verbis: sed quia unumquodque judicatur simpliciter quidem secundum causam suam etc. Et quod sine summa ultima probatio nostra sequatur ista sit expressa Sanctissimi. Ubi hac de re ex instituto tractavit in d. ex verbis huius, atque inde emendicatur exponenda. –

Dubia aliquot ex huiusque dictis expediuntur.

Cap. 13.

Ne aliqua scitu digna quae circa hanc et duas alias praecedentes disputationes occurrere possunt praetermisisse videamur, breviter illa per aliquot dubia expedienda duxi: breviter quidem, quoniam latior eorum expositio ad longa alia spectat;

1°. igitur dubitari potest an aliquis assensus fidei detur sit solum extrinsecus?

Et 2° dubitandi pro parte affirmativa est, quia fides divina est extrinsece fallibilis ut diximus in disp. 14, atque adeo aliquis actus, quorum altera attingit in illa auctoritatis Dei, et tamen ... actus,

qui solum fit ad obiectum materiale [illegible]: dicetur vide secundum est solum circa certum, quod aliquis assensus fidei est solum circa certum; minorem, quia actus ille secundus est certus ex infallibilitate motivi, ex quo eliciat ex eodem motivo infallibili, et haec determinatio est circa talem actum tendentem ad obiectum materiale; ergo est determinatio, quae fit per aliquem actum distinctum ab illo. Et confirmatur, quia non ipsi supra docuimus [illegible] actum circa certum, quod non fertur in ipsum motivum infallibile illud intrinsece attingendo, ergo illa.

Ut huic dubio satisfaciamus, supponendum, quod mihi verissimum est et late alibi probatum, nempe nullum esse actum vitalem productum per actum quo distinguatur [illegible] ab illo, et complebat actum vitalem productum ipso alio productum actum productivum: actus enim quilibet actus intrinsece productus [illegible] ipso [illegible] impressio, si ipsa ita convenit; sicut albedinem habens, vel habens vim [illegible], aut [illegible] a solo intra, et [illegible] a Deo cum illo; est ergo productus per intellectum, non solum quatenus est principium [illegible], sed etiam quatenus solum dicitur suus et illi quidem [illegible] sed ut pendet actum per se ipsum formaliter ab intra; et est intellectio, ut actum producit, et accipit obiectum; sicut ut principium [illegible] concipiendo obiectum producit [illegible], et producendo [illegible] productivo concipit obiectum. Hanc [illegible] doctrinam verissimam [illegible] de aliis effectibus in modalitatem.

Hoc ergo ita supposito dicendum est ad [illegible] propositum actum fidei [illegible] infusum, qui de facto eliciunt ab [illegible] et habitu infuso, cum intra certus.

Ergo [illegible] omnis actus fidei infusus, qui de facto elicitur, [illegible] determinatur habitu supernaturali, [illegible] producit, ita quod requirat [illegible] non elicit [illegible] habitum,

sit hoc ipso esse causa totalis credendi errores, quia cum fidei infusus
actus, qui ex ipso elicitur sit infallibiliter verus. Confirmatur hoc: quia
facultas dictat ex philosophia, si ita sit quod quidquid actus sit quod verus
minime dimissa facultate, accedit contradictio in praecedenti dicto; ergo
habitus fidei infusus habet esse causa facultatis non posse credere,
nisi in obiectum revelatum, et alii determinant actus, qui ex
causa intrinseca esse habet non posse producere nisi actum habitum
est ex eadem ratione determinare verum; cum causa solo habeat esse de-
terminata ad attingendum obiectum verum.

Ex his colligitur quod si dicatur habitus infusus
fidei non habere causa rationem facultatis quod requirat concurrere actum
falsum, et in c. 6 primae disp. insinuavimus, dicendum tamen
est esse certum, et attingens actibus abstractivis fidei etc.,
qui de facto eliciuntur, quod sint non veri, sed quia attingens
est per dictis actibus quod eliciuntur ex motivo recipiendi
infallibili quod sit immediate infallibiliter ducere ad
actum; nam eo ipso quod habitus infusus non habeat ex
causa sua facultatem sufficientem determinare actum verum, potuit quidem
producere illos ipsos actus, quos eo ipso producit privative revelatum
idem illorum apparens, potest illos esse dicendum est actus fidei
infusae, qui in hac vita eliciuntur esse certi, certo ex illa
infallibilitate motivi, quod est recipere infallibile, et tamen quando
[illegible] facultatis actum attinet ratio per accidens et contingentia.

Dubitari potest 2°, an fieri possit quod habitus
fidei sit inclinatus in se, et determinetur in
causa? Cum dubio respondendum est in primis, re[...]
eiusdem in c. 7 praecedentis disp. statuimus, quod id esse non implet.
Dico 1° quod habitus fidei infusus habet causam suam facialiter
non posse elicere actum, id est si desinat dari revelatio,
non quidem apparentia, sed ipsa, et realiter, quod implicatio

Atq. adeo fides n. sit in se met certa, eo hic q. q.ª opposite
q. fides operetur ex certitud. dici deus revelantis, atq. adeo in se
met certa: et in q. statu hor. atq. adeo fides altera oppe-
ret, quae ex certitud. dici ipsa certitudinis atq. hoc memo-
rato dantismaq. in q. statu atq. adeo fides n. sit met certa,
q.d r. ... assensui opponi pot, m. c. eisq. dissolvemus

Quod si loquamur de modo opinandi, quem
in c. ... diximus proposuimus; dicendum certissimum
esse actum fidei infusae ac inevidentem in se, et de-
... in certum et incertum transiret; haec resolutio sudetur pro-
ponendo casum, qui tamen accideret, et quidem accideret casu,
quo proponeret alicui deus, ut qui revelavit in sacra
textu, Deiparam fuisse sine labe peccati, et re ipsa id esset
revelatum, in hoc n. casu posset homo ille ellicere actum fidei divinae
hoc pacto <u>Credo Deiparam fuisse sine labe concepta</u> q.ª deus dicit
<u>infallibiliter verum id dicendo</u>: Et hic actus est absolute
incertus q.ª motivum, quo intuitu datur ad cognoscendum deum
ut revelantem suae Matris immunitatem, non est ipsa infallibilis, cum
sit authoritas infallibilis ecclesiae, sed plurium gravium DD. qui
satis probabiliter existimant id in Sacra pagina revelatum
esse, q.d si Ecclesia definiat deum revelasse eius Matrem fui-
sse sine labe concepta et ex authoritate infalli-
bili Ecclesiae cognoscat homo ille deum ut revelantem, actus
ille fidei quem diximus erit metaphysice certus. Ergo fieri poterit
actus fidei divinae infusae sit incertus, et q.d postmodum tran-
seat in certissimum, et verum est modus ille dicendi, quem loco
memorato dedimus.

Dubium aliud circa certitudine assensum fidei infusae dissolvit.

Cap. 14.

Ex

Ex iis ipsis quae in fine cap. praecedentis diximus novum
aliud dubium suboritur, nam ex illis deducitur fieri posse quod
aliquis assensus Fidei infusae sit ipsi incertus in se quamvis
alioqui dicamus Fidem infusam vere ex sua ratione generali,
quod nequeat tendere in obiectum male non revelatum. Pr.o a.o id de-
duci, quia fieri potest quod assensus iste de eo quod Deus est non
sua singularis sit incertus: et vere eliciatur ab ha-
bitu infusso Fidei D. quod [illegible] Ant. quia actus ille potest
elici saltem divinitus ab habitu infusso Fidei, ex
detracto assensu opinativo. Ut si solum ponat assensus istud substantia
spiritualis est non sua singularis: sed Deus est sub-
stantia spiritualis, quod assensus est opinativus ratione maioris pro-
missae: posito, inquam, hoc assensu in intellectu potest Deus tribuere
huic intellectui ut cum habitu Fidei infusae eliciat actum
istum de eo quod Deus est non sua singularis deinde actum
eliceret intellectus si loco illius assensus opinativi poneret istud, Deus
dicens se esse non sua singulare dixit se, ut est: at Fides
ita eliciatur ex illo assensu opinativo est absolute incerta quod fi-
eri potest quod actus Fidei infusae sit absolute incertus. —
Quod vero illa eadem numero de eo possit elici
sive assensus sit opinativus, sive sit assensus Fidei [illegible] innitens
auctoritati Dei pr., nam in 1.o obiectum illius de eo est recipi
revelatum [illegible] et supponamus Fidem infusam sive ex se quamque
ad tendere ad obiectum male non revelatum: ad hoc dicere est, quod
possit tendere in obiectum illius de eo dicto: deinde de eo
illa non pendet ex sua intrinseca ratione ab actuali existentia actus
proponentis auctoritatem D. cum nequeat assignari genus causae
in quo dependeat: nam in 1.o non pendet tamquam a causa
efficienti quoniam actus de eo non producit efficienter
ab actu anteriori; nec tamquam a causa materiali, l. formali aut fi-
fi-

finali, ut eius certum est &c.

Quod si dicat fidem infusam in stultis hereticis, quae ne-
queat [illegible] vera in obiecto non vero sed hereticis [illegible]
fides, quod nequeat operari circa obiectum malum nisi ex determi-
natione auctoritatis D. [illegible] est 1. 3. quod id gratis omnino dicere
deinde nam ut id dici posset necesse erat quod [illegible] declinatur
qui tendat circa obiectum malum, contineret tamen actum ten-
dentem in auctoritate D.: At consistit habitum et non datur, ut
proxime dicebamus §. &c. Confirmatur, quod actus declinat solum
pendet ab ante indirecte et quasi mediate, quatenus non ne-
quit elici nisi potentia sit determinata ad illud eliciendum; At eo
ipso quod determinata sit eliciet illud ex quocumque capite determinetur
§. et quae sufficienter determinet intellectum per dictamina, quorum al-
terum sit fidei D. alterum vero opinativum poterit elicere
actum supernaturalem [illegible] concurrat habitus fidei in-
fusae: Confirmatur iterum; quod sive intellectus determinetur ad cognos-
cendam revelationem D. per auctoritatem infallibilem lectum sive
determinetur per aliud motivum solum opinativum potest elicere eum de nu-
mero actum circa obiectum [illegible] fidei, ut diximus sub
fine capitis praecedentis [illegible] dum in casu, in quo sumus.

Haec certe non efficaciter probant, quod licet atten-
ta communi providentia, quam Deus de potentia ordinata servit, numquam
[illegible] divinum habitum fidei infusae ad actum, qui tendat
obiectum malum, nisi determinet ad talem actum per auctoritatem D., quae
est proprium motivum fidei, quoniam communis providentia ordo [illegible]re-
rum requirit, quod debeat [illegible] sit eius ordini, unde
est ante (scio, quid aliquid dicant de [illegible] theologica ex
principio evidenti deducta: et quid viceversa alii dicant,
de eadem D.e ex duplici de fide producta) At non
dubito posse Deum de potentia absoluta tribuere intui[illegible] diversum,

quo

quo simul cum habitu Fidei infusae eliciat actum Dei, et ani-
llum sit naturalis, et opinativus dum mihi tale illud sit, ut ne-
cessario debeat dici dogmaticus. Atque adeo existimo
posse elici actum istum dum in sua singularitate ex motivo
Authoritatis Dei, aut ex motivo alio opinativo, et vice
versa posse elici actum Dei naturalem ex actu supernaturali. Quae
via latius stabilire alterius loci est: quin inde q. asserimus
posse actum supernaturalem elicitum ab habitu infuso Fidei transi-
re de [illegible] interno in certum et hac via proxime dicta.

Excluditur 1. quod actus ille supernaturalis, qui est
Dei elicitus ab habitu Fidei infusae sit actus simpliciter opi-
nativus et non Fidei quod eliciat ex motivo opinativo, et sit solum
secundum quid actus Fidei. Et quidem secundum quid Fidei, quia eli-
citur ab habitu qui proprie est habitus Fidei Dei. Absolute
autem non est Fidei, quoniam quod actus aliquis sit simpliciter
Fidei sumitur ex motivo eius. Ut quod eliciatur propter
Authoritatem loquentis, ergo actus ille in casu dicto non
elliceretur propter Authoritatem Dei non esset Fidei Dei. Sed solum
opinio: quod si eliceretur ex alio motivo infallibili, quod non esset au-
thoritas Dei. Sed Authoritas Ecclesiae esset Fidei humanae, et
denique esset certus, et non Fidei, si ex motivo certo quod non esset autho-
ritas elliceretur: numquam tamen esset scientia, quia numquam posset esse
evidens, cum semel sit obscurus.

Deducitur deinde 2. ex dictis actum super-
naturalem Dei qui elicitur ab habitu Fidei infusae esse contingenter
eius proprie [illegible], quae sumitur ex motivo Fidei ex quo
re ipsa elicitur. Ratio est quia ille ipse actus potest elici, ex
alio motivo diverso, ut in proxime dictis dicebamus, ergo
contingens illi est quod sit proprie de Fide siquidem hoc potest
illi deficere, potest esse alterius speciei, si nimirum ex

ali

alio motivo eliciat: At nequit illi deficere sed phisica qm
Ser ex sua ppria repugnat; & F.e spiritu effecti-
vo agens immte pdicit deniq. An ille ipse actus
de quo loquimur possit elici e duplici motivo ad-
aequato simul occurrenti? longiori disputatione requirit
qm n vacat instituere; nos tn in pte affirmativa pro-
pendemus, sed hac de re alibi.

De Unitate Fidei D. infusae quoad ha-
bitum illius

Disp. 17.

Fidem infusam n ee unu numero habitu, aliqq
arguitis suaderi videtur.

Cap. 1.

De sola Unitate habitus Fidei infusae praesentem
disputationem instituimus, q. lt n levis difficultatis sit, cc. Uni-
tatem Specificam ipsorum ea tn e alterius loci ppria, ubi
de specificatione actuum Vitalium in universum e sermo:
in n. aliquid speciale cc actus Fidei D. occurrit, q. cc.
quo ibi alias dm n sit, ut q. ad unitatem habitus infu-
si scrutandam accedamus, Sciendum e ex ttis de habitibus
infusis e habitum infusum, sue supernatale ee qualitatem, dis-
tinctam ab speciebus impressis, & productivam actuum intellis si sit
habitus intellectualis: aut actuum voluntatis, si sit habitus
affectivus: ee & ex se capacem intensae et remissionis, qua-
niam augeri, minui q pot: dicitur deniq. habitus
p se infusus q a nequit generari p actus: sed
f a solo Deo, itam qm a ca speciali effectiva

produxit nec in supernaturalibus effective pro actus qui
eliciant, sed solum meritorie.
Quo differat habitus infusus seu supernaturalis
ab habitu naturali seu acquisito; habitus naturalis, et acqui-
situs est qui per actus elicitos effective generatur et acquiritur de-
sidium non [illegible] inter [illegible] iam pridem ex-
istimo cum P. Vasquez, P. Hurt., et alijs, habitum naturalem a-
deo aliud, quam plures species naturales eiusdem obiecti sive sp[eci]e adeo
simul tribuant; sive successive per actus illicitos generent,
eo quod, ut fert communis opinio, quivis actus intus relinquit speciem
impressam sui obiecti atque adeo si plures actus [illegible] similes
[illegible] obiectum eliciant relinquent plures species similes
tales obiecti [illegible] species, super apud me habitum intellectualem
acquisitum: An sit ipse habitus deserviat
[illegible] non vacat [illegible] tamen si pars affir-
mativa sit mea mens, [illegible] doctos quos [illegible] maiores nostros
huius temporis his [illegible] asserere refragari. Sed
An pro difficultatibus dicatur, [illegible] per supp. abita, ipsi sciunt.
His breviter ita libatis difficultas huius
Disp. i An habitus fidei d. infusus ita sit unus,
singularis sed ut vere sit unus unitate propria sin-
gularitatis seu numerica quatenus sit unica numero sin-
gularis qualitas eo modo quo in sua distinguens inter
[illegible] ratio [illegible] in una numero, et singularis quali-
tas ad [illegible] actus [illegible] ita ut An fides infusa sit una
singularis qualitas ad [illegible] actus fidei d. infusus:
An potius sit unus habitus unitate solum
aggregationis quatenus [illegible] pluribus habitibus [illegible]
inter se distinctis componitur, eo modo, quo dia-
lectica est una [illegible] consistit in [illegible] plurium
ha-

habituum, qui inter se sunt physice distincti, componunt illum, una in [illegible] scientia, quae de Dialectica [illegible] rotamus Fides una sit in unoquoque fideli, nec quod plures sint numero distinctae in eodem, nullum enim habitum esse hoc [illegible].

Pro parte affirmativa, quae docet fidem infusam includere tres tales habitus inter se physice distinctos, id est per inde una unitate solum aggregationis, aliqui ex his sunt contemnenda: 1.um quia habitus multiplicantur physice per multiplicitate physica obiectorum formalium, quae sunt vere obiecta formalia motiva: sed obiectum formale motivum Fidei includit tria obiecta motiva physice dista. Ergo Fides ipsa includit tres habitus physice distinctos qui tribus illis motivis respondeant. Consequentia est legitima; et praemissa maior firma. Caius quod sit, ut inferius dicemus: minor vero probatur ipsis ibus fundis, quia probari solet Deum esse obiectum formale motivum fidei. D. ut est verax et ut est sapiens et revelatio est obiectum formale motivum Fidei; revelatio n. et Deus ut verax et idem ut sapiens sunt tria obiecta motiva physice dista: nam diversae veritates sunt Deum esse veracissimum, esse sapientissimum et re ipsa aliquid revelasse ergo &c.

Dices id quod communiter dici solet nempe habitus infusos non multiplicari physice per quamvis multiplicitatem physicam motivorum, sed solum quando motiva talia sunt, ut cum physice multiplicentur non sub ordinentur inter se ad causandum assensum atque determinant; cum quando illa tria motiva, quae dicta sunt sub ordinentur inter se ad causandum assensum Fidei non multiplicant habitus infusi esse illa. Sed unitas Fidei illa omnia indibiliter respicit. Hanc ipsam solutionem fidentius adhuc tribuunt, qui negant revelationem esse obiectum formale Fidei D.; quia hoc negato certius est, ut ipsis videtur, veracitatem et sapientiam

Sub

subordinari inverse ad causandum assensum Fidei: Siquidem impelle vio ex ad dicendum fidem dictis alicuius viri ipsum apprehensi veracem ut loquatur ex ... maxime et sufficienter sapientem ut ... dictis neque decepti loquatur.

Haec solutio, licet plausibilis facta sit, resultat mi iudice fere aperte ex iis quae in cap. ... diximus, Sumus ... 9. licet illa motiva ... occurrerent eodem modo ad aliquam veritatem ab ipsis dictam, et ... ad eam subordinarentur inverse (quod falsum in infra ostendemus) ad hoc nullum subordinatur alteri ad causandum assensum, qui tendat ... circa illud sed quodvis independenter ... ab alio potest causare assensum sui, ... quodvis sufficit ut distinguatur habitus qui illud respiciat, ab habitu respiciente motivum aliud: Unde in ... ... independenter prorsus ab eo quod videremus deum esse veracissimum et loqui reipsa possumus credere illum esse sapientissimum et similiter possumus credere ipsum esse veracissimum independenter ab eo quod videremus esse sapientissimum et loqui reipsa: et ... possumus credere illum reipsa loqui quin consideremus illum esse sapientem et veracem ... quaevis harum veritatum credi aliis duabus ... quodvis horum motivorum independenter ab alio ut causet assensum sui ... assensum qui tendat circa illud duntaxat.

... hoc idem apertius, quia cognoscimus sapientiam Dei per veracitatem; nec veracitatem per sapientiam; non enim ducimur ad credendum deum esse sapientem ex eo quod veracissimus sit, nec ex eo quod sit sapiens, ducimur ad credendum eum esse veracem. Rursus non cognoscimus per sapientiam aut per veracitatem Dei quod ille reipsa loquatur, nec per loquutionem ... cognoscimus eum esse sapientem et veracem; non enim ducimur ad cognoscendam existentiam

...

revelatis ex eo quod Deus sit sapiens et verax; nec ad cognos-
cendum Deum esse sapientem et verum debeamus ex eo quod ipse
aliquid revelet, quis hoc dubitet? ergo quia illorum motivorum
est ordo independentiae ab alio, ut monstrat ordo ad eliciendum assensum, qui circa illud potest ferri. Haec autem independentia
motivorum; non, obscuritas, non sufficit multiplicare habitus. -

Habitum fidei infusum esse unum simpliciter, inefficaciter tamen ab aliis probari solet.

Cap. 2.

Tam certum est dictum doctrinam illam, quae docet fidem infusam esse in unoquoque fideli unum habitum et prorsus simpliciter unum numero. Ut pateret enim notari non posse oppositum docere Doctores, dixerit oppositum esse temerarium; imo Aleg. Antequirrensis existimans haec esse certam fidem. Licet quidem sit mihi haec assertio verissima, adeo ut non tamen dixerim quod oppositum sit improbabile et temerarium: gaudeo sane ut hinc verius firmissime stabiliamus ea, quae circa
obiectum formale motivum fidei disp. 2. docuimus: ostendemus
n. non posse assertionem istam aliter probari, et ex eventu doctrinae
contineri, nisi ex iis, quae nos de obiecto formali fidei eo merito tradidimus quod ut clare ostendamus, expendenda prius est fundamenta quae nos procedant, quae certa sane sunt, arbitramur decadere. -

Probari solet. Illud ad Ephes. 4. Unus Dominus, una fides, unum Baptisma. Ubi dicitur fidem esse simpliciter unam, sicut Dominus Deus est simpliciter unus. Verum probatio haec inefficax est; quia in iis verbis Apost. solum intendit

De Fide obiectiva, quae quidem de se est una quia eadem omnia misteria sunt, quae ab fidelibus ubique gentium creduntur. Quae expositio est S. Hyeronimi ad eplam Divi verbis: Operiens (?) Fidei una de qua similiter in Patrem et Filium et Spiritum Sanctum credimus.

Dico 3° quod si sermo sit in verbis Adulti et Pauli de Fide habituali solum significatur similitudo seu unitas formalis et specifica quae datur inter eas fides, quas in fideles sunt atque adeo fidei aiunt esse solium (?) de una, non quidem quod sit simpliciter una sed quia Fides, quae datur in uno Fideli est omnino similis illi, et eiusdem speciei cum alia quae in alio Fideli datur ad eum modum quo dicimus una et eadem specie, aut unica et eadem mens quia est omnino similitudine aut identitate. Et hoc est expositio D. Aug. in lib. 13. de Trinitate cap. 2. cuius verba videri possunt, et apud P. Hurt.

Probatur secunda pars quia obiectum formale motivum Fidei divinae est unum simpliciter ergo habitus infusus est simpliciter unus. Ant. probatur quia obiectum formale motivum Fidei divinae est veritas Dei revelantis, seu est Deus revelans, seu est testimonium Dei (his tribus quasi sinonimis utor) sed veritas Dei revelantis est simpliciter una quare. Si plures, qui sacrae Scripturae verba tam attente ad veritates rimandas, enucleandas quod qui sunt ait attentus ad alium cogitata carpenda fuere inutilis sic et fuisse quia argumento non attente, namque non dicant quod veritatem revelantem est unam simpliciter non quod veritates revelantes, significant Deum ut sapientem, ut veracem, imo ut revelantem si admittant, ut plerique admittunt revelantem obiectum formale Fidei: quae quidem non probant quod Deus ut sapiens et Deus verax et Deus ut revelans non sint tria motiva physice distincta causa hoc probent argumentum in capite praecedenti allata: Non aliter certe id probant, qui in Deo fuisse supponendo.

Probatur tertia. 3. quia si Fides infusa Dei includ-
de

dere plures habitus fidei distinctos, quilibet est virtus Theologica, ergo darentur plures virtutes Theologicae, quam tres, contra communem sententiam Theologorum. Antecedens probatur quia virtus Theologica est quae respicit Deum ut obiectum formale, sed quilibet illorum habituum respiceret Deum ut obiectum formale: nam habitus ipse qui respiceret revelationem: nam respiceret illam ut propriam Dei. Argumentum sane levissimum, quia divisio illa virtutis Theologicae in Fidem, Spem, et Charitatem sumit membra dividentia, ex pluribus abstrahendo proinde ab eo quod quaevis harum virtutum componatur ex pluribus habitibus, vel ex uno dumtaxat.

Si aliqui Theologi hanc scrupulosè suo more recitarent, potius contra illos sumit argumentum, quod probat, Deum non constitui obiectum formale motivum Fidei per sapientiam, veracitatem et revelationem, atque sic sit obiectum adaequatum motivum Fidei, et includat illa tria partialia motiva fidei, quod habitus ipse non sit unus numero: sed hoc est absurdum, ut constat ex dictis. Nam quaecumque impugnamus, obiectum adaequatum motivum Fidei non includit ea tria, quae diximus: nec illorum duo. Hoc in quantum argumentum fracturus contra illos, qui existimant absurdum, quod Fides infusa componatur ex pluribus habitibus partialibus distinctis. Sequela probanda est ijs argumentis, quae in praecedenti cap. facta sunt, et quae denuo in capite sequenti conficiemus. Itaque ex respondendum quidem obiectum est fundamentum, quo ostendatur non esse absurdum.

Sed praeterea probat divisionem virtutis Theologicae in Fidem, Spem, et Charitatem non obstare quominus dicere satis probabiliter Fidem infusam componi ex diversis habitibus partialibus distinctis: nam ea divisio non potius accipit

p habitibus virtutum quam partibus ipsis in n. virtutes actu-
ales habebitur. patet [illegible] quam tres: At contra
ea divisionem rationem negari actum fidei influxu com-
plete et adequate semper componi ex pluribus acti-
bus philosophie distinctis nullum tamen ut cernere est inco, quod plu-
res dicant fidem esse discursivam discursu formali, nec hi
refelluntur ex eo ab oppositum seq. [illegible], quod multiplicent
virtutes actuales et habituales. similiterque de ha-
bitibus.

Argumentum aliud pro sententia statuta inefficax esse demonstratur. Cap. 3.

Datiores Magistri suique temporis aliter deducunt probare unitatem fidei ex unitate obiecti formalis motivi: Ad-vertent dicit in hanc modum: quod obiecta motiva subordinant inter se ut determinent intellectum ad actum non multiplicant habitus pro illorum multiplicitate sed obiecta motiva fidei sub-ordinantur inter se, ut determinent intellectum ad actum fidei ergo habitus ipsi non multiplicantur pro illorum multiplicitate, Consequentia legitima et minor constat ex eo, quod nec sola sapientia, nec sola veritas, nec sola revelatio potest determinare intellectum ad assensum fidei. sed ad tres natio requiruntur maior vero facile suadetur quod habitus non debent multiplicari nisi multiplicentur obiecta formalia adequata et oppositum dicere est fatale sed in ipsis quod obiecta motiva subordinent inter se ut determinent intellectum ad assensum quod vis illorum est partialis et inadequata solum quod complexum illorum est obiectum motivum adequatum et solo complexo illorum et non singulis debent multiplicari habitus: atque ista
Argumentum istud [illegible] inefficax est et inter ex illis

dicto illius actus efficaciter arguendi ut in hoc capite ostendemus: et quidem argumentum factus inefficax; non tamen per hanc propositionem negatam quod motiva subordinant inter se ut determinanter intellectum ad actum non multiplicant habitus pro illorum multiplicatione quam oppositum maior assumpta intendit quod nequeant multiplicari habitus per multiplicitatem motivorum, quoties ita haec sibi ordinant inter se ad determinandum intellectum ut nullum illorum solum possit illum detrahere ad aliquem actum, qui cum quoque iste sit; et in hoc sensu licet possit probabiliter ea maior admitti praeterea non est in est [?] negatur. Ostenditur motiva illa de quibus loquimur talia esse ut quis seorsim possit detrahere intellectum ad actum, qui cum ipsum motivum tendat ut in capite ostensum est, et potiorem motiva haec debent multiplicare habitus qui illa respiciant.

Quod si in illa ipsa maiori intendat non posse multiplicari habitus eo ipso quod motiva subordinent inter se in alicuius assensus, licet aliquin talia sint, ut quaevis seorsim possit detrahere intellectum ad aliquem actum, esse sane quod nequeant multiplicari habitus suarum per multiplicitatem motivorum, per quod nullum motivum est quod non subordinet alteri in alicuius assensum ergo nequeunt habitus multiplicari per multiplicitatem horum motivorum. Contra pro: si ita sit, quod non multiplicant habitus per multiplicitatem motivorum eo ipso quod specialia sint ut subordinent inter se in alicuius assensum. Probatur quoniam experientia ipsa qua discimus longo saepe actum motivorum in actu physico aut theologico, aut dialectico, ad deducenda [?] quae a nullo seorsim potest deduci et saepe inducunt duo tales motiva duo alios actus physicos, dat de theologicis; qui dicunt habitus ipsos dictos, ad deducenda [?] quae a nullo

si-

ideo per deduci q: d:
Sed: Ad ea quae dicta sunt demum fere, est recte
intellecta maiore illius praemissa, qua monstratur dd:s
assumant quod illa quae aliqua motiva subordinantur inter
se ad aliquem actum non multiplicant habitus
per illorum multiplicitatem: hoc tamen ita debet intelli-
gi, ut quod motiva proprie subordinantur. Subordi-
nantur autem proprie quae concurrunt simul eque immediate
et eque directe ad eandem rem actualiter eliciti, ex. g.
ita ut subordinantur inter se duo habitus ad hunc actum,
Deus est risibilis: Xpus Deus, est homo: ad laudandum hunc
deum qui Xpus deus est risibilis: non tamen subordinantur ut con-
currant simul eque immediate et eque directe ad enunciationem
illius dicti quod in quam, non hoc pacto subordinantur
duo, quae habitus non multiplicant per illorum multiplicitatem: Ceterum
quae duo motiva talia sunt, ut illorum alterum concurrat ad
actum immediate et directe enunciationis fidei: alterum
vero motivum concurrat solum remote et indirecte, nequit sane
probabiliter dici quod in hoc casu non multiplicentur habitus
per multiplicitatem talium motivorum: atqui veracitas et sapientia ita
se habent ut sapientia concurrat immediate et directe ad actum
fidei sub enuntiatione fidei: veracitas autem solum indirecte
et remote: nequeunt non esse duo habitus qui illa respiciant.
Quod vero veracitas concurrat solum remote
et indirecte ad assensum fidei sub enuntiatione fidei
probatur, quia non inducit ad cognoscendum deum esse veraci-
tatem, nec ad cognoscendum deum esse infallibilem certitudine
iudicando ex eo quod deus sit verax summe: sed ex hac
veracitate solum ducitur ad cognoscendum deum in suo iudi-
cio, quo iudicat id ipsum, quod per revelationem fidei facit, ac solidius
solum

Solum dicitur ad [illegible] istum iudicij D. ostendimus
in disp. 2. [illegible] sc. certum: docet autem, quod
iudicium D. sit infallibilis certitudinis ex se debeat
inclinare ad credendum obiectum revelatum esse, ut revelatum a veraci-
tate D. Solum occurrit remotè et indirectè de-
pendentia ab ea quam sapientia D. pendet a veracitate.
Ut debeat inclinare ad assensum fidei non est proprie subordi-
natio duorum obiectorum inter se: nam haec subordinatio proprie
solum existit in eo quod occurrant indebilius ad eundem actum
et sint eandem rem tali altera; quae omnia inferirius de-
novo confirmabuntur.

[illegible] ex his ipsis novum certum sumitur
contra eos qui negant revelationem D. esse obiectum formale fidei:
nam si veracitas D. sit obiectum formale fidei D. ut ipsi docent;
id solum est, quod determinat intellectum ad cognoscendum ex
istum iudicij D.: sed ad hanc cognoscendam
non occurrit necessario cuncte pro sola veritate: sed si-
mul et indebiliter cum revelatione, ut eo ipso certum quod non ex
eo quod Deus sit ex se verissimus infertur cum
iudicare dicit nunc aliquid obiectum: sed ex eo, quod
verissimus sit, ex obiectum ad extra affirmet quod revelatio
debet esse obiectum formale; quod tamen sit falsum in quo D. ostendimus.

Quare alij seam in cap. 2. statuta suaderi [illegible]

Cap. 4.

Vidit P. Hurt debere admitti rectè talem habitum fidei
in-

infusis, si semel admittat multiplicari habitus pro multiplicitate obiectorum formalium simulque admittat sapientiam D. veracitatem et revelationem esse obiecta formalia fidei, quin huic multiplicitati obsit, quod tria haec obiecta subordinentur ad deserviendum invicem, ut elliciat assensum fidei, ut et ipse, qui opinatur ea tria esse obiecta formalia fidei, et hunc habitum infusum esse unum numero et singularem. Supponit primum esse quid re posse multiplicari habitus pro multiplicitate illorum obiectorum ita quod alter sit habitus respiciens deum ut sapientem, alius respiciens eundem deum ut veracem et alius respiciens revelationem ut talem et existentem. Imo subdit tot posse esse habitus infusos, quot sunt revelata obiecta, ita ut diversus habitus respiciens deum ut revelantem trinitatem ab habitu qui respiciat eundem ut revelantem incarnationem, et sic de reliquis, quoniam opinatur revelationes hanc distingui specie.-

Supponit deinde posse esse habitum, qui respiciat duo obiecta formalia ista, et alium, qui respiciat tria et sic deinceps, quia inquit nulla involvitur contradictio in eo, quod unus et idem habitus infusus possit concurrere cum intellectu ad illos ipsos actus, quos cum duobus habitibus intellectus potest ellicere. Et supponit posse esse habitum infusum, qui possit ellicere actus intellectus et actus voluntatis probat, quia nulla implicatio terminorum involvitur in eo, quod unum et idem ens sit productivum actuum intellectus, et actuum voluntatis, cum experiatur re ipsa in Deo formali et in Angelo. quod dari poterit qualitas supernaturalis, quae sit productiva actuum intellectus et actuum voluntatis, cum ex conceptu qualitatis non fiat, quod in eo involvatur contradictio terminorum.

His ita suppositis ait P. Hurt. quod lo- posse fieri, infundi a Deo tres habitus, ad elliciendum assensum fidei. At re ipsa non infundit Deus, nisi

Uni

Unicum, qui respiciat sapientiam, et veracitatem Dei, et omnino revelat. Et probatur 1.º quia omnino Doctores unanimi consensu docent habitum Fidei infusum esse unicum numero, et in re tam gravi, temerarium est illis non assentiri. Cum 2.º nulla alia ratio possit ostendi habitum infusum Fidei esse unicum nisi haec proxime dicta. Deinde, sane in fundi unicam duntaxat habitum licet plures infundi possent. Probatur 2.º quia non sunt multiplicandae entitates sine urgenti necessitate. At nulla prorsus est adstruendi tres illos habitus, cum unicus sufficiat, et sit possibilis. Probatur 3.º quia per quemlibet actum infidelitatis, cum tamen quod ubi ille sit destruit totus habitus Fidei qui est unicus duntaxat.

In hac certe non videtur sit temerarium asserere Fidem infusam compositam ex tribus habitibus distinctis, si aliquis nullum dixerit infundi, et ad affirmandum quod sit unicus, quia non sunt multiplicandae entitates. Dico non fundamentum non tam urgens, ut licear in eam sententiam dispicarem. Dico si probatur temerarium eam negare, quia earum non inefficacia fundamenta pro opposita parte. Ut in praecedentibus visum est. Videtur, quia magnam auctoritate [illegible] sententia, quae praedictum [illegible] habitum Fidei adstruendum esse omnino Doctores, habitus multiplicari per multiplicitate motivorum, quia quod [illegible], sufficienter movere intellectum ad actus aliquos, et [illegible] motiva Fidei, quae ab aliis adtinuerunt ut efficaciter probatum manet ex excellentiora doctrina deducitur debere multiplicari Fidei infusae.

His accedit quod si ea quae ex parte [illegible] probabilia sint iis ipsis suadeat plures habitus

in-

infusos virtutum moralium n. distingui ab habitu cari-
tatis, q. possit ẽ habitus infusus, qui sit productivus
illorum actuum, qui reipsa producant a voluntate cum ha-
bitibus, qui ponat reipsa distincti, et tamen ẽ ẽẽ unicum sin-
gularem habitum per hec tria, i. q. n. ss. multiplicanda
entia sine urgenti necessitate: at nulla ẽ multiplicandi ha-
bitus distos admissio, ut 8. i. pr. 82. q. ob illi ha-
bitus destruunt p. q. vis peccatum lethale, q. ob ss. unum habitum;
q. si huic probationi dicat. Ut dici vera debere habitus
illos destrui demeritorie p. peccatum, et propterea posse illam
ẽẽ inefficacem, fit sane q. sit inefficax, ut patet aperte
inservit: siquidem totum habitum fidei destruit demeritorie per
peccatum infidelitatis. Ut ipse P. Hurt. prvidit: nihil ominus
dum erit vi aliarum probationum ob habitum in-
fusos virtutum moralium ẽẽ unicum et idem cum habitu caritatis.

Hec certe apertissime suadent debere aliter
iudicare circa obm. formale fidei d. ac aliis retulimus
in disput. 2. et 9. debere quidem ita iudicare utrumque sufficienter
probari sca. quae de obo frali motivo fidei statuant retineant in-
concussa hec tria, 1m. q. habitus infusi multiplicari p. dive
multiplicitate obrum. fralium. 2m. q. habitus infusus fidei d. sit
simpliciter unus numero in uno quoque fidelium. 3m. q. illud dumtaxat
sit proprii obm. fralem motivum alicuius actus, q. movet intellectum
ad illum assensum enuntiatum: n. v. assensum mere tendendi ab intellectu sic ordi-
natum, quae prius n. oio illam retinent, qui aliter ac nos de obo
frali fidei d. sentiunt: ut in sequentibus capitibus ostendemus.

Ad efficaciam probationis sec. in cap. 2. statutae
aliqua pre iaciuntur.

Cap. 9.

Ut tam scia, quis Coiss.ª e, et in Cap.º 2.º ante statuta efficaci vox, et n. nra. priia prem. deludenti exprimeret. Aliqua in hoc cap.º producenda [illegible] faciendo sunt, quae in disp.e huius discussis late probata [illegible] manent. Sit igitur supp.m e actum absolutum elicii, et eodem motivo [illegible] quo eliceret actum [illegible] determinatum [illegible] proprie enuntiat. Ig.º solum differunt, si actum in ea q.º alter sit absolutus; alter v. determinatus ita docui in disp.e 7. Cap.º 3. § 3. et duobus sequentibus. Unde [illegible] id q.º de [illegible] docent nempe [illegible] ita subiecti ei solum ordine requisitum ad actum absolutum, quo de tali subiecto enuntiat praedicatum aliud [illegible] ista illud [illegible] ita [illegible] ista [illegible] e solum dictio requisita ad actum, quo de illo enuntiat [illegible] enuntiat absolutum quoniam ea [illegible] ista solum deservit ad modum tendendi actus in obiectum.

Ex his ipsis aperte colligitur e solum dictio ad actum absolutum ea quae solum occurrunt ad cognoscendam [illegible] ita subiecti quam talis actus e [illegible] modo tendendi supponit. Pr. q. [illegible] ista ipsa subiecti ut cognita e solum [illegible] dictio ad actum absolutum: & eaque solum requirant, ut cognoscatur [illegible] ista subiecti, [illegible] nullo alio modo moveant ad copulandum praedicatum cum tali subiecto, sunt solum conditio, [illegible] obiectum formale proprie loquendo. Pr. hic [illegible], nam cum eaque solum requirunt, solum quod serviunt ut [illegible] ista subiecti cognoscatur, solum occurrunt media [illegible] ista cognita, eo ipso, q.º [illegible] ista sit solum conditio ad modum tendendi actus in obiectum, ea certe quae solum occurrunt, media [illegible] ista, erunt dumtaxat conditio.

Dei-

Deinde suppono, obiectum formale adaequatum fi-
dei esse complexum, quod repraesentatur per haec verba illa: Deus dicens
trinitatem est infallibilis veritatis: et ad illud moveri intel-
lectum ipsa notione apprehensionis [illegible] por[illegible]
Dei dicentis verba aliquid, cum infallibili certitudine. Sic
docui in disp. 2. cap. 2. a §. 1. et late per sequentes
disputationes usque ad §. probari. 3. Suppono est, rationem ve-
ritatis infallibilis, quae Deo dicenti trinitatem convenit, non sumi
actualem conformitatem, quam Dei internum dictum habet cum obiecto dicto, sed
sumi debere illam, quam iudicium Dei habet ex se ipso ut qui-
tiens tendat in obiectum repraesentare illud ut est: ita annotavi in disp. 2.
cap. 3. §. 2. per inde §. ideo Deo sit, fac praesentem intentionem ratione
veritatis infallibilis, quod sumatur ratione certitudinis cum certitudo
sit determinatio actus, qua determinatus est ex parte sua suique principii,
ut percipiat obiectum ut est: sicuti in praecedenti disp. late dixi
[illegible] licet certitudo [illegible] sumatur in actibus creatu-
ris ex motivo, certum in actibus divinis propria
est [illegible] ipsorum ratione.—

4. suppono est, obiectum formale fidei debere proponi per actum
illum Deus dicens trinitatem est infallibilis veritatis. quicquid est falsi-
tatis [illegible] Deus dicit infaliter verum dicendo trinitatem, ita docui
in disp. 4. ab hoc potissimum intentum quod si quis velit eliciare
actum quem dicunt expressissimum et summi eliciat, Deus dicens Trinitatem
dicit illam infaliter, ut est; qui actus est ideo cum duobus prae-
cedentibus [illegible] differt ab illis, quod illi utantur ver-
bo, dicit verum, qui est confusus, ut qui sumatur definitive,
alter vero ista 3. utitur verbo, dicit ut est, qui est clarior,
ut qui sumatur [illegible] dicit verum, quoniam dicere verum
definitur per hoc, quod est dicere rem ut est,

5. suppono est [illegible] actum istum, quem [illegible]

x.

proxime diximus (si forte ii. in mente diversi) et altera absoluti ut distinguit a ordinali ... afferri ... subi ... ut dicens trinitatem, supponere ... me tendendi ... ista tali subi, ... Deo dicenti trinitatem innunciare formaliter infal- ... certitudine; nam enunciatio ... formalis ... cui ... actus ... dicti e copula illius p. dicate, certi- tudo, cum Deo subo dicens trinitatem, ita docui in disp. 7. c. 6. a. 2. et in disp. 8. c. 1. s. 1. et ... notandum e ... ut hoc dictum subsfert formaliter in- ... iudicium internum Dei ... in aliquo, ac ... re- velatio externa ... docui in disp. 3. ... difficultatem ad ... si placet ... afferri, ... formaliter ... intellectu iudicium D.; nam hoc ... refert ad unitatem fidei, quam servamus, dum ... afferre intellectu ... subi.

Denique ... suppono ex doctrina ... spiritualium habituum duplex docuimus ... habitus infusi specificantur ab ... formalibus motivis. Unde ... ... docent in dicitur ... an sit possibilis qualitas supernaturalis, quae possit elicere actus duorum aut trium habituum. Sed licet ... sit possibilis, nec in habitus ... virtutis ... qualitatem supernaturalem, quae respiciat ... motivum honestum si sit virtus af- fectiva, aut motivum verum si sit virtus intellectualis. ... docens habitus distingui inter se ... motivorum: ... docuerunt ... ... ex tempore ... esse principali- ... Unde ... generant ... documentum ... habitu elicere ex ... absolutos et aliud ordina- ... ... motivi, quae ... differunt ... me- tendendi absolutos, aut ordinari, quae ... ab aliis

probari solent multis in locis, nos v. in tr.tu de habitibus
infusis ea probamus.

Habitus Fidei infusus est simpliciter unus numero efficaciter probatur

Cap. 6.

Iam ut apertius pateat dictus Fidei infusae
est unus numero habitus, ut ad id potissimum opportuna
videantur quae propter rationem tenuitatem atque humanam ad
firmanda ea quae in locis in praecedenti cap.e memoratis
ponimus, pro 1.o unitatis numericae habitus Fidei
d. infusae in hunc modum: unus habitus est unus simpli-
citer, q.do obiectum formale motivum illius est simpliciter unum;
sed obiectum formale motivum Fidei d. est simpliciter unum; ergo
habitus ipse Fidei d. est simpliciter unus. Cons.a est legiti-
ma, et maior certa apud omnes: Minor v. prob., q.a obiectum formale
motivum Fidei d. est connexio illa extrema, quae repraesentat
per actus istos Deus dicens aliquid dicit illud verum est. Sed con-
nexio haec est simpliciter unica, ut est certum et patet ex praeiactis
[illegible]

2.o Confirm.r, q.a veracitas et revelatio d. non sunt
motivum obiectum habitus Fidei; sed sola conditio ut eliciatur
ab habitu actus abluatur, ergo non tribuunt speciem ha-
bitui Fidei. Consequentia patet, quia ea quae solo [illegible]
[illegible] conditio specificarent actum; quod est absurdum inter DD.es

Ant. prob.r, q.a ea quae solum concurrunt ad cognitionem ex
illis sibi de quibus ennunciatur per dictam ennunciationem
absolute sunt solum conditio, ut in praecedenti cap.e diximus, sed revelatio et veracitas d. solum concurrunt
ad

ad cognitionem dicti subiecti de quo fides enuntiat absolutam
certitudinem, seu infallibilem veritatem; quoniam solum deserviunt ut cognoscatur Deus ut alter dicens [illegible] in mente
aliquid ut saepe probavimus [illegible] solas [illegible]
[illegible] ulterius [illegible] a priori, quia
Deo dicenti aliquid [illegible] mente [illegible] venit
nario certitudo, seu dicere illud ut [illegible] possibile habitus, qui respiciat [illegible] connexionem tamquam
[illegible] formale [illegible] quae dat inter Deum
dicentem serio aliquid et veritatem infallibilem, atque
[illegible] habitus ille [illegible] fidei [illegible] habitus fidei [illegible] simpliciter unicus, independenter
eo quod respiciat plura [illegible] formalia motiva. [illegible]
[illegible] enim [illegible] Deus dicens aliquid
dicit illud, ut [illegible] fidei [illegible] habitus aliquis per
se eliciat [illegible] habitus fidei, sed [illegible] ille eliciet [illegible]
ab habitu respicienti connexionem [illegible]
[illegible] opposite [illegible] habitus [illegible] respiciat [illegible] per
se [illegible] habitus fidei. Et requirat aliqua alia tam-
quam [illegible] quae sufficienter [illegible] ponant subiectum de quo
enuntiet [illegible] absolutum [illegible] indicatum.

Sed dices impossibile [illegible] quod habitus respi-
ciat connexionem infallibilis veritatis cum Deo dicenti serio aliquid
quin respiciat Deum ut dicentem revera aliquid [illegible] vi-
dentem illud [illegible] sua mente [illegible] impossibile [illegible] talis habitus
non respiciat tria [illegible] diversa, quorum [illegible]
[illegible] habitum diversum. [illegible] [illegible] verum [illegible]
si velit [illegible] impossibile [illegible] habitus fidei, non respiciat Deum
ut dicentem aliquid, [illegible] sequentem [illegible] indicium afferendo
[illegible] [illegible] subiecti quatenus repraesentat Deum

Vt

Dei dicentis aliquid [illegible] motivo suo et de deo representato
enunciando illud primum diverso. Et adhuc falsum illud aut si
velit esse impossibile, quod habitus fidei respiciat et enunciat
formaliter et directe deum ut dicentem aliquid ex propria
scientia, quatenus ut enunciet deum dicere, et per aliquid
dicere quod illud est sua mente, quod hoc necessarium erat ut
diceret respicere tria illa motiva, et motiva illa [illegible]

Ratio huius doctrinae est, quod non respiciatur ab
habitu directe et tanquam objectum formale motivum, quod quid
ut aut quod attingit ab actu elicito, sed id quod a tali actu attin-
gitur et enunciatur directe et formaliter, quod quidem est copula
sive connexio praedicati cum subiecto; subiectum autem respicit ha-
bitus quatenus supponit illud esse, nam tendendi circa rem
quae est subiectum enunciationis. Unde si sit subiectum com-
plexum supponit habitus illud, ut complexum, quin
respiciat causam huius talis complexionis. Rursus sup-
ponit habitus existentiam talis subiecti, quae tendit
in illud enunciando aliud, quod hoc est reliquis habitibus
cum fide quod respiciat deum ut dicentem aliquid ex
propria mente ex parte istius subiecti hoc est differentia ex parte
[illegible], non respicit rem et causam illius complexionis sed illam supponit. Rursus
supponit existentiam talis subiecti, ut in illud tendat enunciando aliud
[illegible] illa respiciat [illegible] deum ut dicentem aliquid ex veritate
infallibilitate [illegible] autem [illegible] simpliciter
[illegible] fides est simpliciter unica numero habitus.

Confirmatur haec doctrina nam quidquid sit de fide dei et
de illius unitate, ea quidem admittenda videtur in aliis habitibus
qui tendant circa deum v.g. in habitu infuso qui respiciat deum
ut amatorem [illegible] habitum neque pertinere tanquam
objectum motivum, an hoc iste, an ille [illegible] ut
nu-

Ut nullus habitus sit, sit ex intensis elicitae [illegible] habitu
illo, aliis absque quo ut enuntiaret absolute de [illegible] enun-
tiatum quod dictamen huius aut illius iudicii in particulari [illegible]
[illegible] quod aliunde cognoscat hoc istud, aut illud in particulari
[illegible] quod [illegible] cognoscat [illegible] quod
cap[illegible] cognoscat dictat intensus [illegible] habitu dicto elicitae
alius, quo inducitur hoc est dictamen illius iudicii. Similiter
[illegible] habitus in [illegible] qui [illegible]. Ergo ut immenus [illegible] ut
[illegible] in rebus [illegible] requirit pertinere tamquam
[illegible] causa huius [illegible] ista
[illegible] quas [illegible] nullus [illegible]. At vero in tali
habitu [illegible] qui enuntiaret absolute de deo
enuntiatum [illegible] illi creaturae, quoniam terminus
[illegible] requiritur ratio, quod cognoscat eam creaturam ex
[illegible] suis se [illegible] mille alia exempla
[illegible] in disp. [illegible] cap. [illegible] exempla alia [illegible]
[illegible] prodiscernus

Ratio huius doctrinae proxime dicta est quod [illegible]
absolute [illegible] dictamina elicitant ex eodem
motivo [illegible] sibi, non immutat [illegible]
ut diximus in cap. precedenti. Atque hinc [illegible]
[illegible] fidei. [illegible] absoluto, quod
[illegible] dictaminis quod semper motiva [illegible]
[illegible] ad absolutum [illegible]
ad absolutum evidentem evidentia in attestanti [illegible] ex
eodem motivo ut probabimus in disp. 13. Sed ad absolutum
dictamina non [illegible] veracitas [illegible] revelatio ut
patet aperte in actu isto si Deus loquatur [illegible] mino
[illegible] infallibilitas [illegible] ergo [illegible]
[illegible] absolutum [illegible]

R.

Ratio in p̄cedenti Cap.e facta refutatione cuiusdam argumenti diluitur. —

Cap. I

Quoniam recte sentiunt Doctores, quod si duo afferunt ex parte subiecti, ut verax, et ut revelans, in assensu proprio fidei requirunt veracitatem et revelationem esse motivum fidei, consequenter nequeant multiplicare habitum fidei, qui illis speciatim respondeant: Ratio ipsi ad argumentum factum ut contra praedicta adversus Doctores omnem veracitatem et revelationem afferri ex parte praedicati: quod quidem probant, per ex illo propositio altera, quae nos potissimum fidei esse dicimus ex Doctoribus, Deus dicens trinitatem est infallibilis veritatis in hoc, non alia afferunt veracitatem et revelationem ex parte praedicati, et ex parte subiecti solum afferre Deum, per, quod illa propositio proxime dicta recte explicatur per istam, Deus dicit Trinitatem ut sentit, et sentit illam ut est: in hac autem propositione afferunt revelationem et veracitatem ex parte praedicati. Atque adeo afferunt ut motivum dictarum istarum ad illam propositionem singularium proxime dictam: quod revelatio et veracitas, scilicet veritas, est proprie motivum fidei, et consequenter debent multiplicari habitus, quia aliter respiciatur sapientia, aliter veracitas et aliter revelatio. —

Ratio haec nullius sane momenti est: nam si ex una alia propositione quamquisque exponat illam, quomodo diceremus fidei conditum, scilicet continentem, obiectum formale fidei ex perdenda. Sit quatenus afferant revelationem et veracitatem in hac propositione Deus dicens trinitatem est infallibilis veritatis, dicendum sane erit quod afferant ex parte subiecti et ex parte praedicati, per, nam propositio haec continent obiectum formale

fi-

fidei aprissime explicatur per alia, quae affirmare veritatem
veracitatem et [illegible] subiectualis est ista Deus dicens Tri-
nitatem et sentire dicit illa infalliter [illegible], quae [illegible]
[illegible] exprimit aliquid quod continet [illegible] formale fidei, [illegible]
[illegible] aliis prius pendendum est an in ea propositio continenti
[illegible] formale fidei afferenti revelatio et veracitatem ex-
[illegible] subiectualiter [illegible] simplex, quoad copulam tamen si
de subiecto complexo, an potius affirmando revelatio et
veracitatem [illegible] dicit et illa propositio sit eminenter
copulativa seu copulativae aequipollens.
[illegible] veracitatem afferri [illegible] subiectualiter
in hac propositione Deus dicens Trinitatem dicit illam [illegible]
[illegible] idem de revelatione [illegible]. Imo
in hac propositione afferri ex parte subiecti iudicium
de Trinitate [illegible] veracitatem afferri ex parte subiecti
[illegible] parere, nam [illegible] veracitatem illam [illegible] ad ex-
[illegible] iudicii [illegible] dicimus afferre quid
[illegible] ex parte [illegible] affirmare ex
ista iudicii [illegible] inde [illegible] iudicium [illegible] affirmatur
in illa propositione illum ex parte subiecti sit plane
veracitatem affirmare illum ex parte subiecti [illegible] iu-
dicium [illegible] afferri ex parte subiecti [illegible] iste Deus dicens
Trinitatem nequit supponi pro Deo illum [illegible] pro Deo di-
cente illum [illegible] ad [illegible] Trinitatem sic a propositione
vera sit sed debet supponi pro Deo ut dicente ad ex-
tra [illegible] apud se trinitatem [illegible] propositio vera sit, atque
ea propositio non modo est vera, sed [illegible] infallibilis, quia terminus iste Deus dicens
Trinitatem supponit pro Deo dicente ad extra apud se Trinitatem
[illegible] affirmat in illa iudicium [illegible] ex parte subiecti.
[illegible] tandem est in hoc discursu quod terminus iste
Deus

Deus dicens Trinitatem supponit in propositione dicta pro Deo
dicenti trinitatem ad extra et apud se quia non tunc ille
supponit pro Deo ut dicit alteri, qua illi conuenit infallibiliter
veritas in dicenda Trinitate: Sed veritas haec non conuenit
Deo physice ut Deus est, nec ut est dicens Trinitatem solum ad extra:
conuenit autem necessario ut est dicens Trinitatem apud se: ergo tunc
ille supponit pro Deo dicente apud se Trinitatem, imo potissima
supponit pro Deo palam alteri, et sic dicendi
stabit. Minor huius sillogismi probatur ambobus tam in
D. Thoma ubi habemus revelatum est ibi formale Fidei Divinae
ibi quatenus dicitur his brevior ea consideratur
revelatio externa Dei, ut verba ipsa, vel signa
externa quibus Deus sic fatetur aliquid quae sunt sive se attenta
in differentia conformiter, vel non conformiter
Deo: imo vel sunt et in differentia conformi, vel difformi
Deo adhuc ut considerata sic physice sive dicentur uti non
dicunt a se in uno tempore sine iudicio ut loco
memorato...
Contra ergo: Locutio Dei ad extra physice attenta, ut est dictio Dei ad extra, est indifferens ut proferatur
per ironiam, sicuti non semel locutus est Deus: aut ut proferatur serio et ex propria Dei quia est omnino attenta sicuti
Dei est indifferens ad conformitatem Deo, vel difformitatem: Contra haec
pariter verba, vel signa quibus Deus loquitur non conformiter Deo,
sic per ironiam proferentur quia in propositione in qua enuntiatur veritas
infallibilis ut Deo dicenti aliquid, et quia aliquid est necessario
vera asserit Deus, ut loquens serio, seu ex mente: Sed
Contra haec quia loqui serio non est aliud, quam loqui innuendo...
...sic sermone, hoc verbis exprimi ut per se sic fatetur:
Aut saltem omnino ipso formali loquendi ...

Sed

Itaque distincte cogitari non potest si res penitus
consideretur quod tunc credimus Deo affirmanti aliquid, decipimur
illum loquentem veracem; sed ex his: quod quando in ipsa vera lo-
quendi intuemur et de Deo vero hoc ita loquenti
sic dicamus quod sit recte sciens obiectum dictum, vel quod illud ig-
norat, talem fallere decipere: Veritatem quae solum desservit ut
cognoscamus Deum illum ut re vera loquentem ex dicto, quod sentit:
quod est deservire ad rationem et credibilitatem. Ubi de qua convinceamur
veritate aut decepti per qualitatem vel sapientiam, aut ignorantiam
loquentis, movemur autem ipse auctoritate ipsius loquentis, ut
credamus illum verum, et credamus illum recte et sufficienter
nosse quod affirmat. Et hic est proprie actus fidei.

Solutione curiosa dicta obiectionis nostra doctrina ulterius confirmatur

Cap. 8.

Novum quidam argumentum est, quo ostendi videtur veracitatem esse mo-
tivum fidei, et sic illud necessarium facere hoc in re multis
videatur: nobis inde servit, ut nostra sententia amplius ex-
plicemus et confirmemus: Argumentum igitur in hunc modum proce-
dit. Assensus, quo credimus eum, qui aliquid affirmat loqui
ut sentit est proprie assensus fidei, sed exempli causa as-
sensus quo credimus Petrum aut Deum, aut quemquam alium ipsum affir-
mat loqui ut sentit, est vere assensus fidei sed adaltis illum
dictum inducimur per veracitatem Petri, aut per veracitatem Dei: ergo vera-
citas loquentis est motivum fidei, qua credimus loquenti: maior
videtur patere, quod assensum illum elicit propter auctoritatem lo-
quentis imo potissimum movemur ex auctoritate
loquentis ut credamus eum loqui ut sentit. Et quia

di-

ficare [illegible] credere [illegible] loqui ut docuit [illegible] [illegible]
assensu illa [illegible] pia [illegible] humana. [illegible] [illegible] quia lo-
quens [illegible] [illegible] Deus [illegible], qui loquitur [illegible]
[illegible] [illegible] assensu illa [illegible] [illegible]
veracitas [illegible]. [illegible] [illegible] premissa Minor [illegible] [illegible]
veritas loquentis [illegible] per se non [illegible] et repugnantia [illegible] mi-
[illegible], [illegible] [illegible] loquentis [illegible] loquendo [illegible]; sed
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] credendi
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
veracitate loquentis. Minor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Deus (loquitur ut sentit) [illegible] affirmare Trinitatem
formando [illegible] [illegible] Deus [illegible] loquitur ut sentit, si
affirmet Trinitatem; sed non affirmat Trinitatem [illegible] affi-
rmando illam loquitur ut sentit. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Deus dicens Trinitatem loquitur ut sentit [illegible] [illegible] ut
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] syllogismi [illegible]
veracitas in maiori premissa ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] veracitatis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illud efficax [illegible] [illegible] [illegible] effica-
[illegible] fidei infusae includere duos [illegible] habitus [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] diversa [illegible] [illegible] vindicare sibi [illegible] ha-
bitum: si ita sit [illegible] habitus multiplicandi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sed multiplicitate [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alia circumstantia [illegible] exigit, ut [illegible] [illegible] sibi
vindicent habitum [illegible], [illegible] ipsa sint [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
lo-

loquentis Christi ad essentiam fidei meae in actu dicitur fit,
quod fidei habitus determinatur, quae intelligitur dici proprie
dicta, et ad ista malia propter diversa determinantur,
quod autem veracitas Christi loquentis ad fidem meae in actu dicitur, autem
fidei includit alicui habitui dicto. Sed nequit
dici habitum fidei includere habitum dictum, ut
ipsi sentiunt, quae meae pugnantia ei veracitas
Christi loquentis ad fidem meae quae in actu dicitur.

[illegible] illud in [illegible] deducatur
[illegible], [illegible] attendit; nam deceptio ad loquendum Christi
[illegible] quae [illegible], et deceptio ad iudicandum de
obiecto vero, quae in sapientia infallibili sit motiva fi-
dei [illegible] doctrinam [illegible], sed sunt motiva di-
versa [illegible] quae determinant ad diversa propter [illegible] ista ma-
lia [illegible] habitus supernaturales illa debent esse diversi [illegible]
doctrina [illegible] propter [illegible] sine motivis
se diversa parte; nam quae via attinet [illegible] illius [illegible]
fidei, potest esse sine alio; cum verum sit, [illegible] tempore,
quod aliquis sit verissimus quamvis sit facilis decipi, imo
[illegible] semper decipiat, et via vera [illegible] sapien-
tissimus quamvis sit facilis mentiri, imo et semper mentiatur.
[illegible] autem in dicta negatione [illegible] reperiri in pro-
veniat [illegible] una dependeat proxime ab alia:
[illegible] ad sufficiens [illegible] simpliciter
[illegible] veracitas [illegible]
[illegible]

[illegible] illa motiva determinantia ista
malia diversa demonstrat, nam [illegible] loquentis
[illegible] iudicia interius [illegible]
formitate [illegible] ista propter

di-

diversa et in eo re independentia quantum ? et ex
illorum, scilicet ne fieri per se affirmatio et externa
loquentis, et proxime in iudicio illius, quam iudicium
formet cum suo, et vice versa, iudicium conforme
cum suo dicto, quin affirmatio et externa confor-
metur tali iudicio; ut esse evidentissimum, quod licet in deo
nequeant separari illa duo perfectiones ab aliis, propter
maxime dicebamus [illegible] diversa illa duo
conformitatem [illegible] veracitas dotat ad con-
formitatem affirmationis et externae cum iudicio mentis
et nullo modo ad conformitatem iudicij cum suo dicto,
et vice versa infallibilitas sapientiae dotat, ad
conformitatem iudicij cum suo dicto, et nullo modo, ad confor-
mitatem affirmationis et externae cum tali iudicio. Veracitas
et sapientia dotant per se formalia [illegible] diversa
et consequenter sibi vendicant habitus distinctos, si vera
esset nostra sententia et [illegible] explicatur allata.
Dum igitur veracitatem divinam [illegible] ad id quod
afferre [illegible] ubi in enuntiatur [illegible] fidei, quod solum
[illegible] divina, ut [illegible] affirmando [illegible]
et de deo ex parte affirmantis enuntiatur [illegible] veri-
tatem infallibilem, seu certitudinem [illegible] sibi-
met in [illegible] per se [illegible] veracitatis per
[illegible] quae est [illegible] veritatis infallibilis, seu cer-
titudinis [illegible]
[illegible]
facti. Et eiusdem fidei actum illum, quo credimus [illegible] lo-
quentem [illegible] sed actum quo credimus ipsum deum dictum
[illegible] ad illum actum [illegible]
[illegible] conditionis [illegible] quod [illegible] quod credit

deo

41

sola affirmare, sed sufficere actus aliquos dicere oppositum [illegible].

Doctrina cap. praecedentis exemplis illustratur

Cap. 9.

Diximus in praecedenti cap.e veritatem numquam concurrere ad assensum fidei, ut pote [illegible] praedicata sed semper [illegible] praesupposita, sed eodem pacto concurrere ad illum actum, quo credimus Deum [illegible] loqui, eum quem [illegible] loqui, [illegible] cum illum diximus esse [illegible] fidei. [illegible] illud [illegible] explanandum et exemplificandum est veritatem concurrere ad illum de quo loquimur eodem prorsus pacto, quo ad ceteros actus fidei concurrit, ad reliquos autem res ita se habet. [illegible] ponit Deus [illegible] exempli [illegible] ut dicentes Trinitatem [illegible] ponit tamquam [illegible] existentia in alterum [illegible] [illegible] [illegible] Deus infinitae sapientiae et veritatis dicentis Trinitatem esse, ut [illegible] dicendum [illegible] excellentia sua [illegible]. Et de Deo hoc pacto semper enuntiat infallibili certitudine dicendi Trinitatem esse, et in assensu illo dicto, [illegible] illam veritatem concurrere [illegible] p.e subiecti ad assensum fidei.

Hoc ipso eodem pacto concurrit veritas ad actum quo credimus Deum revelare Trinitatem, ut ex [illegible] apud se credentis p.r 9. sic ad actum, quo credimus Deum revelare Trinitatem concurrunt [illegible], nempe affirmatio talis [illegible] veritatis Dei et sapientia [illegible] infallibilitate concurrunt, et eodem modo ad actum, quo credimus Deum revelare Trinitatem, ut ex [illegible] videntur, sed ad actum, quo credimus Deum ipsum revelatum concurrit veritas [illegible] p.e subiecti, ut [illegible] superioribus ostensum est. Et ad actum, quo credimus Deum revelare Trinitatem,

Vt

Ut eas apud se venit Mastr. in 1. d. 3. q. 1. ...

2. Ut requiritur affirmatio Dei ad assensum istum, ita requiritur, et requiritur affirmatio iudicij internij; nam si loquens non ita affirmet Deus, ut si affirmet verbo, et ... possit aut mentiri ipse loquendo, seu indicare, ut dicit, et determinare ad credendum, quod ille sentiat, et quod ut loquitur, ut ... aperte, sive ea in qua loquitur sermo ironia, dum pronuntiat, aut aliena sententia inducit. Immo ... si non ita se habet loquens, dicitur non sufficiens signo se esse propria sua loqui, non ... propterea dubitemus, non determinamur ad credendum, quod loquitur, ut dicitur, et necesse est quod loquens affirmet aliquid, modo se ita iudicare.

Deinde requiritur veracitas, de qua dubitari nequit; et ... requiritur sapientia, nam est requirente loquente ... de suo ... semper ... non ... simpliciter loquens affirmare intelligens. Sicut requiritur cognitio de Deo affirmante, de hac ita ... supra in disp. 3. c. 5. § 5. et 6. Probatur deinde, nam colligitur in ... fundo aliquo, ... inducamus in ... , nam quotquot non loqui attentione ... de Deo affirmante ... non possumus credere bene iudicare ... et per verba significare; et necesse est cognitio reflexa de iudicio ipsi quod loquens ... de Deo affirmante: ... quod ... internum de Deo, et ... Deo ... affirmante est, quod nequeat loquens decipi in cognitione sui iudicij ... decipiat ... Deus in ... propterea ... loquens veracem ... credamus ... ut ... quin credamus ... affirmare ... decipi in cognitione de sua ... decipiat in cognitione de Deo ...

Ex

Dices secundo: ex eo, quod [recognoscamus] eum, qui affir-
mat, ut loquentem ex propria sententia, et de illo tacite con-
cipere enuntiationem veram, quae est perfectissima scientia, quam
[illegible] [illegible] dicimus eundem ut affirmantem
ex propria sententia quod loquatur ut sentiat, et de
illo tacite pariter concipere enuntiationem veram [illegible]
perfectissima notitia, quam de eius iudicio habet, et qua certi-
ssime illud evidenter cognoscit, quod re ipsa de-
bet iudicari, enuntiationem veram infallibiliter [illegible]
[illegible] talem [illegible]. Hic enim videtur [illegible] fieri
in casu, quo quis dicat ex parte se iudicare, vel loqui
[illegible] id ipsum quod dicit, siquis affirmat se audire, aut vi-
dere aliquid, et in casu illo concipiendo, vel loquendo
ex propria mente, et de illo enuntiare veritatem [illegible]
perfectissima cognitione qua cognovit se audire, aut videre aliquid
ita in nostro casu, quod nullum videtur discrimen.

Erat item [illegible] in casu, quo Deus revelaret
alicui, quid [illegible] apud illum doctissimum ignoraret
aliquam quaestionem, ille non cui revelatur fieret [illegible] aliud
ut iudicantem. Aliter de quaestione et de illo tacite pariter
concipere iudicare veritatem [illegible] perfectae sapientiae, quam
apud illum doctissimum [illegible] [illegible] possit cre-
dere [illegible] veritatem [illegible] sapientissimi in [illegible]
[illegible] n. 4 [illegible] revelare [illegible]
[illegible] illius sapientissimi [illegible]
[illegible] a Deo [illegible] de [illegible] sapien-
[illegible] detrahendo [illegible]
[illegible] sapientiae illum ut dicentem ex propria sententia
ita veracitate [illegible] sapientiae [illegible]
ut intendimus.

Di.

[illegible] Dices [illegible] rationibus deduxit

Veracitatem esse obiectum formale et motivum Fidei, quod quidem nos negavimus

in d. 2. et in hac itera ac sequenti: id autem deducit probat

quia ideo Veritas est obiectum formale motivum Fidei, quia determi-

nat ex parte subiecti ad assensum Fidei, sed Veracitas

Divina est ex parte subiecti ad assensum fidei, ut saepe in hac

disputatione docuimus contra [illegible] formale Fidei [illegible] quod licet Veracitas

determinet ad assensum Fidei ex parte subiecti; non tamen determinat

ad Copulam praedicati cum subiecto sed ad complexionem ex

ista subiecti cum subiecto actus Fidei, licet [illegible] ut dicimus

[illegible] obiectum revelatum determinat Veracitas ut dicitur

[illegible] dicimus [illegible] obiectum in autem determinat ad Copulam, seu

ad enuntiationem, quia enuntiat id: Deus Veritas infallibilis seu

certitudo, ad hanc n. copulam solum determinat Veritas et infal-

libilitas iudicij Dei. Ut loco citato probavimus [illegible]

Veritas [illegible] infallibilitas [illegible] motivum Fidei

Veracitas vero est illa conditio ut saepe [illegible] docui-

mus. [illegible]

Tandem erit fortasse aliquis, qui nec hanc, nec ali-

quam [illegible] omnibus uno verbo respondeat [illegible],

quidem sufficere, quod revelatio [illegible] Veracitas determinant ad

assensum Fidei [illegible] ut [illegible] obiectum formale

Fidei, et nihil aliud [illegible] intendisse quam revelationem [illegible]

Veracitatem [illegible] motiva Fidei esse dixi. Qui ita [illegible], de voluit

hanc quaestionem vocem [illegible] ex motivo accipit quilibet

[illegible] ad [illegible] determinat [illegible] tamen [illegible]

[illegible] ut quidem [illegible] confundat,

sed cum illis dumtaxat, qui nobiscum [illegible] antiquam

[illegible] sequuntur [illegible] motivum [illegible] quod illud determinat

ad Copulam praedicati cum subiecto, nihil [illegible] audire habemus;

qui

quia gravi auctoritati fundo Abenar ex proprie sub motivum
dd. ex p. et Fidei subis dixerit.

Quaeritur Quid dicendum Aliqua Colliguntur

Cap. 10.

Ex facile est aliqua ex dictis colligere, quae
aliqui in facile absolverunt: in 1.° colligitur, quod
differant inter se d. Fidei et mot. et quidem differunt multis.
1.° ex diversa ratione sub qua unaquaeque enunc-
tiat infallibilitatem Dei dicentis: si fortè divinitas sic
dicatur, quod utraque enunciat de Deo, ita tamen ut di-
versae naturae d. ut prima et radice omnis perfect.
simpliciter et sub hac ratione attinet Deitatem, ex
parte subiecti, quae enunciat de Deo infallibilitatem
iudicii abstrahendo a veritate et excellentia, seu
auctoritate Fidei, tamen vice versa considerat ita
d. nempe ut quod dat est excellentissimus et infini-
tae auctoritatis moralis, et sub hac ratione attinet
Deitatem ex parte subiecti, quae enunciat de Deo
infallibilem cognitionem iudicii abstrahendo praecisè
sub eo, quod Deitas sit prima et radix infallibilitatis
sapientiae.
2.° et ultimo differunt duobus aliis discriminibus.
Secundum in ordine est quod mot. enunciat immediate
de Deo intellectualitatem ipsius, quatenus immediate importat
infallibilitatem per se, sed primo et immediate
sequitur illa ex infinitate ipsius, et ex hac
infinita ratione sequitur infallibilitas eiusdem. 2.° At
d. Fidei d. immediate enunciat de Deo infallibilitatem
ta-

sapientiae abstrahendo ab eius infinitate, quia
attinet enuntiat de Deo quod sit infallibilis
certitudinis in eis, quae vere dicit abstrahendo ab eo, quod ea
sapientia sit, vel non sit infinita. 3. discrimen est quod metaph.
enuntiat de Deo sapientiam absque eo, quod haec sit sapi-
entia, quae est omnibus cognoscibilis; non enuntiat sapientiam infinitam.
Fides autem enuntiat de Deo sapientiam in aliqua ratione [illegible]
negativa, quatenus est enuntiat infallibilem sapientiam, etiam illa, quae
vere affirmat abstrahendo ab eo, quod alia ignoret, vel non
ignoret.

Atque doctrina [illegible] dicta [illegible]
[illegible] humanis, si quid non [illegible] immu-
tabilitate aliquid verius affirmet [illegible]
illius auctoritate moti illud recte [illegible] quod affirmet
generaliter omnia ignoremus, nunquam via, qua id scire potuerit,
[illegible] supponamus [illegible] ignoret alia quae non affirmat.
[illegible] auctoritate [illegible] [illegible]
Deum optime certissimeque noscit ea, quae vere affirmat
abstrahendo ab eo, quod alia, quae non affirmat, ignoret, vel
non ignoret, imo [illegible] per [illegible] supponamus, quae
[illegible] nihil omnia [illegible] de aliis rebus, quae
non affirmat, possumus [illegible] summa [illegible]
auctoritate moti, quod [illegible] vere affirmavit [illegible]
optime [illegible] fides [illegible]
[illegible] infallibilitatem eius sapientiae [illegible] abstrahendo ab eo,
quod alia sciat, vel non sciat, praeter affirmata.

4. Discrimen est quod metaph. ita enuntiat de
Deo infallibilem sapientiam [illegible] sub [illegible] af-
ferat Deum ipsum, ut dum [illegible] nullo pacto
fallere enuntiat quod sit infinitae sapientiae [illegible]

Fides

de se. 2.° asserit [illegible] p.° Sicut [illegible] dicens [illegible]

[illegible] aliquid, et 2.° de Deo, intellectum ennunciat

certitudine et infallibilitate erga res dicta. [illegible] Arg

[illegible] de ducit [illegible] q. aliud discrimen, q. illa [illegible]

veritas [illegible] nullo modo [illegible] ad actum [illegible]

[illegible] ad [illegible] Fidei [illegible] in precedentibus

[illegible] n. [illegible] veritas [illegible] actum

met. [illegible] q. nullo modo ea deservit, ut ennuntiat de Deo

q. [illegible] se definit sapientiam [illegible] singulare [illegible]

[illegible] deservit [illegible], ut fixe eliciat actum absolutum, qui [illegible]

[illegible] Sic [illegible] dicere detrimentum [illegible] ut in exponimus.

[illegible] Colligitur [illegible] differentia [illegible] et

actus Fidei de qui eliciunt [illegible] Deo, qui mutua iudicium

quo Deus [illegible] formam de numero stellarum, ex [illegible]

[illegible] iudicare [illegible] Actus sint paria [illegible] s. [illegible]

[illegible] iudicium [illegible] practir [illegible] eliciens actum [illegible]

qui iudicet astra [illegible] paria, [illegible] ex [illegible]

[illegible] eliciens actum Fidei, qui [illegible] astra [illegible] paria [illegible]

in disp. 13. docuimus. Colligitur [illegible] regula dicti

quo differunt actus [illegible], qui eliciunt; [illegible] differunt

in eo, q. [illegible] actus [illegible] q. astra [illegible] paria, [illegible] eliciunt [illegible]

[illegible] Deus dicere astra [illegible] paria [illegible] infallibili certi-

tudine [illegible] sub diversa [illegible] physico

[illegible] [illegible], ut [illegible] in fal-

libili certitudine. Ut [illegible] dicebamus asserere

[illegible] fideli, ut [illegible] in [illegible]

[illegible] moralis [illegible] docuimus.

[illegible] [illegible] et [illegible] intellect

[illegible] moralis [illegible] intellig. [illegible]

ut in [illegible] [illegible] [illegible]

ra-

ralia in ophisicâ existentiâ. Concurrit ad actum proximum Fidei dupliciter i. quidem concurrit cum veracitate ad existentiam subiecti de quo Fides enunciat infallibili certitudine. Deinde concurrit detrahendo intellectum ut decipiat Deum loquentem ex propriâ sententiâ: nam ex auctoritate divinâ detrahit intellectum ut decipiat Deum loquentem, ut sentit, quod serio loquitur: movet n. intus ad iudicandum Deum loqui ut sentit ex proportione maxima, quae datur inter summam excellentiam illius, et locutionem seriam conformem suo menti, seu ex repugnantiâ, quâ illa summa Dei excelentia pugnat cum mendatio. Deinde concurrit eadem Auctoritas D. ad copulam praedicati cum subiecto ad copulam ut certitudines infallibiles, cum Deo loquente ex mente, ut in d. 2. pbavimus.

Tandem colligitur, quod siquis dicat id, quod in fine capitis praecedentis tetigimus, si nimirum dicat sufficere quod obiectum detrahit intellectum ad existentiam subiecti, ut sit ablatum obiectum motivum, sicut in nostra doctrinâ concurrunt veracitas et revelatio ad existentiam subiecti de quo fides enunciat seu praedicatum dicendum certe illi est, quod praedicta motiva vendicent sibi diversos habitus ita ut alius habitus sit, qui respiciat motivum, quo intellectus detrahit ad copulam praedicati cum subiecto, et alius distinctus, qui respiciat motivum, quo detrahit intellectum ad existentiam subiecti: ut pr. efficaciter ex eo, quod debeant multiplicari habitus: quod motiva sunt distincta et detrahant immediate et directe ad diversa partialia obiecta materialia ut latius in cap. 8. diximus. Et sanè si nos opinaremur veracitatem et revelationem esse motiva propriè fidei, quovis pacto concurrerent, multiplicaremus habitus: nam opinamur, satis probabiliter multiplicari posse

Concuer. con el orl. las dichas Tarif. p[ar]a el uso del cond. 93.

Pars 2ª

De Revelatione requisita ad credendum fide

Postquam de obiecto formali formali fidei &c: de illius quidem [illegible] proprietatibus per [illegible] [illegible] [illegible] egimus: proximum est, [illegible] de revelatione [illegible] quae in superioribus vidimus [illegible] [illegible] ad [illegible] Deum [illegible] [illegible] ad fidem divinam [illegible] revelationis evidentia, obscuritate, certitudine, et incertitudine: [illegible] obscuritas: certitudo, aut incertitudo [illegible] respondere [illegible]. Et revelatio absoluta [illegible] in [illegible] sufficiens ut assensum fidei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut in [illegible] ad credendum [illegible] [illegible] explicemus, quae revelatio esse oportet [illegible] fidei [illegible] [illegible] [illegible] sufficienter [illegible] proponat.

Quid importet, et quotuplex sit Revelatio.

Disp. 18

Ut in disp. 5 [illegible] ostenderemus, an revelatio [illegible] formale fidei [illegible] aliqua de revelatione in universum [illegible] disputatione tradidimus, quid ut nomen revelationis [illegible] praesenti institutum [illegible] faremus [illegible] nomen [illegible], divisiones [illegible] [illegible] [illegible] supposuimus [illegible] fuerat tunc [illegible].

Sic

Sic licet dimittere, ut ostendi insinuavimus, quid proprie sit revelatio: an scilicet vox ipsa seu signa sensibilia, quae dicunt aliquam veritatem creaturae intellectuali signant; an vero superioris lumen intellectus; quo is, qui praedicta signa sensibilia percipit, capit apud se rem significatam? Exempli causa: si illis dicat verba Dei: hic est filius meus dilectus. Signato Christo v.g. de caelo loquebatur, et illis verbis auditis accepit apud se Sanctus Joannes Bapt. Christum illum esse hominem, quem baptizaverat et superque columba descenderat, filium Dei, illi carissimum: notandum: an revelatio dicatur proprie et formaliter stare in illa verba prolata sint; an sive acceptio mentis, quo S. Joannes percepit apud se id quod per verba significabatur? quia in hoc licet fere de re dubium sunt [illegible] excellentiores theologi. Fuerat in qua sed tamen difficultatem decernere, et aliquam de ratione revelationis formaliter et informaliter semper exponere: quoniam autem pro temporis [illegible] aliqui, quae ipsi, ut tam auct. doctrina [illegible] ingenia [illegible] Viri denique [illegible] ad utiliora alia, quae non manent, properare.

An, et quatenus requiratur Revelatio ad Credendum fidei.

Disp. II.

Planum est sub hanc disputationem completo initio [illegible] decreveramus, quoniam planum est, quae circa necessitatem revelationis ad fidem [illegible] in [illegible]. Ultra ea, quae in disputatione [illegible] tradidimus, quo [illegible] in modo [illegible] ad hanc [illegible] et aliquando ab aliis, quae [illegible] requirunt nos

nos veneramur satis dicimus ex his que premissa sunt -
mittere, nec [illegible] destruimus [illegible]
veritatem revelat. et fidem D. fieri [illegible] -
sumus quidem a D. [illegible] [illegible]:
An autem revelatio requiratur [illegible] responso ipso
fidei, an alterius [illegible] [illegible], atque nihil
referre, [illegible] sit ea requisita [illegible] ita [illegible] -
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nihil [illegible] referre, [illegible] sufficiat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

An Revelatio ad credendum Fidem debeat esse publica.

Disp. 20.

Difficultate praecedenti disput. exponitur

Cap. 1.

Sed revelatio D. e alia publica quin fiat privatim illi,
qui credituri sunt, et pro ipsis privata quin sit illa
vere publica. Imo et revelari privatim potest fieri illis ipsis
qui credituri sunt, tum alteri qui illam credituris referat
[illegible] triplex dubium. 1. [illegible] inter Catholicos, et
[illegible] cum hereticis [illegible] dubium est, an revelatio requisita ad
credendum fide D. infusa debeat esse publica, an sufficiat
revelatio [illegible] privata? 2. dubium, An revelatio pri-
vata facta uni personae sufficiat [illegible] alteri [illegible]
[illegible] fide D. infusa [illegible] revelatam? 3. Denique dubium

An

An sufficiat revelatio ad credendum fide in persona quae dicatur revelatio non fiat specialiter eius fidelibus quae dicitur in hac disp. [illegible] [illegible] revelatur [illegible], qualis debeat esse ut expediatur quod sit revelatio sufficiens [illegible] [illegible]

[illegible] in [illegible] revelatae propria [illegible] quae non proponit sufficienti auctoritate toti Ecclesiae [illegible] revelatio fiat ipsi personae [illegible] persona publica [illegible] revelatio proponitur toti Ecclesiae sufficienti auctoritate [illegible] publica: [illegible] publica [illegible] toti Ecclesiae [illegible] proponit: licet aliquid [illegible] fuerit privatae [illegible] privatae personae, ita quod revelatio sit privata [illegible] publica [illegible] persona cui fit, [illegible] [illegible] quae revelat ad [illegible] publicum quod Ecclesiae [illegible], [illegible] privata licet [illegible] quae revelat ad [illegible] Reipub. Christi [illegible] revelatio sit publica [illegible] proposita sit debito modo toti Ecclesiae per Summum Pontificem, qui [illegible] auctoritate [illegible] [illegible] tamen [illegible] revelatio [illegible] [illegible] ipso [illegible] proposita non sit modo dicto toti Ecclesiae revelatio non est publica sed solum privata: nam aliquid [illegible] toti Ecclesiae fiat [illegible] [illegible] in [illegible] sit publica: [illegible] privata [illegible] [illegible] revelatio [illegible] proponit toti Ecclesiae tamen revelatio [illegible] non proponit.

[illegible] [illegible] [illegible] quod sufficiat revelatio privata [illegible] ad credendum fide [illegible] [illegible]

fiat

fiat ipsi credenti, sive alteri personae distinctae, cuius vati-
dicat, quod dicit possumus credere Soli, quod nihil aliquid
Affirmanti ita possumus credere dicenti Deum [illegible]
nali sibi aliquid revelatum. Similiter possumus cre-
dere Soli, qui nobis affirmet sibi Deum revelasse aliquid.
[illegible] Dae fide humana supposita possumus crede-
re per auctoritatem dicentis illud, quod dicit revelatum
a Deo nobis [illegible] dico cognoscere ostendi, hoc est
impelle [illegible] experientia [illegible] credere saepe
nos plurima per auctoritatem amici. Nos, qui
[illegible] illa [illegible] audivimus alteri nobis referenti.
Araicus [illegible] dixisse quod sufficit revelatio privata
ad credendum fide divina, seu acquisita, et ea revelatio
[illegible] venerit ad nos.
Insuper certum [illegible] illos, qui ex-
istimant fidem [illegible] infusam [illegible]
[illegible] assensum [illegible] evidentia in atte-
stanti [illegible] nos [illegible] Ample-
ctati [illegible] certum [illegible] illi fiat
Revelatio cum evidentia in attestante credere re-
velata fide divina infusa [illegible] facile [illegible]
dictis [illegible] memoratis, ubi [illegible]
probavimus [illegible] inde [illegible] revela-
tae privatae [illegible]
Si alicui fiat Revelatio cum evidentia in atte-
stanti ea revelatio [illegible] alteri [illegible],
[illegible] fuit [illegible] nisi aliqui [illegible] verum
referat [illegible] Si Deus revelet Petro cum evidentia in attestan-
ti immunitatem Deiparae Mariae a peccato originali, et Petrus
referat Paulo [illegible] revelationem sibi factam cum dicta evi-
[illegible]
den-

dentia [...] circulatio contra Pauli doctrina; quoniam doctrina
illius tam [...] erit [...] quia [...] Paulus evidenter
cognoscere potuit [...] veracitatem, siquidem illa evidentia
credibilitatis [...] fuisse [...] falsa, [...] ut [...] omnino, quae diximus
ea in re [...].

[...] ultimo certum [...] suf-
ficienter revelat [...] positivum ut quis credat actu supernali
fidei [...] revelatum, sive ipse actus [...] fid[ei]
quae de facto infunditur fidelibus; sive [...]
[...] alia diversa specie, quae de facto non infundatur
[...] pollet, ut [...] habitus [...] fidei; [...] mihi
tam dubium est ut appareat falsum [...]
[...] evidens [...] Tridentinum sess. 6. can. 16. ubi ita loquitur, Si quis
Magnum illud usque in finem perseverantiae donum, se certo ha-
biturum absoluta et infallibili certitudine dixerit nisi
hoc ex speciali revelatione didicerit anathema sit. Quae verba
aperte docent posse hoc ex speciali revelatione ipsi [...]
credere absoluta et infallibili certitudine suam perse-
verantiam usque in finem vitae, quod tamen [...] [supernatu]-
rali [...] sit, sed de supernali nulla [...] ut [...]
dubitavit; nam ea [...] est [...] sufficere solet fi-
des supernalis, quam illa [...] infallibili: sive ex
fide [...] quae de facto credimus [...] fide
[...] sive [...] alia diversa specie [...] credendi
[...].

Itaque [...] quaestio [...] de revelatione pri-
vata [...] habitu fidei, qui de facto in-
funditur fidelibus, an [...] sufficiat [...] requiritur
[...] revelatio [...] ut possimus elicere actum fidei
[...] speciei supernalis [...] a Deo ipso
ha-

habitum, qui de facto infunditur, elicitur. Deinde quaestio de revelatione obscura, quatenus dicitur obscura, est obscura singulariter, quatenus obscurum sit non quod Deus ad illud revelet, sed dum ei, qui re ipsa revelat. Tandem de ultimo quod si revelatio sit cum evidentia in attestante, eliciat actum ab habitu ipso habitu, qui de facto infunditur, ut in § 4. iam notavi et in disp. 2. facile probatum est.

Sufficere revelationem privatam ad credendum fide infusa.
Cap. 2.

Plures sunt non ignobiles Theologi qui existimant non sufficere revelationem privatam ad eliciendum assensum fidei diuinae, quo attingitur supernaturalis per principium habitum qui de facto fidelibus infunditur, ita sentiunt Caiet. q. 5. art. 3. Stapl. lib. 3. Zumel [illegible] cap. 11. dubio 3. Cano lib. 12. de locis Theologicis cap. 3. et 4. Bañez q. 1. art. 1. dub. 3. Banez eadem sententia. Vide Gilfare. Magister in 3. dist. 23. partim sentit. Lorca partim quod dissentit. Consentientes quidem quatenus in hac q. docet religiosam privatam revelationem ab illa, quae pertinet ad deum non sufficere, ut per habitum de facto infusum eliciatur assensus: sufficere autem revelationem privatam, qua revelet aliquid de deo, et quando Deus per dictam sententiam dissentit.

Fundamentum horum praecipue dicitur est, quia servire Fidei catholicae nisi revelationi [illegible] actus Fidei de facto infusae, est catholica [illegible] revelatio.

pri

et privata nequit esse catholica quia nequit sic revelatio ser-
vire de fidei de facto existenti. Alterum patet,
neque enim revelatio catholica sive universalis, debet proponi toti
Ecclesiae, nequit esse catholica eaque sola sit privata et ex-
emplario forma: Maior est Suarez quia Fides catho-
lica seu universalis nequit deservire nisi revelatio universalis, ut
revelatio et fides proportionentur inter se. Confirmatur
quia potest quis alterius habitum fidei in actu ad fidem
privatim revelata, quia revelatio privata facta debet esse
propria habitu fidei.

Contra plures sunt qui opinantur re-
velationem privatam sufficere ad eliciendum actum fidei divinae
qui sit proprie supernaturalis et a habitu re ipsa
infuso eliciatur. Sunt sequentes P. Vazquez d. 1.
c. 4. P. Turrianus disp. 5 dub. 1. P. Conink d. 9. dub.
6. dub. 2. P. Belarminus lib. 1 de iustificatione cap. 3.
P. Tanerus q. 1. dub. 3. dub. 6. P. Hurt. d. 13. et
14. Vega lib. 9 in Tridentinum cap. 3. Cordub. lib. 1. quaestio-
narii q. 17. § dub. 2. Maldonatus 2. 2. q. 1. art. 1. sect.
5. et alii. Haec ipsa sententia nobis est verissima et
eam docere duas sequentes assertiones ex-
ponemus, quae aperiunt mentem nostram, dicimus, quod per
se non omnino revelationem: forte non aliud intendunt quam quod
nos certe sine asserere notavimus et supra circa quid revera
nobis occurrit.

Dicimus ergo est sufficere revelationem privatam
attenta qualitate habitus re ipsa infusi ad eliciendum de
potentia absoluta assensum fidei, qui sit actus supernaturalis
et ab habitu re ipsa infuso eliciatur. Est quidem asser-
tio haec ad omnia certa apud nos ex ullo principio fundo

Dei

Et id nec est impossibile ita ut impliceret contradictionem in eo quod
Deus revelet privatim alicui aliquod obiectum, tribuatque concursum
ut per habitum reipsa infusum eliciat assensum Fidei, quo
Deo id dicenti credat, quid non dicet implicari in hoc terminorum
contradictionem? Hoc ipsum confirmatur, quia quod revelatio sit publica
[illegible] de ratione revelationis quae sufficiat ea, quando quidem publica
sufficiat et si publica non sit. Confirmatur iterum quia
improbabiliter dicitur quod possim ego credere si revelatio mihi facta
proponatur ab Ecclesia, non vero possim credere si praedicta revelatio
ab Ecclesia non proponatur.

Dum est 2°. Sufficere revelationem privatam ad
eliciendum reipsa de potentia ordinata assensum Fidei, qui sit
actus supernaturalis et ab habitu reipsa infuso eliciatur, si reve-
latio fiat cum evidentia credibilitatis. Suadetur assertio quia
facta revelatione privata de aliquo obiecto cum evidentia morali
credibilitatis v.g. de praedestinatione alicuius sancti possibile est
quod sanctus iste credat per actum divinae fidei super-
naturalem qui ab habitu reipsa infuso eliciatur se esse praedestinatum;
sed eo ipso quod hoc possibile sit debet reipsa accidere quo-
ties Deus privatim alicui sancto eius praedestinationem revelet
cum iis circumstantiis quae prudenter iudicet revelationem esse
divinam, quod revelatione cum evidentia credibilitatis [illegible]
hoc reipsa accidit non semel. Consequentia haec patet quia
non semel Deus suis specialiter electis eorum praedestinationem
fuit revelata ut nequeat non iudicari prudenter revelationem factam
vere esse divinam.

Minor antecedentis probatur [illegible] eo ipso
quod sit possibile ut viri de eo credant, [illegible] debeant
actu supernaturali Fidei qui eliciatur ab habitu reipsa infuso [illegible]
su-

supernalis ... ex confessione Bellarmini ... supponit
nullo alio fundamento talis actus non posse elici ab
habitu re ipsa infuso ... si ... [illegible]
... re ipsa non eliciat, sed quod ... suppleat vices
illius ..., quod ut ceteri dicunt ... in
ttt. de habitibus infusis ... si re ipsa infunduntur
ad actus supernaturales, quod ... naturale est actus vitalis, eli-
ci a principio intra illi proportionato (mitto ... pri-
mum ... respondendum sit rigorose loquendo) a ...
prius ... proportionatus quod ... habitus infusus
... non aliter ... si habitus infusus est ... proprie
producere illius actus supernaturalis quo ... revelatio
proposita fuit credita ... destinatur ... ab tali
habitu ... aliud ... dico.

Dixi in assertione 2a. id accidere de facto de
potentia ordinaria si revelatio fiat cum evidentia saltem morali
credibilitatis; nam si revelatio hoc pacto non fiat, sed solum
sit prius probabilis speculative, an revelatio sit divina
non definio, an re ipsa tribuat ... ad actus
supernaturales ... similia quae in sequenti disp.
... fundamentum ... adversariorum ... quia
fides ... de facto infusa non ... intra ...
quod sit catholica ... sit universalis ... extra
... id est, ... intra, quod mysteria, quae
... credenda sunt proponantur toti Ecclesiae ...
... non ei ... habitum fidei ... infusum
dicitur ... respiciat ...
... privata id est, quae non ... ad sta-
tum universalem rei publicae christianae, ... extra ...
... in habitibus.

Quod si ulterius aliquis attendat fide infusa
in potentia Dei revelatoris privatam, qualis est ea, quae sanctis fi-
eri solet, quoniam ea revelatio non est certa per se; Respondeo
aliqui necessarium sit, quod revelatio sit physice certa, ut creditur
fide divina de facto infusa, ubi revelatur. Occurrendum non
est id gratis dici, quod licet res sint de facto ita dispositae
per divinam providentiam, ut revelationes publicae sint physice
et omnino certae, id tamen non requiritur ex parte
intrinseca fidei de facto infusae. Alioqui diceremus de ce-
fide esse sua intrinseca ratione, quod ne queat operari, nisi suppo-
nat in ipsa revelatione Dei; ut in cap. 7. disp. 15. docuimus:
ea autem, quae modo dicimus latius exponemus
in disp. 16. c. 13. n. 14.

Sufficere Revelationem publicam ad credendum Fide divina infusa.

Cap. 5.

Plures Haeretici tum ex antiquis tum ex novioribus
huius temporis docent non sufficere revelationem publicam
physice, ut fideles credant fide divina infusa mysteria
revelata, sed necessario requiri revelationem, quae fit immediate
a Deo singulis fidelibus in particulari, immo requiri revelationem
factam cum evidentia in attestante, ut fideles credant omnino
certo et infallibiliter. Meminere huius Heresis Stapleton. l. 1.
[illegible] Bonis et P. Belarmin. lib. 3. de verbo Dei. cap. 3. pro
hoc suo errore Heretici [illegible] aliqua testimonia S. Scripturae
quae tamen sunt inepte adducta, ut non referre ducimus. Videantur
apud P. Val. Valen. et Suarez. Tractantes de eadem

q.

q. requirit fides cum ita certa ut nequeat negari, nisi revelati fiat per privatam cuique credenti et cum evidentia in attestanti, ideo poterit quisque pro suo arbitrio negari misteria omnia, quae Ecclesia Romana proponit credenda quibus.

Catholica doctrina certa docet sufficere revelationem publicam ad credendum fide divina infallibili revelatam, quin opus sit, aut expediat eam fieri privatim cuique fidelium. Cum asserit quod sit fide divina certa videri potest ex illa PP. et Valent. Belar. Suarez, et aliorum qui fuisse dicunt de ratione contraria, ut vere paucis opus est. Tam est insana haeresis, quae dicit debere fieri cuique privatam revelationem cum evidentia in attestanti, ut ne sua insania haeretici tam aperte viderent ab hoc stulto errore debuissent abstinere, ita quod ipsi turpissime sibi revelari Spiritum Sanctum immediate, et cum evidentia in attestanti omnia quae credere debent! et quod ipsi tamen inter se omnino contraria credant toto inter se contraria ad illud nequaquam revelat! quid stultius

quid stolidius dici?

Pro 2. Unde, hoc altero loco d. sit, quod sufficere revelationem publicam ad credendum fide divina in quovis omissis aliis pluribus locis quae afferri possunt. Et addo unum memorat Marcum Marc. ult. praedicate evangelium omni creaturae qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit. altrum Act. 1. eritis mihi testes usque ad ultimum terrae. Et Paulus ad Hebr. 1. dicit ultime diebus locutus est Deus in filio. Et Lucae 1. sicut locutus est per os sanctorum, qui a saeculo sunt prophetarum eius. Mitto sanctos PP. et quod longissimum esset omnia dicta afferre, nulla enim est quae tam aperta veritatem doceat quam dicta solum recitandi.

occurrit, dixit Xpus D. verus Magister [illegible] fidelis, [illegible]
ipse id fidelibus imm(edia)te doceat, sed q(uia) ipse fuit a quo
via manavit, quae fide d. credimus [illegible]
testatum [illegible] fravit.

Dr. deinde [illegible] possumus
credere propter dei authoritatem ea quae alicui
nobis [illegible] affirmat deus dixisse, et possumus credere
propter authoritatem unius hois ea quae alicui referat
illum dixisse, ut [illegible] se oio verum [illegible] possumus cre-
dere fide d. dei revelationem licet revelatio non fiat nobis
immediate: nihil non repugnat [illegible] fides pro-
ponimus [illegible] alicuius, supposita fide humana, qua
credamus hoi, vel hominibus, qui nobis referat deum
aliquid dixisse, ergo [illegible] fides dei posit esse infusa
salvo de [illegible] pro [illegible] absolute nullus ut arbitror ne-
gavit hoc [illegible] re ipsa clarius facile suadet exemplum [illegible] potissimum
[illegible] dixerit non fieri revelationes privatas nobis fidelibus
sed [illegible] Ecclesia [illegible] plurimum [illegible] affirmat
[illegible] memoriae [illegible] Suarez [illegible] qualis nos latissime
in [illegible] 2. de Mysterijs Fidei Xpi [illegible] p. 3.
d. 3.

[illegible] fieri pot [illegible]
factum est ut in Apostolis, et alijs viris apos-
tolicis, q(ui) misteria nostrae fidei [illegible] miraculosis tamen
[illegible] tantisque alijs credibilitatis argumentis
ponerentur, ut non possint absque ingenti temeritate [illegible]
[illegible] assensum [illegible]: atque eo ipso q(uod) illis
prudenter ad liberum [illegible] necesse erat credi mi-
steria [illegible] posita tamen [illegible] deo [illegible] suf-
ficit revelatio publica ad credendum fide [illegible] infusa

ut

veritatem revelatam, et ut Deus tribuat dansq. ad illam supernam fidei, imo d. Bis expedit, ut antea dicebamus; ut n. 1, heretici ipsi per ipsorum traditiones nota faciunt posteris quæ ab ipsis illis diligenti imo emigarò, sæ indoctos et pueros instruunt, ut veline, ꝙ credant tamquam a Deo dicta ea, quæ ipsi dicunt Deum illis dixisse, quid ni ꝙ sufficiet tota Ecclesia quæ Sanctiss. et sapientiss. est?

Dices aliqui id ipsum est ergo Deus revelet immediate ??? supremis Angelis et per eos eadem inferioribus revelet: inferiores vero credunt ea, quæ a superioribus proponunt tamquam a Deo dicta, quamvis non proponant ipsi immediate a Deo sed medijs alijs Angelis ergo etc.

Argumentatio hæc aliud intendat quam ostendere esse quidem convenientissimum, quod Deus in oibus Eccl. immediate aliquas illis quod immediate revelet quæ revelanda sunt, est quidem apta argumentatio: tamen se oino inefficax apud hereticos, qui facile respuunt ea, quæ Theologi de Angelis et de Sanito Dionisio loquuntur: sin autem argumentatio prætensa aliquid aliud, et in qua sumus cum DDs catholicos intendat: plura sane tandit, quæ non valet ??? pondere, et in pauca supponit ??? . Itaque ad hoc nobis est ??? intellecta.

Hæreticorum fundamentum fit satis

Cap. 4.

Quandoquidem hæreticorum fundamentum quod in suo errore insolubile sit fortissimumque sit; decuimus tamen, ut plenius ??? igitur in fidei D. in fusse sit magis certa

quoad substantiam, ut in disp. 16. late exposuimus, possit adhuc absolute negari: ut autem rem explicemus, sciendum est, dupliciter posse considerari, quod fideles possint absolute negare mysteria Fidei, i.m.o physice, quatenus habent scientiam omnia principia potentia, quae requiruntur, ut si velint dissentire, ipsa dissentiant; secundo quod omnia principia physica, quae sufficiunt, ut possint velle dissentire mysterijs Fidei, [illegible] prudenter [illegible] aliquo vitio inhaerente voluntati [illegible]; quae duo considerationes sunt [illegible] diversae, quae [illegible] diversa principia attendunt, ut ex dicendis facile constabit.

Asserimus quod Fides, de qua credimus, quae ab Ecclesia, ut a Deo dicta proponuntur, ita esse moraliter certa, ut de facto nulli sint, qui possint physice fideles illa negare, et rursus ita fideles posse physice negare mysteria fidei, ut adhuc sit apud illos moraliter certa fides, cum ad Sibenti: imo assentimus ita haec duo inter se connexa, ut de facto nulli sint quod sit oppositum moraliter impossibile. Haec assertio monstratur [illegible] indice [illegible] eo casu, in quo loquimur, sit evidenter possibilis [illegible] tales aliqui, ut illo posito inre ponantur [illegible] duo, quae diximus, nempe actus elliciatos Fidei esse moraliter certos, [illegible] aliqui posse physice fideles da ipsa [illegible] prius negare, quae per tales actus credunt, ut iam explicuimus in d. 16. Ceterum claritatis gratia id [illegible] latius [illegible] [illegible].

In 1.° quod ponitur, quod Deus assistat Ecclesiae speciali assistentia ne erret in proponendis revelatis divinis, evidentissimum quidem est, quod actus, qui eliciantur sunt moraliter certi, ut singulatim exposuimus

in –

in d. 16. c. relata ad 3. Rursus possunt per hic fideles
illa ipsa negare que credunt, et hoc si non omnino certi sunt in
casu quod deus assistat omni dicto Ecclesie ad ducendum
possunt obscuri, quamvis assistentia illa
specialis [illegible] ipsi [illegible] videntur rem [illegible]
obscuritatis, possunt fideles illa ipsa negare que
credunt quamvis alio qui [illegible] motivo in
fallibili duci. [illegible] casu ille non potest esse qui re
vera est, nam simul [illegible] aliqua circumstantia non est ille ipse
casus, in quo loquimur, et in quo deus de facto de
derit, quod non potest non afferri [illegible] quod actus eliciti
sint mere certi, et quod fideles possunt per hic negare
ea ipsa, que per tales actus credunt; quod quidem convenien-
tissimum fuit inter alia ut fideles [illegible] meritum
per fidem [illegible] ut de facto [illegible] in illis obsequium
captivantes intellectum.

[illegible] satis [illegible] doctrina [illegible]
hereticos; [illegible] quod supponant dari in ipsa casum
in quo loquimur sive de facto detur ut tenet Ecclesia
Catholica, sive non detur de facto ut ipsi [illegible])
debent ipsi dicere illud idem quod nos diximus, ut patet
ex supradictis, si loquamur facta suppositione quod
detur de facto, quod deus assistat omni dicto Ecclesie; atqui
casu isto [illegible] possibili. Et darremus hereticis
quod non datur de facto, tamen evidens est, casum predictum esse
possibilem, ut ostendimus in d. 3. cap. [illegible]
[illegible] admittunt heretici, ut testantur [illegible]
omnes [illegible] doctrina tradita, tradenda quidem ab omnibus
esse [illegible] negari, [illegible] ab hereticis quod detur de
facto casus in quo loquimur, sic [illegible] negare

ne-

nequeunt, ex eo, q̄ nequeant cōponi simul actu
dicitr 2 ū mutū errori, et possi, alioqui fideles
illa ipsa sta nēgare, que, pro tali actu credunt,
ĩ incõe, stultē q̄ inde cō̃. nos catholicos hære-
tici arguunt.

Si loquamur autē de pot. qua fideles
possint prudenter, aut absq. temeritatis vitio, alio-
ve simili, negare mysteria fidei: dīn certe ē, nulla
persuasiōe posse negari absq. ingenti temeritate
alio ve turpi vitio ea, que fide d. fideles credimus
per evidenter q̄. motiva credibilitatis, que reddunt mys-
teria fidei credibilia, hoc ē, digna, que tanq̄m a deo dic-
ta credant, tam ss. evidentia, ut nullus oīo homo prudens, nulloq.
alio vitio affectus poterit nēgare, que Ecclesia Catholica docet
aut Ecclesiam Romanam ēe veram dei Ecclesiam, si nullus oīo cordatus
pōt negare Romam ēe, tamen si quin deus oculis eam vidit, q̄ pōt
possit illam esse negare.

In lō n. ipsa xpi d. nrī fidei in hōmeoris clarissima
sanctitas tot tunc tempore et ad hec nra secula evidentiss. miracula,
in huius rei cōfirmat. ubiq. terrarum facta tot viri ac femine,
que ardenti illius virtutis amore, et voluptates ac blanditias
carnis, parentes, mundi honores, ac divitias; imo et ampli-
sima regna cōtempserunt et sanguine fundentes ut fidem
sane retinerent, et nulla se labe pollueret, cōstan-
tiss.e cōfuderunt, tot igit sanctiss. et doctiss. viri, hui sane
sanc fide, moru integritatem pfessi ss. et tot deniq.
alia credibilitatis argum ss. ut nullus oīo sit qui fi-
dem nram aliter q̄m ingenti temeritate et fere stultitie
negare possit. et hec sufficiat tetigisse, dum ad ttt.
q. cōvenimus.

An ad Credendum Fide D. obiectum Singulare requirat revelatio illius in singulari

Disp. 21.

Aliqua de Revelat. in universali praenotantur

Cap. 1.

Duplex potest esse revelatio alicuius obi. alia in singulari et alia in universali revelatio in singulari est qua Deus aliquid singulare revelat per signa, quae illud immediate et directe et in particulari significant, ut revelatio, quae Deus revelaret deiparam Mariam fuisse sine labe conceptam. Haec n. revelatio esset in singulari; quoniam termini illius tam distincte et determinate significant illud singulare obiectum immunitatem scilicet Mariae ab originali labe, ut ad illud requiratur cognitio significationis illorum, ut determinate veniat in cognitionem rei singularis significatae. Ad quod necesse non est quod illud solum obiectum significet, nam licet simul significent eadem revelatione plura alia, revelatio erit in singulari ratione cuiuslibet illorum, si quodvis in singulari distincte et immediate attingat, ut si revelet deiparam Mariam et S. Joannem fuisse Virgines; haec n. revelatio est revelatio in singulari Virginitatis Marianae, tametsi simul revelet in singulari Virginitatem Joannis, et viceversa Joannis. —

Revelatio v. obi. singularis in universali est quae tale obiectum singulare non significat distincte, directe et in particulari; sed affert in conceptu universali, sive qui abstrahat ab existentia sua, ut revelatio haec [illegible] baptizatur non apponentibus impedimentum [illegible] in gratia

&c

De nullo n(on) hoie revelat in particulari et distincte, q(uod) sit
hoi aute(m) q(uo)d sit rite baptizatus, q(uo)d tenetur nec revelatur
in particulari q(uo)d sit in gratia; sive n(on) obstante ab ex-
istentia subi ut si Deus revelet de hoie aliquo existente
a Deo [illegible] oportet esse in aliqua culpa saltem levi;
verum de quibus hoie in particulari revelat, q(uod) sit in
aliqua culpa, haec revelatio fiat per propositionem vnalem.
Sed ut haec, quae continet dicta distincte,
apte intelligantur, sciendum est, revelationem in singulari posse
dupliciter se habere. 1° ita ut sit facta per illam
n(on) solum conveniencia praedicati cum subiecto; sed sit facta
etiam ratione ipsius subiecti, id est, sit facta per revelationem
in particulari de qua enunciatur praedicatum, ut si Deus
revelet sunc ad illum hoiem, quem signet esse in gratia, et
haec revelatio proprissime est in particulari. 2° modo si non reve-
letur ratione ipsius subiecti, id est, non reveletur, q(uo)d subiectum in particulari,
sit singulare illud, de quo fit revelatio, ut de [illegible]
plura in singulari revelata, sive n(on) tunc revelatum est
quibus homo in particulari sit, et [illegible]
[illegible] possit facile etiam aliis revelari, et cognosci cum
impius advenerit.
Praeterea sciendum est quadrupliciter
posse se habere quaedam singularia, quae continentur
in vnali revelata. 1° modo ita ut cognoscatur evidentia
physica, et ita revelatum a hoie rite baptizatum et
n(on) apponente impedimentum esse in gratia; sub hac enim re-
velatione continentur omnes rite baptizati n(on) apponentes
impedimentum; potest q(uod) cognosci quadrupliciter cum hoie
in particulari nempe Petrum esse rite baptizatum. 1° modo
evidenter evidentia physica, ut cognoscitur a hoie
do-

Doctis qui in infantes baptizat cum iis requisitis quae
sufficiunt, si quidem evidens illi est infantem illud non appo-
suisse impedimentum. 2.º non potest cognosci evi-
dentia absolute morali, ut a multis cognos-
citur Concilium Tridentinum fuisse legitime congregatum ex 2.º
motivo Ecclesiae romanae; quoniam hoc tam certe affirmatur ex
multis et hoc prudentes inducunt ad huius-
modi rei credentiam, et nullum prudentem posse id
negare cum nec heretici negent congregatum fuisse
ex parte qua Ecclesia Romana illud congregavit
et illud tamen si negent illud esse vere Dei, cui Deus
assistat.

3.º non potest cognosci singulare absolute
probabiliter hanc numero hostiam esse rite consecratam,
dari hoc numero sacramentum paenitentiae cum requisitis
ex parte poenitentis sufficientem confessionem, quod ex parte
illius suscipientis et alia huiusmodi quae pene
innumera sunt, quae absolute probabiliter cognoscuntur ut
singularia contenta sub universali revelatione. 4. denique
potest esse sub dubio speculativo: an sit certum hoc singulare
esse contentum sub universali revelatione. Utrum sit certum quod hic numero
Pontifex seu Episcopus Romanus sic canonice electus verus
successor Petri, et Christi Vicarius quia omnibus nobis possibilis sed hoc
erga nos singularia quae sub universali revelatione continentur ut omnibus notum
est et adhuc doctrina longe hic revelatione universali
sed aliunde singularis non tamen satisfacit pro illa quod subiectum in particu-
lari sit singulare illud de quo fit revelatio.

Antequam ulterius procediamur advertendum est
id quod ex utriusque partis facile deducitur, nempe non credi fide
divina singularia contenta sub universali revelatione si certam

hoc

hoc discurru oil rite baptizatu, è in gra: hic infans è rite baptizatus ergo hic infans è in gratia; hic ingmi actus qui ni è Fidei nam ingni discursi ni spectat ad Fidem. Vt in disp. 10. late ostendimus, cum ni in nullius sea discursus ille è Fidei d. quoniam pr. missa minor si forte propria è pmissa è rio naturalis, sive evidens sit sive probabilis: Vt ergo illa singularia credantur Fide d. ... quo credi possint debit aplicari illis debito modo authoritas d., aplicat autem debite hoc pacto, dicens hunc rite baptizatum èe in gratia infallibilis veritatis d. è in gra. quo discursu è Fidei d.; Vt in disp. 14. docuimus, ita q. oil actus Fidei debet afferre ex pte subi. et supponere ex mo tendendi Vt ... quid quid requirit Vt elliciat actum absolutum circa illud subiectum, de quo è revelatio, Vt millies alias explicuimus.

Non requiri revelationem in singulari ad credendum Fide d. obiectum singulare.

Coil. è ... docent ni requiri revelationem in singulari et in particulari ad credendum Fide d. infusa obiectum singulare determinatum, sed sufficere revelationem in ... universali factam tamen si de qualitate revelat. ... ni ita sit ... ... sed aliqui doceant ... singulari credendum debere iï evidenter ... monstrari, quia ni loquitur ... ad prima, quia ... alias difficultates ... similiter ... nos ... prima ... difficultatem resolvemus; ... sufficere quam revelationem in universali factam ad credendum Fide d. infusa obiectum determinatum singulare, sive evidenter ...

è singulare sub universali contentum sive solum cognoscatur
certitudine morali, sive solum probabiliter cognoscatur,
sufficere, immediate debere quantum est ex ratione habitus
fidei infusi alioqui retineamus; sequitur quem in
cap. 7. disp. 17. sensu sumus quod sit habitus
infusum fidei nequeat operari nisi circa obiectum in ipsa
revelatum.

Secunda Assertio proxime ratio, quod illud obiectum
potest credi fide divina infusa, quantum est ex parte sui
ratione quod est absolute et simpliciter revelatum, si eius
revelatio nobis sufficienter innotescat; sed obiectum sin-
gulare detractum est absolute et simpliciter revelatum
in universali revelatione eo ipso quod vere sit ex iis sin-
gularibus quae sumunt se considerata continentur in universali
praedictum; ergo potest credi fide divina infusa quantum est ex
parte sua ratione et quiditate si sufficienter constet
illud esse revelatum; atqui nobis sufficienter constat illud
esse absolute et simpliciter revelatum eo ipso quod saltem
probabiliter cognoscatur ut contentum sub revelatione universali; ergo potest
obiectum singulare detractum credi actu fidei divinae infusae quan-
tum est ex ratione et quiditate talis habitus.

Quae probanda est in discursu proxime facto
1um esse quidem absolute et simpliciter revelatum obiectum sin-
gulare eo ipso quod vere sit ex iis quae sumunt se
[illegible] continentur in universali revelatione: hoc autem facile
suadetur 1o quia revelatio universalis est quasi conditionata, re-
velans nimirum quod si hic homo quem oculis cerno sit
rite baptizatus et non apponat impedimentum gratiae
sit in gratia, ergo eo ipso quod conditio revelationis purificetur
est ea revelatio absolute simpliciter, sed eo ipso quod hic
ille

illa sit reipsa rite baptizatus nullum quod impedimentum gratiae opponat et purificatam dicitur, quia compositio revelatio non simpliciter absoluta et singulare ipsum et absolute revelatum.

Quaeritur. 2. q. Si deus ille reipsa rite baptizet nullum q. impedimentum gratiae opponat, et dicit non sit in verba divinae mentis absolute et simpliciter, quia composite sufficit quod si ille rite baptizet nullum quod gratiae impedimentum opponat, ut dicitur revelatum a deo quod sit in gratia potest hic contingere si non esset dicti, et simpliciter revelatum a deo talem hominem esse in gratia deus non esset. Nam contra licet reipsa accideret, quod homo rite baptizatus, nullum quod impedimentum opponens non sit in gratia.

Circa hoc, quod primum dictum nullam habet habitum potest esse difficultas, et praesertim quia non est quod in illorum explicatione credebamus est in difficultate esse quod in discursu antea facto nobis probandum erat nempe sufficere et declarare, et quando habitus fidei de facto infusus quod cognoscamus probabiliter sive aut illud singulare divinum symboli revelatum, ut possimus credere illud fide infusa; quia quando nullo modo dicuntur talem esse habitum reipsa infusum et eam intrare sine fide ut non solum requirat quod obiectum esse quod

quod sufficit attentis intra sine fide habitus pro dicto quod obiectum cognoscat probabiliter tamquam revelatum ut deus possit tribuere, et sine cum tali habitu elicit assensum fidei infusum, quod illud diximus in d. 16.

Ita si intelligit sufficere ad credendum fide divina aliquid obiectum singulare tamquam in se revelatum, quod cognoscatur certitudine morali, et longe amplius sufficere, quod cognoscatur certitudine physica, nunc evidenter illud divinum in revelatione ... neque cum sufficiat cognitio probabilis ut praemia

dicebamus, a fortiori sufficiet cogn[itio] conjecturalis qualis est
cogn[itio] certa ad credendum: similiter sufficiet q[uo]d non
dubitet an sit certum singulare sub illo contineri; neque enim
ignorat q[uo]d id credendum, est quidem probabilissimum, illud
contineri sub tali universali; et hoc sufficit sicut q[uan]d[o] in[...]
dicebamus potest credi actu supernali fidei [...] infusus,
[...] est ex virtute [...], et efficaciam [...], [...]
facilius adhuc intelligitur de actu supernali, qui elicitur
ab habitu [...] infuso, et [...] [...], et actu,
qui [...] habitus supplicat, potest esse supponere ex eo
verissimam sententiam [...] de habitibus.

Dixi in assertione n[ost]ra posse credi fide divina sin-
gularia quando sub illo revelata satis probabiliter continentur, quod
est credi, et virtute habitus [...] infusi quo-
niam alia difficultas est an id actu [...] posse [...]
ordinariam; qua [...] nihil definiendum existimo quo-
niam nullum invenio efficax [...] parte neque aut
[...] affirmativa, cum enim id pendeat ex libertate Dei. [...] in ijs
quae ex Dei libertate pendent nihil possit decerni, nisi id, quod ex
revelatione docti fuerimus, aut nisi ex doctrina Conciliorum, vel patrum
haec aut illa sententia deducatur, nullam sane in speciali deduci ex
istimo [...] propterea nihil definiendum duxi tametsi existi-
mem, quod si tales circumstantiae interveniant ut nequeat pruden-
ter negari hoc aut illud singulare debere contineri in universali contentum
tribuat Deus [...] ut per actum fidei infusae illud credat.
Similiter dicendum potest an sufficiat cognoscere probabiliter quod hoc
aut illud singulare contineatur sub revelatione universali, ut teneamur
fideles conari credere illud fide divina. Sed quid [...] haec ad n[ost]ram
institutionem Scholasticam [...] spectat.

Exponuntur aliqua de Fide D. Dei singulari et revelat. universali.

Cap. 8.

Ex dictis in Cap.e praecedenti aliqua advertenda sunt et explicatu requiruntur, et in 1.o ordine quando act. Fidei infusae de Deo singulari detracto ab universali revelato, et sit certus, et Deum esse de Deo actus qui eliciant ab habitu reipsa infuso esse in se certos ea certitudine, quam hauriunt ex eo, quod de trace respiciant, ut de trace respiciunt hunc habitum, qui aliquin sit ex sua intra ratione fidei non posse ferri nisi in verum ut diximus in Cap. 7. disp. 15. At non de praedicti actus sunt certi quoad nos ut mox dicemus, imo et habitus reipsa infusus non debeat reipsa ex sua intra ratione ferri de trace in verum sed posset elicere actum qui reipsa non conformet Deo, ut in cap. 6. disp. 15. in innuimus fit, quod actus fidei infusae eliciens circa singulare quod non cognoscit certitudine physica esse vere singulare sub universali revelata contineri, non sit in se physice certus, sed sit in certus aut probabilis ea certitudine aut probabilitate, qua cognoscit singulare esse quod talis actus tendit.

Praeterea licet habitus reipsa infusus debeat ex sua intra ratione non posse ferri, nisi in verum, adhuc dicendum est, quod quoties non cognoscit certo certitudine physica hoc aut illud singulare esse sub universali revelata contentum, actus fidei circa illud elicitus non est certus quoad subiectum certitudine physica sed solum certus moraliter aut dumtaxat probabilis ex certitudine aut probabilitate, qua singulare cognoscit. Ratio huius doctrinae est, quia nequit esse certum hunc singularem hominem rite baptizatum esse in gratia, nisi certum sit

Ve-

Vere ēē hoc rite baptizatum, quod nequit ēē certum, dum dicimus hoc singulare ēē in gratia, quatenus dicit, hoc rite baptizatum ēē in gratia nisi certum sit hoc singulare ēē hoc rite baptizatum, quod ea certitudine erit certum eliciente actum fidei quod singulare illud sit in gratia qua fuerit illi certum illum ēē hoc rite baptizatum. De hoc s[ed] n[on] quamvis dixerimus, nequit dubitari, si prius supponendo iacta vera ēē admittat.

Ex his colligunt duo, quae accidere posse quod de eodem singulari subiecto, unus homo eliciat actum fidei d[ivinae] omnino certum: Alter vero homo eliciat actum incertum quoad subiectum casus in quo id accidere potest, siquis homo doctus baptizet infantem cum ibi requisitis ut baptismus sit validus, nempe cum debita intentione cum aqua naturali, cum ea verborum forma quae utendum est: et denique cum praesentia morali verborum ad materiam; iste quidem vir doctus, haec evidentia quae haec omnia apponat, siquidem illi evidenter innotescunt: consequenter quod actum fidei d[ivinae] quo credat infantem illum ēē in gratia, est illi certum, quoniam dantur omnia, quae requiruntur, ut vere sit certus; at homo alter, cui intentio baptizantis non innotescit evidenter, iudicans probabiliter infantem illum ēē rite baptizatum elicit actum fidei d[ivinae] qui illum est probabilis quoad subiectum, quoniam huic illum probabile est infantem illum ēē rite baptizatum et huius generis sunt innumeri alii casus.

Colligitur deinde id, quod in d[isputatione] 17 iterum ac saepe diximus, nempe non ēē motivum fidei, quod globus, quod quomodo cumque occurrit ad actum illius, sed praecipue dicta, quae ab ipsis admittuntur; nam ibi, quo inventa detrahunt ad cognitionem infantis rite baptizati, nequit ēē

ēē motivum Fidei D. At requirit necessario ad assensum Fidei D. Cognitio illa de existentia illius singularis, quod credit cuius existentiam supponit ipse assensus Fidei v.g. actus iste Deus dicens hunc infantem rite baptizatum ēē in gratia dicit infalliter quod est: supponit existentiam illius infantis ut rite baptizati: At quis dicat, ēē motivum Fidei obiectum illud, quod intellectus decernat; ut supponat existentiam infantis baptizati? itaque debet ēē certum, me iudice, recte sentienti, quod non omnia sint motiva Fidei, quaecumque concurrunt ad actum ab illa eliciendum; sed aliqua ēē motiva alia vero ēē conditiones requisitas. —

Ex hucusque dictis tandem colligitur primo certi Fide D. infussa hunc numero pontificem de facto existentem Urbanum ēē vere successorem Petri, Christique vere Vicarium, non est quod negari nequit ēē probabilissimum imo et certum moraliter eum ēē canonice electum id est iis circumstantiis, quae sufficiunt ut sit verus Petri successor, sed hoc ipso oportet credi Fide D. infussa eum ēē legitimum Christi Vicarium; quoniam eo ipso est certum moraliter, eum contineri sub hac revelatione universali omnis successor Petri est verus Christi Vicarius. Ergo &c. Ananus alia theologia via, quod hac proxime dicta sit de Fide, hunc numero pontificem Urbanum ēē verum Pontificem Supremum Caput Ecclesiae Christianae non vacat latius expendere. Videri possunt hac de re DD. et alii, qui profusse admodum eam quaestionem discutiunt.

An ad credendum Fide D. infussa necesse sit revelationem evidenter proponi?

Disput. 22.

Plura sunt quae sub hac disp. complecteremur si ea late discurrere per anni desinentis angustias liceret. 1. quidem an requirat evidentia revelat. in omnibus fidelibus, qui credituri sunt? quam in re vindicaremus pro Suarez cui parem stare sententiam affirmativam atribuit. 2. dubium an ea evidentia revelat. requisita fuerit in aliquibus ut in prophetis, et apostolis, aliisque apostolicis viris per quos tamquam per organa et instrumenta, deus mysteria nostrae fidei revelavit, atque tamquam per praecipua instrumenta eadem mysteria gentibus proponit, quam in re P. Stuart. pariter affirmativam secutus est, quae nihil omnino falsa videtur. 3. discurrendum esse an casu quo ea evidentia requireretur, ea esset requisita? ut posset deus de potentia absoluta tribuere consensum ad actum fidei; an vero ut de potentia ordinata et conformiter, quo de facto rem disposuit? et nos dicimus non solum requiri evidentiam revelat. sed nec expediens fuisse quod ea evidentia daretur in omnibus fidelibus imo nec in aliquibus etiam personis publicis sed sufficere si revelatio sit evidens evidentia credibilitatis hoc est tot fundis, et tam firmiter proponatur ut nullus prudenter possit non assentiri et hoc adhuc non fuit necessarium in singulis fidelibus, sed in toto ecclesiae corpore. Haec, inquam, sunt quae non vacat latius exponere exponemus tamen in tractatu de mysteriis fidei Christi p. 1.

Possitne cognosci evidenter revelatio Dei ex statu beatitudinis.

Disp. 23.

Disputationis punctum exponitur.

Cap. 1.

Ex.

loquimur de revelat. passiva, idē, de signo illo ad extra pro-
ducto, quo Deus creat. intellectuali aliqm. veritatem manifestat, sed
ñ loquimur de hac revelat. specificative sump-
ta ita q solum rogemus an ea signa possint co-
gnosci evidenter extra statum beatitudinis ab-
strahendo ab eo, q sint signa p quae Deus veri-
tatem aliqm revelet? nam certiss.mum ibi est posse huius-
modi signa cognosci evidenter ut est ita [illegible] specifica-
tive hoc cum abstract. dicta; quis n. dubitet, q si Deus
producat verba quae sibi fecit [illegible] esse paria; possint
evidenter cognosci talia verba abstrahe ab eo, q sint
a Deo tamqm a causa parlanti prolata. Probamus ergo
in hac disput. an extra statum beatitudinis possit
cognosci evidenter revelatio D. ñ solum ut est tale sig-
num, tale obiectum sibi fans, sed ut est signum a Deo pro-
ductum p quod Deus obiectum sibi fare velit, ita ut co-
noscat evidenter, Deum esse qui p signum illud hanc aut
illam veritatem significat. —

Rursus ñ satis est cognoscere evidenter
hac signa sic fore talem, s. talem veritatem dummodo
ea esse producta a Deo, ut cognoscat evidenter revelatio
D. ut revelatio D. est; nam sic cognoscat evidenter Deum pro-
ducere illa signa ex intentione significandi p illa eam
veritatem, quam ipsa ex se significant, ut cognoscit revelatio
ut revelatio D. est: ut si Deus ex intentione sig-
nificandi numerum parem stellarum produceret ea verba, aut
alia signa quae numerum illum significat ñ cognosce-
bat evidenter eam revelatio, ut revelatio Dei est de nu-
mero pari stellarum, nisi eam intentionem evidenter cognoscat: q
ñ sufficit signa esse ex se significantia eam veritatem

et

et ēē a Dei p̄ducta, quonia[m] produci pot. incon[veniens].
alia longe diversa.

§. Loquimur de evidentia, quae ex-
tra statum beatitudinis beat. nam q[uo]d beatus possit cognos-
cere evidenter revelatum ēē a D. nullus dubitat, aut dubitare
pot: nam beatus pot cognoscere evidenter talia signa quae
significet aut illa veritas significet p̄duci a Deo ipso, quem
intuetur: At intuens ēē Deum q[uo]d pos. cognoscere
evidenter revelatum ēē a D. sicut nos cognoscimus evidenter
Petrum, aut Paulum, nihil enim loquimur non requirit, q[uo]d Deum
cognoscat intuitive, quoad quid est tm, sed perfectionem, quae
in ēē Dei cognovit a beatis. Sed, q[uo]d cognoscat tm aliquem
effectum omnino sufficienter cognoscat, ut Deus et sic co-
gnoscat intuitive, ut ens a se, vel ut ens natura sua aeternum
vel quid simile, quo sufficienter distinguat a crea[tura].

Supponimus praeterea 2°. illa quae in
Disp. 17. et in d. 17. c. ultimo docuimus, q[uo]d lo quid co-
gnosceret revelatum D. modo proxime dicto posset de pot. ab-
soluta elicere actum Fidei D. quem ēē proprie habitum re
ipsa fidelibus infussum, q[uo]d si aliquis obiiciat fieri
bene q[uo]d Fides sit ex se evidens evidentia intra, nam qui
cognosceret revelatum D. modo dicto eliceret hunc assensum Deus
Trinus Trinitatem dicit illam infallibiliter, ut ea, qui debet
ēē evidens evidentia intra cum habeat ēē ipsa tum propor-
tione rite apprehensa, occurrendum sic obiicienti ēē ad-
mittendo Fidem de facto infusam posse ex se elicere
eo. obiecto aliter qui non evidentissimus evidentia
intra tamen si alius, quem eo. obiecto male eliciat, sic solum
evidens evidentia extra.

Ex his q[uo]d colligit punctum difficultatis

huius

Suis disp. in eo Consistere, quod [illegible] quiramus [illegible] an
[illegible] statu beatitudinis possit cognosci evidenter
revelatio D. ita quod Cognoscat evidenter haec tria: primum
quod vere ea signa [illegible] existant significent quod numerum
parem stellarum. 2. quod ea signa vere producant
a Deo tamquam a causa potissima illorum. 3. quid
producant [illegible] intentione significandi per illa nume-
rum parem stellarum non cognoscere evidenter revelationem
D. ut est formaliter revelatio D. talis veritatis, et
cognoscere evidenter ea tria, non est possibile quod illorum ali-
quod non cognoscat evidenter, non cognoscit evidenter revelatio
ut est formaliter revelatio Dei de tali, vel tali veritate.
quod &c. Sed dicet aliquis non requirit quod cognoscat evidenter,
revelationem [illegible] duci a Deo [illegible] intentione significandi per illa ea ve-
ritatem quae percipit ex eo quod fiat cum evidentia credibilitatis
id est in iis circumstantiis, quae prudenter omnibus non possunt in actum in-
ducere revelari a Deo ea veritatem quam per signa producta per-
cipiunt, quoniam evidens est non posse producere ea signa in circum-
stantiis dictis nisi res significata vere sit ut significatur, secus non tribue-
retur merito Deo error eorum, qui res sic factas crederent. Et si
ita sit quod nequeat Deus edere signa in circumstantiis dictis
nisi res sic facta sit, ut significatur, eo ipso, quod in iis circumstantiis
talia signa producat [illegible] intentione significandi veritatem, quae per
signa [illegible] significatur [illegible] perspiciendo evidenter revelationem si-
cut in circumstantiis dictis percipit [illegible] evidenter intentio
significandi veritatem. At si possit Deus potentia sua abso-
luta producere signa quae talem, vel talem veritatem [illegible] [illegible]
significant in circumstantiis in quibus loquimur, quod nihil res
sic factam non sit ut actu per signa significatur, quod quid non est de
definitione sit quod intentio D. significandi rem quae per signa
re

re[v]elationem debeat cognosci evidenter aliunde.

Duae extremae sententiae circa praesentem difficultatem proponuntur. Cap. 2.

Non defuit unus Banes qui in 2.2. q. 5. art. 2. dub. 2. docere est impossibile, quod cognoscatur evidenter revelatio Dei. Ut revelatio Dei est extra statum beatitudinis. Probat quia nequit cognosci evidenter revelatio esse Dei, nisi cognoscatur evidenter Deus esse, qui loquitur. Sed nequit cognosci evidenter Deus esse, qui loquitur, nisi cognoscatur evidenter Deus, quoad quid est, quia nequit cognosci evidenter revelatio Dei, nisi cognoscatur evidenter Deus, quoad quid est. Consequentia haec constat ex anti, quod quidem patet, quoad utramque praemissam. Maior est [illegible] certa. Minor est facile constat ex eo, quod non aliter cognoscatur hoc singulare esse hominem, quam cognoscendo quod sit animal rationale et quod in hoc consistat esse hominem. Ergo inde quod non aliter cognosci potest hanc personam quae loquitur esse Deum quam cognoscendo, quod sit ens a se [illegible] et quod in hoc consistat esse Deum.

Quod vero hinc deducat non posse cognosci evidenter revelationem extra statum beatitudinis ita suadet quia nequit cognosci evidenter hanc singularem personam esse vere Deum nisi per visionem intuitivam et quidditativam. Sed visio haec est beatitudo (in hac non sermo loquimur nequis, ad sententiam Scoto communiter tributam, confugiat) quia nequit cognosci evidenter hanc singularem personam esse vere Deum nisi in statu beatitudinis et consequenter nequit extra hunc statum cognosci evidenter revelatio Dei. Minor huius discursus probatur quia nulla alia creata est potentia

quae

quę dicitur ostendat hoc singulare ens, ac quod dicit
... deum, q. nulla uis requiritur deum celebrari, dein ex
sua re [illegible] fali; nam eadem creatura et intra et eadem alias hoc
impolle fundamentum deum a quo de facto creatura [illegible]
[illegible] dari ab alio ante superiori [illegible]

[illegible] hic ipsum est [illegible] nequit
cognosci evidenter revelatio [illegible] nisi cognoscat evidenter deum
[illegible] ducere illa signa ex intentione sic fandi [illegible] illa esse veritatem
que recipere [illegible] sic fat ut nos ipsi incap. [illegible] precedente [illegible] ne-
quit cognosci evidenter hec intentio [illegible] hinc per illius intuitivam
illius quod nequit cognosci evidenter revelatio [illegible] nisi interveniat
cognitio intuitiva intentionis illius quia deus intendit signifi-
care veritatem, quam per signa producta [illegible] minor
prima, quia nullum [illegible] effectum est possibile qui debeat [illegible]
evidenter illius intentionem nam cum hec intentio [illegible]
immanens ad aliquem effectum ad extra, nullum [illegible] est [illegible]
medium ad illius cognitionem atque adeo debet cognosci immediate
in se ipsa, quod est cognosci intuitive. quod si hinc deducatur
cognitio intuitiva dei facile suadet; quia nequit cogno-
sci intuitive hanc singularem intentionem esse divinam
quin cognoscat intuitive hoc singulare suppositum
cuius illa intentio est [illegible] ad revelationem necessaria
est cognitio intuitiva dei, ut revelatio illius evidenter
cognoscatur.

Dicendum [illegible] docet posse cognosci
evidenter extra statum beatitudinis revelationem dei, ut
revelandi dei est, huius autem illius veritatis in speciali. Sic
sentiunt P. Suarez d. 3. de Fide, sect. [illegible] P. Var-
rianus d. 9. apud quos alii antiquiores [illegible] sic scri-
bunt P. Hurtado d. 24. sect. [illegible] alii, quos sinere

13

pria opa n i referre; loco probatio huius seq. simul
aliarum quae [illegible] possitas contineant, quod ex
nullo capite deus repugnet efficere, quod ex
statu beatitudinis cognoscatur evidenter eius revela-
tio. Et quoniam aucti genus istud argumentandi invite
mihi, et eo, quod argua parere adverse impleas aliqui osten-
dere videntur: probari [illegible] hoc ipsa scientia producendo ca-
sus aliquos, quibus id posse esse satis clare monstrat, quos
in medium nos producemus, et in sequenti capite
nostrum iudicium tandem feramus.

Primus casus, quo ostendi potest posse
cognoscere evidenter revelatum de [illegible] extra statum
beatitudinis est, si deus infunderet alicui homini cognitionem e-
videntem illius visionis intuitivae, per quam homo alter deum
ipsum revelantem aliquam veritatem intueatur; eo enim ipso
homo ille cognosceret evidenter abstractive revelationem
dei. Ut revelatio dei est, quae requirit cognosci clare et qui-
ditative visio intuitiva alicuius dei, quando deus ipsum cog-
noscat abstractive, ut est [illegible] intuitiva visionis qui eo
ipso cognosceret clare et quidditative visio, quando
quis beatus intueatur deum, per quod intueatur revelationem a
deo factam, cognosceret evidenter talem revelationem, quia
alio animo tali [illegible] ut beatus [illegible] requirit [illegible]
abstractive beatitudinis alterius hominis.

Secundus casus [illegible] facillimus est si cognos-
cat evidenter [illegible] ut cognosceret per
cognitionem evidentem quidditativam [illegible]
[illegible] hypothesis et simul cognoscat evidenter
[illegible] posse [illegible] decipi [illegible] cognosceret
evidenter, [illegible] sane [illegible] veritatem [illegible] affir-
ma-

mare dei quidem evidentia huius revelationis quis de-
dubitet, et si aliquis dicat non cum sermone in pre-
senti difficultatem de revelatione, de qua fiat in natu-
ra assumpta; sed illam revelat, quae fiat in na-
tura propria dei, atque adeo dicat casum istum non esse ad
rem, quia est aperte, nam Christus de cognitione non
videtur posse affirmare, quod ipse in quantum deus
revelaverit ante incarnationem hanc, aut aliam veritatem,
cognoscat evidenter hanc veritatem revelatam esse antea fatem,
imo sunt innumeri alii, qui deus potest infundere
evidentem cognitionem revelationis quam ipse fuerit, ut mihi videtur ita
facile innotescant.

Tertius casus debet aliquis tertius in quo quis cog-
noscat evidenter actum supernalem fidei de hac, non possit cognos-
cere evidenter obiectum illud esse revelatum; cum effectus dei infusio non
possit fieri divinitus fieri nisi in obiectum revelatum, ergo
si cognoscat evidenter hanc veritatem fidei consideratae cognoscere
si ita ... beati cognoscat evidenter visione
actum claritatis immunitatem deiparae esse ... cognos-
cit evidenter hanc immunitatem esse revelatam, nam sic
sic intelligendum sit habitus ... infusum fidei ad
eliciat actum assensus et immunitatis deiparae ... im-
munitatis hic revelata esse habitus ... assen-
sus de immunitate deiparae quia ea immunitas deiparae revelata
... si ... sit ... evidens ...
... sine ... evidenter ...
supposito ut dictum aliis dubiis ... Baius
cognoscere esse evidenter revelatam de.

Dicendum affirmativa sed referre alteri fundamenta

solvunt. Cap. 3.

nullus

Nulla sane trors inveniat. sic co invenio [illegible] stan
beatitudine [illegible] cognoscat evidenter revelata [illegible] verò
dubiu [illegible] parte [illegible] affirmativa, quae:
aliquo modo [illegible] praeferenda duxi. [illegible] propterea
approbata [illegible] quae ea [illegible] bari incendio. Ut in
[illegible] videntur ea [illegible] credulimus, qu[illegible] suppo-
situ Deo, cui mittit, recte illa inferat. Sed
tu ibi [illegible] ita è mihi dubia. Ut nunquam illa rati
in [illegible] quae aliquo è mihi satis certa.
[illegible] nullatenus opinione talia indigeat. Ut sufficientis-
sime [illegible] tamen si pariter, q[uo]d tenetur ad ea prima quae [illegible]
secuti sumus, cogamur asserere, q[uo]d non asserimus [illegible]
solum q[uo]d in disp. 19. ea sua secuti sumus [illegible] p[ro]inde ei ea sola
deservire [illegible] ostendamus Deum [illegible] teneri ad ea dicta
[illegible] sua [illegible] dis [illegible] [illegible] q[uo]d illa cari-
[illegible] aliqs. articulus, [illegible] ijs, quos in solut. p. [illegible] adver-
[illegible]
[illegible] fiendum igitur opinionem Banez.
[illegible] quidem [illegible] inefficax [illegible] q[uo]d potest cognoscere evidenter
[illegible] singulare persona est Deus, quin evidenter cog-
noscat in quo consistat; et Deus [illegible] cognoscat evidenter
illa [illegible] visibilia [illegible] aliquid cognoscat evidenter, nisi
Deus [illegible] similiter q[uo]d de [illegible] potest cognosci evidenter
[illegible] persona, quae [illegible] quae est deus, quin cognoscatur
[illegible] illius; sed quatenus cognoscat evidenter ali-
qua perfectio de quibus evidens est q[uo]d [illegible] dei [illegible]
veritas. Deinde è inefficax illud ipsum argu., q[uo]d potest cog-
nosci quidditative duo [illegible] cognitio evidenti abstractiva:
[illegible] suppono [illegible] nostra [illegible] de attributis [illegible]
[illegible] fieri potest, q[uo]d cognoscat evidenter revelata [illegible] quin dea

in

intuitive cognoscat. Atq. adeo est falsum nullam dari creaturam esse
quae ducat in cognitionem quidditativam dei, nam omnes illae, quae
quidem infinitae sunt, quae sunt per se relative ad Deum, possunt
ducere ad cognitionem quidditativam illius, ut loco proxime ci-
tato latius ostendimus.

Ad 2. confirmationem illius dicendum
fundi, posse quidem cognosci evidenter intentionem D. ex
cognitione intuitiva, quin cognoscat intuitive Deum; sed solum
abstractive, ut si quis cognoscat intuitive, quod illa persona
quae ipsum alloquitur intendat sic fari, sane aut illam veri-
tatem cognitione alia abstractiva cognoscat illam ipsam per-
sonam esse Deum. Rursum potest cognosci intentio D. abs-
tractive, ut si cognoscat talis intentio in cognitione alia
intuitiva illius, aut in alio ente, quod cum illa habeat necessariam
connexionem; quamvis non ita facile nobis istud innotes-
cat. Dico potest cognosci evidenter Deum illo modo
dicto in capite praecedenti in probationibus, sic quomodo nos se-
quimur: quatenus ut Christus D. id testis, et testi-
monium istud evidenter cognoscatur modo iam explicato.

Ad 3. Esto, quod testimonium evidens nequeat generare pro-
pria evidentia rei quoad quid est: at potest generare
evidentiam rei quoad an est, ut in disp. 29. diximus.

Non desunt qui dixerint posse cog-
nosci evidenter intentionem D. per rem illam per quam
producit ipsum ad extra, v.g. dicens quod si Deus produ-
ceret haec verba hic est filius meus dilectus, ex
intentione revelandi aliis Christi D. divinitatem, produ-
cit illa per actionem, quae est spei dicta ab ea actione
qua illa ipsa verba producerent, quae Deus eum
produceret. Aliud intenderet, quam Christi D. divinitatem

re

revelare quoniam talis actus ... sua propria ratione formali dicat ordinem ... intrinsece ad illam intentionem ... quare ipsa ... inde quod eo ipso quod ... illa judicative cognoscatur non potest non cognosci ... illa intentionem. ... haec via potest cuius nihil intentio evidenter cognosci, fateor recte deduci ex ipsius ... doctrina supposita. At doctrina quae supponit non modo est apud me falsa: sed penitus improbabilis fundo intero, ut alibi tractavimus ac proinde haec ratio ter-dum non est.

Contendunt alij sufficere, ut cognoscatur evidenter revelatio Dei. hoc est ut cognoscat evidenter Deum aliquid revelare, quod cognoscat evidenter actum supernaturalis quo cognoscit aliquid obiectum; nam eo ipso cognoscit evidenter Deum talis actus revelari a Deo probant, quia nequit Deus tribuere concursum ad actum supernaturalem, nisi obiectum se habeat ut per actum repraesentatur eo ipso, quod Deus tribuat concursum ad actum supernaturalem testatur obiectum illud se habere ut per actum repraesentatur: ergo cognoscens qui cognoscit evidenter Deum tribuere concursum ad actum dictum cognoscit evidenter Deum testari quod obiectum sit ut per actum repraesentatur, quod est habere evidentiam revelationis Dei. Mihi iste dicendi minime placet, tum quia iam prius ... ostendimus esse absolute possibile quod actus imitative supernaturalis sit reipsa falsus, ut late ostendo in tractatu de habitibus infusis. Tum quia licet daremus Deum non posse infundere actum supernaturalem non verum: adhuc displicet modus opinandi proxime relatus, quia ea revelatio non est per quam auctoritas Dei applicatur ad assensum fidei, ut in sequenti cap. latius dicemus.

Revelationem non posse cognosci evidenter sine evidentia veritatis Dei. Cap. 4.

Primo

P. Flart. in sect. 4. diq. memorat docet posse seri evidentia in attestanti revelat. d. ide, posse cognosci evidenter veritatem testimonij d. licet aliqui fingamus Deum posse reipsa mentiri: probat, q. si auditus nra se, si perceptis mentis quia percipimus id q. dicit signa producta sibi fac hanc mentis percepti dicit esse formaliter loquutiones dei et auditiones nra sit entitative supernalis cognosceit evidenter ut vera et ipsa supernalitate quoniam repugnat actum supernalem non esse veram sed potest cognosci evidenter auditionem illam esse intra supernalem repugnare q. sic, actum supernalem non esse verum, et potest cognosci evidenter auditionem illam esse veram atque adeo cognosci potest evidenter q. testimonium dei sit reipsa verum, quamvis aliqui fingamus Deum non esse summe verum, sed posse reipsa mentiri: atque hoc est seri evidentiam in attestanti, nam seri evidentiam in attestante illum est seri evidentiam q. testimonium loquentis sit verum o. d.

P. Hec P. Hurt. doctrina procedit quae nititur principijs apud me falsis talis procedit, ut sit odio exprimere in qua simul aut sit prorsus falsa et in 1. nititur principijs falsis q. falsum est actum supernalem ex ipso quod sit supernalis sit non posse esse falsum, ut iam alias docuimus. Rursus tamen, quo actus supernalis non possit esse falsus, id tamen non est, nisi ratione ad veracitatem dei, ex eo dicit q. si dari deberet concursus ad illum, videat testari deus in quo tendit, ut probavi potest ex dictis in disp. 15. cap. 6. et 7. et inde q. in platio actum est actum supernalem non posse esse falsum, et posse deum absolute mentiri, quia sicut late probamus in tract. de habitibus infusis, et sic iste fingat si deus

posset

posset mentiri, posset ad ipso actus supnalis esse falsus.
Et conseqr non posset cognosci evidenter (imo nec proba-
biliter) veritas testimonij D. ex supnalitate audi-
tionis nrae, quae auditio si humana sit re vera est
deceptio mentis quam per experimentum quae videbatur dicant:
tamen si non sit probabilis eam auditionem esse exhibitam
D. sed hoc ppter nostri instituto id parum refert.—

Verum damus P. Hurt. eaque falsa
nobis esse quae prime diximus et adhuc ostendere
intendimus illius doctrinam aut esse extra id quod in
praesentia tractamus: aut veritate caret. Enim
vel P. Hurt. intendit quod cognoscatur veritas testimonij D.
aliunde, quam ex auctoritate Dei, quidquid sit, an
possit deservire ad eliciendum assensum fidei
vel intendit quod ita cognoscatur praedicta veritas ut testi-
monium Dei possit ad assensum fidei servire, si vero inten-
dat, est quidem doctrina de qua agimus licet aliquid
verum sit, quod possit cognosci evidenter ex parte revelatio
D. ut vero si vera sint posita quae P. Hurt. ni-
hil: At est ut dixi extra rem praesentem, nam loquimur
de evidenti cognitione testimonij D. quod simul cum auctoritate
D. concurrat ad assensum rei revelatae, aut quod aplicet
auctoritatem Dei rei revelatae, sed revelatio cognita evi-
denter ratione dicta a P. Hurt. nequit concurrere cum
auctoritate D. nec per hanc aplicare rei revelatae
ut mox ostendemus, quia ea cognitio evidens testimonij
D. non est, de qua loquimur: cum loquamur de cognitione
quae possit saltem ut conditio ad assensum fidei servire.—

Quod si P. Hurt. velit posse eam cognitionem evidentem
testimonij D. deservire ad eliciendum assensum fidei falsa
qui-

quia doceo, q̄ nequit dici assentiri fidei nisi elevatur [illegible] ad [illegible] ad [illegible] revelati, quia elevatur ad eliciendum propter auctoritatem dei [illegible] talis assensus in [illegible] Minor [illegible] q̄ in [illegible] solum movet intellectum ad assensum rei revelatae [illegible] supernaturalitate testimonij dei quia supernaturalis est, ideo independens ab auctoritate d. [illegible] ut detrahat intellectus iste de[illegible] principijs, cognitis supernaturalibus [illegible] sed [illegible] cognitio supernaturalis [illegible] deducit intellectum q̄ ea cognitione [illegible] detrahere [illegible] cognitus alio modo quo dicatur [illegible] cognitio supernaturalis [illegible] detrahere vera) [illegible] deducit [illegible] ut repraesentat; in quo dicatur se nulla prout [illegible] afferat auctoritatem d. [illegible]

[illegible] istimo aperte testimonium d. de quo loquimur, ita inferre ex illa sibi testificari, ut inferat eodem modo ut fingamus [illegible] dari in Deo veracitatem et sapientiam q̄ alius dicitur ex testimonium fidei. Ante pr. q. si ponat in re illa locutio supernaturalis et fingamus auferri veracitatem et sapientiam d. valet [illegible] est ut repraesentat; nihilominus q̄ locutio illa nequeat [illegible] vera [illegible] supernaturalitate [illegible] in casu in quo loquimur solum requireret cognitio d. ut [illegible] dicat illa locutio supernaturalis [illegible] requiritur ut [illegible] [illegible] sibi revelati; et in deo requiritur scientia [illegible] illa [illegible] ducat [illegible] requirit [illegible] ad [illegible] dei.

Hinc deducit falsitatem [illegible]

e-

evidentia in attestantis rebus, verumque quod loquens dicat
esse ipsum verum, sed veri per dictam evidentiam; ex
ipsa auctoritate loquentis id cognoscitur evidenter
cognoscitur autem quod testimonium loquentis sit verum ex
aliis principiis evidentibus illi in re et alterius veritate evidentia
attestantis [illegible] dicimus proprie loquendo et
de [illegible] [illegible] quod sit evidentia in attestante ille
qui eatenus cognoscit loquentem dicere verum, quatenus
videt seu scit verum dicit, hoc modo evidentia
datur per se, quando evidenter cognoscamus
loquentem non decipere neque mentiri; quo casu dicit verum
ut alii [illegible] [illegible].

Non nulla alia circa doctrinam capitis
praecedentis exponuntur.

Cap. 5.

Quae in praecedenti capite dicta sunt militant quidem
contra eos qui opinantur revelationem et veracitatem
Dei esse formale motivum fidei et negant opinari de
fide, quod testimonium Dei cognitum ut verum aliunde
[illegible] [illegible] [illegible] determinat ad assen-
sum fidei, si enim tale testimonium est solum motivum
ad quod determinat, non quod aliunde, quoniam ex aucto-
ritate divinam cognoscit testimonium Dei esse verum et
per testimonium veritatem cognoscit seu revelatum, assen-
sus itaque spectat ad illud, quo determinatur ad
cognoscendum testimonium Dei, ut verum est in se
ipso et demum resolvitur assensus rei
testificatae in nullo modo in auctoritate Dei. Ut faci-
le

le ostendi pt ex dictis in disp. 3. —

Quae nos autem qui opinamur revelationem & veracitatem D. non esse obiectum formale motivum fidei, sed esse conditiones, quae deserviunt, ut percipiatur subiectum de quo fides enunciat praedicatum infallibilitatis, seu certitudinis, ut saepe aliàs docuimus: Quae nos, inquam, qui ita opinati sumus, possumus sic argui: Nam [?] revelationem supernaturalem possumus cognoscere iudicium quo Deus iudicat id ipsum quod per revelationem significat, atque adeo possumus cognoscere Deum, ut decenter mente, seu apud se id, quod ad extra revelat; et dicere Dei hoc pacto deinceps possumus enunciare infallibilitatem. Decimus Deum dicens mente tale obiectum esse infallibilem; quae dictio est propria Fidei, et ad illam reducitur illa quia tale tum iterum ipsa cognitio illa evidens revelationis potest deservire ad assensum fidei; sive aliogui fingamus Deum posse reipsa mentiri.

Fateor quod licet fingamus Deum esse mendacem, posset cognosci ex revelatione D. supernaturali illum indicare de obiecto revelato, ut per revelationem significat; quia quod Deus fingatur mendacii capax; solum est quod possit saepe mentiri, non quod ita sit mendax, ut nullo tempore mentiatur, et quia id ex aliis capitibus repugnet; in casu autem quo revelaret aliquid per revelationem supernaturalem non posset mentiri si aliogui supponatur et in praesenti casu dispono (in hac nostra supp. falsa loquimur) actum supernaturalem in praesenti esse dictum, nec cum revelatione supernaturali conformem esse obiecto ex illa cognoscimus dari in Deo iudicium quo iudicat de tali obiecto apud se, ut et conformiter illud revelat, nisi aliogui supponatur et Deum

in

capacem decipiendi quod quidem in praesentiarum non supponimus. Sed solum quod capax sit mendacii; haec, inquam, necessario dicenda sunt ex [illegible] prius exaggeravimus. Dicitur [illegible] de [illegible] praecedit, et exaggeravimus in gratia ipsius [illegible] perdimus.

Ad hoc tamen dum existimo revelationem, de qua loquimur non posse deservire ad assensum fidei; nisi valde [illegible] actionem [illegible] in [illegible] dicendo per assensum [illegible] revelatione supernaturali possit cognosci iudicium Dei de obiecto revelato, atque adeo possit [illegible] dicta revelatione cognosci verum, et iudicare quod de obiecto, ut per revelationem sit factum [illegible] de Deo [illegible] possit, enuntiari infallibilis veritas: atque veritas [illegible] enuntiat de Deo non [illegible] auctoritate, sed [illegible] alio principio [illegible] illa enuntiatio non est fidei [illegible]: Sed in casu in quo loquimur non enuntiat veritatem de Deo [illegible] auctoritate sed solum [illegible] supernaturalitate revelationis [illegible] illa enuntiatio non spectat ad fidem: maior [illegible] dictis in [illegible] minor [illegible] cognoscit iudicium Dei esse verum [illegible] conformitate ad revelationem externam quae [illegible] supernaturalitate [illegible] quod sit necessario verum [illegible] non cognoscit infallibilitatem illius iudicii [illegible] auctoritate [illegible] Sed [illegible] principio [illegible] tamen in fide [illegible] necessario [illegible]: nam [illegible] veritate iudicii [illegible] cognoscit veritatem revelationis externae ut in disputatione [illegible] probavimus [illegible].

Dicet aliquis [illegible] revelatione supernaturali cognoscatur iudicium Dei non solum ut existens sed etiam ut verum; at id nihil obstat [illegible] postquam iudicium illud cognitum est [illegible] verum per supernaturalitatem revelationis cognoscatur [illegible] auctoritate [illegible] ut verum [illegible] pro [illegible] assensu Fidei, ad

quem

quem ex revelatione supernaturali initium habuerit. Sed dico quod eo ipso, quod intellectus non decernat per supernaturalitatem revelationis ad cognoscendam existentiam iuditij Dei, nequit illam agnoscere in casu, in quo loquimur, quia nisi decernat intellectus per supernaturalitatem revelationis, nequit elicere actum, qui iudicet Deum iudicare tali modo de obiecto revelato propter antecedens, quod seclusa supernaturalitate revelationis, nihil est, quo possit intellectus determinari, ut in revelatione cognoscat iudicium Dei de obiecto revelato; neque in casu in quo loquimur nequit occurrere veracitatem, cum loquamur facta suppositione falsitatis, quod Deus possit mentiri, quod dictum est.

Prætermittendum non est casus, quendam in quo potest revelatio supernaturalis deservire ad eliciendum assensum Fidei de obiecto revelato; quoniam non parum doctrinæ continet et nobis alioquin ad alia maxime servit. Potest ibi revelatio supernaturalis deservire remote et per accidens ad eliciendum assensum Fidei quatenus ex illa potest manere memoria de iudicio Dei circa tale obiectum, quin maneat memoria, quod iudicium istud cognitum sit per supernaturalitatem revelationis, in hoc enim casu potest ea memoria servire, ut cognoscat Deum iudicare apud se tali, seu tali modo de obiecto, quod de deo ex parte ipsius sensus potest intellectus moveri, et ex illius autem bonitate vis superalia moveri enuntiare infallibiliter hoc modo Deum dicentem apud se obiectum illud taliter se habere, dicit infallibiliter verum, quæ enunciatio est Fidei, ut probare non prius et potest tandem intellectus ex proxima enunciatione determinari credere rem revelatam.

Ex proxime dictis, quæ a Patre Hurtado negari nequeunt colligitur utrique Doctori ipsum, et omnibus reliquis, qui opinantur veracitatem esse obiectum formale Fidei, quod revera falsi sint; neque in casu proxime dicto potest elici

as-

assensus Fidei ut dictum est, cum in veracitate nullo
modo ad illud concurrat. licet tamen hic sit apud
nos impossibile, quoniam supernaturalitas revelationis nequit esse
medium omnino ratione dicta ad cognitionem judicii d. deservit tamen ad
cognoscendam quiditatem Fidei, nam si vera esset possibilitas
ut p. Hurt. et alij plures admittunt, utique d.
Fides eliceret suos actus; quantum est de se Fidei
requirit veracitatem ad illam, sed illam esse actum, et tamen
dicimus quod quidem re ipsa requisita est, quoniam non superest
alia via qua sine concursu veracitatis cognoscatur
judicium dei de obiecto ex ... in casu quo cognoscerent in-
tuitive tale judicium, cujus casus memini in disp. 12. 13.
et 15

Num cognosci possit evidenter revelatio per miracula

Disp. 24.

Nequit hujus disp. difficultas paucis absolvi si ex
professo, ut par est, ea discutienda sit, quoniam tot complectitur
quae vix una illarum disp. possint comprehendi: cum tamen ad
illius aptam explicationem plura opus sit, et plura ex tempore
non liceant; cogimur sane disputationem istam ad tr. 2. de misterijs
Fidei Christi traijcere; in cujus 1. parte de illorum credibilitate tracta-
tes discutiemus, fuerint praedicta mysteria evidenter cog-
nita ab ijs, qui miracula a Christo D. facta perspexerunt
ibi, nec satis commode expendere, an cognitio evidens mi-
raculorum sit sufficiens ad cognoscendum evidenter revelationes
D. et similiter, an videre possit de re ipsa absoluta

Dei

Dici q. fiat verum miraculum in circumstantiis [illegible] quis p. prudens debeat iudicare fieri in [illegible] confirmat. talis vel talis doctrinae. Aliqui [illegible] in illis confirmat. effiat [illegible] se [illegible] in [illegible] [illegible] miraculum confirmari dicat? gen difficultas, quoniam [illegible] plenius q3 in [illegible] ott.a discutit, nos etiam [illegible] dis. [illegible] [illegible] pendere decrevimus. Sed [illegible] difficultates alias quae nos manent, [illegible] in [illegible] dis. [illegible] [illegible] permittere [illegible], quae [illegible] disp. [illegible] [illegible] paulo ante relatum remittimus.

An cognita evidenter revelat. obiecti fidei istius sit simpliciter evidens?

Disp. 25.

Quid sit [illegible] sit evidens breviter exponit

Ass.

Ne ad dialectica rudimenta videamur [illegible], [illegible] [illegible] permitteremus quae de evidentia [illegible] [illegible] [illegible] utilia satis ad [illegible] [illegible] [illegible] facultate [illegible] [illegible] : At [illegible] [illegible] permittere [illegible] breviter [illegible] [illegible] ponere quae ad hanc disputationem [illegible] [illegible] iudicamus [illegible] omissis [illegible] circa [illegible] ipsa aliorum opinionibus [illegible] plus iusto detineri [illegible]. Evidentia [illegible] [illegible] [illegible] aptius explicari [illegible] [illegible] dicat, [illegible] clara perceptio [illegible], [illegible] claritas [illegible] [illegible] [illegible] talis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quidquid [illegible] [illegible] hanc [illegible] [illegible] alias [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsum [illegible]

Ve

Verum ut dicipus clarius, et exponamus speci-
ficam evidentiam definire possumus proprie illam quod evi-
dentia actus est modus talis repraesentandi, qui necessitat quoad
speciem intellectum ad assensum obiecti repraesentati: et exprimitur non quod
specificandum percipimus ut neget intellectus illi dissentire
sed necessario debeat elicere assensum si actum aliquem circa
tale obiectum eliciturus sit; quae quidem necessitas provenit
ex ipsa repraesentatione actus sive ex modo, quo tale obiectum
repraesentat; modus enim iste repraesentandi obiectum non aliter
aptius dici fari potest, quam per claritatem, id est non aliter quam si
dicas illum esse claritatem quamdam qua actus exprimit
obiectum; itaque necessitas illa, qua determinamur ad assen-
tiendum alicui veritati v.g. huic totum finitum est maius
sua parte aut huic homo est substantia vere provenit
ex modo, quo ipsa cognoscimus: modus vero
iste repraesentandi in nullo alio potest consistere, quam in
eo, quod actus ita clare bene percipiat obiectum, ut non per-
mittat quod intellectus dissentiat. Dicit hanc evidentiam de-
fluit determinatus ad assensum, sed certe ita est determina-
tivus quod necessitat quoad speciem, et sicut necessitas provenit
oritur ex tali modo repraesentandi actus ita et determi-
natio illa. Unde iste aptius dici potest modo claritatis ut ceteri
a doctoribus non fiat.

Hic tamen duo notanda sunt 1. necessitatem
istam dici de necessitatem, quoad speciem, quia
ut opinor cum communi sententia non opus est ad evidentiam quod
necessitet intellectum quoad exercitium; ita ut neget intellectus
saltem ex motione voluntatis non elicere actum assen-
sus quoque. Et tamen aliquando tanta sit evidentia obiecti ut in-
tellectum necessitarent quoad exercitium ad assensum illius
suf-

Sufficit n. talem ee modum cognoscendi percipiendi obiectum, ut
intellectus semel hac percept. informatus nequeat illi dissen-
tiri, ut sit propria evidentia. Imo communiter doctores ex
comprobant aliquem esse evidentem, q nequeat illa negari
ut notavit adversus D. Hurt. 2o sufficit ad evi-
dentia, quam DD. tribuunt actibus intellectus q percep-
tio obi talis sit, ut absolute necessitet quoad specificationem intellectum
ad assensum, quin oportet sit q necessitet, quoad exercitium.
Prob. quia modus ille percipiendi obiectum diversus a
perceptionibus, quae talem necessitatem absolutam non inducunt, ita
ut certum, illas perceptiones appellant DD. evidentes ...
ut dicta ab aliis et suo speciali modo percipiendi obiectum.

Deinde notandum e duplicem ee necessitatem quae
ad spectat qua intellectus necessitet ad assensum obi: alia n. e nec-
essitas ... alia necessitas absoluta et antecedens
e necessitas communis qua intellectus necessitat ad assensum obi ex
eo solum, quod assentire sit alteri obi, cui tn
potuit absolute dissentiri. Ut cum assentit antea opi-
native v.g. huic omnia substantia creata operatur per ins-
trumenta. Sed angelus e substantia creata. Ergo ipse
ingm, qua intellectus huic antecedenti assentiat necessitatur
quidem ad assentiendum consequenti, q videt ee legitimum
quale ideo e. ergo angelus operatur per instrumentum. neces-
sitas autem antecedens ex supp. necessitatem
sui quidem, quoniam solum necessitat assensum antecedens, cui
tn potuit absolute dissentire eo ipso, q opinative sit. ut ter
ex suppositionem atque adeo necessitas non e
absolute necessitas. quoniam intellectus absolute potest negare dominium
illud negando ant.

Necessitas vero absoluta et antecedens e, qua ita

nec

necessitat intellectum ad assensum obiecti, ut necessitet ad illud, licet [illegible] recta apprehendat obiectum quod incipit de terminis pri-

mis; et si necessitet ad assentiendum obiecto eo ipso quod tales ter-

minos apprehendat, et negetur dissentiri connexioni illorum, quae

necessitet [illegible] assensum alterius obiecti, cum non possit non as-

sentiri [illegible] modo, quo proportionem terminorum apprehendit [illegible]

causa taliter proponit intellectui obiectum idem totum finiri in maius sua

parte, et qui recte illud percipit negetur illa ratione dissentiri.

necessitas [illegible] ad hunc assensum est absoluta [illegible]

quia nulla est via qua intellectus negetur obiectum illud. Similiter

necessitas [illegible] ad [illegible] quae deducit clare

[illegible] praemissis, ad quam necessitat intellectum [illegible] ipsa

[illegible] obiecti est necessitas absoluta qualis datur in intellectu ad

hunc assensum; quia obiectum est debita [illegible] si praemissis ex

in se existit in substantia: obiectum ens intus ex-

istens quod negetur intellectus dissentiri si terminos recte apprehen-

dat, asserimus [illegible] non sufficere necessitatem [illegible] suppositam ad

cognoscendum quae recte sint evidentia, sed requiri neces-

sitatem absolutam [illegible] tamen quae adeo certum [illegible] dicitur,

ut opus non sit nova [illegible] ultra [illegible] [illegible] [illegible]

ducta.

Evidentia [illegible] dividi solet in evidentiam

intrinsecam [illegible] evidentiam [illegible] extrinsecam: evidentia intrinseca est

quae dicitur propria intrinseca rei, quae dicitur evidenter cognosci di-

cuntur, atque propria intrinseca quae cognoscitur [illegible] apprehensione

recta terminorum sive extremorum [illegible] quod obtinuit vera evidentia

qua cognoscitur totum finitum esse maius sua parte; similiter [illegible]

sunt [illegible] per aliud obiectum distinctum cum [illegible] connectitur nario [illegible]

rei quae dicitur evidenter cognosci, qua cognoscitur evidentia, quae

cognoscit [illegible] [illegible] apprehendit aliquam terminum, quod [illegible] ex

[illegible]

oppsito extrema sequit aliqua contradictio n quidem in aliquo extri, cum quo nullam habeat connexionem rei cognita sed in ijs, quae cum tali re sunt extra rei necriam connexas.

Evidentia extra, quae sit propria extra rei, quae cognosci dr qualia est. authoritas loquentis et memoria assensus praeteriti: non n. rem, quae dicit evidenter cognosci, conectit ex se cum authoritate loquentis quamvis vis haec infallibilis sit: nec cum recordatione assensus antea circa rem eam eliciti: proinde q. propria haec, quamvis non semel nariò ducant intra ad assensum rei, quae cognosci dr, n quidem dicunt connexionem: ut dixi Ilter cerneris sed solum connexionem:

Inde q. patet cum, q. per se loquendo n cognoscat res per haec propria sm rem formalem illius sed sm copulam praedicati cum subiecto: sed circa hanc divisionem aliqua est. adhuc sitem dibna, quae in sequentibus exponemus.

Duae extremae haec circa praesentem difficultatem exponuntur.

Cap. 2.

Convenit inter Ddres. id evidentiam intram, quam in praecedenti cap. exponimus esse proprie et simpliciter evidentiam, atque adeo inter os convenit cognosci proprie evidenter obm q. per propria intra illius cognoscit, an autem evidentia extrinseca sit proprie et simpliciter evidentia n ita constat et coiter sub dubium e, an cognitio seu fides Dei sit simpliciter et proprie evidens, quando dicit ex evidentia in attestanti, q. dubium licet levioris momenti et de voce tenta habeat aliquid videat: in nario expe-

Vierdu, tu q. ad perfectam Fidei exposit requirit tu potissimu, q. in parte de re. Sed, vt peritiu scrutanti constabit.

Pr. P. Vasquez d. 35. cap. 3 et 2. p. d. 35. n. 2. quem sequunt P. Turrianus de Fide d. 9. dub. 2 et loria disp. 16. docent evidentia extra non esse proprie simpliciter evidentia, sed solu. Iam quid atq; adeo Fide, sibi revelari non esse proprie et simpliciter evidente, nec veri evidentia, sibi revelari, licet istud cognoscat ex evidentia testimonij D. Pr 1. Sed quia evidentia vera non habet ex proprie externam qq. rem cognita constituit, nec ex proporti percipit q. aliud solu est evidens evidentia extra est evidentia, Quae non est proprie simpliciter evidentia.

Probat tota q. tunc solu habet proprie evidentia rei q. hoc cognoscit clare ex proportione externam qq. constituit, licet proporti ex externam percipiat per aliud sibi prius cognitum.

Probat 2. eadem sed, quia evidentia re-velet aliquam evidentia in attestanti non aliqum erat esse secura non propterea cognoscat quid clare proprie sit, vt cuitam... quia Aris solum divisit vera demonstrat in demonstrat... in demonstrat propter quid demonstratio dicit, que per testimonium evidens habeat nulla e istarum vt... clare nec ad illam aliqam demonstrari pot e non proprie demonstratio. Sed ex eo prius q. non liceat fingere nobis de fabricas ab ijs, qui primi Magistri, qui quarti facultatem parentes sibi nobis relinquerunt...

... P. Suarez disp. 3. de Fide

sect.

Sectione 6. P. Valentia disp. 1. q. 5. punct. 1. P.
Alvarez disp. 24. sect. 5. et alii docent evidentiam
veram esse proprie evidentiam. Prob. quia evidentia est cla-
ritas qua aliquid ita percipitur, sive ut necessitet quoad
speciem intellectum ad assensum talis obiecti: sed per testimonium evidenter
necessitatur intellectus quoad speciem ad assensum obiecti revelati, ergo
per testimonium evidenter sive propria evidentia obiecti testificati.
Ma. haec est legitima, si ita sit quod evidentia consistat
in claritate qua aliquid ita percipitur obiectum, ut necessitetur
absolute ad illius assensum: quod autem intellectus necessitetur ab-
solute ad assensum rei revelatae, quia revelatio cognoscitur evidenter.
Cognoscitur quod evidenter eum qui loquitur non posse decipi nec
fallere non indiget probatione: cum non sit sibi dicere certum, sique
de non intelligimus in actu per testimonium evidenter testi-
monium nimirum quod evidenter constat, et quod personae infalli-
bilis auctoritatis est. ergo etc.

Ego quidem existimo P. Vasquez et
P. Suarez non esse in re contrarios, sed utrumque quod verum
docere si apte utrumque exponatur: imo nec quaestionem esse de
nomine de voce si in quo sita sit recte perpendamus: in primis per-
suasus sum non intendere P. Vasquez quod claritas qua intellectus per-
cipit esse veraciter rem revelatam quia revelatio fit cum evidentia in
attestante non sit proprie et simpliciter claritas in attingendo
tale obiectum modo dicto percipio, quis enim dicat, quod aliquid percipi-
at clare obiectum et quod ea claritas non sit vere et proprie claritas?
esset enim implicatio terminorum, quod aliquid sit clara perceptio obiecti proprie
et quod claritas perceptionis non sit proprie claritas. Unde
eo ipso P. Vasquez sic quod supponat eo ipso evidenter obiectum revelatum
ut revelatum dici debet attingi esse proprie evidenter, seu clare.
Rursus non negat P. Vasquez percipi
clare

clare percipiatur quod deus ita sit ut revelat, quod testimonium reve-
lantis est evidens quoad existentiam et quoad certi-
tudinem; non percipi evidenter proprie obiectum, quod intellectus
talem illud percipiat, ut nequeat de illius veritate du-
bitare; sed necessario debeat illi assentiri. Si autem
aliquis eliciat: atqui posito testimonio, quod evidens sit quoad
existentiam et quoad infallibilitatem, ita percipit intellectus esse
obiectum revelatum, sicuti revelatur, ut nequeat de eius veritate du-
bitare nec possit non illi assentiri; si autem aliquis eliciat, quod
percipit intellectus clare et evidenter proprie loquendo esse
obiectum in se sicut per revelationem significatur, et certe hoc non videtur
voluisse Vasquez, tamen si subtilius quid significet. Nec Pater
Suarez aliud intendit, quam quod contrahat clare seu evidenter
esse deum revelantem in se, sicuti revelatur, et hoc esse propria evi-
dentia in actu.

Ita quod ultima sententia Patris Vasquez
quod evidentia in ordine ad actum non sit propria evidentia rei, quo-
ad quid est, licet repraesentet evidenter, quod sit res, id est licet
repraesentet evidenter convenientiam extremorum quae res
cognita in sua quidditate constituit, non cognoscit evidenter
talem esse. Haec ingeniosa doctrina est quam subtiliter intendit
Pater Vasquez, ut eam clarius exponat, animadvertendum
est aliud esse, quod actus percipiat clare convenientiam con-
tradictoriorum, quae res in sua quidditate constituit, et
aliud longe quod actus percipiat clare rem esse in sua
quidditate, qualem eam repraesentat, id est quod actus percipiat
clare convenientiam extremorum esse quidditatem rei. Potest enim
accidere quod percipiamus et evidenter hoc esse risibi-
lem, quin percipiamus, an sit de quidditate hominis
quod sit risibilis, quia haec duo sunt diversa

as-

affirmus sententia P. Vasquez ē, q evidentia ex natura actus sit impropria, et simpliciter quid evidentia rei, hoc ē, dici impropriè, q actus cognoscat evidenter quidditatem rei, ut quidditas ē ex eo, q evidenter percipiat convenientias praedicatorum essentialium cum re definita.

Vera sententia statuitur et probatur.

Cap. 2

Placet ut vera utraque sententia, qua in cap. praecedenti retulimus, hoc pacto quaerit accipiat, quo ea accipi deberet ex positione [illegible] ut quidquid veritatis habet tribuamus [illegible] sententia facile apperire possimus. Sciendum ē duplicitur posse Deum revelare [illegible] circa aliquod obiectum: primo modo quatenus solum revelat copulam seu convenientiam praedicati ad subiectum; ut si Deus revelaret hominem ē visibilem. 2o modo quatenus revelat praedicatum illud ē de quidditate subiecti, ut si revelet hominem ē visibilem et id ē de quidditate hominis, qua homo ē: nec ut homo 2o pacto fiat revelatio oportet ē dicat Deus tale [illegible] tale praedicatum ē de quidditate subiecti, sed sufficit revelet convenientiam praedicati ad subiectum talibus terminis, qui [illegible] quidditatem rei, qui [illegible] est [illegible].

His ita suppositis sit prima assertio

De obiecto revelato [illegible] actus simpliciter evidentior, quoad copulam seu convenientiam praedicati ad subiectum, q talis assensus [illegible] evidentius in assentiendo [illegible] contra [illegible] P. Suarez et ceteri, qui illum sequuntur [illegible] quan- [illegible] ultimo [illegible] P. Vasquez [illegible] affirmi q ille actus ē simpliciter evidens, qui

per-

percipit clare obiectum in quod tendit; sed assensus fidei qui
fertur ad obiectum revelatum ex evidentia in attestante per-
cipit clare obiectum in quod tendit, ergo talis assensus est sim-
pliciter evidens. Minor probatur quia ille actus percipit
clare obiectum in quod tendit, qui ita percipit illud, ut non per-
mittat intellectui de tali obiecto dubitare: sed eo ipso quod as-
sensus obiecti revelati eliciatur ex evidentia in attestante,
ita percipit obiectum revelatum quoad copulam et con-
venientiam praedicati ad subiectum, ut non permittat in-
tellectui dubitare de tali copula et convenientia, ut
est notum certum, ergo talis assensus percipit clare
praedictam convenientiam praedicati ad subiectum eo ipso, quod
ex evidentia in attestante eliciatur, et consequenter est
absolute et simpliciter evidens quoad id quod re-
praesentat.

Dicimus tamen: licet assensus obiecti revelati
qui eliciatur ex evidentia in attestante sit absolute
et simpliciter evidens circa convenientiam praedicati
ad subiectum, non tamen est cognitio evidens quoad quiddi-
tatem rei proprie loquendo, id est non est cognitio quae
aliquo [illegible] evidenter cognoscat rem esse ex
sua quidditate, qualem repraesentat. Sunt assertiones [illegible]
[illegible] Vasquez [illegible] qui illam [illegible] ut ex dic-
tis [illegible] Suarez [illegible] assertio [illegible] explanda [illegible]
exemplo. si videlicet Deus revelaret [illegible] evidentia in attestante
hominem esse risibilem [illegible], quo crederet hominem esse risibilem esset [illegible]
simpliciter evidens quoad copulam praedicati cum subiecto, hoc est cognos-
ceret evidenter praedicatum illud convenire subiecto, quia clare perciperet
risibile convenire homini: at vero ille non esset evidens quoad quidditatem
rei, id est non cognosceret evidenter (sicut [illegible]) [illegible]

qui

quidditas hominis est risibilis, licet praedicatum contra essentiam illius, et
hoc est, quod in hac conclusione asserere asserimus.

Probatur igitur haec conclusio asserens secunda, quod non valet
argumentatio, hoc praedicatum convenit huic subiecto actu; igitur hoc
praedicatum est de quidditate huius subiecti: quia qui solum per-
cipiat convenientiam actualem praedicati ad subiectum non percipit, quod
tale praedicatum sit de quidditate subiecti, quamvis clarissime percipiat
talem actualem convenientiam: Antecedens est satis evidens, cum plura con-
veniant rebus quae non sunt de illarum quidditate; et ergo autem in iu-
dicio sistatur, eo ipso, quod non sit id formaliter praedicatum conveni-
re subiecto; et quod illud est de quidditate istius; propter cognosci clarissime
praedicatum convenire actu subiecto, qui illo pacto cognoscat illud esse
de quidditate talis subiecti licet revera de quidditate istius sit; argui-
tur, quia solum est evidens evidentia, quae dicitur extrinseca in
attingenti circa copulam praedicati cum subiecto solum repraesentat actua-
lem convenientiam praedicati ad subiectum, quae talis actus non cognoscit
evidenter sibi quoad quidditatem istius.

Confirmatur, quod id solum cognoscitur evidenter
ex vi testimonii evidenter cognitum quod ex tali testi-
monio infertur. Sed solum infertur ex testimonio de quo
loquimur praedicatum convenire subiecto; non vero inferri illud esse de
quidditate talis subiecti; ergo solum cognoscit evidenter conveni-
entiam actualem praedicati ad subiectum non autem cognoscit illud
esse de quidditate istius. Minor probatur: Quia id solum infertur
ex testimonio quod necessario requiritur, ut tale testimonium
sit verum, id autem quod ad huius testimonii veritatem necessarium
non est, non infertur ex illo. Ut est certum; sed ad veritatem testi-
monii solum requiritur quod praedicatum conveniat actu subiecto
non autem quod sit de quidditate talis subiecti: nam si fingatur
praedicatum convenire subiecto, quin sit de quidditate istius

tei

testimonium Dei, est res vera, quia ex tali testimonio illud infero, quod praedicatum conveniat ipsi subiecto, in illo inferri ergo praedicatum sit de quidditate subiecti et connexionem cognovit ipse ex vi testimonii Dei. De quo loquimur.

Dico 3.º quod revelat cum evidentia in attestante esse de quidditate alicuius rei tale, vel tale praedicatum, assensus elicitus fidei ex tali revelatione est simpliciter evidens quoad quidditatem talis subiecti, id est, evidenter cognoscitur absolute et simpliciter tali actu rem illam esse quidditative qualis per revelationem sit facta. Haec assertio facile suadetur ex dictis, nam assensus fidei elicitus ex evidentia in attestante est simpliciter evidens eius obiecti, in quod tendit, ut in 1.ª assertione probatum est, sed talis assensus repraesentat, quod sit de quidditate huius aut illius rei tale, vel tale praedicatum, ergo hoc creditum est simpliciter evidens, quatenus creditur praedicatum illud, quod enunciat, esse de quidditate subiecti. Consequens patet, si semel admittatur maior, quam in 1.ª assertione probavimus.

Solvuntur fundamenta aliarum opinionum quatenus nostrae opponi videntur
Cap. 4.

Dicamus secundum in 2.º capitulo relatam aliam non inferre sed evidenter statuentium ad concordiam dicenti credamus: Adhuc tamen necessarium est dissolvere fundamenta, quae illae nituntur in nostram seu aliqua ex parte contradicunt. Ad quod ex 1.º, seu P. D. Vasquez, probatur et solum probari nostram secundam assertionem, nempe non posse dari evidentiam rei, quoad quod est, quia illud cognoscit copula seu convenientia actualis praedicati ad subiectum evidenter credentia in

atte-

attestanti: non vero probari quod non habeat evidentiam quidditatis rei, ut quidditas rei i.e. quando revelat quod vere sit quidditas rei idque dicit esse talis res: tamen si non cognoscat eam quidditatem ex proportione extremorum, quoniam cognitio huius propositionis solum requirit actum, qui est evidens evidentia intrinseca, qui quidem actus in eo differt ab alio, qui evidens est evidentia extrinseca, quod alter iste non percipiat clare id, in quod tendit ex proportione extremorum, non tamen in eo quod iste non sit proprie evidens, est quidem evidens simpliciter cum sit absolute et simpliciter clarus, et in hac claritate consistat formaliter evidentia.

Ad 2um argumentum cum de Deo dicitur ita quidem est quod si solum revelet quidditatem rei non tamen ipse cognoscat quid sit res in se et ex sua quidditate. At non propterea fit, quod si revelet, eum evidentia in attestanti in qua consistat formalissime res non cognoscat evidenter, quidditatem rei revelare. Et tunc si argumentum illud aliquid probat melius [illegible] P. Vasquez, si ex [illegible] absolute admittenda; nam ex existentia causae solum cognoscit existentiam effectus, non vero quid sit effectus [illegible] cognitionem evidentem [illegible] generare evidenter cognitionem evidentiae effectus.

Ad 3um [illegible] Suarez [illegible] solum divisit demonstrationes in demonstrationes quia et propter quid: [illegible] evidentia propria sibi revelari, [illegible] evidentia in attestante: [illegible] est evidentia [illegible] alia [illegible] quia illa [illegible] fuit, [illegible] revelatio non ostendit [illegible] diximus, et denique [illegible] demonstratio dialectica, qualis non est [illegible] ut in d. 14. diximus [illegible] non defuisse qui

Attenderint revocari ad demonstrationem q.a demonstratio
habita [illegible] evidentia in attestanti, sed ad tantum
m[illegible] non Cogit. Ari[illegible]

Fundamentum [illegible] seq. quae est S. Suarez
Solum probat veritatem [illegible] evidentiam illius [illegible] si
q. revelat quidditatem non admissimus in 1a assertione
Statuta: cum autem non revelet quidditatem rei eo ipso
q. revelet copulam seu convenientiam predicati ad subjectum
non cognoscit evidenter quidditatem rei [illegible] distat in con-
venientia illa revelata. Et convenientia haec evidenter
cognoscatur, atque adeo cognoscatur evidenter quidditas
rei specificative id est, id quod est quidditas rei non cog-
noscit, ut quidditas rei est nisi simul videretur
q. vere quidditas rei sit quod vere negari nequit [illegible]
de facto cognoscimus. Homo est risibilis, cum tamen
incertum sit an risibilitas sit de quidditate hominis, ut
homo [illegible] imo incertum est multis an risibile sit differentia
specifica [illegible] rationalis hominis: an vero proprietas
distincta.

Ex [illegible] dictis colligitur evidentia
[illegible] non dici [illegible] quamvis non sit veritas
propositionis [illegible] qui dicit evidens est non veri
[illegible] propositio [illegible] ipsa repraesentatio
actualis [illegible] talis [illegible] perceptione [illegible]
ibi repraesentatio [illegible], nam quod repraesentanti est intrinsecum
albitas cum sit ipsum illius esse [illegible]
[illegible] claritas seu evidentia, quae in nobis repre-
sentandi [illegible] distincte. Vir [illegible] vere
[illegible] quamvis [illegible]
[illegible] ad [illegible] legitimum

de ill. obiectum in reiveritate id nulla sunt connex.
cum tali re, tum, ut consideratur, ut in cap. 1. ex-
posuimus: Alia autem prius connectuntur obiecto, nam rei
cum obiecto, quod per actum distincte repraesentatur. Propterea huius
evidentia dicitur intrinseca: Addiderim ego, evidentiam
patere dici intrinsecam eam evidentiam, quae sit per propria
intrinseca, quoniam sit cognoscitur clara per propria
obiecti, quae proportio est intrinseca rei cognitae,
tamen si requiratur aliud lumen, ut intellectus eliciat actum illum et extrinsecam
qui obiectum percipit connexum inter se percipiendo illarum proportionem ad invicem:
At actus qui sit evidens per propria extrinseca numquam perci-
pit per propria obiecti, sed aliud consequens.
Operae pretium erit in fine huius
tituli exponere quid sit quod dicitur sunt evidentia
de ex. actus evidens; quia inter video aliquos
non ita bene, velle quod sentire. Dicitur quidem intellectus esse
sumere evidentiam ex actu, quatenus ab isto
dicitur esse evidens; nec quatenus actus re-
fundat in actum cognitum aliquam evidentiam; nam cum evi-
dentia actus sit ipsa eius repraesentatio, ergo
adeo ipsa eius quidditas, nequit haec communicari ab alio nisi
obiecto aliter, quam effective. Res ideo ita sit
sunt quidem possibiles infiniti actus intellectus, qui eadem cla-
ritate dicuntur secundum diversos gradus claritatis idem
prius obiectum repraesentare; et sunt possibiles infiniti alij
qui obscure et secundum diversos gradus dicunt ipsum
obiectum repraesentent: quoniam ergo intellectus informatus actu evi-
denti eliciat actum dicitur evidens, quia elicit actum
... propria, per quae determinatur ad illum eli-
ciendum: per inde est ... quod informat apprehensione

N.

obscuram, actu obscuro anni elicitam actum obscurum, et in hoc sensu dicitur [illegible]. Dico igitur tamen evidentia et obscuritate [illegible] anni: [illegible] prius in iudice dicere elicit [illegible] evidentem aut obscuram [illegible] anni evidenti actu obscuro. Sed de hoc vide [illegible] quae ad actus vitales spectant [illegible] late in [illegible] nostro de habitibus infusis et de illorum actibus ab iisdem specificis.

Pars. 4.

Pars 3.a

De Necessitate Fidei &c. ad salutem.

Circa quae de necessitate Fidei, et ad salutem
dici tractari solent, in hac 4. P. opportunius
ea sane sunt admiscenda, se ea ostendente, quid
[illegible] invite [illegible]; licet aliqua [illegible] propria
huius tract. in quo nos de proprietate Fidei
nostro scholastico [illegible] [illegible] sicut [illegible] et ad
tract. de gratia sanctificante, de gratia auxiliatrice
et ad tract. moralem Fidei: tract. [illegible] proprie Caritatis
spectare videantur [illegible] tempus [illegible]: [illegible]
tempus non liceat [illegible] [illegible]
ad alios huius reg. dicta potissimum in d. 2. [illegible]
ad dicenda in d. 28. qui ad locum alium traiicere
nulla ratione prorsus requirunt. Immo [illegible] in hac
parte dicenda tam sunt huius loci propria
[illegible] ad alium a [illegible] restringerent.

An, et quatenus Fides infusa sit necessaria ad salutem?

Disp. 26.

Difficultatis puncta aliqua praeliminariter exponit.

Cap. 1.

Ne iis quae alterius loci sunt distrahi

[illegible] difficultatem in [illegible] cum iis [illegible] qui [illegible] dispositiones requisitas ad gratiam non [illegible] catholice sed [illegible] stabiliter procedunt cum iis inquam, qui docent, ut docendum est nulla [illegible] posse [illegible] disponi ad gratiam nisi per actus supernaturales qui [illegible] auxilio gratiae [illegible] eliciantur, ut revera elici debent cum ad actus supernaturales nequeant [illegible] vires sufficere [illegible] praeterea de Fide [illegible] infusa [illegible] in [illegible] qui supponimus fidem acquisitam [illegible] nulla [illegible] esse sufficientem ad iustificandum quidquid velint [illegible] aliqui catholici; cum [illegible] in [illegible] de gratia sanctificante ostendemus [illegible] iis [illegible] Antea dicti [illegible] disputatis nempe an [illegible] quatenus Fides [illegible] infusa necessaria sit ad salutem atque [illegible]

Duplex [illegible] salus distingui solet [illegible] alia [illegible] iustificatio peccatoris qua de iniusto fit iustus, alia perfecta [illegible] est salus aeterna alterius vitae, [illegible] de utraque hac salute potest procedi difficultas [illegible] quoniam ille [illegible] fides non sit simpliciter requisita ad [illegible] iustificationem impii, [illegible] quoad salutem aeternam sit simpliciter necessaria ut in pluribus [illegible] spes; ad has difficultates [illegible] ita subordinantur ut si Fides necessaria sit ad [illegible] iustificationem non possit non esse necessaria [illegible] inde [illegible] de fide [illegible] [illegible] iustificationem [illegible] loquemur: inde enim [illegible] stabiliri [illegible] de illa [illegible] salutem aeternam sentiendum sit.

Praeterea sciendum est duplicitur posse aliquid esse necessarium ad salutem [illegible] necessitate [illegible] praecepti: [illegible] necessitate medii; [illegible] necessaria ad salutem [illegible]

sitate illius praecepti. Et ratio est, quia illud requirit, quod praeceptum sit, atque adeo seclusio praeceptum nullo modo requireret rem illam, [illegible] naria necessitate medij quae ita requirit, ut sine illa in re posita ea ratione, qua naria est, nequeat salutem obtineri. Discrimen autem, quod est inter has duas necessitates [illegible] facile dignoscitur, quod res, quae solum est naria necessitate praecepti, solum requiritur, quo non indirecte [illegible] ad ea servandum praecepti ad vitandum ut peccatum [illegible], cum quo nequit [illegible] poni dum salute. Inde est, si accidat quod res naria necessitate illius praecepti possit sine peccato omitti, ut cum praeceptum invincibiliter ignoratur, aut cum illius adimpletio facta est per accidens impossibilis, non tamen talis praeceptum memoria [illegible] est, ut [illegible] quin obtineri salutem sine tali re.

Res autem, quae naria necessitate medij est, taliter est naria, ut eo ipso quod non ponatur in re careat, qui naria, nequeat obtineri salutem, quin vis res illa non ponatur, eo quod intercidat impossibilitas [illegible] apponendi; [illegible] ut ignorentur invincibiliter ea ut requisita, i[illegible] sicut impossibile est consequi finem, quin ponatur re ipsa medium requisitum, ita impossibile est consequi salutem, quin ponatur in re medium requisitum ea ratione, qua narium est. Et quidem dicimus debere similiter medium poni re ipsa ea ratione, qua medium est narium, quia si requiratur in se ipso, debet re ipsa poni in se ipso, sin autem requiratur illud in voto debet re ipsa poni votum rei illius quae requiritur. Quid autem [illegible] sit medium requisitum in se ipso aut in voto iam exponimus.

Porro sciendum est, duplicem posse rem esse nariam necessitate medij ad salutem: primo in se ipsa, secundo in voto illius: res est naria in se ipsa, quae ita requirit ut

Ut debeat poni re ipsa in sua entitate et hoc pacto
positio nequeat obtineri salus, quare requirit gra-
tia sanctificans ad beatitudinem sin gratia re ipsa
non detur in hoc quantumvis illa beatitudine desideretur
non potest ista obtineri. Resp. ad 2 ex necessaria in voto quia
sufficit desiderium dari, positio tamen possendi casu quo
nequeat re ipsa poni, hoc pacto baptismus est necessarius
ad salutem, quoniam si re ipsa nequeat recipi, sufficit
positum desiderium illud recipiendi. Et explicatur
si illud dari debet in re ut in suppositio dicebamus
necessario dari debet medium re ipsa, quae medium requisitum
necessarie est.

Resp. quae necessaria necessitate medij in
se ipsa potest esse duplicitur. i. ex pacto na-
turae, i. ex sola institutione D. i. ... 2. ex
natura rei necessaria est necessitate medij in se ipsa
... sola institutione D. quia attenta rei natura, ad
quod dicit necessaria potest quidem obtineri licet res alia
quae ad illud requisita dicitur nullo modo interveni-
ret, hoc pacto gratia est necessaria ad beatitudinem ex
pluribus scilicet nempe ex sola institutione D. quoniam
attenta natura beatitudinis potest esse in Angelis, et
in hoc quamvis aliqui non haberent gratiam sancti-
ficantem. Resp. autem necessaria in se ipsa ex natura
rei est quae independenter ab institutione D. ita requirit
ut sine illa nequeat id obtineri, ad quod requisita
est: qua ratione requirit cognitio aliqua ad eliciendum actum
amoris: nam requirit independenter ... ... quod dicitur ita
institueret sed attenta natura rei.

Rogamus 2. an fides D. infusa aliquo

enim dictum fuerit ab exordio mundi necessaria simpliciter, seu necessitate medij ad iustificationem peccatorum, et quidem licet quilibet posset etiam procedere de infantibus, qui in solo peccato originali nati sunt, illud cadet in praesentiarum de adultis iam utentibus: atque adeo procedet quaestio de Fide actuali seu de Assensu, quo aliquid obiectum creditur, quoniam in hoc est praecipua dubitatio, in nullo alio memini esse ponte de Fide habituali in infantibus, ita quod difficultas huius disputationis imo tanta evidens, ut perpendamus. An fuerit semper necessarium ut in fideli adulto ad sui expressam iustificationem requireretur, quod eliceret aliquem assensum Fidei divinae supernaturalis circa aliquod obiectum a Deo revelatum, quam quod istud sit, de quo in praesentiarum abstrahimus.

Sed circa difficultatem hanc ut praemittimus illa praemittenda duo notanda sunt: 1.um nos loqui de in fideli adulto, quoniam de hoc est praecipua difficultas, quid autem de fideli adulto, sive qui baptizatus, qui per peccatum a gratia baptismi excidit, sentiendum sit, non ita curamus in praesenti disputatione tamen si aliquid inferius dicemus. 2.um praenotandum est nos loqui de Assensu Fidei, quo aliquis veritatem a Deo revelatam in particulari credat: ut abstineremus ab illa divisione Fidei explicitae et implicitae, quae non uno, et eodem modo, imo negative solet apte ab Expositoribus Sancti Thomae verbis adduci exemplat.

Fidem infusam non esse necessariam ex natura rei ad iustificationem infidelis

Cap. 2.

Du-

Duplicitur possumus dubitare an Fides d. infusa sit necessaria necessitate medii ad justificationem infidelis adulti i. e. vel absolute seu abstrahendo a quovis supposito, vel supposito aliqua, quae re ipsa interveniat; esset quidem Fides necessaria necessitate medii ad justificationem absolute et abstrahendo ab omni supposito, si attenta justificationis duntaxat ratione Fides infusa requireretur, detracta ad illam esse aliam requisitam necessitate medii ex aliqua suppositione interveniente, si supponitur quod adultus infidelis debeat se disponere ad justificationem per actus supernaturales voluntatis, ut revera disponi debet, requireretur Fides d. infusa necessario, et deinde ut talis adultus reipsa justificetur. De utroque igitur hoc necessitatis genere loquemur; tamen fide priori nulla sit inter doctores dissensio, atque adeo cum omnibus dicendum est non Fidem d. infusam non esse necessariam ad justificationem infidelis adulti necessitate medii absolute et abstrahendo ab omni supposito interveniente. Haec assertio late ostenditur in tractatu de gratia sanctificante et [illegible] ostenditur a priori ex subiiciendis statim.

Quaestio circa assertionem proximi [illegible] nullo est, aut [illegible] potest inter doctores dissensio. Verum [illegible] Turrianus disp. 24. dub. 3. opinatus est Fidem d. infusam esse requisitam ad justificationem adulti ex suppositione quod ille debet se disponere per actus supernaturales voluntatis. Veniet de potentia absoluta fieri posset ut actus voluntatis requisiti eliciantur absque Fide d. infusa. Haec ipsa doctrina a fortiori accipienda est in illa alia suppositione qua Fides d. infusa sit necessaria necessitate medii ex institutione d. neque in hac suppositione videtur omnino necessaria, quod

procedat actus fidei divinae infusae ad assensum supernaturalem
quas adultus ultimo ad iustificationem disponi debet. Nulla
tamen est efficax [illegible] ita ut mirer leviter P. Joannem
Turrianum in hanc sententiam [illegible] tribuisse aliis exemplis
absque urgenti fundamento abiisse.

Dices [illegible] ad hunc finem
supponendum quia infidelis adultus debet se vere dis-
ponere se per propria actus voluntatis vere sup-
naturalis entitative non est necessaria fides divina infusa ad ea
illius iustificationem: potest asseri sic, quo ad hunc finem
supponi [illegible] divinae dici posse, quod deinde potentia ab[illegible]
[illegible] elicit affectum supernaturalem amoris dei super
omnia [illegible] [illegible] supernaturalis quae
ponat deum ut dignissimum quem super omnia diligat
Sed quoad hunc finem supponi in qua procedimus
non requiritur [illegible] fides infusa [illegible]
[illegible] attenta natura [illegible] amoris sup-
naturalis dei non requiritur [illegible]
lia [illegible] quae sufficiat ut voluntas se determi-
net ad amandum deum super omnia

[illegible] actus voluntatis nullam aliam dependen-
tiam habet ab actu intellectus, ut supponit [illegible] veraciter
[illegible]. Sed licet actus [illegible] proponit deum amandum
sit entitative naturalis, proponit sufficienter deum ut aman-
dum super omnia, atque adeo sufficienter ut voluntas libe-
re se determinet ad amandum, quod potest deus tribue-
re [illegible] ad [illegible] supernaturalem amorem, et potest tribuere
ad naturalem [illegible] persequimur in nostro tractatu de habitibus
infusis, in cuius 2a parte probamus posse deum per actum
supernaturalem abstractive attingi [illegible] eodem modo quo actu

fana

nale. Item dicimus intellectum de Charitate iterum perse-
quitur.

Confirmatur, nam quidquid sit de actibus aliis
supernaturalibus, est tamen verissimum in actibus Fidei acquisitae
ut [...] dixi in tract. de [...] facile dicitur quod sit pro-
sus impossibile actu naturali Fidei acquisitae, et actu naturali fi-
dei humanae [...] quod fide infusa credimus; nam
[...] experientia [...] dicemur nos credere, dum est
certissimum nos supernaturalia diligere, nunquam tamen cognoscimus
an actus, quo illa credimus, sit fidei infusae
an acquisitae; ergo [...] ipsa voluntas ad a-
mandum Deum supernaturaliter, et tamen ignoramus an [...]
[...] supernaturalis, sed [...] accendere [...]
requirit, ut voluntas se libere determinet ad eli-
ciendum amorem Dei sufficit quod actus naturalis [...]
[...] potest [...] Deum de sua
[...] tribuere concursum ad actum supernaturalem
quo ipse supernaturalia diligat.

Ad [...] actus [...] fuisse supernaturalem
quod adultus debet se disponere per supernaturales actus
ad iustificationem, sed facta ex suppositione quam [...] in instituto
de requirat fidem infusam [...] iustificatione non requi-
rit [...] nam [...] fidei in [...]
ut oppositum sit impossibile [...] Asseritur [...] quod adhuc
facta utraque suppositione dicta posse esse, quod adultus infidelis
iustificaretur [...] ipsa eliciat assensum fidei infusae
quo assensu ibi non requiritur [...] nam [...]
ipso ad iustificationem. Ad [...] facta utraque suppositione
dicta, quod in utraque illa suppositione posset sufficere actus
fidei acquisitae ut eliciat amorem supernaturalem Dei, ut

pau-

paulo antea probabamus, scilicet, solam sufficere pro illa
Fide infusa supernaturali, qua Deum ipsum cognosceremus, et
actum Fidei infusae concomitantem, ergo non potest suffi-
cere Fides Dei infusa in voto aut in proposito
implicito illius, qui ponat re ipsa actum nimirum invinci-
biliter ignorat omnia Fidei necessaria, aut adsit invinci-
bilis ignorantia eorum, quae Deus revelavit, quomodo Deus ille dicit
qui sciat se debere aliquid credere etc.
Omni ex ad hunc factum supposita in
praecedenti & dicta et facta et supposito quod Deus de-
beat etc. inclinari debeat per actum super-
naturalem intellectus ad actum supernaturalem illuminationis, quo ultimo
ad iustificationem disponit, necessaria omnia
rei Fides Dei infusa in re ipsa, sed sufficere potest
votum aut propositum illius, probo Assertionem sic, quia adhuc
hominem supponere admittit fieri potest, quod ultimo decernit
ad actum supernaturalem amoris Dei super omnia per actum sup-
ernaturalem intellectus, qui sit Fides infusa, scilicet quod Fidei super
naturali, qua cognosceremus Deum esse dignissimum, qui super
omnia diligatur, ergo in casu isto sufficiet Fides Dei in-
fusa in voto, licet non detur in re; consequentia evidens, antecedens cir-
cumstantiis, quae in suppositione praecedenti asserebantur, nimirum:
quod homo ignorat quae mysteria credenda sunt,
aut ignorat Fidem Dei requiri ad iustificationem etc.
Dicet, quae in hoc capite hucusque diximus
vera quidem esse apud eos, sine non proterea licet inde col-
ligere, quod non requiratur Fides Dei infusa in se ipsa necessi-
tate medii ad iustificationem iusti neque certum est praesenti pacto
requiri actum inclinationis Dei, neque Deus potuit decerne-
re non dare iustificationem alicui adulto, qui non se disponeret

sit affectus supernaturalis illuminans, et decernens insuper
non conformem bonum affectus, sive non conformem cursus ad
illum nisi praecedenti cognitione [illegible] intuitu, qui [illegible] pric[illegible]
habita etiam assensu fidei infusae, ad quem assensus
tribuere debet concursus, si adultus conatur illum
elicere, ut de facto debet se gerere; superest ut ex-
pendamus an habitualis [illegible] institutione d. fides infu-
sa sit necessaria in se ad justificationem adulti, quod in sequentibus
definiemus.

Fidem d. infusam esse necessariam necessitate medii
ad justificationem ex institutione d.

Cap. 3.

Cum sit nos primus anni desinentis [illegible] summarium
duntaxat perstringere, quae de divinis difficultatibus
[illegible] tunc fuerant excogitata [illegible]
ipsique difficultates in tractatu de fide sanctif. anno sequenti
Deo auspicante daturi simus, debemus hic praecurrem
[illegible] ponere ne aliquam aliam quae in hoc [illegible] nobis
necessaria dicenda ss. importune attulisse videamur. Dif-
ficultas igitur est an fides d. infusa sit ex in-
stitutione d. necessaria necessitate medii ad justificationem; et
quamvis ita affirmativa inter doctores catholicos
certa habita fuerit ut eius [illegible] supp-
ponens [illegible] disputationem [illegible] ponere novissime P.
Ripalda in tomo de ente supernaturali disp. 20. sect. 1.
in p. negativa ita propendet ut parum abfuerit quominus
suffragium tulerit (sed certe quo animo sincere vix expon-
enti dixerim) nulla ipsius longiore [illegible] quide

2

q. cum in … sit, si esse negativum ea ipsa durarat, certi=
ssime constetur, quae in relig. … absq. dubio est tamen
inefficacia reiectis … vir tota … nutrivit.
Sit … P. Ripalda Sententia negativa
… notat duplicem esse fidem … iuxta modum loquendi
Sacrae … Doctorum et PP. … alia, inquit, est stricta, et alia
lata: Fides stricta est assensus … propter authoritatem … ut
assensus, quo credit incarnationem propter Deum illa revelante;
Fides lata est quicunque assensus supernatur. … testimonium … propter
ter testimonium Dei, sed … alio … suppositio
ostendit probabile efficere, quod Fides stricta … non sit …
institut. … necessaria in se ipsa necessitate medii ad iustificationem.
Sed ad summum sit necessaria in voto, atque adeo … ostendit …
… Fidem esse necessariam ad iustificationem. sermo sit de Fide … abstra-
hit a Fide stricta, et a Fide lata … Sane divisi
interpretatur lata … Doctorum … qui docent Fidem …
esse … necessariam ad iustificationem. Plura affert P. Ripalda in
… affirmationem, quae late referemus in tractatu de gratia
Iustificante … Sane ipsam difficultatem … fessi …
cutiamus … argumentum proponemus … P. Ripalda
pretermissis … causae hanc difficultatem attigimus.
Dicimus ergo non requiri Fidem … stricte ad iustificationem adul-
ti … infidelibus … testimonia … Doctorum, quae docent Fidem
… requiri ad iustificationem non Fidei … , … quendam as-
sensum, qui nequit esse Fides … propria et stricta … loquendo
de Fide … stricta. … non Fidei … assensum, quo credimus Deum esse. ut … verbis Pauli
ad Hebreos 11. … sed assensus quo credimus Deum
esse nequit esse Fides … stricta … Doctoria … non
Fides … stricta. Minor … , in qua
i

in ista difficultate dico? quia nequit credi, propter auctoritatem
loquentis, quod ipse Deus existat, neque ad ipsum, quod est
convenientia existentiae de Deo loquentis, supponit
ipsum cognitum existentem talibus vicibus, ut patet in hoc
discursu: Deus dicens se existere est infallibilis
veritatis: ergo Deus existit; ecce in antecedenti assero Deum
cognitum ut existentem: et hoc ipsum efficacius terminatur
in hoc syllogismo: quidquid Deus dicit est verum: sed Deus
dicit se existere: ergo Deus existit: in utraque
quidem praemissa assero Deum cognitum ut existentem
ergo etc.

Dico 2.° vera sententia est communis apud
me quem plus quam vere haberi debent, docet fidem infusam
strictam ita fuisse omni tempore necessariam ad iustificationem ut nullus
unquam iustificationem obtinuerit, obtinere ve potuerit, qui in
actum aliquem fidei divinae infusae, quem per priorem habitum
fidei divinae infusae sit elicuerit ... divinae ve-
ritatis. Quid de illius certitudine sentiam referemus
cum expenderemus in tractatu de gratia sanctificante. Hanc
ipsam assertionem de fide expresse stabiliamus in prae-
sentiarum, aut saltem breviter ex Concilio Tridentino. sessione
6. ubi non semel praedictam veritatem satis sufficienter ... nunc
nunc verba ex cap. 8. quae ita sonant, ut per fidem
ideo iustificari dicamur, quia fides est humanae salutis initium,
" fundamentum et radix omnis iustificationis; sine qua impossibile est placere
" Deo et ad filiorum eius consortium pervenire. Et in cap. prae-
cedenti dixerat nulli unquam contigisse iustificationem sine fide.
" Haec verba Concilii: Sacramentum baptismi quod est sacramentum
" fidei, sine qua nulli unquam contingit iustificatio. Ergo
fides necessaria omnino ad iustificationem.

Per

Hoc ipsum expressit Paulus [illegible]
doctrinae patres Concilij Tridentini. Paulus ad Heb. 11. fide
inquit, Henoc translatus est ne videret mortem, et non inve-
niebatur, quia transtulit illum dominus. Ante translationem enim
testimonium habuit placuisse deo; sine fide autem im-
possibile est, placere deo: credere enim oportet accedentem ad deum
quia est, et inquirentibus se remunerator sit. Huius testi-
monij vis in eo consistit, quod Sanctus Paulus infert Henoc
habuisse fidem, ex eo, quod fuerit carus apud deum, ad quod
assumit principium illud. Sine fide impossibile est placere deo.
quod tamen nullum sacramentum est de lege semel posse
attingere [illegible] iustitiae [illegible]
quod aliquis adultus fide iustificationem reciperet, quia in hoc
testimonij alijs quod multis quae loco [illegible] adducimus
sermo sit de fide [illegible] est fides
[illegible] dubium esse sermo de fide [illegible]
enim baptismus sacramentum [illegible] fidei
baptismus est, [illegible] per sacramentum nisi fidei.

Hic solum monendum id, quod a nullo negari
arbitror, nempe in ita requiri fidem, divinam iustificationis
ut debeat ipsa proxime divino respondere actui
affectus supernaturalis voluntatis quo adultus ultimo dispo-
nitur ad gratiam sanctificantem. Sed sufficere, quod in [illegible] saltem
precedat, quatenus debet inesse, quia voluntas debet moveri
proxime ad affectum [illegible] dictum voluntatis [illegible] super-
naturae fidei divinae. sed [illegible] elicitae assensibus
fidei divinae infusae; in hoc enim casu, qui non semel potuit
[illegible] illi deus, qui eliciat per se supernaturales
attenta providentia gratiae divinae, communiter adit in ordine super-
naturali [illegible] adeo asserimus requiri fidem impressam in se

ipsa

ipsa [illegible] inhitu d. sive imm.te sive mediate deserviens ad actum voluntatis, quo adultus ultimo disponitur ad gratiam sanctificantem.

Argumentum in precedenti Cap.e propositum contraria factum dissolvit.

Cap. 5.

Ad argumentum illud quod in precedenti cap.e retulimus, fidem d. infusam, que stricte fides d. sit, non esse necessariam in se ipsa [illegible] instituendo ad iustificationem, sed sufficere cognitionem aliam supernaturalem ad eliciendum affectum voluntatis, quo infidelis adultus ultimo ad iustificationem disponatur. Respondent communiter alij, quod licet cognoscens Deum nequeat credere fide, que proprie fides d. sit, nisi aliunde prius cognoscat verum esse deum. At supposita cognitione huius veritatis aliunde habita, potest quis eandem veritatem credere per fidem d. infusam, quod nihil obstat quominus eadem veritas per diversa principia cognoscatur, adeo non inquiunt, iure dicitur; cognoscitur deus per creaturas, tum aliis quod [illegible] ab auctoritate d. ostendit verum esse deum, sive ea cognitio sit naturalis, quae habetur per creaturas aut propria naturae lumine [illegible], sive sit supernaturalis alia ab ea immediate infusa. Et hac cognitione supposita potest idem deus cognosci deum. Ut dicunt quidem [illegible] sic symmis [illegible] cognoscere quod verus sit deus, et tenere per fidem [illegible] Christi Deum esse [illegible] superius relato.

Non possumus omnino reijcere solutionem, quae tamen [illegible]

tamque probabilius videtur pro parte, quia ea, quae nobis
occurrit a pluris gravitatis suspecta habebit: sed ne
possumus quidem non producere in medium, quae solutione proxi-
me relata non inefficaciter refellere videntur, ea, ut refellitur
negotium per quam autoritatem Dei determinat intellectum ad
objectum revelatum. Affirmo indivisibiliter esse de sua ratione scilicet
existentiam Dei tamquam deductivum ab ipsa Dei autho-
ritate Dei non per se medium determinans intellectum ad assensum
existentiae Dei tamquam sui motivi, quia per illam videtur
dari huius enim memorialis in illo prior ne deloquamur ex
secundum eorum, qui dicunt esse Dei veri discursu dialectico quoad
formam, non autem est in utraque sententia) Si, inquam, loquamur de
habitu sententia circa cognitionem illam, qua autoritate Dei
determinat intellectum ad assensum obiecti revelati est cognitio com-
plexa, quidquid Deus dicit est et Deus dicit trini-
tatem. in cuius prima parte nempe in minori premissa af-
firmat esse existentia Dei, seu afferi Deus ut ex-
istens cum sit enunciatio absoluta, ut proxime pro-
batum sumus imo in hoc discursu, se pius afferi
Deus ut existens per utramque premissam.

Quod si secundo non vera sententia loquamur autho-
ritate Dei determinantis intellectum ad assensum obiecti revelati per cogni-
tionem Deum dicentem trinitatem dicit illam ut est, sed
actus iste non necessario affert indivisibiliter enuntiationem in-
fallibilitatem de deo repraesentare illum ut existentem:
una atque est enuntiatio absoluta, est [illegible] illa enuntiare
existentiam [illegible] de deo repraesentando utraque ut ex-
istens, et repraesentare utraque [illegible] ut ex-
istentem enuntiando alterum de altero, et cum actus ille
quae proxime sit enuntiatio absoluta afferre

Deum

Diximus ... dixeramus ... [illegible] ... anti[illegible] absolute
repraesentare falsitatem ... [illegible] repraesentat falsitatem ... terminis [illegible]
dicit qui ... dicit terminus dicit illa ut ... [illegible]
stat ... Dialectica, quae nec absolute tendendi ad ...
indiuidua [illegible] ... per copulam specialem ... copula ...
Copulat autem illa asserere ... ipsa ... [illegible]
... [illegible] subiecti de quo enunciatur ... dicatur.
Rursus ... [illegible] ... subi ... [illegible]
Cognita intuitiue ... [illegible] ... enunciationem absolutam
nullius antea ... [illegible] ... [illegible]
... pertinens ... [illegible] ... praeterea ... q.
... [illegible] ... ita subiecti ... ponat inuicem ne-
quit itaque elicere enunciationem absolutam, quae nullum aliquid, sit
illi ... copula ... inter se ... existi
subiecti terminorum, ut eliciatur enunciatio absoluta circa illud
ens ... deuenit indiuisibiliter ... terminis ipsis ... ad
absolute illud, quia enunciatio absoluta ... enunciatio
... indiuisibili tendentia indiuisibiliter ... [illegible]
copulatiue extrema repraesentando ... [illegible] ... subi
... [illegible] ... [illegible] repraesentat copulando ex-
trema ... [illegible] ... ad actum illum eliciendum
... [illegible] ... subi ... extrema ipsa ... [illegible]
... pertinent ... [illegible]
... [illegible] ... autem ... [illegible] ... [illegible] ... au-
ctoritate ... [illegible] ... esse immediatum ... [illegible] ... intell.
ad credendum ... [illegible] ... in ... enthymemate
in [illegible] ... [illegible], quia nullum obiectum ... esse
motiuum ad cognoscendam veritatem ... [illegible] ...
eliciat cognitionem ... tale obiectum debet ... inter
[illegible] ... veritatem debeat aliquid asserere fa-
li-

litere et ... posse per talem cognitionem dei, sed ita se
habent auctoritatem Dei, divinae revelata ut
in ipsis sedentibus ... constat ... nequit auctoritatem dei
esse motivum ad assensum existentiae Dei; et illo [illegible] qui
de ... veritatem; et Maior mihi vera in quia impossibile est
... sic humani debere ad assentiendum alicui veritati
[illegible] ad ... veritatem in assensum tali veritati ... certum
... ipsa veritatem afferre finaliter et ex ipse ipsa [illegible]
quae ... cognosci debet, et movere ... a priori est
qui nequit ... medium ad cognoscendam veritatem quae nario
supponit cognitionem prioritate propria [illegible]
Dices aliquis [illegible] ... auctoritatem d. [illegible]
... in enunciando ... quae auctoritatem d. cognoscit
ad hoc tamen ... ut ... proprie et
finaliter enunciet ... istud ... existentem et
apparens ... auctoritatem d. ad eliciendum
assensum qui directe et finaliter enunciet existentiam de
Deo: quid quid sit in aliis actibus ... ad ...
... afferre finaliter in ipsa enunciatione et ...
... in tendendo ... in aliud ... in hoc ...
nequit dici quiescere ... ... refferre ... veritatem af-
firmat ... in enunciando praedicatum de subiecto, et
si revera supponat ... et simpliciter cognita, ut
veritatem ... Dei ..., ut afferre per aliquam quae
... auctoritatem ... nequit auctoritatem
... ad ... : Siquidem ...
supponit simpliciter cognita ... et ...
per aliquem ...
... Deinde ... quiescit ..., ... in hoc
actu ... dicens trinitatem ... infallibilem afferre
di

dictu d. de existentia Dei: adhuc in hoc illius actu nequit esse motivum ut per talem actum afferat ad aliquid aliud quod intellectus enuntiet: Deus dicit trinitatem, cuius ratio est quia supponat duo, considerat [illegible] sibi ut dicentem trinitatem necessario fugerit sicut ad discursum dialecticum, quorum in altero s.a fidei d. [illegible] negative discursus iste admittatur ad hoc nequit negari nequit quod intellectus possit elicere discursum alterum, quem nos appellamus physicum, quoniam negari nequit quod intellectus possit enuntiare [illegible] quod enuntiat [illegible]: Si Deus dicat trinitatem est infallibilis; sed Deus dicit trinitatem. Per [illegible] intellectus dicere [illegible] Deus dicens hic et nunc trinitatem est infallibilis ut aperte [illegible] dialectica, sequitur [illegible] elicitur intellectus aliquem [illegible] nequit deducere [illegible] quod Deus est dicens trinitatem; nam est deducere ipsum [illegible] in [illegible] quare [illegible]

Solutio alia [illegible] permittitur

Cap. 9.

Relictis ea quae in praecedenti cap. [illegible] solutionem ibidem relatam [illegible] permittimus [illegible] quae in sequenti cap. [illegible] sumentes [illegible] solutionem [illegible] solutionem aliam quae nobis [illegible] ad viros doctos proponere ut si ea illis [illegible], nos [illegible] in illa [illegible] quiescamus. Ad solutionem autem in primis [illegible] est abluendum simpliciter [illegible] fidei d. [illegible] actum fidei d. qui fert ad auctoritatem Dei,

revis

nario rep[rae]sentat existentiam D. ut dixi
in Cap. p[raec]edenti; imo in toto hoc in[?] [illegible]
existentia Dei est hac ratione obiectum Fidei D. imo est obiectum
quod absolute et simpliciter credit. Siquidem credere quod Deus
sit et nunc dicat verum est credere in obliquo quod
sit et nunc, et sit et nunc aliquid dicat, si quidem
veritatem hoc includunt in alia, que formaliter enunciat, cum
videlicet alius Fidei qui tendit in authoritatem afferat Deum ut
existentem dicentem aliquid, is quidem credit Deum exi-
stere et dicere aliquid: itaque nihil animo iudicare
qui existentiam D. est obiectum Fidei imo hoc proxime
dicto.

Rursus existentia D. potest afferri
[illegible] [illegible] p[?] vitari ex ipso actu Fidei D. tamen
obiectum male; si in afferat abstracte et ut in ipsius existentia:
sed afferat modificata, id est, ut existentia a se
ita quod credat per authoritatem D. deum esse a
se, seu existere a se ma[?] in dicere
assensu Fidei, qui fert ad authoritatem loquen-
tis non affert existentiam loquentis, nisi ipso[?]
stricte est existentia, quae sine hoc nequit intelligi, quod
aliquis sit dicens, et licet Deus actualiter
in esse talis per esse a se, et afferat, ut Deum
potest sub affere quidem esse existentia
Dei, ut dicitur a se. itaque hac via[?] [illegible]
tentia D. est obiectum Fidei D.: imo viam aliam per sub-
sequentia ostendemus.

Restat difficultas, an existentia
D. possit cognosci per Fidem D. in iis, quae reliqua
sua revelata credunt, sicuti supponit ordo in cap. 3.
gravis

fratis [illegible] ad illud dico ē mihi cū satis probabile viro
simile [illegible] ista Deū n posse cū sbu mate-
q fide Christa credat, id ē, q credat per
authoritate Dei ita assensu eliciunt af-
ferat [illegible] pe praedicari solae existae. d.
dicatur qd ergo Deus ē existens: consequens
negandus ē, i(m) ant(ecedens) in ardo assumptum: ad probat.
autem neganda ē Maior; nempe quod Apost.
Paulus intendat debere credi hanc veritatem
Deus existit, qd dicit credere n. oportet
accedentem ad Deum quia ē, id ē, quia ē, aliud n. longe
sit factum per particulā ista quia ē, ut [illegible] exponemus
unde nihilominus nobis notum actum quem iudicem
Deum ēe nequeat ē proprie Fidei. d. ut docebimus
solutionem [illegible] ponimus.

Solum superest exponamus
quare intelligendus sit S. Paulus in verbis pro-
xime adductis: na verborum horum sensus videtur
ē quod ijs, qui ad Deum accedat debere credere quod
vere Deus sit, et Xⁿᵃ. hunc sensum communiter acci-
piunt ea verba ab expositoribus, ut videre ē
in patre Cornelio. P. Iustiniano. P. Salleo, et
alijs; adhuc in pari dici existimo Paulum in verbis adduc-
tis [illegible] in par. la illa quia ē n significare Deum existere
itaque accipiat verbum ē mere substantive [illegible] ut solum
sit facere verē existens; sed accipere verbum ē an-
tonomastice pro excellentia ut sit facere verē ē
nario et a se, et quod primum entium ē, [illegible] quantum ex-
istimo n sine alietione ad illud Exodi. 3. ego
sum qui sum; qui misit me ad vos: ubi verbum ē non
sa-

Sumit mere substantive sed per excellentiam ut e[st] dib[us]
o[mn]io norum q[uo]d multis p[ro]bare possemus si id opus e[ss]et
itaq[ue] videq[ue] i[n] apud Paulum dicere q[uo]d [illegible] e[st] idem, q[uo]d e[st] ac si
diceret opportere credere, q[uo]d sit aliquid unum q[uo]d e[st] o[mn]io naturale
[illegible] a se ipso, et a quo cetera o[mn]ia sint.

Atque ex plat. aliqua suade-
re poss. [illegible] q[uo]d cum Paulus ad Hebre. scriberet loquebat[ur]
quidem de deo ea voce, qua Hebreis p[ro]ponebat[ur] credendum:
p[ro]ponebat[ur] autem deum n[on] ut mere existentem et quasi
abstracte ab unitate, et pluralitate deorum, sed determinate
ut unum creatorem verum ut e[st] certissimum ex veteri tes-
tamento Deuter. 4. 6. 27. 32. Isaie 43. 45. 47.
et 48. Osee 13. et infinitis aliis in aliis sacris libris
p[ro]ut re satis evidit Xpi D. verba. Mat. 12. [illegible] mandatum
e[st]. audi israel dominus deus tuus deus unus e[st] quem ver-
ba retulit [illegible] ex cap. 6. Deuter.-
ubi ipsissima sunt.

Atq[ue] quidem p[ro]ponebat[ur] hebreis articulus
iste in speciali tanquam verus et potissimus
et potissimus [illegible] cum iam alia e[ss]ent inducti hebrei
ad credendum dari deum, ceterum cum pluralitate
deorum sicut ceteri gentes idolatre, ut hunc errorem
deponerent, verum q[uo]d deitatem crederent iubebantur cre-
dere unum deum factorem celi et terre et o[mn]ium
que in eis [illegible] tenent de hoc q[uo]d articulo loquebat[ur]
Paulus illis verbis [illegible] intendebat hebreos
credi q[uo]d sive deum existat seu sit; ita ut
hoc crederent ea abstracte [illegible]
hoc deum e[st], si verbum istud mere substantive sumat
sin hoc tantum intenderent Apost. occasio [illegible]
sci-

Hebrei Hebreis Sacerdotes se si crederent dari Deum quamvis non crederent Singularissima illius unitatem ad quem errorem nimis propendebant.

Firmatur. Paulus loquebatur ad Hebreos quasi cum allusione ad illud Exodi qui est misit me ad vos dixit ... oportere non amplius ... posse debere credi Deum ... ei unicum Dominum factorem rerum omnium: quoniam ad eos loquebatur, qui articulo isto erant optime edocti, et apud quos praedictus articulus sicut erat reliquorum, ita et apud omnes vulgatissimus; nam quando ad gentes alias loquebatur hoc potissimum praedicabat, ut patet ex illo Actuum 17. Praeteriens enim, inquit, „Paulus, ad Athen. Et videns simulacra vestra inveni „et aram, in qua scriptum erat ignoto Deo. Quod ergo ignoran-„tes colitis, hoc ego annuncio vobis Deum qui fecit mundum „et omnia quae in eo sunt. Hic caeli et terrae cum sit Dominus etc. supponebat, inquam, Apost. ad Hebreos scribens recte intelligi, quid sibi esset credendum cum dicebat oportere credere quod Deus est, et oportere sic duntaxat verbis Deus est; sed ipse certe sibi fidebat, quod iam aliunde Hebrei credere tenebant.

Doctrina in praecedentibus tradita denuo confirmatur.

Cap. 6.

Non deest alia ratio qua ostendere possimus non posse elici ex determinatione auctoritatis fidei assensum, quo Deum ita taliter credamus ut nihil aliud ... praedicatam existentiam ... fidei talem assensum afferat, quod ... erat

de-

Dicunt [illegible] positivo q[uo]d ad verba Pauli in praecedenti
Cap[ite] [illegible] alia in [illegible] q[uo]d [illegible] experientia
[illegible] dicimus non posse credi divinam authoritatem
loquentis q[uo]d [illegible] [illegible] Hoc supponit
cognitionem [illegible] subiecti [illegible] quam authoritatem
loquentis [illegible] nec possumus credere fide
humana per authoritatem loquentis q[uo]d [illegible] sit [illegible]
[illegible] supponat [illegible] debet q[ui]n
possumus credere [illegible] dei [illegible] testimonium
quae ita illum [illegible] nihil aliud revelet simul
[illegible] indubitanter [illegible] non credi
[illegible] per authoritatem [illegible] q[uo]d Deus sit
[illegible] q[uo]d [illegible] dicat [illegible] aut q[uo]d [illegible]
[illegible] simul afferant hec indu-
bitanter [illegible] nul-
lus [illegible] credere per authoritatem dei similiter
nullus qui cognoscat [illegible] Dei [illegible]
credere per authoritatem dei q[uo]d sit Deus [illegible]
[illegible] loquens [illegible] Fidei [illegible]
[illegible] afferat [illegible] subiecti [illegible]
[illegible] credere [illegible] distincto [illegible]
[illegible] illius [illegible]

Idem [illegible] ipso [illegible]
impossibile [illegible] qui ita dicat Deus qui ex-
tit [illegible] existit [illegible] impossibile [illegible] qui ita dicat
Deus qui existit [illegible] dicit se existere dicit
verum [illegible] dicendo q[uo]d Deus [illegible] existit [illegible]
[illegible] nullo [illegible] illum
admittit sed illum [illegible] qui [illegible] dicit [illegible]
[illegible] de aliqua re [illegible] affirmat talem [illegible]
subi

subi quasi abstracte ab existentia. Atque adeo affe-
rimus illam eo modo quo afferimus subiectum praedicato, vel illud
aut negamus, ostendit. Nam si quis dicat, Petrus est ex-
istens, Petrus est existens; ita affert hoc [illegible]
Petrum existentem, per subiectum, vero non afferat illum ut ex-
istentem, sed quasi abstracte. Dico praeterea [illegible] mo-
dum afferendi per hanc enunciationem: Petrus non existit
... Petrus non existit ... ipse est nihil
aliquis repraesentat [illegible] per subiectum in [illegible]
[illegible] [illegible] debet enunciare praedicatum
distinctum a [illegible], ut si actus repraesentet [illegible]
subiectum hominem ut album, debet praedicare de illo aliquid distinctum
saltem ratione ab albedine, quia hoc necesse.
[illegible] Deo [illegible] non dari potest in intuitu diversa
ista: Deus qui existit, et dicitur se existere
dicit verum id, diversum [illegible] distinctio [illegible]
sed intuitio nequit enunciare [illegible] per praedicatum id, quod co-
gnoscit [illegible] per praedicatum, quod convenit tali subiecto, ita ut
repraesentet [illegible] praedicatum [illegible]; quando [illegible] per subiectum re-
praesentat ut proxime probatum est, ita nequit deducere in
cognitionem illam ipsam veritatem, quam in ante clare cognovit.
Praeterea dari nequit intuitu argumentum: Petrus qui
currit movetur, ergo movetur. Sed in omni debet afferri diver-
sa veritas ab ea quae in ante clare cognita est,
quod nequit fides [illegible] dicere diversum illud quod diximus, et
a fortiori nequit unico actu cognoscere id ipsum, quod per diversa
[illegible] [illegible] nam [illegible] praedicare de Deo illud ipsum,
quod [illegible] per subiectum cognoscit ut [illegible].
Atque adeo [illegible] dicere, Credo, quod Deus existit, quod
Deus qui existit, et dicit se existere, dicit verum

hoc

hoc dicendo; et quia in videat huius mi alterum et
discursum dari ex parte intus qui percipiat tres. —
Ex hoc dicto colligit 1.° quam
rõe sit verum illud articulum Fidei cui Deus apparens
revelante sed Fidelium; sicut apparuit Moisi et
de eis dum revelavit ijs. n. cui deus apparebat
apprehenderit ex parte subi, n quidem deum de-
finite, ut deus; sed apprehenderat personam lo-
quentem, quasi vage et abstracte a persona id.
hinc et de hoc persona enunciaretur deitatem
movere ut. et ex parte authoritate illa cum qua dici-
piebat persona alloquente et abstrahendo ab eo quod sit
deus. Similiter audit in hoc quod aliquis alte-
ri significat scilicet Petrum audiens non percipit ex parte
subi n quidem ipsum Petrum distincte sed singularem
hoc quasi abstracte hoc vage a Petro et reliquis
hoc et ex parte predicati asserit Petrum qui en-
nunciat motum ut et ex parte alia haec; cum qua
percipit loquentem abstrahendo ab eo quod sit Petrus.
Colligit 2.° qua rõe credi possit Fide d.
Unitatem dei, et dm et c. dicta n posse credi illa
ipsa unitatem, que ratio afferendae ex parte
subi: sed alia diversa: quod n. deus revelat se
ee unum natura sua, ut vere revelavit, n solo fit
unitatem subi, hoc e, unitatem loquentis in ee tale
sed unitatem nem, quae nulla persona rõe pot ee plures
Unde in assensu fidei, quo credimus deum ee unum, affirmamus ex parte subi
unitatem loquentis, hoc e affirmamus loquentem ut unum abstrahendo ab eo
quo non posuit; hinc n posuit dari alia persona similis deus ad nos
ex parte autem predicati affirmamus tamen unitatem naturae et
ne

repugnantiam. d. ut sic plures et numero solo distincti, sicut Ss. plures, numero Homines, aliique creati.

Ad 4. Igitur intendat Ecclesia Catholica cum

docet verè esse Deum, verum Xpum, dicta Divina, esse cum non intendere quod credat Fide divina veritatem quae Deus existit, ut explicatum in superioribus manet, sed intendit quod credat ea veritate inclusa in aliis quae necessario credendae sunt, ut inclusa est in hac veritate Deus est necessario et per essentiam; Deus est aeternus, quam aliis similibus, et quod praecipue est in ipsa in illa veritate quae in Symbolis Fidei est proponitur, quando Deus proponitur ut simpliciter unus et principium rerum. Quae est doctrina haec nam Ecclesia proponit Deum ut infallibilis veritatis Deus ipse clare revelaverit, ut in disp. 19. vidimus: At non potera intendit Ecclesia, quod veritas Dei in dicendo credatur Fide divina, tamen obiectum male. Quid haec negare cum sit ipsum obiectum formale.

Num Apprehensiones ad assensum Fidei de creaturis sint eiusdem Fidei?

Disp. 27.

Quamvis difficultas huius disp. praecipua sit de habitibus infusis vel non ex hac discrimine mutuata, tamen illam cum principiis iam adducebamus, quoniam ad ea quae in cap. 1. proxime disp. vidimus et ad ea potissimum, quae in sequenti disp. dicturi sumus, tamen utilis quidem erit ut necessaria praesens videtur: At quoniam disputatio haec alteri subsequenti praemittenda necessario est: subsequens autem omnino nequeat praemitti, sane quidem ad proprium locum remittere censuimus.

Pro presenti instituto duo notanda sunt. Primum est apprehensionem illam qua proponitur Deus ut revelans aliquid, et qua inducitur proxime debere, ut revelans aliquid cum veritate et qua inducitur proxime determinatur ad assensum fidei divinae, qui fertur ad auctoritatem Dei Deum dicit infalliter rem ut sic esse veram ex proprie supernaturalem iuxta ordinatam providentiam qua Deus de facto exercuit, et quae est rerum naturam proportionatissima, ex quo sane ex providentia non tribuit Deus concursum ad actum supernaturalem deliberationem nisi ans sit supernale nec tribuit concursum ad iudicium supernale nisi apprehensio proxime praecedens sit eodem modo supernaturalis; quamvis de potentia absoluta, posset rem aliter esse ut in cap. 2. praecedentis disputationis iam vidimus. Rursus notandum est quod quae fidei divinae vel discursu non praecedit apprehensionis de primo actum, qui est delusio; sed ad istum sufficit iudicium, quod est aint ferre quod ad auctoritatem divinam: quoniam ut ego iam pridem opinor ad nullum alium actum inducimur quam ad illum, qui vocatur iudicium immediatum concurrunt apprehensiones eiusdem obi. —

Qua ratione fideles eliciant assensum fidei divinae?

Disputatio Ultima

Ratio dubitandi circa praesentem difficultatem proponitur

Caput Primum.

Non inquirimus an fideles eliciant assensum fidei divinae in fusi concurrente Deo cum illis ad productionem eiusque assensus? Nam responsio affirmativa, est, cui absolute inter

Cath

catholicos, quos D. Durandus docet, occurrere dicendum est, cum
causis 2is ad dictum suo earum effectum, quas veritas postulat,
bonus sit in effectibus suis naturalibus ita ut nec Durandus, qui
concedo scias eam doctrinam circa huiusmodi effectum neget. Sed nunc
non inquirimus: An fideles eliciant assensum fidei divinae
infusae cum concursu simultaneo habitus infusi. Dicitur enim
id gravi diffacultate ... cum Bellarmino sic, quam in tractatu
de habitibus late probamus, nec 3o inquirimus an fide-
les sine causa partiali an vero instrumentali assensum
fidei infusae, quos effective eliciunt? est enim quaestio de voce
quam loco proxime memorato dissolvimus; scrutamur ergo qua
ratione de verano fideles circa actus inter nos, quos eliciunt
circa ea, quae credunt: ut misterium aliquod nostrae religionis
fide divina infusa crediturri sunt. —

Ne vero certa incertis misceamus, suppo-
nimus ut valde certum, quod antequam fideles eliciant assensum
fidei, sit apprehensio supernaturalis quaedam (in mea sententia) qua
apprehendunt Deum ut dicentem et infallibiliter veritate tale, et tale
obiectum; quoniam huiusmodi apprehensio est qua intellectus ut primo
excitatur ad eliciendum iudicium fidei circa auctoritatem Dei
ita ... per voluntariis dat quidam affectum quo
homo vult credere non tum Deum ... promat obscure reve-
latum obiectum: ergo fideles libere credant, quae religio Christi-
ana proponit quia volunt credere: An autem affec-
tus hic sit supernaturalis dicemus in tractatu de gratia
sanctificante, ubi probabimus dari auxilium gratiae
propter ad huiusmodi affectum. Et inde igitur tandem rogamus qua
ratione fideles eliciant illam apprehensionem, quae proxime prae-
cedit ad assensum proxime fidei divinae infusae.

Ratio dubitandi sumitur ex nostris prius et

ex

ex his quae in disp. 8. diximus, cum de resolutione fidei loqueremur, et disp. 26. ubi diximus fidem theologicam infusam requiri in re ipsa necessitate medij ad iustificationem adulti.

Ratio autem dubitandi est, nam videtur quod fideles numquam eliciant aliquem assensum fidei infusae qui sit omnino certus, nam ut aliquem eliciant circa Trinitatem et huiusmodi: ipse est turba illa resolutione, quam in disp. 8. tradidimus nempe oportet, quod credant Deum esse trinum personis, quoniam ipsa quae Deus est infallibilis veritatis id dicendo. Deinde requiritur quod recte apprehendant hoc totum, illorumque inter se infallibiliter nexum: 1. quod credant Deum dixisse trinitatem, quia Ecclesia est infallibilis auctoritatis et assistentia theologica in proponenda illa revelatione. 2. quod credant Ecclesiam esse infallibilis auctoritatis, quia illi assistit Spiritus Sanctus speciali assistentia ne in proponendis revelationibus erret. 3. quod credant Spiritum Sanctum assistere modo dicto Ecclesiae, quia Deus est infallibilis veritatis dicendo se Ecclesiae assistere. 4. quod credant Deum dixisse se assistere Ecclesiae, quia Ecclesia id dicit et sic ulterius. Videamus quis credat, quis observet hunc ordinem, sed verius cum mysterium Trinitatis credit etc.

Urgetur difficultas: nam fieri potest quod aliquis homo praesertim inter Indicos [illegible] et vernaculis praedicatio non pervenit, in eadem lege naturali servaverit; quod autem Deus huiusmodi hominem iustificaturus sit, constat ex Bellarmino doctrina multis in locis: at nequit homo ille iustificari, quin re ipsa eliciat assensum fidei theologicae infusae, quia praeter stricte assensus fidei theologicae sit ut in disp. 26. c. 3. et [illegible]. Unde bis certe docuimus, quamvis homo ille eliciet assensum, quo credat propter theologicam auctoritatem divinam aliquod revelatum: nempe, quod Deus sit creator suus, remunerator operum pro ipsis meruerint, et alia huiusmodi: dicere autem quod

Deus

qua utere miraculo, ad instruendum hominem illum, si nullum aliud medium sit evidenter ordinarium sufficiens; videtur incongruum dicere, cum confugiendum sit non semper Deum ad miracula. o. h.

Probatur ulterius quia nequit adultus disponi ultimo sine Sacramento ad iustificationem, nisi diligendo Deum amore supernaturali, et nequit diligere Deum amore supernaturali nisi eliciat actum fidei infusae, quo credat propter auctoritatem Dei, Deum esse super omnia diligendum, nam cum rebus naturalibus non sufficiat, nec loco illius assensus fidei, sed actus supernaturalis suis infusae, quo cognoscat proportionatum modo illum ipsum obiectum, quod amandum est, necessario debet elicere fidem infusam, qua actum non obtineret, posito quod qui de revelatione divinis nunquam audivit credere fide divina, si ad miracula confugiendum non sit. Et sic sunt alii plures casus qui poni possunt, et solent in hac difficultate, quae propter difficultatem doctrinae non leviter perpendenda est.

Difficultas praesentis disputationis dissolvitur.

Cap. 2.

Unde si fides divina dialectice resolvenda sit eamque resolvi debeat quam in disputatione exposuimus, ad quam non longe aliter ac hoc ut de facto eliciunt assensum fidei per se tam ab indoctis, nam ut de facto per dictum assensum eliciunt resolvitur fides in illustratione divina, qua in assentiendo quodam supernaturali divinitus immissa modo inexplicando, et in hanc sententiam accipio D. Granado ut Valentia in disp. dicta, ut ibi, per se loquendo ita accidit per omnibus hominibus per parentes illius, vel per parochos, vel per alium, cui debeat credere, quod Deus dixerit se esse trinum et unum, et credit homo ille propter auctoritatem proponentis ita esse quod

Deus

Deum id dixerit et hoc iudicio seu sui fide humana sup-
posita tamen pro dicta immittit Deus in intellectu illustrationem, quando
id est cognitionem supernalem, quia si ille firmiter repraesentat Deum
ut infallibiliter dicentem illum esse trinum et unum, et simul quod immittit
Deus auxilium quo naturam et voluntatem [illegible] ad cre-
dendum [illegible] positiva voluntate credendi elicit fidelis primum as-
sensum fidei, quo credit Deum esse trinum et unum, quia id dicit ipse
Deus verax. Vide [illegible] non requiritur ad eliciendum assen-
sum fidei dialectica illa resolutio quam loco citato [illegible] proximus.

Nec hic desiderari [illegible] in hoc dicto firmita-
tis sive certitudinem [illegible] quae [illegible] necessitatem tribuere [illegible]
sive firmitatis: At vero firmissimus est, ut ipsa experi-
entia [illegible] haec certitudo atque sive firmitas hic in ca-
sus provenit [illegible] ipsa illustratione, qua firmissime
repraesentat Deum ut veritatem infallibilem id quod credit, [illegible]
vis nullus [illegible] tentativa illi [illegible] occurrat, sic [illegible] potest ille
cognoscere certitudinem suae fidei: nec aliquod medium naturale fuerit, per
quod ea certitudinem acquisierit; nihil id obstat quoniam [illegible]
supernaturalis illa illustratio quam immittit, et auxilio illo supernaturali, quo
ad illustrationem affectum [illegible] fert, nec aliud genus certitudinis
reperitur in [illegible] Praeter istud [illegible] ipsi experimentum
[illegible] illa certitudo quae [illegible] id quod habitus
infusus fidei sic [illegible] sua [illegible] ad verum, quae
certitudo [illegible] probabiliter [illegible]
quae maxime dubia est, et [illegible] dicitur in disputatione.
Haec.

[illegible] est explicatione [illegible]
illo, qui numquam [illegible] de mysteriis [illegible] aliquid audi-
vit [illegible] Deum [illegible] miraculo
[illegible] medium aliud [illegible] naturaliter posse ut [illegible] vitae instrueretur:

quid

mitteret .n. angelum instructorem aut deus ipse intus illumina-
ret quantum satis est ut is ille sufficienter instrueret de credi-
tendis assensum fidei strictae. In hac solutione licet d. Ripal-
da non quiescat, debebat quidem quiescere; sapientissimo quippe
[illegible]; et aliquin tam certo dicto fidei ob negationem ad in-
[illegible] [illegible] deum tribuere omnibus potentiis [illegible] auxi-
lium sufficiens ad suam salutem, ut fert certa theologorum sen-
tentia quae ordinarie est deum esse paratum, ut etiam per miraculum
aliquod sit sufficientia tribuere unicuique ad salutem aeternam.
Scio aliquos contendere quod in casu dicto non
esse proprie miraculum, id quod miraculum esse supponimus: quia
in quo [illegible] debitum [illegible] attenta providentia dei
in ordine ad finem supernaturalem, quia dicat in dicto homine illum instru-
ere, si videat alter non sit viribus naturae possibile. Sed certe nega-
ri nequit attentis causis naturalibus [illegible], quae ibi accidunt
id esse miraculum, et [illegible] [illegible] sententiam [illegible] insuper [illegible]
Moni. in tom. de praedestinatione disp. 46. sect. 5. contendere
[illegible] [illegible] rationes naturales ponit [illegible] Barbarus debere
ad aliquam cognitionem satis obscuram et confusam veri super-
naturalis id, quod variis discursibus obtinere conatur, ut inde difficul-
tatem emoliat quam aliqui sciant in admittendo miraculo,
quo deus [illegible] veniret, ut deus illum instrueret de quibus
loquimur. Laudo certe sapientissimi viri pietatem et in-
genium, quia tam alacriter acceptat effectum [illegible] causae naturalis contem-
platione sit, ut facile [illegible] illis ad supernaturalia a-
scendere: sed non facile in deum inducant, ut ponere con-
vera Barbaros quoslibet nec excellentis ingenii sic
qui nullam fidei christianae doctrinam instruat et [illegible]
de iterum antea [illegible] [illegible] de gratia auxilia-
trice.

N.

Non defficit, qui ut tum [illegible] fit infusa, et
simpliciter requisita ad iustificat. [illegible] certa
arbitrabat, [illegible] illa [illegible] dignissima
qui speciali [illegible] illud [illegible] possit et assen-
sus Fidei [illegible] credat [illegible]
propter auctoritatem [illegible] sed [illegible] ipsis [illegible]
[illegible] habit [illegible] ipsis [illegible], aut illa, est propria
assensus fidei [illegible] sibi afferre [illegible]
est excellentissima [illegible] intellectualia, sed [illegible]
[illegible], ut [illegible] certum [illegible] ad [illegible]
[illegible] excellentia [illegible] ad iudicandum
[illegible] dignum [illegible] honore [illegible] illa [illegible] fidei
[illegible] quia [illegible] qui [illegible]
[illegible] auctoritate [illegible]
[illegible] ille [illegible] auctoritatis dei
[illegible] propria fidei [illegible].

Facile [illegible] fidei [illegible] motivo auctoritatis [illegible]
[illegible] assensu fidei [illegible], qui [illegible] auctoritatis
[illegible] motivo, [illegible], sed [illegible] ut dicens
[illegible] sensu [illegible] dixit et
assensus fidei [illegible] iudicamus [illegible] gravis et dignus
honore [illegible] illi et fidei [illegible]
id non sufficere ad [illegible] Pauli [illegible] Tridentini,
[illegible] loquuntur de fide propria, quae assensus [illegible] propter
auctoritatem dei illud revelantis: [illegible] si semel [illegible] loqui
[illegible] de [illegible] fide non est cum [illegible]
[illegible] sermo sit de fide [illegible] ut [illegible]
[illegible] stricta [illegible] fide lata [illegible] sermo sit de fide
stricta [illegible] inter alia loquit, [illegible] in [illegible] c. 6.

tert.

recipimus nempe sermonem de fide usque sacramentum baptismi
a dicto Baptismum sacramentum fidei strictissime quo nullo
alio ... generaliter ... est, ut ex libris certis.

Qua ratione requiratur fides acquisita ad eliciendum assensum fidei infusae.

Cap. 3.

Communis est inter doctores quos in hac materia vidimus fidem
acquisitam seu naturalem requiri tamquam dispositionem ad eliciendum
assensum fidei infusae; et in quibus hoc loquuntur ut
... ... fideles credant myste-
ria fidei ... privatim facta sunt per
revelationes publicas quae Ecclesiae factae sunt ... Ecclesiae pro-
ponit, ... in dubio ... semper interveniat fides
aliqua naturalis quae ponit auctoritatem aliquam huma-
nam Parochi ... vel alterius similis personae
credat revelationem divinam esse talis mysterii; et hac
fide revelationis supposita credunt fideles alia myste-
ria revelata eo modo quae in praecedentibus ... posuimus
... in quo dicta fides humana semper interveniat
in dubio, licet oppositum sit absolute possibile ut in mo-
do ... fortasse non illum intervenit fides humana
revelationis ... aliqua fides naturalis ... sibi re-
velari, ut plures ... significant. Verum fides humana non est
simpliciter requisita nisi ... certa ... subiici-
endis ... stabit.

Super est tamen duo exquirenda: 1. utrum
requiratur assensus revelationis qui sit assensus fidei humanae an
vero possit elici assensus fidei divinae infusae sine assensu fidei

Su-

humani de revelatione, [illegible] videtur assensus ille fidei hu-
manae requisitus, qui requirit necessario credere, quod Deus dicat verum di-
cendo tale, et tale esse; nisi credatur quod Deus sibi illud dicat [illegible]
assensus aliquis fidei humanae, quo revelatio credatur. Ad [illegible]
[illegible] dicendum [illegible] non requiri absolute et simpliciter assensum
humanum revelationis sed sufficere apprehensionem [illegible] qua
apprehendatur revelatio [illegible] redditur credibile [illegible] propter auct-
oritatem Ecclesiae aut parentum aut aliorum similium [illegible] assen-
sum humanum, qui [illegible] cum assensu revelat [illegible]
[illegible] ultimo iudicium [illegible]
requiritur ad eliciendum assensum fidei [illegible] sufficere
apprehensionem dictam [illegible] assensum [illegible] nullatenus
[illegible] apprehensionem [illegible] sufficere [illegible] ut [illegible] eliciat
supernaturalem quae [illegible] sibi repraesentat Deum ut dicentem
tale, et tale esse [illegible]
[illegible] posita apprehensione qua
[illegible] percipio ut credibile [illegible] propter auctoritatem Ecclesiae
quod Deus revelavit Trinitatem [illegible] sufficiens fundamentum [illegible]
[illegible] ad eliciendum actum quem [illegible] Deum ut dicentem Tri-
nitatem [illegible] de illo [illegible] sentit [illegible] enuntiat in-
fallibiliter [illegible] apprehensio illa [illegible] iudicio de
revelatione sufficit ut intellectus eliciat assensum fidei [illegible]
[illegible] apprehensio illa sufficit ut intellectus eliciat actum, quo iudicat,
[illegible] copulam [illegible] enuntiationi [illegible] revelatio [illegible] facta sit [illegible]
sufficit, ut intellectus eliciat actum, quo [illegible] iudicat [illegible] copula
[illegible] [illegible] copulam [illegible]
[illegible] appellant [illegible] sufficit apprehensio illa [illegible] eliciat
actum, quo [illegible] sibi [illegible] tendendo [illegible] sentit [illegible]
ut credatur [illegible] iudicium de revelatione facta [illegible]
speciale [illegible] iudicium fidei, nec aliquid [illegible]

ciale efficit qm iudicare revelari [illegible] atqui ut inventi [illegible]
trec ad indicandu revelat [illegible] ie [illegible] necessitas [illegible] alia
adeoq id iudicaverit; ut evid. certum [illegible]

Stag. ad eliciendu assensu supnale fidei

Q. 2. Utrum requirit apponi personam, quae proponat intui
revelatis hic credendi, ut credibili sicut ut vera e autho-
ritate humana, quae sit sufficiens movere intell. in super quo-
nia [illegible] ad illam [illegible] habitu reducens ad pri-
[illegible] assensum ad quem [illegible]
[illegible] simul dicta [illegible] fidei [illegible]
[illegible] ultimatam; e [illegible] aliqui ea sit simpliciter re-
quisita [illegible] ultima; requiri aliqm fidei humana ad
eliciendu assensu fidei [illegible] infusae. [illegible]
e [illegible] per se loquendo, nam si deus immediate per
se ipsum revelet [illegible], aut instruat [illegible] de mysterijs fidei
fidei elicere queat assensu fidei infusae [illegible] quia
fides [illegible] humana interveniat [illegible]
ut e sic certum, [illegible] facere [illegible] miraculo [illegible] sine spe-
ciali [illegible] casibus [illegible] sermo.

Q. 3. [illegible] requirendu e an app[illegible]
debeat ie supnalis? et videtur deberi ie supernalis: qui-
nia actus iudicij ad quae [illegible] e supernalis [illegible]
[illegible]
[illegible] naturalis [illegible] ut requisita [illegible] ad iudicia supnalia [illegible]
[illegible] dictie [illegible] supernalis
naturalis sufficiens? ut [illegible] difficultas [illegible]
[illegible] satisfaciamus [illegible] dicendum e [illegible]
[illegible]
[illegible] indirecte [illegible] directe [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] cuius [illegible] iudicium assentiat
ut

ut assensio, quae ponitur inter totum finitum ut maior illius propositionis debeat procedere proxime et directe ad iudicium quo intellectus iudicet totum esse maius sua parte remote vero et indirecte debeat, quod non componit copulam praedicatorum extremorum, sed dumtaxat componit extremum illud, quod est subiectum complexum enunciat. ut in nostro casu, assensio Dei ut revelantis debeat influere remote et indirecte ad iudicium quo iudicat Deum dicere verum dicendo tale subiectum.

Hoc supposito ultimo verissimum est assensionem illam quae proxime et directe debeat ad iudicium supernaturale, debere esse de potentia ordinaria supernaturalem, eo supernaturalitatem habere, quod iudicium ipsum est supernaturale. Ratio est quia ... secundum ponitur assensio aliam quae solum debeat remote et indirecte ad iudicium non debere esse supernaturalis; sed sufficit naturalis licet iudicium eliciendum sit intra supernaturale. Ratio praesentis institutio est quod nullo urgenti fundamento ad oppositum cogamur. Haec omnia aliaque plura his affinia sunt in nostro tractatu de ... Subiiciamus tamen meo autem dicta ... ficiant tractatu de Fide D. infusa, quae quidem omnia iudicio Sanctae Romanae Ecclesiae, quae certa regula Fidei est, et ceteraque alia nostra iudicimus et in Dei O. M. gloriam ac laudem tandem cedere optamus.

Finis.

In pervigilio D. Petri et Pauli Quinto Kalendas Iulias

Anno . 1637.

Index Disputationum

et Capitum

Quæ in hac, Divinæ Fidei, materia

Continentur.

Sea.

Qua Ratione debeat Cognosci Deus, ut est obiectum formale Fidei divinæ.

Disput.ᵒ Quarta.

An Revelatio Dei

An Revelatio Dei sit obiectum formale Fidei.

Disput.ᵒ Quinta.

Re

De Resolutione Fidei Divinae

Disputatio Octava

De Obiecto
mali Fidei divinę in Universum
Disput. Nona

An veritates
Duntaxat m.te revelatę sint vt tales obiu male Fidei d.
Disput. decima

An.

An Veritates ab Ecclesia Definitæ sint Fidei

Disput. Undecima.

Pars Secunda

De Quiditate, et proprietatibus Fidei Divinæ.

Quæ sit propria, et quiditativa def. Fidei Divinæ.

Disput. 12.

ex

Disput. 16.

De Unitate Fidei. d. infusse quoad habitum illius

Disp. 17.